

Alte Drucke

Kazanij welebneho a nobožne ho otecze Martina Luthera Na desatero prikazani božij, kterež lidu obecz nemu zgewnie w Miestie Witëbercze kaazal gest

Luther, Martin

Praze, [1520]

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-159479

Einmal wird man soll ist ganz
 17. Capitel des 1. Adam - Christen.
 Andrus, No No, die vor allen ist 17.

Sursum corda!
 Kazanij welebnego a nabožne
 ho otcze Martina Luthera
 Na desatero prikazani
 Božij, kterez lidu obec
 nemu zgewnie w
 Dnestie Witě
 bereze kaa
 zal gest
 Heinv. Mildn
 Schlagenthino May
 Seburgions. 1723.

Einmal wird man soll ist ganz
 17. Capitel des 1. Adam - Christen.

van der Meulen

Das Gerth ist ein Dreyerl
Das auch anzeigt die Dreyerl

Ella ssi. it. passim
infunconda!

Przedmowa na wykład wielmi vřiteczný a křesťá-
ský Desyti božských prikázání: od duostoyneeho bra-
tra Martina Luthera: rządu Swateho Au-
gustýna v Wittenberce wydany:

¶ Pozechnaný Buoh a Dtecz: Pána nasseho
byłesse Krysta: Kterýž posvietil nás wsselikým duchow
ným pozechnaným w Krystu: A przezwiediel nás kpry
pogenij Synuom Božym skrze Krysta: Kterýž také
wywedl nás z moczy temnostij: A prziwedl do Králow
stwij a swietla Syna milosti swei skrze Kterehož ma
me wykupenij a odpustienij hříchom: Tato slova
pyšse Swatý Pawel k Efezským a k Koloczenským
w: i: Kapitule: Kteráž natentó čas muożem welmi lu
stnie knám Ezechom obrátiti: neš teč snámi buoh vci
nil czo stiemito Kterýmž Zpoppstol pyšse: Aleb yakož
przedkové tiechto Efezských a Koloczenských Poğa
nee chodili we mách: Aleznagijce boha stworitele swe
ho: Alež pažádostech howadných srdczj swých Fracze
gijcemodlám niemým: plným diabelstwij su slawij
walich: Kdýž pať przišla plnosť času: Rozpomenuw se
buoh na milosrdenstwij swá: Kteráž wkazuge nadew
ššým stworzeným swým: Zisuge zaslynutij gegich: po
slal syna swego na swiet: aby oswjił a z temnostij ro
zumiu wywedli: Kterýž neznagijce geho przechýwali
su w ténostech a wstýnnu smrti: a přiwed ge k swietlu p
wemu: Kterež oswiecuge človieka každy: a přiwodi k
poznani praweho boha: Kterýž wcišil wsseczky wiczy

1
2
A sebe syna geho aby tak geho poznagicie: wnecho sa
mecho v fali: a s flechetnie a sprawedliwie przed twarzy
geho ziwi byli: a tudy k spaseniu swemu prissli: Tak ro
wnie uczinil gest nam Lzechom: kterzyz g sme chodili
prwe wtemnostech rozumu nasheho: Neznagicie pra
wie swietla sprawedlnosti: Krysta: ani spase ni sweho
wczemby zalezelo: a kterak bychom mieli kniemu przy
giti: Nez nalezky lidstymy se spravugicze: wnewierze
a w mylnie nadziegi stali sme: Kdyz se pak zlybilo tomu
kterzyz nas wywedl z żywota matky nassey: aby snami
uczinil milosrdenslwy sweia: zgewil nam syna sweho
a prawdu swu abychem byli kralowstwy geho a wy
woleny narod gemn: Poslal muze oswieczenee od sebe
milosti zakona sweho: Mistra kusa a gine: gielz gme
na su wnebi naplana: kterzyzby nam oznamili zawe
denij nassey: a oswytli rozamy nassey: tak abychem poz
nali spase ni swet: kterez nam pripravil buos wfame
Krystu milem synu swem: wniczez ginem: a czestu kte
rezy bychom mohli przygiti w czastenslwy Krysta y
zasluzeni geho: a tudy k widieni wiecznemu twarzi ge
ho: A co ge prwe Lzechom racil ucziniti: to tez czini
tohoto czasu y ginym narodum: kterzyz od mnoha set
let wemach chodil: a swietla Krystowa newideli: a
bludii mylnie po nalezczych lidstych: a ginde ne strze
Krysta spase ni swe: Gledali: Nez giż nemoza se buos
dale takowemu zawedeniu geho diwati: milosty knut
gsa nad swym stworzenim: racil gim poslati muze
Martina Luthera milosti swu slawnie oswieczeneho
W kteremzto smochu to wprawdie powiediet lozil w

zlaſſenij dary vmienij a maudroſti ſwe: Rownie czo pr
we w Swatem Pawlu: A toſo duowod ſylny geſt ten
to: Neſ od ſſeſi ſet leſh neni w Lyrkwi Bzymſke na
lezen: muſz kteryby tak ya ſaie rozumiel Epistołam ge
ho: a tak tayne a głuboke rozumy ktereſz wnich zawr
ny gſu wygledal: a k tomu prziffel na czem fruntownie
ſpaſenij naſſe zaleſz: a ktera k k niemu máme przygiſi
A procz w Kryſta ſameſo wierził a w atir jako Mar
tin Lúther: a aby to teſz wczil cżemu wciwal ſwaty Pa
wel: a to wiſſe wczinil buoſz aby ſrdce ſlepe toſo na aro
du: kteryſz ſe pyſſnym ſrdcem na dymaginaylepſſum
a na wczieniepyſſym wzakonie byti cżubuy: a gine za k a
czurze magu: otewrzel: aby poznali a proſhlydi ſe ſe
mayli: a mylnie ſweſo ſpaſenij zliſtých naleſzkuow
gledagij a przived ge k tomu aby ſwau głaupoſt przy
wurze poznagujeze k ſamemu Kryſtu: necha gujeze pti
liſſnych a marnych Cerimonij jidowſkých dawno z
marzenych prziffupili: a wnieſo ſameſo w alika ſerze
geſo ſpaſenij ſweſo ſe nadáli: geſſto y tim nam buoſz
miłoſt ſwú w kazu ge: ſe narod te kteryſz temu naſſemu
od boſa oſwyczeny a prziffupenij prawú wierú k ſa
memu Kryſtu: proti wil ſe a za k a e: r: z: ſwú kladl: giſz
zmiłoſti geſo poznawa: cżemu ge ſe proti wil: a czo ge
k a e: r: z: owal: A prawým to giſtie k dyby wnas miłoſt
y a k k boſu a nebo daruom geſo byla: newa ſiliby cżo
toſo ſobie leſe: ani za malau wiecz toſo by cżo klad
li: ſe buoſz nam prawdu te prawdy kterni: giſme prwee
poznali: y ſerze giný národ oznamuge: obychem byli
giſiſſy ſe neblaud: me: neprzateły naſſe k tomu czoſz za

Blud mieli diwnie przywozuce: tudy gim y wywołeni
nasse od sebe vřazuce: aby se nã a wuoli geho neproti
wili: A gistic mielibychom se y wtom radowali nadni
mi: y ako nad owęzi straceni a nalezeni: Kteráz daw
no od pastyrze swe^o Krysta pobliďila: y od včení ge
ho/a po suchych drařtinach lidřkych náleztu se pas
la/a y ako nad syně marnotratny: Který byl zahynul
a nalezen gt: A protož radilbych by mohlo vposlechnuto
byti: abycho necha gice roztrhovanij a sekt mezy s bu
a gedni druhych nepotupugice whřissych wřřyczni
gednostaynu myslu: pozna gice milost bozj weliku nad
sebu chwãlu wzdawali: Aby řdyby: řo sobie leřce mi
lost ge^o wãžili: a přinãs gi nepoznawali: Neucimil nã
bucř czo pořanõ oniě vćinil/okterychř S Pawel ř řzi
manõ w: i řa: pũsse: Těto pat gi gmenowanę Mar
tin: řa tak milosti bozj ořwycen: neskrywa řaru tořo
aniř wzate řřiwny do zemie zakopawa a neř řwycze
milosti te bozj sobie dane pod řbelec řlawi: neř wřwi
cen aby gi wřřecky ořwitił: a oto naywice vřyluge aby
gi nadarmo newzãł: neř aby řoyneř vřiteř přinesti: A
protož wřřř swu mořnostu ani přce ani řřdla neliuge
napomijnã: pũsse: řãže: vćij: a wřřeckõ cřini: aby ged
ne oznãmil zãwedenij lidu: a řřamemu Krystu ge při
wedlę pti mořnostem temnosti a brana pefelnym se
řpiecuge: a tim řa řnut tak vćinil gt mnořã vřiteřna
řepsani: proto aby y potomęy mieli se cřim řprawowa
ti wnichř naučení řřpaseni: potrebnã y řwirze prawy
dãwa pr: we naučení: načem by lide řpaseni swe^o na
řegi mieli zãřlãdãti a řudy řo řledãti a řřnemu přigiti

w kteremžto wykladu mnoho vžitečných věcí pocla-
dá: načem by lidé svou naděgi měli klásti: že nenaštur-
cují se do dobrých: ani načem koli ginem než na samem
Křistu: yakož při počátku a konci prvního příka-
zaní o kazuge: a kterak se mají dobrých k hrzyšným
zachováti: a co obogi činiti: a čeho se vystrýhati
aby právě příkazani zachovali: a gina mnohá a
naučení: yakož pat z tohoto wykladu desíti božských
příkazani bratra Martina Lutera nalezti se muo-
ž: kterýžto ten znamenitý vmieným a dary božskými os-
wijčený muž lidu Wittenberskymu zgewnie gest iazi-
kem niemeczkým kázal: potom věcí latinskú složil a
wydal: máge zato kdyby znage wuohi boha srehlo a zá-
kona geho: a máge w sobie takowe dary způsma swa-
teho swierzene: toho co k spasení lidu křestianskeho
služí neoznamowal: žeby w věcí nešli giný psy a ne-
včiený člověk křestianů bohu vpadnutí mohl: yakož
pat geho zgewne a prawe z zákona křistowa a půs-
swatých: včiený: wšy temierz rzyšy křestianske znaa-
mo ge: kterak by rád tomu aby wšcko křestianstwo du-
chowni y swietští: gestlo od prwotni cirkwe křistowy
p gine mnohe nalezty a zanepražnieni swietšká podál-
su odesšli: a na ktere su cestie iako skuro pozapomenuli
zase k apostolskému žiwotu příkladnému: a pod ten
křistu křiž: pod který na každý den swý nesi mági na
wrazení byli: kterýžto ge tak dokonale wyklad: když
ge do tralowskwi tosto a domieška slawne Pražského
přinesen: nebyli lidé nekteři tak nedbalíwi: Aby tomu
co gest od nich niemeczkým jazykem kázano:
Potom latinskú věcí o božských příkazani

F Alius est M. Johannes Przibram qui post
sepsano Tzestu nassy rzeczi newyrozumieli A ptoż
lasky a welike gorliwosti: kteruz wtupny a dosli k swe

*Conferatur
Historia
lectionis
ecc. Bo-
hemica
p.m.
45.*
mu wieku mladeniu wezeny mladenecz: Mistr Pawel
Przybra k wlasti swe mieli: Tyz wyklad bratra Mar-
tina Luthera wrzecz czestu wyklatati pochal a swym
nakladem a nemalu praczij wytisknuti dal: A gij tee
mierz dokonati mage: spiessnu a nena dalu smrtu: pod
le wieku swego mladeho gt zachwaczen: A protoz nay
mileyssy w Panu bohu przytelc: kdyz tento Martinu
Lutheru wyklad na bozkych deset prikazani cisti bu-
des: A prosym czi pilnie tak sobie w srdecy swem przed-
kladay aby slysse a cza slowa: wieczne swobody gich
a strze nie milosti bozij nadarmo bez twego vztku spa-
senij nebral: Ale natom byl aby miluge boha sweego
a bližniho: a spasenij swe bohu se libiti vsylowal a zle-
ho myslenu slowa y skutku se wystryhage: swym spa-
senijm gist byti mohl: Aleb vprzymie gsu czesty paanie
vprzymij a sprawedliwij ponich choditi budti: Ale ne
ostawicznij prestupnijczy vpadnu nanih: a wtom zhy-
nuce lec k swemu buduczimu odsuzenij nepowstanu:

Hofe
14. 10.
Johannes Huss und Hierony-
mus Pragenfis; item Martin
Lutherus und Philippus Me-
lancthon vordruckt
M. M. 1540. M. 1540. M. 1540.

Wýklad na Desatero Boží přikázání we
lebneho Dítě Martina Luthera:

Regule Swateho Augustý

na: kázany od nieho li

du Wittenber

steemu

vid. par. 131.

et conf. par.

První přikázání: Nemáš mít Bohu giných

Prapocátku otomto přikázání mohou bý

ti dvě otázky: První proč Bůh při

kázání tohoto raději neukládá: věci we

legičy nicetzo činiti takto: Mieg vlast

nýho a gednoho Boga: a neb čti mne ge

dnoho Boga: než věci zha gugičy tauto: Nemáš mi

ti Bohuow giných: Druhá proč radiegi nedíj yafo

rozkazuje takto: Nemijway Bohuow giných nežli ya

fo nicetzo necziniti okazuje: takto nemáš mít Bo

huow giných: Ktiemto otázkam oběma spolu odpo

wydám takto: K druhé za giste ze wsselike přikáza

ní boží: wýze proto wydáno gest aby okázalo lidem

pominulý: a giž včinienny od nich hrzych: nežli aby

buducyho zbraniowalo: Jakož apostol mluwí rka

že z Zákonu nic gineho nemáme: než poznání hrzy

chuow: A opiet dy: zawrzel Bůh wsseczky lidi w hrzy

chu: aby se nadewssemi smilowal: A protož přikáza

ní boží: strže to že se dáwa lidem pro okázání hrzye

chu giž včinieneho: přicházegale nalezá wsseczky pr

wce giž hrzyssnee a tiem winie česhož ono hági: a z

Otažge dwie

Odpowied k tomu
hee otazge

zakon bōżije ob
atomu liſteho
ozdijlny

wieſſyge wnich ſrzych: aby geſſtie wieſſy byl: yakoż
otom apoſſtol pūſſe t Rzjmanom wpāte Kapitule
A wtom take ſe dielij zakon bōżij od zakonu liſteych
kterzūz ſe wydāwa gū wjēze pro wēſtraſu a zaſa a
genij budncyho ſrzych: neż pro wczinieneho giż okā
zanij: A protoż duch bōżij ia koż geſt naydobrotiwiey
ſſy liſteho pokolenij miſir: dāwa ge przykazanij: rad
ſſy mluwij takto: Nemāſs mūti boſuow ginych: ya
ko okāzue nam yaczy neyſme: a yaczy bychom mie
li bēti: rownie yako by rzekl takto: O mizerny a bidny
człowieczu: ted tobie twu zloſt okāzugi: neſ takoway
by miel byl bēti: aby żadnych ginych boſuo nemije
wal nebral gmena bōżyho nadarmo: Swietil den
ſwātecznij: Neżabūgel: Neżādal: nynij pať wſſeczeť
gſy ginaczyſſy a zpiet przewrāceny: ¶ Dale t prw
nij otāzue: je proto buoſ radiegi tauto rzeczūj przyka
zue: Nemāſs mūti boſuow ginych: neżli tauto miey
boſa gednoho: a neſ cztī mie gednoho boſa: neſ prw
nij rzecź geſt wieſſy a tużſſy neż druſa: neſ rziczy ne
budēs mūti boſuow ginych geſt wjēze rziczy a wj
e przykazati: neżli kdyby rzekl miey boſa gednoho a
neſ cztī mne gednoho boſa: a to proto neſ prwnij rze
czi przykazue ſe aby ſameho boſa toliko ctili: a nież
gineho przitom: Ale druſu ſe toſo nebrāni: neſ muoż
niekdo gednoho boſa mūti a cztī: a proto przitom
take y ginego nieczu: yako niekdy Samarytaanowe
cztīli gednoho boſa: a proto przitom take y ſwe boſy
a nynij: židec: poſane: kacyrzy: a zli kzeſtiane: anobrz
wſſyczkni lide na ſwietie: ać cztij gednoho boſa ktere

o bpowied kprw
nij otāzue

Samarytāni ać
gednoho boſa i
y wſſat gſu mo
a arzi

3
 Goz gsu wssyckni poznali yakoż apostol dije k Azij
 manom wprwnij Kapitole ale wtom proto hrzesty ze
 cztytze geho: czty proto przitom y swe modly: a tak za
 dneho czlowieka na swietie neni: Kteryz by wniekde
 rem kusiu netoliko tohoto: ale kazdeho przykazaniy ne
 przestupowal: Ale zadny neni edoby niekdy gmena
 bozysgo nadarmo newzal: edoby niekdy nezabil: edo
 by nesesmilnil: edoby nepokradla: edoby spolu odpor
 nych sobie dwu wieczy neczinil: totiz y przykazaniy bo
 zij wnietzem plnil: y proti niemu wnietzem przestupil
 yakoż to dolegij slyrze se okaże: A zeto rzeczi po se
 dni muoz wzato byti toto: ze wssyckni synowe Ada
 mowi su modlarzi: a tohoto prwnisgo przykazani prze
 stupniczy: Ale przitom znati slussy ze dwoge gest mo
 dlarzstwij: gedno zewnitrznej a druhe wnitrznej: Ze
 wnitrznej gest edyz czlowiek drzewo neb kamen neb
 howada neb gwiezdy neb obrazy czty: Jakoż znamo
 gest z stareho Zakona a zpiusem pohanskych: a toto
 zewnitrznej modlarzstwij pochazelo zwnitrznejho: W
 nitrznej pak modlarzstwij gest edyz czlowiek nezmilo
 sti nez pro bazen pokuty odboha a neb pro zadosc nie
 yakeho wstiku a odpłaty odnieho vlozene nectij nawo
 ko wieczy stworzenych: nez wnitrz a wsredzy maa mi
 lost knim a wianij wniet: a to gest modlarzstwij: Ale
 yake gest to nabozenstwij a cztienij boha: neklanieti
 se zewnitrz obrazom bohatstwij a poczliwostem swie
 ta: a wnitrz gim srdecie a mysl nayvsslechtileyszy stran
 ku sebe obietowatiz to gest boha zewnitrz tielem a te
 wi ctiti: a wnitrz wdusku stworzene wieczy vfage w
 nie a miluge ge

Wssyckni prze
 upugij desatero
 rzykazanij

Modlarzstwij
 dwoge

Modlarzstwij
 wnitryznej

Modlarzstwij
 nitrznej

Nabozenstwij
 lowce

Ray
 259

oblaczstwi w
z niego żadny sa
z sebe nemuoz se
pysrzgzy

Psalm 81
Cor. II
Thom.
Sij
Contra
Apoc.
Sij
Sij
Sij

drawa wjra zo
zi cłowieku pu
sobij

Atoto wnitřznej modlarczytvi: panuge wkaždem cłlo
wieku: do kawađz nebywá vřdrawen milosti zwijery
Gejřsse Krysta: yakoř otom Dawid w Zialmu wo
řindelatem mluwij rzka: Slys s lide muoy: a oswiet
cym tebu: Izraheli budessli posluhati mne: nebudet
w tobie buoh nowy: aniř cztiti budess bořuow ginych
To gest yakoby takto rzekl: Swu snařnostij a mocij
Izraheli ni kda k tomu nebudess motczy przigytiti: aby
gineeřo bořa nemijwal a necztiti: Aleb acř koli sam
z sebe budess motczy necztiti modl zewnitřz: wřřak w
řrdezy a wnitřz przedkladati mi budess řtworzeniee
wieczy: neř teřdāř toliko budess motczy necztiti bořuo
ginych: řdyř mne a slow mych vposlechness: to gest
wjra slowuom mým vřřinij tie řwobodneeřo odcztie
nij ginych bořuow: a praweeřo cztitele bořiřo: neř ta
wjra odtāřne myřl twu ođ řadořřia vřānij w wi ecy
řtworzeniee: a przitāřne tie řřtworřiteli twemu: A řte
řak to budery takto: neř wjra w Krysta ođ gima ođ
cłowieka wřřecřko vřānij: w mudořř: w řprawedli
wořř: a w moc řwu wlařtnij: a vřřij řo tomu: ře řdy
by on byl řan ne vmřřel: a geřo neřachowal: ani on
řam sobie: ani wřřecřko řtworřenij nemořřloby bylo ge
mu řpomoczy: A tak řřřze to rodij se w cłowieku w
řřecř wieczy řleřčřenij a potupenij: řrom řameřo řry
řta: Aleb řdyř cłowiek řlyřřy ře on řanieřo řřpiel: a
wierřij tomu: teřdy řned se w niem rodij vřānij w nie
řo: a řladka yaka řasy miłořř řniemu: a řyne tudy w
niem řadořř wřřecř ginych wieczy a vřānij w nie: ya
řořto řemu neřuřitecznych řřřpařenij: a rodij se w niem

2
máženij sameeſho Kryſta: yakoſto wieczy gemu nay
potrzebnieyſſy: a tak nezuoſtáwá gemu niez nez ſam
Kryſtus Beżyſs: ſam gemu doſti a doſtateczný kſpa
ſenij bezewſſech ginyých wiecy: A tak że zuſa owſſech
ginyých wieczech: a gedinteeſho geſho má: a kſrze nieſho
ſameeſho nadziegi má: A protoż kſrze to y nadewſſecz
ty wieczy geſho miluge: Ale geżyſs Kryſtus geſt ſam
prawý a gedon buoſ: Kiereſhoż kdyż kdo má za boſa
nemá ginyých boſuow: A protoż Żidee boguſe ſe
aby nemieli gineſho boſa: kdy by ſe Kryſtu człowieku
Elaniel: tiem wuſe a grozniegiy cztij gine boſy: to tiż
modly a ſmyſſlynky ſrdeziy ſwyech: Kiereż ſobie ſami
oboſu ſmaysſlegij: A protoż práwie geſt powiediel
Dawid rzka: Budeſlli mne poſluchati Izraheli: ya
koby rzekl: neni podobná wiecz aby necztil ginyých bo
ſuow: geſtli że mne nebudels ſyſſeti: neſ neupolech
neſſli mne: aby tak mie cztli yá tie wczim: a neiaſt
ty ſmaysſlyſs: wmyſli ſwe ſe neponiżyſs: aniż bude
motezy od tebe odyato býti wſaniy wſtworzenij: a mo
dlarziſtwij wnietrznij: a kdyż ſe wmyſli neponiżyſs ne
budels mie cztiti neſ ſebe a ſwe ſmyſſlynky omnie: A
ztoſoto ſwiete znáti ſe dáwá: że żadný newyplnunge
toſoto przykázanij: neſ gedne ten kdoż wierziy w Kry
ſta: wſage wnietrznij: a wnietrznij: ani wſwe
ſkuty dobre: a miluga geſho prázen gſa wſſeliyaſe
žádoſti a wſaniy wnietrznij: gineeſho: neſ to bez boſſke mi
loſti geſt kaſdemu człowieku nemożnee: A acz to
to prawda geſt: gſu proto mnozy lidee: Kiereyſz kdyż
ſe otuſeſs: magijli boſa gineeſho krom gednoſho: a ſau

vide.
p. 37.
Żide ſu moblaarzy

Łay. 9.

Lide ſmiele wyta
hugijſe ſe: mod
arziſtwi lharziſ

li modlarzy smiele a stale odpowiadajij: yako sebu gi
 sti ze nemagij a neysm: pak takoweho kazdeho aby
 postisl wzgiewne lzi: tozoto naniem pilnie sstetrz: gestli
 wssiem wieczem tak mrtwy a w krysztu tak bezpieczny
 aby se ani zbozim niewyzdwihowal: ani chudoby tiez
 cze nesi: ani se czti swieta nenadymal: ani necztli: ani
 hanienim sechl: ani zdrawij a z ziwota se radowal/ a
 smrti strachowal: ani wrozkossy se kochal: ani ztrape
 nij se rmutil: a kratoze gestli k obogim wieczem sstias
 nym: zlym y dobrym gednostaynie tak staly a vpo
 geny w sobie: aby czoz by koli nanieho przisslo zleho
 neb dobreho: sstiasstneho neb nessstiasstneho nato niez ne
 dhal: nez wssieczko gednostaynu a nepoznutedlnu my
 sli nesi: dosti natom magi ze sameho gedineho kryssta
 ma: a nebrz milugeli nessstiasstne wieczy: chudobu: po
 nienij: trapani a smrti: a zadali gich a sstiasstne bohat
 stwi: slawu: rozkoss: mali wuosskliwoosti pro weliku za
 dost swego boha ziwego geziisse kryssta: yako niekdy o
 nen wzalnu cztyrziezatem trzetim: kteryz mlmwi rzka
 Yako gelen wody w swe zizniwoosti: tak ma dusse tebe
 boze: a chot zenicha wpijsniczkach rzka: Dcery Jeru
 zalem! ke powiezte milemu memu ze pro milowani ge
 ho nemoczna gsem: a swaty Pawel rzka: Ziadam
 s tielem rozdielen byti: a byti s krysstem: A gestli ze do
 sebe tozoto nema a takowe wieczy zaadostij: sameho
 kryssta do sebe gesttie neczige: aczt gest y dobrych skut
 kuow: at se ktomu gistie zna a ze gesttie nenije prawy
 ctitel Bozij: nez ze ma mnoze przimissene modlarzstwi
 proto neb cztie boha gednoho: gesttie se rmutij: ziada

Prawy ctitel bo
 zije ne zalezi na ja
 mych skutziech
 Dobrych

2
 miluge a nenawidij czechoby niemiel ziadaſi milowaſi
 nenawidieſi a procz by ſe niemiel rmutiti: Ale tuto by
 niekdo rzekł takowa dokonaloſt naleži: nekwſſem než
 kſamým dokonalým: a ptoż neni potrzebna takowa
 dokonaloſt kſpaſenij: ya to znam że to przyleži k doko
 nalým: toż ne k židuom než krzeſtianuom: Metak w
 ſſak rozumieg aby wſſyczni zatraczeni byli ti kterzi
 by tak dokonalij cziſtele boži a milownijczy kryſtowi
 nebyli: Ależ że geſt nam wſſem krzeſtianuom ten cził
 vložen: aby chom wſſyczni geho doſaahnuti vſylowa
 li: o kterechožo doſažení za adny ſe newynijma: než
 wſſyczni k tomu zawaazani gſu: gediný leč ten ktož
 ſ plaacžem a kſaanijm poznaawa ſe ſaam vſebe: a
 wyznaawa wſſudy že takowý neni než vſyluge na
 každy den aby takowý býti mohl: a nečiniti czož by
 miel činiti: znedoſtatku ſwecho pokornie proſy aby
 mu bylo odpuſtieno: rzij ka ge odpuſt nam naſſe win
 ny: A onu rzež Dawida Srdce cziſtee ſtworz wemnie
bože muoy Atakowým lidem bazniwým awyznawa
gycým hrzych ſwuoy a nemožnoſt ſwu: a hleda gij
cým miłoſti v boha nepočita buoh za hrzych: budeli
ya tee przimijſſenij modlaarſtwije k počtie geho
pro zaſlužení kryſta: w kterechož w kryſta wierzij:
než tiem kterziž bez baaznie a bezpečowaní: aby pro
ſpiwali bezpečnie ſpij: k hrzychu gim ſe to przicžitá
ti ſu prawij modlaarzi: aniž ſe wymluwiti budu mo
czy tiem: že neni potřebij k ſpaſenij každeemu tak

3.
 Kterych lidí ne
 dokonalost buoh
 prigimał modla
 rſtwij wnitřnie
 ho za hríchů gim
 nepriznáje

Conf. Se.
 baſt. Sch.
 1. Trakt.
 De ima
 gine de
 i ho
 mine

ante lapsum pag. 257. et
 passim. in Breithaupti Theses

dofońaleemu bayti: y ako by przykázaniy toto kámenij
a drzýwíj a nelidem bylo wydáno: a tak aby odkaźde
ho wypłnieno bylo zýplna a dofońale: ani aby znie
ho naymenšsy puntýk a litera nebyla zanechaana
Alle pro swietleyšsy wyrozumienij tomuto przykázani
aby y prostij lidee mohli porozumiet: kterzy lide a iag
proti tomuto przykázaniy hrzešsy: oznámujem šyroce
przykłady a obyčjege lidškee: otom klada acz newšsec
ty neb by to bylo bez konce: než mnošee aby ztiectho
y giniy snáze mohli se poznati: ¶ Nayprwee gsu nie
kterzij lidee tak welmi šlupij: že diabel ge nesmnošu
práczy a odprawdy: než yako swe blázný žertem žkla
máwá/a ztakowych počtu gsu tito: šadaczi: wiešš
czy: čarodienijczy: žehnaczi neb zašlinaczy: powier
nijczy: a ginych rozličnych zpušob a obyčjeuo lide
kterez yá tuto wkrátkem počtu zawru: A aby snáze
odkaźdeho wpamieti držáni mohli býti podle rozdíl
nosti wieku lidškeho ge rozdielijm a gmenowati bu
du: ¶ Nayprwnieyšsy wiek gešt mládeneczštwij: a
ten gešt šam šebe špowierkuom a ššwedenij od diab
la neprýtele welmi náčhýlný: kterešožto wieku lidee
dewaterým obyčjege protij tomuto przykázani hrze
šsy ¶ Prwnij gsu niekterzij mládeneczy kterzij wy
myššlenými slowy yakýmš a gýšými znamenými v
miegiž žehnatí meče: ššypý: rucznice: diela: a wššel
yaku zbroj železnu: tak aby gij nemošli vraženi býti
budto wbogi a neb ginde: yakož y yá šam šem widiel
gednošo mládenecze: kteryž nášý meč koncem obrzi
čho zaprzew: tak welmi ge y obrzičho ššaybal a ž se

Rozličností mobil
arštwij blaupeho
znawodu diabel
škeho

1.
Meč bez ššody o
brzičho ššmuty

Bruska se sešla s konzem nabrziše: a niez sobie rze-
stodiv zase mecz pustil: **G**Druzý gsu niekterzý

pak kterzýz takowe gich czary vniegý russyti: napij
šyecz kolo nazemi na prachu: a wniem iakásy zname-
ni: a tak častokrát gedni druzých czary russyce: ge-
den druheho zabigý: **G**Trzetý gsu opiet giný: k-
terzýz slova a karaktery yakesy na šle pišsy: a przilo-
žycz kóhni tak diweczky aby ge milowali trápý:

* to geť
znamení, který
kóla

GDpiat niektere ženy gsu: kterež k ošni hrnecz przista-
wýce swe miláčky odinnoš a mil k sobie przigýti při-
nucugý: **G**Sine opiet oslowú hlavu doprostrzed

ošništie wložýce: tiem przinucugý k sobie przigýeti
kolik koli chieggý lidý neb tiech kterzýz se gum protiwi
a neb tiech kterzýz šiimi zagedno gsu: a diwná wíecz
k prawený gest že gumto proto niez neprospiwá: když
y przidu: než wšodyčky se trápý do kawađz toho ošnie
kterýz tu hlavu peť nedoydu.

GČtwtý magý
niekterzi listy yakesy: mnohými swatými slowy a zna-
menimi popísane kterežto czýsarzi Karlowi welkemú
od Lwa papeže prawý byli poslanekdyž miel s Sa-
raczeny boý mýti: gestto to wšecžto nad marnosti y
lež gest: yakož z Kronyk známo gest: Poniewađz Čiý
sarz Karel welký a lew papež nebyli gednoho wieku
a času spolu na šwíctie žiwi: než gedem dobre podru-
hem: a pto acž známá lež gest: tiem listům mnozy ta-
kowú moc připisugi lžiwie: že ani zabít ani rašen an-
iake křiwdy tpieti nemůž odžádneho ktožgey přisobi-
nosy: a křezto tak až y předsaudem nesprawedliwi
pře pwesti wšetecžnie pokládagi mnozi smielost berí

y z nelliſſných prziczin bitwy proti druhy m ſtrogiſti
 wſtietzſtwij wſſetecznie ſobie tim ſlibugyje: ¶ Pátý
 že niekterzij ſſetrzij mieſycze a dnu a godziny ſſtiaſne
 kdy dobre ženu pogyiti: niekterzi aby mieli dieti: a niek
 terzi aby nemieli: A tak ne bohu ale mieſyczom a czá
 ſom prziczýtagij ſtworzenij wżiwotie czlowieka ne
 ſſtiaſnu ſwu nemudroſtij: A acz to geſt bláznowſt
 wij: wſſak proto y mnohých mudrczo takowými po
 wierky knižy gſu naplnieny: ¶ Seſty niekterzi woſt
 paſſkálowy zlodieyſky rzežij: newim k yakým a k ko
 lík czárom a powieram: ¶ Sedmý gſu niekterzij: kte
 rzi wzmucz wody ſwieczene s yakým ſ prozbička
 mi: domnijwagij ſe že wmraveniſti yakes waycze
 naydu: kterež kdyžby při ſobie noſyli že budu newidi
 tedlnij od lidi yako duchowe: ¶ Oſmy niekterzij na
 zlodiege ſe wyptáwagij: podezřená yakaſy gineena
 na kartičkách napſaná meciec dowody ſwiecene a kte
 rehož gmeno ſe potopij prawi že ten ge zlodiey wiecy z
 traczene: ¶ Dewátý že mnozý když ſe pogmu blázní
 wymi pobonky wyzwiezugij k doby z nich miel dele žiw
 býti: prawijczy že který z manželu prwnij noc z ſne
 ten prwe vmrze: ¶ Driet chzeſi žena nad mužem pano
 wati: welegij aby když nayprwe do domu muže za kte
 reho ſe wdáwá k ráczij: dotekla ſe ſwrcchnij werzege
 przidada k tomu yakaſy ſlowa kterymiz ſe panij mu
 žie ſweho byti prorokuge: ¶ A z tiechto przykłada
 ſut wſſeczky gine pobonky kterzi to acz ſu wijeze blaz
 niwij nežli zly: a diabełſke oklamáni yakož gſem na
 przed powiediel: wſſak proto welmi opravdowu wiec

* to geſt na weli...
 Ean noc w chýlch

a hroznu proti bohu se obracujij: neb sferze tyto ma
 le a blazniwe powierzy zwykagij lide vsati wiecej swo
 rzene: a tudy potom ani w welkych wiecech a wpo
 trzebach smiegi se bohu dowierziti: **Mez** wymlu
 wagij se ztohoto timto: ze su swata slowa a znameni
 ta kterymiz ty czary puc sobij yako by sami sebe tau
 swu wymluwu nepotup owali ze swatych slow a zna
 menij k wiczem tak proklatym vzijwagij: **Dru**
 hy wiek gest ginostwuj yako zto tiech kteruz gjz man
 zelstwem su swazani: a wtom wieku: ti lide a zwlasttie
 zenj ta milost kteruz magij k dietem swym a k zbozij
 diwnie swodij wtomto dyle diabelskem czarych a po
 wierach: **May**prwe ze niekdy vsylugi czastokrat
 hogiti dieti swe diwnymi a czarodiegnictyimi spuoso
 by: **Neb** su niektere materj ktere z dieti swe vrzene ho
 gj babstkyimi yakymsy kauzly: bab ktomu powola a
 wagice aby ge kauzili: a to vnás welmi czasto bywa
 tak wssudy gjz dosti gest tiech gedowatych bab diwek
 czertowych: A ktemuz take gim niekterzij kniezij sa
 rarzowe wessij od czarodiegnych kurew gsucze nau
 czeni: listy yakes püssy aby ge na hróle dietem wießeli
 ne obecnj černidlem psanerani na obyczegnym papi
 ru: a nekdy zkoli nez vrzeneho cza su: newjm takeli
 obyczegnym perem kterym pissen czili iakym ginym
 neb toto vmienij ma zwlasttinj yakas swa tagemst
 wj kterym ya nerozumijm: **A** proto se druzdy trefij
 ze se potom dieti hogij: pronic gineho nez ze tomu wie
 rzij: **Gme** opiet materj ginu nemocz ktere z psly roz
 staupenij rzikagij: tiemto obyczegem na dytieti nale

nestatečna wy
 mlawa babstj
 ch powier

Kauzla proti
 vrzenij

NB

za gij mierzycze od gednoho lofte k drugemu roztaas
 nucz dycieti rucze: a odpokolentku az krdlu: gestli ze
 miera od gednoho lofte k drugemu neni rowna miera
 odpokolentku az krdlu: techdy tau nemoczy nemoczno
 dycie byti prawij: ¶ Dine opiet newym folikra at
 zabublice pasem glawu zmierugij: a tak bolest gegi
 krotij: A tak wssch ginych audu nemoczy dietem bla
 znwie hogij: L hielbych tuto aby dycie techdaz rozum
 mielo a moglo mluwiti aby matku swu z tak welike
 ho blaznowstwi tresttalo: neb bezpochyby kdyby dycie
 tomu rozumielo a mluwiti moglo: ze by se tomu zbra
 niowalo a tym mudrzejssy nezli matie byti by se oka
 zalo: ¶ Ale odpowidagi ktomu rzytagijcze: k doz
 se nema smilowati nad swym dycietem kdyz se trapij
 a spomocy mu yatz muoz: ktomu ya odpowidam
 takto: acz se mas nadnim smilowati a gemu poma
 hati: wssak proto netať aby diablu tiem pomahanim
 slauzil: nez gleday mu obecneho zwieczy przirozenych
 lekarzstwij: ktorej buoh stworzil k pmoocy
 lidem: a neb modl se zaniebohu dokonalu wyrui: procz
 to dycie ktorej buoh stworzil diablu k zachowanij a k
 zhogenij poddawass. buoh niekdy prozkusseni new ier
 nych rodiczuow godnie dopaustij: aby nadietech ge
 gich takowe czary od czarodieynicz se puosobili: aby
 tim rodiczowe diabla gledali: poniewadz gsu boha w
 tom opustili: neb nemame pochybować otom ze tak
 wa dieti trapienij a takowe nemoczy negsu niekdy zpri
 rozenij gegich: nez czertij odczarodieynicz suce zakletij
 trapij tim rodicze tawnym saudem bozim: ale welmi

Dieti nelec dia
 belstym nalez
 ty a
 ni

Sprawedliwie aby tudy buoſt ſkufyl wjery gegich: a
 tim nadnimi mſtil: ¶ Druhe že otczowe niekterzij
 diecem yakuſy nemozij nemocnym dycha gij na das
 nie a neb do hrdla: a rziaga gij ktomu yakuſy ſlowa ſe
 dmkrát kzaſlenij tee nemozy przyſhodná: ¶ T rzeti
 že niekterzij znamenawa gij czims dobytek: a tak gey
 od wlkú moru a oſnie zachowawa gij: prawije že y
 wſſeczko mieſto a neb duom niekterij moſú tim obycze
 gem od zaſynutij zachowati: Nebožátko wlk ſprawed
 liwie toſo tūziti muože: že mu dijl od boha k potrawie
 dany takowij diabelniczy odgijma gij: kdyby byl Job
 tak činiywal yako tito činiy: bylby dobytek ſwuoy w
 ſſyczek zachowal: než nebylby proto tak welicze od bo
 ha chwálen yako geſt chwálen pztaceni geho: ¶ T žt
 wrte že tauz powieru vžitek a obile na poli y wzaſtra
 dách znamenawa gij: takowi blázní ſuce že wzawſſe
 od boha deſſt a zroſt tiech wſſech wieci: y kleda gij od
 diabla týchž wieczy zachowani yako pti bohu bozygi
 cze: aby toſo čož gim dal nemoſl odgiti: ¶ Patec že
 oſen: wodur: a hady: vmięgi zaſlinati: aby dobytku neſſ
 kodili žádnym obyczegem: ſnad pto to činiyeze aby
 wieczy gegich nebyli poddany bohu: aby buoſt kdy by
 chtiel nemoſl toſo dopuſtiti: a tim wieci gegich odgiti
 Sfeſte že nemocni když w nemocy včini ſlib niekteremu
 S: prawi že geſt hrych giž potom leka ſtwi vžiwáti: a
 by ſnad tudy boha ſkuffeli ſwymí blázníwymí ſliby
 chtiegiće tomu abyge ſá buoſt odſebe bez ſlužebnoſti le
 kaře vzdawil: A opiet když ženy niektere pomázi wne
 moci olegę poſwatným zhogili ſe zacely rok nemá než
 w černem ruſſe choditi: nečácowati a ſmužem nelehati

Lekarſtvo ne
 pobijhay ale
 porvř se vy.
 ſtřihę.

Ziety: nálezy
diabellke mezy
lidi wśywgij

Tak welmi obeczne a y ako domácy sobie diabel and
má pokolenij toto ženske až y k swátostem y k swemu
kniežstwij gich vžijwá: a k rze nie zákony swe wyda
wá y powierky rozšyvá: wewšsem wtom sa na odpor
bohu kterýž mužuom kniežstwij a swátosti swe porau
čij a neženám: Alež welmi toto kniežstwij diabellke
a ženske przemašá a naplnilo giž tyto země nezcisl
nými powierky: žehnánijm: a falešným naučenijm
kterehož se lide wjecz bogij giž než zákona a swátosti
a kniežstwij božijho: ¶ Sedme mezy tyto prziležegij
take y ti kterzij winssugi a wyznamenawagij buduci
ho nietezo zniey a ke przitomne przihody a neb sptacij
ho lytaniy: a neb křawčijho křáníy: a kterzij y gi
nych poħanských zazraťuow šetrziwagij: a z nich bu
ducy wicz y prorokugij: ¶ Osme že šetrziwagij
dmuow nešťastných a wywržených k wygitiy na cze
stut: k nawrácenij domuo: k stawenij: k noweħo ruchu
oblečenij niez k potrebie neprošledagijez než k same
mu šťestij: A takowij lide kdyby wierzili že oħen gest
nietezo studenieyšy wzymie nežli wletie: a že wletie do
bre gest seno a wobile kliditi: a wzymie niez: a že ráno
dobře se gest progijti tomu kdož gest zdrav: a má to
ho niey aťu potrebu: a zle tomu kdož gest nemocen a
nemuož choditi: dobře by wierzili a smyslili: a čas y
przhodne zachowawali: šluffy abyťhom se tomuto
diablu pošmiewači lidštemury my take timto pošmi
wali: ¶ A odtieħto lidij nedaľeťo su take y ti kterzij
paussietti krew: ošlawowati dieti: doláznie gijti nepod
le žpuosobu ča su ħorkosti a wľħosti: a neb ne když

potrzeba a spůsob káže: než podle biehu a patrzenij
 k sobie planetk nás vczyj: gessio dobrzyj lekarzi niez do
 bresho zpuosobu planetk przitom nessesetzyj než samee
 toliko potrzeby: Opier rozsewati: sstiepowati: worati
 nepodlee spuosobu czasu: než podle spuosobu mieszyce
 a planetk vczyj: snad tomu chciegucze aby nás wssczy
 ky hladem zmorili: poniewadz mało kolikos dni kwo
 ranij a k rozsywanij wybirygij: ale dobrze gest że ta
 kowych gegich basnij bozym spuosobenijm rydcy po
 sluchagij: ¶ Dewate mezy tiemito take se poczyta
 y rozkossne to gwiezdarzstwi: ktereż welmi toho žada
 aby bylo za gedno vmienij swobodne držano: Ale ne
 muoz nikoli przirozenesho swesho blaznowstwij swlecy
 gessio to gwiezdarzstwij nás vczyj yakyby kto naswie
 tie budaucnie žiw miel byti: nakteremz by se koli zna
 menij wrodil: žinijczy se radezy tajnych sandu božich
 kteriz ani andielom^u gsu znamy: ¶ Meż diwijn
 se w gedine wieczy gwiezdazuom czo ge se gim stalo
 že gsu take nenašli nanebi nieyake gwiezdy a zname
 nij pod kterymz by se rodili lide sprawedliwi: a pod kte
 rym hrzyssnij: poniewadz prawij že znamenij nebelka
 naywiesstwy mocz magij nad lidmi a naywicz swa wly
 wany wnie wlywagij: neś zdali sprawedliwost a neś
 hrzykch a neś prawda a leż: menstwy wieczy gsu a rzid
 czegij se mezy lidmi nalezagij: než lazebnik: spiewat
 rybary: rzecznik: a fregurzy: ktereżto wssczyky gwiezda
 rzi prawij miji swa znamenij na nebi: pod kterymz
 se rodij: procz tehdy take tam niekteresho znameni by
 ti neprawij podkterymz by se sprawedliwost a praw

Wcieńcyssy leka
 rzy neowosse
 gwiezdarzstwij
 zamijtagij

Ztomuto se h
 wiezdarzy nep
 rziżnagij

Tyto rzeczy na
gwiazdarze do
spieleyssy spra
wedliwie nem
ohu obratzeny
byti. Kterzy roz
umnie gsu to
wymierzili kdy
/Kterak/ potaw
ad/a nadejm
gwiazdy nebest
swu moz prok
azugij: Ale gw
iezdarzowe wi
ze kpozonkom
nezi k rozumu
prohledagize
od Luthera tu
to y od ginszych
wczonych lidi
spwedliwie tu
peni bywagi.

Zwiazdarzowe
dospieleyssy ne
prawij aby ne
be samo zsebe v
slechtile zlych
mravou mie
lo byti przicim
a neb wiedi ze

da a gine cznostia: a lide sprawedliwi rodili: patli gest
Ktere procz nikda take swe mocy neokaze: yako gina
okazugij znamenij: aby niektereho sprawedliwego v
rodilo: neb widijme ze zadny cslowiek se naswiet ne ro
dij dobry a sprawedliwy nez kazdy hrzysny nespra
wedliwy lharz a nemudry: anzi se muoz zmieniti wdo
breho: lecz bude snebe milostij nawssaywem: A protoz
nebt nebe nemiluge prawdy a neoba nicz nasprawe
dliwost: poniewadz naysspatnieyssy rzemela a lidi
lazebnijky: hracze: a fregijrze czinij: a wosprawedli
wosti nic iako newi: a nebt zawistiwiy gest buoh stwo
rytel nebe: ze zadnego znamenij nestworzil podkterym
by se dobrzy a sprawedliwy rodili: nez toliko ti pod
kterymi se toliko zlij a nesprawedliwy rodij: neb zad
ny cslowiek se nerodij dobry a sprawedliwy: nez wsse
czko zlij a nesprawedliwy: a tak w swe zlosti magijcy
trwajcie: lecz by od boha byl zmienien: A protoz poczet
bych takowe lidi Kterzy wtom wczeni gwiazdarzskem
mudrugij pro gegich tak nemudre rozumy mezy wy
sozce wczenymi blazny: kdy bych toho neznal ze su na
dewssieczky glupce glauptiegssy: a protoz gim nemam
zazle: **M**ez oni Ktemto odporom proti sobie tak
to welmi pieknie odpowijdagij: prawijce ze gwiazdy
a nebe nenutij zadnego k hrzessenij: nez toliko naklo
nugij: yakoby tak smysliti onebi bozim stworzenim ne
byla naynesslechelnieyssy wieczy: yakoby buoh stworil
nebe: proto aby nachylowalo lidi k hrzychu radssy
nezby pozdwihowalo k sprawedliwosti: tak aby wssiecz
ky wieczy lidem napomoczny byly k dobremu a ne k z

lemura: a nebe yako by lide hrzessyli gsucz ktomu nebem
przinuczeni: a neswů zlu wolij: nebe gestli ze s przinuce
nij nebe lide hrzessy: kto gim to muoz za hrzych poczij
stir: poniewadz ne sami zsebe nez zponutnutij nebe hre
ssy: nebe czo se zmuszeni diege: to se zahrzijech nemuoz
poloziti: a protoz buoz instie hrzychu nadlidmi byl by
nesprawedliwy: y wssieczka giná práwa a rzád swie
ta: A protoz ginacz musy byti nez oni smysli: totiž ze
wssieczka zlá nachyllost k hrzesseni gest wnitř zsróde
czlowieka: a nezewnitř od nebe a od hwiezd: Pakož
sam krysus prawij rzka: s sróde czlowieka pocha
zy zle mysleni: a opiet dij to czož wchazy doczlowieka
neposstwrniuge geho: nez to czo pochazy z wst a s sró
dze geho: a swaty Jakub die: gedon kazdy czlowiek
pokussen býwa odswe zlee zadosci gsucz odni potašo
wá a lauzen khrzychu: kterežto zle zadosci nechini wcz
lowieku nebe: ani czlowieku se wlywá zosudku hwiezd
ale zhrichu prworozeneho odadama pochazi nebe wsse
cky wieci kterež buoz vezinil su dobre: A ptoz sweho
prirozeni nemohu nez kdobremu take czlowieka nachy
lowati: nebe iakáz nekterá wiec sama wsobie zprirozeni
sweho gest takoweho y vcinku: posluhugili pak stwo
rene wieci czlowieku kdy kzezlemu toho nechini z sweho
prirozeni nez bezdiečne: iakoz: S: pawel prawij rka w
ssecky wieci su poddane marnosti bezdiek nechic: a p
toz hwiezdaci prawice ze rizeni bozisho nebe a hwiezdy
magi tu moc aby kzezlemu nachylowali prirozeni ge
gich bezdiečne marnosti poddawagi: a pakli magi tu
moc odboža danu aby kzezlemu nachylowali lidi: pč
su take adama a ewu khrzychu nenachylili: drjw nez

to přel človie
ku stieła a str
we pochazy ne
i prawi yatz t
o° zpuosobene
odprirozeni
akczemu nagde
to wntem puos
obi a takprwo
tniesy: a hlavo
niesy přizimu
zakladagi nap
rzirozeni wie
zy poddane
hnuti nebestem
u: nez nasame
hnuti nebestem
neb rownie ya
to slunze gedn
ostaynu morzy
rozligne skutky
puosobi wrozl
icneho priroze
ni wienech: neb
blato stwrzuge
a wost rozpau
sti: tak y nebe y
akz ktereho czlo
wieka tielo bud
to od prirozeni
a neb od wych
owani a zwytl
osti naleza kze
mu spuosobeno
to wntem puosob

Had: proć opiet krysła a panny marie: a protoż odstę-
 piż od myśli kaźdego człowieka takowá raubawá řeč
 kterúž by hrých swuoy wymlúwal: a na stworzenij
 boží je ho k tomu naachyluge z cýtali: Pako někdy
Adam také swuoy hrých z cýtali na Ewu: prawie
 žena kterúž mi dal swedla mieně: co mu to prospielo
 každy wuj: Teež tito rownie rzyka gij wymlúwagijce
 se: nebe kterež stworzil to nás k hrýchu nachylowalo
 pak co jim to prospiege to woni zwiedij: D yak by tu
 ze odpýrali gwiezdárzi tiemto mym duowoduom kdy
 by mohli toho dokazati: že gediny některý swatý a neb
 mučedlný gwiezdárzstwij vžíwal a neb oniem psal
 a neb ge zchwalowal: než že gsu wssyckni toho vmie-
 ni: netoliko nezchwalowali ale welmi statecznie a tu
 ze ge tupili: a zwláště swatý Augustýn w mnohých
 swých knižách: a swatý Azechor: protož nemohú pro-
 ti tomu nic rzeكاتi: Něz nalezá proto toto bidne
 bláznowstwij blázniwieyšsý a bydnieyšsý lidý kterýž
 mu wierzi a toho dowozugij že su swati otcowe gwie-
 zdárzstwij vžíwali y ginee gemu včili: prawijeze že
Abraham geden z swatých otcuow včil Egipťske
 mudrcze gwiezdárzstwij: a dowodij toho kronykú Jo-
zeph: kterúž sepsal odpocjátku swieta owssch včin-
 cych a příjchodách lidu židowskeho: yako by ten Jo-
zeph někda při prawdie wniczem nezblaudil a mno-
 heho wprawdie nepodobneho wte kronyce nepofla-
 dal gsa židowskeho lidu marnee chwály a powiesti
 przilis žadostiwý: kterýžto wida že vmienij gwiezdár-
 ske y Azeku za welmi slawne se drží: aby tudy dokaa

pay.
 32.

Jozef kronyka
 rí newerossen
 prawy

zał welkeho wczeniū a mūdrosli lidu židowſkeho: že y w
tom y w gine m Bzeſy y wſſeczky národy vmienijm a
mūdrosť wždycky przewyſſowali a przewyſſugij
ſmyſlił ſobie že Abrahám žid wczil Egypťſke mūdrcze
hwiездárſtwij: A Egypťſťij potom tepruw Bzeſy a
gine národy: y akož pať to čaſto ten Jozeſh wte kro
nyče činiy: že piſſe mnoho geſťto w ſobie nicz gineho
nenefe než marnū židowſťkū chľubu: kterzijž wždycky
to o ſobie držali a geſťtie držij: že gegich poťolenij wž
dycky wewſſech vmienij nadewſſeczky na národy geſť
a bylo: ¶ Dale poniewadž wždy prawij že nebe a
hwiездy lidſke duſſe w malem čaſu natchylugi a zmie
niugij k dobremu a neb k zlemu: diwijm ſe tomu proč
taťe y zlych duchū nezmiениlo a nenachylilo: a neb nie
kdy nezmiениj a nenachylij k dobremu: poniewadž giž
mnoho wieťku: a wjecz než který čľowieť nebeſťeemu
wlitij poddáni gſu: a bližſſy geťo neſli lidce gſu: neb w
powietrzij przebýwagij wždycky gednoſťaynie odpo
čátku w ſwe zloſťi gſucze zatwrzeni: aniž čľim moľhū
nachýleni a obráćeni k dobremu byti: ¶ Napoſledy
pať čo k tomu to diegij čož moyžiſs w čťwrtých kni
hach ſwyťch ohwiездách mluwij k lidu Izrahelſťemu
rčka: Aby ſnad pozdwiľna oćzij k nebi: a vľlýdage
ſlunce a mieſyc y gine hwiездy kterež pán buoľ twij
ſtworzil k poſluľowánij wſſem národuom: necťil giťch
a neľlaniel ſe gim: Prawij že ge buoľ ſtworzil k po
ſluľowánij wſſem národuom geſťli že k poſluľowánij
ge ſtworzil: teľdy neľpanowánij a natchýlowánij k do
bremu neb k zlemu: y akož oni prawij: než welmi žľlu

Ptolomeus slo
 wy tiemito che
 tel gest lidem w
 iedomie wczini
 ze dusse rozum
 na wniczeni h
 nuti nebeskemu
 neni poddana/
 nez ze sama cite
 dlnost oberzna
 y howaduom z
 trhneli se spra
 wy dusse rozu
 mine y sama po
 druknet y gine
 sebu potahnet
 wotrceni ofiduo
 wa pod mocz
 nebesku

28
 Mag:is

boka tomuto proti sobie odporu wcházegij odpowijda
 gijze ktomu gsucz nauczeni od naywyzsyeho mistra
 sweho Ptolomea. y rzikagij ze toliko mudrym a vče
 nym lidem su hwiezdy kposluhowanij stworzeny: nez
 nemandrym a newčenym su stworzeny k panowanij
 a nachylowanij: A to berau zreczi Ptolomea: kteryz
 prawij ze sam včený a mudrý czlowiek panuge nad
 hwiezdami a nadvsudkem a wlewanim gich: neb mu
 niekdy przekaziti a niekdy ge przedgijti: a ginam na
 gine nieyake wiecey obratiti vmitak ze gemu newsko
 dij: **M**ez slis czo ktomu prawij Moyzys: Pra
 wij ze buosh stworzil hwiezdy k posluhowanij wssm li
 dem: gestli ze wssm tehdy neb wssycztni lide musselij
 byti maudrzij podle gegich rzeczi: aby hwiezdami pa
 nowalizi: a ony aby gim posluhowali: a neb niekterzij
 toliko: a tak newssm lidem budu kposluhowanij stwo
 rzeny: yako Moyzys prawij: nez niekterym toliko: a
protoz nebi Moyzys musy lhati: prawie ze gsu stwo
 rzeny k posluhowanij wssm lidem: a neb oni prawice
 ze newssm nez mudrym toliko a včenym: A att gine
 ho zanecham toto gesttie przida: ze by pak wprawdie
 tak bylo yako onij prawi: ze mudry a včený wpraw
 die panuge nad hwiezdami: a ze muoz vsudku a wlti
 gegich odeprziti: tehdy by proto Moyzys musyl kla
 mati: prawie ze gsu stworzeny kposluhowanij wssm
 lidem: poniewadz netoliko nessleri mudrym a vče
 nym: ale y przekazegij gim tak ze kdyby oni swu mud
 rostij wltij gegich neodpjrati: nekdaby se nemogli ge
 ho wywarowati: nez wjdyczky gemu poddanij by mu

syli býti: A protož snad by byl Moyžijs měl rzýcy že
 negsu stworzeny kposluhowání lidem: než kbohi mš
 drým a kpanowání nemudrým: gessio tak prawiti
 gest y Moyžijsse zklamou trestati: pána boha zvruten
 stwýj winiti a nakrátce gemu se rúhati: ¶ Ale otiech
 wiecech proti hwiezdárzím ssyrze gsu psali gini Do
 ktorowe: A protož nynij dosti bud natom: že sem yako
 wšázal že toto marne hwiezdarzstwýj gest zabrániené
 od boha lidem skrze Jeremiašse proroka wdesate ka
 pitule: kdež di: Pocestach poňanských nechťieyte kra
 četi: a znameni nebeských nechťieyte se báti: neb se sa
 meho boha báti maame wewssch a prziwssch wie
 czech: a gine wsscheký wiecey stworzene býti napomo
 czne wywoleným k dobremu maame rozumieti: ¶ Trze
 týj wieť zwláštie gest babstý: a tiech kteriž gsu knim
 podobni: gessio s čerty wznamost wchazegý: kteražto
 wiecez wssem dobrze wiedoma gest: ¶ Mayprwe kauz
 lem možu oči nakazyti: oslepiti: tiela zemdliti: hnaaty
 postrzeliti skrze yakesý wobrazy nessťiestýj dopustiti a
 podle lýbosti neb hned zahubiti a neb pomalu nezho
 gitedlnú ranú až y ksmrti přiwesti: yakož mnohe sem
 widiel takowe wiecey trpeti: ¶ Druhe moňau bau
 rziwe powietrzýj hromobitiý zbaurziti: wobilee pokazy
 ti: zbýti howada: Opíet máslo: sáyr: mleko: giným po
 krásti: to gest zwěregý: neb sekýry: a neb zručnýku
 nadogitye: ¶ Trzetýj gssem przýleżegý kterýž
 vmiený chťiegý dogýti: skrze vmiený ktereč slowe
 Aes Notoria: oktereemž dosti se mluwýj wprawýjch
 ¶ Opíet kterýž to skrytých wiecez hledagý: skrze

Wet.

Kauzla

Kristál nešet a neb šerze rukowiet slonowe kosti: tak w
 ssať aby prwe byl a poswiecená: Aniz k tomu se hody
 leć diweczký a neb panicowe wćárze posazeni aby y
 to neslechetne dijlo nemošlo bez barwy dobroty se ko
 nati: a wssať tak prawi že ta gęsiwiy to nawieci negi
 ste se wyptawati naylziwieysshý gest: podtim se zawie
 ragij kterziž wirgulemi škrytych pokláduo hledagij
 a ti pak zwláštne kterziž v lidij obogijšo pošlawij: slo
 wu mudrcy: to gest czarodiecznicý a kúzedlnice: k gichž
 to praktykam zdalekých a z rozliczných kragin lidee
gdú: ktož czo stratij a nebo komu se czo stane a przijo
di odporneho: chcie wiediet k toby gim to wdialal: Diw
ná wiecz že Biskupowe takowu gim gich zgewnu
smielost bez pomsty dopústiiegij: ¶ Czwrté mno
zý to za prawe drží žeby gezdili nachostiffi: ginij na
kozlu: ginij na giných sfermijch do nieyakeho mysta
kdežto se scházegij wespolek nakwas czarodieczneho
vmienij towarysshý: kterežto wieczy netoliko zapowiedij
no gest aby se nedopustili lide činiti: ale take aby ani
zaprawdu k sobie przigymali: yakož ssyrze dolegi mlu
weno bude: Teež take y toto zahágeno gest aby neby
lo tomu wierzeno žeby se baby zmieniowali w kocza
ry a nebo koczký a wnozy biehalý: ¶ Páte mnozi
toto gistiž žeby panij nieyaka kterúž gmenugij rozlicz
nými gmeny: ginij kzerodiadú: ginij Wenerem: ginij
gináč: a ote prawij žeby se na každý rok progųdziela
yako očiffiugųczy miesycz swietijcz: a ta pošof
podách trausyla nebo wglym nebo smetmi a ostruský
z sweho wozu: A to potom se wzlato obraczuge a w

an Jgnice
 B.

skroczeni a howadsku milost: a mnohofrát y k smrti
 tudy lidi prziwozugij: niektere pak swinijm neb wep
 rzuom do gýdla mýssigij: aby tudy leepe wylustli: po
 migijm kterať tiem dietem kterež nebo na prassýwi
 nu a neb nasuchotiny stonij: takto magij wobyczey
 raditi: aby wloze ge do kotlika a woheń podnýtiz w
 teple wodie poznenaslu warzili: a tu aby gedna žena
 stála: a gíná aby trzifrát okolo domu obiešla tazijc se
 skerze djru czo warziss: druska aby tu odpowjedala:
 warzim stare tielo aby nowe mohlo býti: ¶ Opíel
 take ostawených dietij nesmiegiij zase kprsom przipu
 stiti: prawijcz že skerze to mieli by býti lotři a zloayce
 ¶ Pomigijm potworne wiecez kterež cziniij przi nebez
 peczenstwij porodu prze nábožnie žiwot swatee Mar
 kety cztawry wírpemijmu krysťowu předkládagij:
 ¶ Gine pak nabedrnice mužowy ženie stonijczy k po
 rodu na hrdlo zawieffugij: a gine sšebryńky pachagi
 ¶ Sau mimo ty niektere bláznowe: kterež když niekdy
 nietczo z žertem powiedijno wlyffali za prawdu vgiij
 magij: y ako toto když co stratyjs a nalezti chces: day
 almužnu to gest horkú žemlicžku a pospi swaceniú so
 lij a hned naydes: To pak kumstterz prwnij takto
 chťiel rozumieti: pospi solij: to gest swrchu wiecez stra
 czeniú a naydes: oni pak rozumiegiij na žemlicžku
 Tožo proto dotayczy ne abyck to za welitý hrijck po
 kládal/ ale že to gest nesluffná a neğodná wiecez: aby tu
 dy diabel miel almužnie a soli swiecene tak se nasmie
 wati: Takowe mūdrosťi su y ony ženy kterež podob
 ným žertem podwedene tieck wietwi kterež naden swa

337
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

337
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

teho Marka na czestach se meczy nabierucz na poli
 kdez hrach: Bob: roste prazij: a to proto neb zacelo to
 magij: ze kdyz takowymi wietwiemi pokaurzij na sa
 tyh wieczij: ze czelz zuostanu odsliepiz a od placztwa
 nebestkeho zoban nebuda: nerozumiegijez tomu ze na
 ten czas tolko kdyz se to prazij placztwo sskoditi nebu
 de: A kdo togo poglawij k swedenij snadneho wsfecz
 ny zerty: sspymy: lzij: marnostij: a powiery wygmeno
 wati muze zprwnij Ewy gim to zrozeuo gest: aby ony
 k oklamani a kposmiechu snadnie przichazeli: ztoho
 to ginych podobnych wieczij se domyslijs: Ale ze gsu
 niekterzij gesto niezememu zprawenych wieczij ne
 wierzij: giniy pak przijljs wiecj: Protoz maliczko niet
 czo wto naslednem: **M**aypraw niewierzij niekteri
 aby tolk czarodiejnycz a kzedlnicz mogli prowo
 zowat: to gest aby zbaurzili powietrzij: tielu vsskobili
 aby howadom statku synuom: zle mogli vciniti: A to
 ho rozumu tuto przyczinu kladu: ze niewierzij by mieli
 takowu moc nad bozym stworzenym miji: a ze dia
 bluom tolk cziniti nenije od boha dopusttieno: acz ko
 li pak wierzij wsfeczno zdopusttienij bozjeho przicha
 zeli: wssak kdyz takoweho nietezo nanie przijgde: k
 bohu se ne vtikagij: Protoz maa gim byti dokaaza
 no: aby znali ze Diablowe koniecznie takowee wieczy
 mozu puosobiti bozym przepusttienim: Ktera azto
 wiecz zpissina muoz se dostatecznie pokazati:
Maypraw wprwnij Kapitule Joba: kdez to pisse
 se: Ktera k wohen sessel gest z s Alebe: a howada y
 sluzebnyky zahubil a wtom wyjetr przypadssy y

Zieny k marno
 stema powie
 ramz chopne

Ssest bnorow
 duow ze diab
 lowe sldem we
 lize przekazegi

y doum zasul y syny geho zdawil: Opiet potom na tie
 le geho wrzedowe bezecznij przepustieni gsu: Maypo
 sleze pat na dussy geho potaussel: przenaytieyszym po
 kussenijm zaufalstwa: A wssak tekst obce zgewne pri
 tom wyprawuge: ze gest y diabel to puosobil wzewssy
 odpustienij od boha: A take sam buoh przyczina to
 ho byl: yakoż tez tu wyprawuge se: ze woheñ božij spa
 dl snebe: A on sam niže takto gest mluwil: Pán dal
 pán wzal: A nadto y sam pán mluwil k diáblu: Gle w
 mocy twe más wsseczko czōz koli má: a ty toliko sam
 newztahuoy ruky nadussy geho: Protož gestli ze dia
 bel muože oheñ a blyskani snebe zsylati: a toliko zlych
 wieczy cziniti božijm przepustienijm: Procz y zanašse
 ho času to tez nemuož cziniti: gsa k mluwie przinucen
 a zawazan: ¶ Druhe okazuge se ranami Egipsky
 mi: ze su škrze angely zlee byly czinieny: swiedzij žalm
 sedmdesaty sedmý: Poslal hniew y horliwost a do
 pustienuj swá škrze Angely zle: A ony rany
 Egipske bylyt gsu wietšy nadewsseczka kuzla nynie
 slych bab: ¶ Trzetij okoliko wecštenij pišse se dia
 bly posedlani byli: kolik dussy na každý den diabel škr
 ze blud a hrzichy sobie podmaniuge: zdali menssy gest
 wiecz dussy nesmrteclnu stratiti: nežli tielo smrtedlnee
 a nebo wijtr baurziti: ¶ Čwrté zdali newšsem swa
 tým muczednikom on se gest protiwil: a smrti gich ne
 bylli gest przyczina: a nadto y sameho pána wzawssy
 zpaussie na horu zhuory namatywicy chrámu snim
 se przenášel: Opiet s Michalem a s Angely geho bo
 yowal: ¶ Páte vtrpenij Křystowo tohoto wšeho

25
sylniegi do kazuge: nebo gestli ze syn bozi tolik gest sna
ffel od diabluow a od gich auduow: czo gest to diwne
ho: muozli nasse stodoly zkazyti a audy tiela nakazyti
magijczy od boha dopusttieno: ¶ Sseste na toto po
hled ktera k buoh dawá tak mnohým zlým lidem moc
aby zle a škodnie vžíwali wieczy puoyčených: yako
boh atswij: mocy: panstwij k giným škodie a k swym
hrzichom: mnohem snážegij diablom przepusttij proti
nam tež wieczy zle a neschetne pozijwati: nebo tna
ffemu trestání nebo k naucenij: wssak prawda ge ze
bez bozjho dopusttienij ani list z sstiepu muoz sebu po
hnuti: Nebo yakož krysztus powiediel: bez wuole otcze
meho ani list zstromu zpadnet na zemi: Protož magi
znati křestiane ze takowe zle wieczy skerze diably a ča
rodieynice gegich stati se možu: ale wssak bozskú zpo
mocij a zrzyzenim: Dobre wieczy buoh sam skerze se
be činij: zlee wieczy skerze zle dopusttij: Protož Job: ya
kož swatý Augustýn prawij: nerekl pan buoh dal: dia
bel wzal: ale takto rzekl gest: pán ten kteryž dal ten týž
gest wzal: wotom dolegij sřrzegij mluweno bude:
¶ Druzy lidce gsa gestto przilis snadnie wierzij: yako
gsu ti gestto wierzij ze baby se wkoczky promieniugij
a nebo gine zpuosoby nase beru: a ze wnoczy gezdij na
hody: A toho dotýče tekst zgewný: :q: :c: Memie
Ziadný tomu newierz neb gsu to obludy diabenske
a neniť wiecz prawá: yakož dobre to muoz seznáno bý
ti zgednoho příkladu kteryž přivozuge Joánes Bay
seperus: ktera gedna baba: aby toho kazatele mo
la wflamu postihnutí: kteryž takowe wieczy za lež po

Buoh ktemu z
lých zo nastro
yuow vžíwa

Lidce ležy k
wierzeni

Prizpělo

kládal gest: vwecej gesto zawolala: a przed oczima
gesto se pomazaw mastij nieyakti: wsedoffy na křeblo
pekarske: a chćiz yuž geti y hued vsnula gest: y niek
terať se klátıla aź y vpadla zlawicze: a w hlavu vra
žena gest: a potom křobie za se przissedoffy: ač koli chlu
bila se že by diwnee wiczy widiala: wssat že gest by
la omámená obluda: to nami dokázaano gest křze
wzatý vraz na hlavie a vpadnutijem zlawicze:

David.
12. 39.
¶ To teč dokazuje se z žiwotuw otcuw starých
kterať gedna panna od rodicuw gsaucz wedena k
Swateemu Machariowiron gi widiel pannu býti: a
ginffym se zdaala kraawa byti: A takowee obludy
y nynie se przisážegij: yakož při onom kteryž židu dlu
žen gsa/ drzymage dopustil gest sobie nohu vřchnúti
aby tim omámenijm žida zahambil: ¶ Opřiet omni
chu gednom prawij se: kteryž wuoz sena skuoro snie
dl/ mnoho otaťowých wiczech wssudy se rozprawij
neb muože se diaabel zgednee osoby do druhe prze
mieniti: a diwnými obyczegij smysly nasse zmaamiti
yakož se pýsse w žiwocie Swateho Martina: kdez to
geden prze kraasnym ssatem od diabla: pod gmenem
Krystowým gsa darowaa: wsseczkiech woczy zma
mil gest/ ¶ Podobnaa wicz gest ogednee Septiff
cze: kteražto w swie komorze sedie od giných widij
na byla sedieti wrzezanym plaassiti/ a na poly nahá
sedieti: a na hlavie laynem Wúwalowým welowa
nau býti: ona pať zaprawdu vsebe gmiela: že by w
nayskwieleyssym rausse a wkorunie zlatte sediala: od
Krysta gsucz darowána: ¶ Opřiet y toto w žiwocie

Swateho Ondrege: kterak wzpůsobie vřlechtile ženy
 takoweho muže čert mánil a posmiech měl: **O** Piet
 ogýzdným onomno: kterýž w večer na hospodu přy
 gewššy/ zato měl že sedij na vřlechtilem křasu mezy
 dienkami wtancých a mezy rozkosseni: Ráno pak
 vezjtil an ležij wřlubokeem blátie: a kuon geho bla
 dowitý k štiepu přivaazán: Ale mezy wřšym tiemto
 naystutečnieššy toto gest: **L** zož wřiwotie swatecho
 Germána Altis yodoremskecho biskupa čte se: **P**ro
 tož nashlydni do žiwotů swatých/ wřniššy šeste: **K**api
 tolu dewátů: **K**dyž někdy pohostinu byl a ša čas aby
 wřšyczkni spali: gesttie su gýdlo šrogili: a on když se
 gich tázal komu by šrogili: pravili su že šauseduom
 šwym kterýž wnočy magų przigýti: **A** tak ten otec
 swatý když gsu wřházelí zašlel ge: a probudiw hospo
 dárze s čzeladků: wyptáwal se zdali by ge znali: oni
 pak priznali se že ge znagų: y rozkázal k šauseduom
 gýti a wřhledati zdaby doma byli/ a nalezeni gsu w
 řšyczkni ani spij na šwých posieledch: a tak zřegnie
 diabelske pobludy wocjitie gsu se y okázali y zmize
 li k rozkázani toho Swatecho muže: **A**le abyčh tiem
 došti učinił: kterýžto tuze zaštaawagų: neš prawij
 že su se ženy někdy wřočky byly zmiěnily: a to prawe
 byti timto dokazugų: že geden wřřetýčka wpušceem do
 mie ležie přes noc takowých koček niekoľik zranił: a k
 dyž ráno bylo/ tehdy mnohe baby tež take zrañene na
 leženy su: a to gest wiece smýšlená neš čerti sami su o
 prawdu baby zraniti mohli: aby wiece žiwe zapraw
 du potwrdili/ iakoby ten gýstý wprawdie baby zrani

Gezberz w bla
 ie nozlehuge

Čertij gýdlo w
 nozy šrogili

Kteremuž se zdálo an koczky to gest czerty sekár: nebot
 to koniecznie muož se státi: že babam se zdá wespani a
 neb wuotrapách any sem y tam biehaagi a odniekožo
 ani ranieny gsu: gest to tehdáz ony naluozy ležij po ko-
 nie: a woprawdu odczerta ranieny býwagi: a aby po
 tom wierzili že su wprawdie se taláčeli a wodginežo
 zranieny byly: podobnet gest k tomu to na chostiffi
 gezdienij: D Herodiadie panij a o S krzytzech dosti
 wiadomo gest že gsu czerty: T Trzetyj o czertych
 Kterzy y s mužmi y s ženami nepocztijwie obýwagij
 znamenitij lidee pijsy že muož czert wzpuosobie ženy
 k muży przigyt: a wezma przirozenij opiet k ženie przy-
 stupiti: a tak plod wywesti: nebo tak stalo se gest že po-
 koge nedal pústedlnyku gednomu až ho y k hrzycku
 przivedl: a potom zmizel: P akož wyprawuge swatý
 Jan prwnij paustedlnik w knižách swateho Gerony-
 ma: Nybrž y to rozpráviegij že czert niekdy byl wzal
 na se zpuosob dytete maleho: Kteremuž piet chuow sot-
 wa postaczilo: T Czwrtie otiech Kterzyž noseni bý-
 wagij wplássi otom skuro pochybugi: muož to býti
 že budau noffeni na kratky czyl: newym takeli nada-
 leko: zwlássi tak wkrátkem času y ako wotom wypra-
 wugi: To znám acz koli prawie nebudú neseni: Czert
 wssak muože tak smysly omámiti: že ten gisty bude v
 pokogi: a zdáti semu bude an se nese k swe panij: a snij
 wssacko czo se libij puosobij a to wssak wssacko bude
 pauhá obluda: T Tež můžem otiech powiediet k te-
 rzijž zdaleka krmie a nápože nosy: a žádný není to ge-
 gich prowod že potom ta mýsta poznáwagij: kdez nie

Czert dietietem

kdy se býti prawili: Nebo čert mohl gest tiech mysl
 podobnostwý do nassych myslí wstrčiti a nebo wnich
 zpuosobiti: ¶ Tež tak oslužebnějších má rozumie
 no býti: kterýž gidlo nosy že su pauze obludy: a toho
 tento důvod gest: neb nedopustí se žádnemu aby kdo
 knim czo miel promluwiti: proto aby jako dým nezmi
 zeli: Nayposleze otiech wieczech kteréž widiny bywa
 gij wkrzyssalich: wslonowych kosech: a neb wnehtu
 gista to wiecz že su ta znamení od diabla dokrzyssálu
 zdiwným wotázaním wwedena: nebo newždycky ani
 przedewssmi státi se muože: jakož dosti to s hledaná
 gest wiecz: Ale tímto budeš se y przigíných wieczech
 wotczy sprawiti: Nebo bezczislńy su a den ode dne se
 rozmáhagij: takowij ti sbeřzinczy pro nedostatek diel
 nykuow na winniczy panie: ¶ Tyto pak wsseczky
 wieczy gsu lešczejssy a snadniejšy diablu zpuosobiti
 kterýmžby tielesne smysly a zdání nasse mamiť miel
 wieczy při cłowieku naynizšy a neb nayspozďilejšy
 Ale s wiesšym wtrpením a swiesšym nebezpečenst
 wím mammi a u blud wwozuce duse: a rozumy lid
 ske: A acz koli mnozy gsu gestio smyslowne gegich kdiá
 blowým pobłudám gsu s chopnij: Wssak wijeze gich
 przidussych zklamawá a neb zawozuge: to gest wče
 ne lidi skre pi sma swate: swate skre skutky gegich: tak
 že y apostol genu to gest diablu zwláštńy tytul przy
 pisuge: húbciy dussy gey nazýwage: Tak y Lewu pře
 wedl chytrosty swú przylišńi: když se gest w angela
 dobreho promienil: Tež y swatý Bernarď w swych
 kazaniých takto mluwí: podwodnij nassy neprzatelece

Wssak gsu čert
 owy obludy

Diabel tanse
 gi tře proti ro
 zumným lidem
 než proti pro
 stým

Diablowe po
swiecie 130 m
wy a neb prá
chu slunečné

Naytuzšy obr
ana proti diab
elským vkladu

Modlarštwij
tuzšy prichat
zy na lidi wje
ne a pobožnee

wšudy po cestách swe osyďla rozstírají: strážliviey
šy nad wšelikterake nečistne smrti zwierzata nepa
trná: spolu y weliká: zemieplazowe: kterých to není
počet: Tak že nepodobné gest aby který človiek mo
hl bezpečen býti při kteremž koli skutku smyslu šer
ze rozum swuoy: leč ten sám: který vstawičnie sám
sebe klade za nedostatečného a nedokonalého: při w
šem se bogij a s Jobem wšechněch skutkůw swých
stráší se a obává: Ale ach nastoyte kterať nyní
bezpečni gšme/ tak nižejy jako wysločij: včienij spo
lu y nevěčenij/ yakoby již diabel vmřel: až yuž y kto
mu přišlo gest: že pro nasse lehká a daremne zdání
y křwawe boge wedeme/ a neb se bez konce wadíme
a potýkáme/ k tomu gest nás přiwedla nasse nešle
chetnost/ abyčhne byli poddáni smyslu přewrácenee
mu: Protož na tomto dosti buď powiedyno olidech
prostých: A kterzij krom smyslu giným se nezsprawu
gij: Druháť gest powaša: již se přikázání to
to přestupuge: a ktee ti gisti přislussegij gestto pod
spuřobem dobroty mámeni a oklamáni býwagij: A
takowij opiet dwogi gšu: Sedni ti kterzij při swaáto
stech a cztieni swatých wystupugij: Druzij ti kterzij
wlastnij swi mūdrostij a sprawedlnostij pyšnie se
pozdwihugij proti bohu
Doprwných nayprwe dwiema obyčejy od nás cztij
se a wziragij swatij: Nayprwe proczařne a tielesne
toliko wiecey. A ti falešnie cztij swate/ nebrž sami se
be přitom: nebo sweho hleďy: a netiech wiecey ktere
božij gšu: A protož swate takmieť wmodly přetwe

33
ezetij: Takowycht owsssem nezamijta swatę Augustyn: Ale zte toliko stráky chwálj že ge lepšy býti twr
dij: nad ty kterzij skerze smluwy zdiably wessle: časnych
wieczij chťj nabyti: neb lepe gest take y časnych wie
czij od boha nežli od čerta žádati: Ale skerze to neysu
hodni chwalenij nebrz ani křestiane gsu. Maliczkaa
chwála gest: nebrz weliká potupa: sam zsebe dobrým
nebyti: leč přirownán budeš k naysorššym mezy w
ssmi: A wssak buoř kteryž y hawraniatom mladym
pokrm dáwa: skerze takowu službu ge slyšy: a zač pro
sy to gim dáwa: yakož skerze pišma dokazuje se:
¶ Mayprwe skerze Naamana Sýrského wssectu kra
ginu Sýrskú zachowal: acz koli on byl gest modlarz
wssak znamenitým byl vkrále Sýrského: ¶ Druhe
Samarytáni když gsu počali boha cziti: wssak nežli
stawše swych bohuow gestto neni podobne aby se to
bohu mielo lybiti: wyswobozenij gsu od Ewuow: kte
rijž gsu ge žrali a daawili: ¶ Trzetij Achabowi
a ginym mnohým kraalom modlaarzom: a zlym
dal mnohaa wýtiežstwije a dobrodijnij pro niekteree
skutky: kterzijž gsu se zewnitř wokazowali:
¶ Czwrtē Swatý Augustyn w knižaaach prwnich
De Civitate dei: Azjmanon tak welikee panstwij od
boha puoyčeno gest: pro znamenitee niekteree gich
cztnosti: Acz koli bohu gsu se lybiti nemohli pro gina
gegich modlařstwij: ale lidee toliko gich cztnosti gsu
sobie waazili a oblibowali: ¶ Paatee židee gestto
psamu bazeň: křijchuo gsu se hledieli wystrzjhati
wssak časlokrat skerze to mnoho gim buoř pmiigel

Křestianom
nenalezij boha
anebo swatých
geho žiti: pro
nabytij časny
ch wierzij

Wyz
Cort

2

pay.
20.

acž koli był wżdyczy liđ neśtálý a blůdneho sřdce/ k
 tomu y nelibý bohu/ ¶ Sseste y nynij teſ mory:wá
 lky/ Gład:czastoerat buoſ odnás odgymá pro polepſſe
 ný začate/ſkrze ſamý ſtrach:acž koli wſſak bezdiecz
 ne poťanij neni libee bohu: neſ takowe poťanij geſt
 mýnie neſ polowicze ſtutečineho poťani a tomu ztoho
 to wyrozumieti muoſzeme:nebo když rána boſi přeſta
 ne:ſned nawracugij ſe k prwným obyčeyuom a na
 wykloſtem:nebrž k horſſym: ti wſſyczkni kterať boſa
 czty/a procž dobrze gſu ſiwi:ſe pro nabytý czasných
 wieczy:teeſ take wezmú odplatu: Takť y z ſwatými
 boſými činiyme/kterychžto nečtýme wýcze neſ poťa
 wadž noſa:a neſ glawa:a neſ mieſſecz potrebuge: a
 acž koli tyto wieczy nam gſu nepotrzebne: a przed bo
 hem bláſniwce:ani bohu ani ſwatým przygemne: w
 ſſak napomaſa gij k chwále boſij: neſ buoſ zewſſeſho
 muoſe dobre wieczy wybrati: a nadto zpryrozeni ge
 ho geſt:take y bláſnom: ano brž nepržátelom a ruſa
 čjom dobrze činiti:deſſt wdiečným y newdiečným
 dawati:aby ſkrze to ſamo nam woťázal: ſe ty wieczy
 negſu: pro kterež by buoſ miel a neſ ktery ſwatý od
 nás czien býti: Poniewádž widýme ſe ani gſa zato p
 ſſen ani prone czien: ty wieczy wſſem y take nayhor
 ſſym ráčij dáwati: Ale aby ty wieczy zrzegniemij mo
 gli rozumýny býti:niekolik ſwatých wyczteme: gichž
 to ſwieczeni kterať nenáboſne: ale plnee powier geſt
 wſſyczkni znáti moſú: ¶ Prwnij geſt ſwatý Anto
 nijn:kteryž pro vlečení woſne pekelniho odmnohych
 czty ſcia ſycz gináč nikdá by geho neznali: a takowa

Bezdieczne po
 řaný bohu ſe
 nelibý

Zacínagi
 ſe ſwatech
 mory wypr

:S: Ant onijn

czest se gemu diege: aż skurodo ktomu nekřesťanřtemu
kusy gest przysřlo: że otom se mnoziy swatym togo do
myřslegu: y akoby on sam z sebe a neb řkrze dar wzatę
od boha vzdrowowati mohl: a tak gsu przitoni wře
nuli y akoby ne od boha to řlo řkrze przijmluwu swa
tego Antoniyna/ Ale odniego samego Antoniyna pro
řyze chřiegiy dosahnuři nepamatugięz na przijmlu
wu: A tak te miłosti ř vzdroweniy wniego w samego
gledagię: y akoby nebo neznali neb newieřili: żeby buoh
mohl řkrze kaźdego ginego teź to wcziniti: Wtom pař
czasu oźadnym z přsta se neslyřsy: kteręzby na swatem
Antoniynu togo prořyl a řadali: aby mohl y on wrado
sti ducha a w ginych cztnostech Swatego Antoniyna
nasledowati: gestto osamych toliko cztnostech w geho
řiwotie zmynęa se diege: nicz prořtie o wořni:

GDruhý gest swaty Sfebestyan gedne zewssech: ge
ssio pro wwarowanij moru cztyj se: gedne že ne oddaw
na swateho Martina przijal za towarysse:

Třetij Walentijn vstanowen nad padúezij nemo-
 czij: A poniewádž sem neczetl aby czo on w swie žiwno-
 sti činil stau nemoczij / skúro bych przisahl: že z podó-
 benstwij niey akeho rzeczi niemeczke on za pomocznij
 ka tee nemoczy wyat gest: neb padati wallen niemecz-
 ky znamena awá / a to skúoro s gmenem Walentijno
 wym srownáwá se: aniž to gest diw: poñewádž y swa-
 teho Wincencia ženy s chópne kpowieram: vsadili su
 nad dosażenijm wieczij ztraczenych: saucz prziwedeny
 týmž slow podobenstwijm: neb niemeczky naleznúti
 vinder rzijka gij: A protož Wincencia su vsadili služe

Buoh přo c wi
erzij časnych n
asparzij lidem
nenabožnym

S: Krystoffo
ra život negist
y a podezřený

Bnýtém a strážcím nad wieczmi straczenými: Aniž to
gest weliká wicz ani diwná. že buoh toho činiti dopř
stij: a gessie vstawiczym dobrodijnim takowe wie
czy ztwrzuje: a cirkew tež chwálj zwlástie oswatem
Antonijnur: a to proto gest: nebo yakož sem powiediel
buoh ne mnoho sobie wáži toho vdielowati: czož y ne
przateluom dawá: A dopaustij take y bláznom a ne
dostatecznym při wjrzem: a tento čas tiech wiczij v
zijwati: poniewádž neysu lepšyho šodni: a nebo doka
wadž klesšymu nebudu schopniešy: ¶ Ztwrtý
gest Krystoforus: iakož oniem se pisse w žiwotie netať
negistym yako podezřenym: wjcz chwály magijez
nežli který zewšech Apostolů: by pak wprostředku
biblij skutkowe gešo byli wypsanij: Aniž proto se czij
že by lidem odpustienij hrzjchuow/ wjru a lásku bo
žij vprossowal: Ale yakož ztiechto weršsuow nussnů
prziczinu gešo cztienij slawneho budesa motczy se zna
menati: Krystofforze swatý tolik moczij wtobie gestit
Ktožt tie ráno widij nočnyho času se smiegýt: Ani
diadel vrazýt: ani náhla smrt vškodýt: ¶ Napr
we pošled kterať tento nekrześtianský cžlowiek przipi
suge takowe motczy ne bošu: ale wobrazu drzewienny
mu a malowanemu: a proč radšy ale ne kwjrze to
prziczjta: kteražto sama činiy aby chme toho dosagli
tak wšak vprossugjli czo swatij: ¶ Druhee chtiel
byť aby mi powiediel: kterym pišmem nebo diwem
dokázano gest: žeby mohl wobraz Krystoforů to nam
przinesti: Tak pod spuśobem náboženstwij: když knie
stwo cirkwe spij a pozysku stogi: yako morze rozlili su

se powiery a pobońkowe: a zwlaſt poniewađż jaóny
toſo neſa gi: ¶ Tretij procz zwlaſt tie noćniſo czaſu
ſe má ſmáti: ten ktožby ráno ná poſlediel: czož pať bu
de geſtli že by weczer nańeſo poſlediel: Takli geſt rá
nimu toliko k poſledienij tu moc přiwázał: aby k dyby
ráno zapomniel poſlediet: a neſ žeby pozdiegi przyſſel
a ktere gine chwile nańeſo wedne poſlediel: aby to po
ſledienij nie nemielo gemu pſpieti: ¶ Čtwerťe procz
ſe radſſy ten wſo dycky neſmiege a nera duge k to by tie
w wýře a w wýrpenij náſledował: Ale ođſtup to ođniech
aby ti kteri poſmi chu ſtogi tebe w mućedlnictwu náſle
dowati mieli: Ođſtupiž take ođ tiech to kteri w mućedl
nictwu tie čtiegi náſledowati: aby takowe wieczy
čtieci a neſ tim obyćegem wſylowali gi ch doſaſnůti
¶ Páte procz na křiž křiſtůw poſledyč toſo nepůſo
bi: aby ſe ti mieli ſmáti: geſtli křiže waſnoſt zpiſem
přiyatých wprawdie může dokáza na býti: leć ſnad le
pſſy geſt w obraz křiſteforů neſli křiſtů: pońewáđż ſá
křiž křiſtuo geſt prawie neyaky křiſtefor: ¶ Seſte
mezy wſſym nayhorſſy geſt: že p tu přičinu lide wýce
milugi: wýce ctij: pilněgi wſhleda gi: a wice wńem dſ
ſagij neſ w ſameſo křiſta: aby na ſobie toſo dokáza li
že boſa nechwálj w ſwa tých geſo: Ale ſami ſe: nebo
nechwaly božij ale ſweeſo zſtku pod tim ſledij: a to
zgewnie przedewſſemi bez ſtudu wyzna a w a gi: že pro
nemoczy wwarowanij toſo gſu pilnij: Reepe bylo by
ſwa tých naaſleduge: naaſlu ſmrtij gla zaſtižen
k ſpaſenij przigijti: neſli nena aſledugijecze: přiro
zeni ſmrtij vmrúče k zatračenij wiećnemu przigijti

vid.
p. 5.

Gda mi se y ten swatý od Rytířzuow a znameni
tych a vrozených lidí nayeprwe býti nalezen: neš gim
wbitwách smrt náhla gest welmi strasliwá: zwlaaštē
když gsu nalezená diela: a nato se nerozmýšlegi že č a
stiegi tam mrau stogeczij smrti: a netoliko náhlí

Swiřzenij sw
atých procj ge
st vloženo

Sedme že lidce tudy hledij se bezpečiti: a bez baznie
božij žiwu býti: a to býti nemuž: poniewadž wšfeczka
ucztiwošt kterúž swatým činijme pro bážen božij vlo
žena gest: aby ta ucztiwošt k náboženstwíj potašawa
la smrt na pamiet gim prziwodila: žiwot wiečný oš a
zowala: ale oni natom gsu: aby przed tim vcházeli: a
wono aby přecze držali: Protož máme rzecy křystu
aby slovo swe wodwolal: kdez gest powiediel: bdiete
neb newjte dne ani hodiny: proto neb gsme křysto
fora nalezi: kteryžto zanáš zašaleče má bdiť: a tak
poniewadž den bezpečný máme: czo pak hodinú nemá
me gisti býti: kdyby y křystofoř ginešo byl nalezl kři
stofora: na kterešož patrzyež y sam bezpečen moži
by byl býti: aby gešo buoš byl neranil: kteraťž by při
šel k forunie mucjedlnyčské: konecznie yuž y k tomu
przycházij: nedijm tato křechťost: ale radięi tento ne
křestianský duomyšl: křežie niež y buoš strežen býti
musy zšwešo panstwíj: poniewadž ti kterzij na křy
stofora časťiegi patrzy: ani wodú: ani wošniem: ani
moczi žádného stworenij nemošu ten den ošedlo przi
giti: **P**atý gest swatý Wawrzinec: kterešošto
czti: kteremužto postij se: aby duom od wošnie zach
wal: a wswatek gešo celý ten den ani giskry w domu
mijti dopustij: ale wginšsých domých wošen magij

S Wawrzinec

aby gñdlo strogili: A tak neswateho Wawrzince ale
 woñnie se obáwagij gey cztyj: A nadto bláznivij gsu
 že tomu wierzij: žeby swatý Wawrzinec woñen wne
 náwiski miel: proto že naniem gest peczen a vpálen: a
 tak když woñen vñledá/ rozpomena se na vtrpenij bez
 winne naty žeby se miel ģniewati: ģterzij by gey w do
 mie mieli/ kdyby to tak bylo: ģádnemu ģrzesťianu nepři
 leželoby ni ģádný den woñnie mýti/ zdali proto swatý
 Wawrzinec pán woñnie včiniien gest že woñen prze
 trwal a to prawda: nebrž paán gest y nad ďiablem
 ģrziŃchem: swietem: tielem: y nad wssemi zľmi wiecz
 mi: procž teģdy pro samý oñen cztien býwá: A nebo
 procž gemu czti necziniýs: proto že gest vģrutnost: pr
 chlivost: ģniew: ģrdost decia a sluģebnij ģu: když byl
 woñniem peczen: sñesl a przemoģla ge stie prozřami
 swymizy wtobie muoż takowú trwánliwost zpuosobiti
 Alle tyto wieczy y vginych než vswateho Wawrzince
 ģledány moģau byti: Protož nechciesz než aby on toli
 ko strážce oñie byl: ģteremuž připogen gest towarys
 Swatý Florianus: A ten neznámeho ģmena y ģiwo
 ta: anižby oniem czo wiedieli/ než že napapiřu wýda gi
 geģo malowaneho/ an wylewa wodu na ģorzičy
 duom/ a natom do stí magij: neģ to toliģo odnieģo ģtyj
 do saģnůti: ģDginych ģratce powiezmie swatemu wi
 tu do stalo se aby nad biďnými tiemi skóty byl vsazen
 Swatý Erazym laģomezuo oģģayce: tak wssak
 aby w ģiřtým pocztu swiřceģ modliteģ cztien byl/ teģ
 byt ģiř na sporzi boģatřwij/ a czo má ģiřřyģo cziniti
 tak prázdny než aby oģegich laģomřwij peczowal:

S: Florianus

p. 28.

S: Wije

S. Erazym

Ducendolimus

Ale y swatý Ludwýk z rzechole swateho Frantiska
 nebo gedný wżiwotie gsa piwa byl zgednal yuż vmře
 wssy a gsa wnebi ginsyho nemuoże nicz čžiniti: Swa
 tý Wendolinus pastýřz proti wlkuom vžitčnieyssy
 gest nad wssczkny psy: A gsa žiw gedineho čžlowie
 ka pass stádo/ po smrti musy wssczkniem stada pásti
 Gestli nemáme se zač stydieci křestiane: že takowee
 prace časnych wiecej wzkladame na swate: yako
 nieyaczy služebniče by byli včžinieni: a na astroyowe
 rzemeslniķuow: a skůro nawratila se ta propast po
 wier: a opiet to množstwý božnuow Ržijnstych: a nie
 yaky chram znouu sine opiet gim wystawieli/ ato ne
 proginsy pržicžinur: než abythom zde toliko na swietie
 dobrze se mieli ¶ Biž niekolik take žen swatych tu
 to položyme: mezy nimizto yako y nowieyssy y starssy
 Tak slusnie prwnieyssy gest swatá Anna/ gegužto
 žiwot sepsaný: ačž koli gest welmi negistý: Ale wssak
 tiem gest wżacznieyssyho gmena y wdiečnieyssy/ nebo
 počžali gsme stare wiecey wuostliwost bráti/ a ty wie
 czy gestto onich konečná a dostatečná gest glistota:
 Ale tim ten spis oswate Annie wdiečnieyssy gest: ne
 ne ochudobie/ ale obožatstwý welikem wypisuge: wža
 dne wāžnosti konečne by nebyl/ kdy by ochudobie zmin
 ku včžinil: ¶ Druže že swatá Anna skůro waysse
 než blažoslawená panna chwalena býwa: tak nowý
 swatkové prwnieyssym včžiwosti vmenssugij: a no
 we wiecey wychwalugem/ wiecej postupugijez po lid
 skych zchuozy/ nežli po wiernem naboženstwý: Trze
 tij a to wiedome a zřegme gest: že začžali gsu swietiti

:S:Anna

41
Swatú Annu pro nabytíj statku: strze negistý a wel
mi podezřený spis žiwota gegyho: nebo niekdy hrac
onen schudssy: opiet take y snebe/ vleczen gest a boža
tym včiniien: to samo wewsssem spisu žiwota gegyho
nalezlo sobie nesslechjetne oko laťomstwiu: A ztee przi
činy ten swate matky swátek wyzdwižený gest: A pro
tož nyni niey akú vgmu mussegij gmiyti ginych swa
tych slawnosti: zwlástitie snad apostolssij: neb gsu k
chudobie lid wedli: D by tak swatú Annu cili pro swe
zbožaczenij: aby prziťom teež czož k duchu prziľežij hle
dali yakož Cyrkw zachowáwá/ a okazugi toho dne
Collecty: Ale oni zato držij že ktee peczy owieczech du
chownych/ moſtá giniy swátkowe postaciti mnoziy a
časťij: kterzij na včite časy przičázegijez y wostli
wost prziasssegij: 1 Druhá gest swatá Barbora
kgegijmuſto podobienstwiu žiwota sepsanij/ mnoziy gi
nij včiniieni gsu: yako Markety: Doroty: Katerziny:
kterzij pak gij nábožnie slaužij: toho dogijti hledagij:
aby bez swátostij prziigijmanij nezemrzeli: A ta wicz
neprzyliſt škodná bylaby: Giniy gij slaužij: aby tieho
tná žena przi porodu bezpečná moſla byti: Nebo čte
se že ta mučednice za ty y za gine wicz przi smeti
swe profyla/ aby každy toho moſl dosyčy: ktož by gi
napamieti miel: Nayprw wſſech se doklám: že spis
žiwota gegyho gest negistý a podezřený. zwlástitie kdez
se piſſe žeby včednice byla Drygenesowa/ a by to tak
bylo nepominulby mlčenim takowe pány Euzebius:
Tež take wżiwotie swate Kateriny/ kterať mnoſho gest
ſpleteného sepsáno: ten toho nečiger: leč kto nosu nemá

Handwritten notes in the right margin:
Druhá
v. 3. 4. 5.
Elab
v. 6. 7. 8.
v. 9. 10. 11.
v. 12. 13. 14.
v. 15. 16. 17.
v. 18. 19. 20.
v. 21. 22. 23.
v. 24. 25. 26.
v. 27. 28. 29.
v. 30. 31. 32.
v. 33. 34. 35.
v. 36. 37. 38.
v. 39. 40. 41.
v. 42. 43. 44.
v. 45. 46. 47.
v. 48. 49. 50.
v. 51. 52. 53.
v. 54. 55. 56.
v. 57. 58. 59.
v. 60. 61. 62.
v. 63. 64. 65.
v. 66. 67. 68.
v. 69. 70. 71.
v. 72. 73. 74.
v. 75. 76. 77.
v. 78. 79. 80.
v. 81. 82. 83.
v. 84. 85. 86.
v. 87. 88. 89.
v. 90. 91. 92.
v. 93. 94. 95.
v. 96. 97. 98.
v. 99. 100. 101.
v. 102. 103. 104.
v. 105. 106. 107.
v. 108. 109. 110.
v. 111. 112. 113.
v. 114. 115. 116.
v. 117. 118. 119.
v. 120. 121. 122.
v. 123. 124. 125.
v. 126. 127. 128.
v. 129. 130. 131.
v. 132. 133. 134.
v. 135. 136. 137.
v. 138. 139. 140.
v. 141. 142. 143.
v. 144. 145. 146.
v. 147. 148. 149.
v. 150. 151. 152.
v. 153. 154. 155.
v. 156. 157. 158.
v. 159. 160. 161.
v. 162. 163. 164.
v. 165. 166. 167.
v. 168. 169. 170.
v. 171. 172. 173.
v. 174. 175. 176.
v. 177. 178. 179.
v. 180. 181. 182.
v. 183. 184. 185.
v. 186. 187. 188.
v. 189. 190. 191.
v. 192. 193. 194.
v. 195. 196. 197.
v. 198. 199. 200.
v. 201. 202. 203.
v. 204. 205. 206.
v. 207. 208. 209.
v. 210. 211. 212.
v. 213. 214. 215.
v. 216. 217. 218.
v. 219. 220. 221.
v. 222. 223. 224.
v. 225. 226. 227.
v. 228. 229. 230.
v. 231. 232. 233.
v. 234. 235. 236.
v. 237. 238. 239.
v. 240. 241. 242.
v. 243. 244. 245.
v. 246. 247. 248.
v. 249. 250. 251.
v. 252. 253. 254.
v. 255. 256. 257.
v. 258. 259. 260.
v. 261. 262. 263.
v. 264. 265. 266.
v. 267. 268. 269.
v. 270. 271. 272.
v. 273. 274. 275.
v. 276. 277. 278.
v. 279. 280. 281.
v. 282. 283. 284.
v. 285. 286. 287.
v. 288. 289. 290.
v. 291. 292. 293.
v. 294. 295. 296.
v. 297. 298. 299.
v. 300. 301. 302.
v. 303. 304. 305.
v. 306. 307. 308.
v. 309. 310. 311.
v. 312. 313. 314.
v. 315. 316. 317.
v. 318. 319. 320.
v. 321. 322. 323.
v. 324. 325. 326.
v. 327. 328. 329.
v. 330. 331. 332.
v. 333. 334. 335.
v. 336. 337. 338.
v. 339. 340. 341.
v. 342. 343. 344.
v. 345. 346. 347.
v. 348. 349. 350.
v. 351. 352. 353.
v. 354. 355. 356.
v. 357. 358. 359.
v. 360. 361. 362.
v. 363. 364. 365.
v. 366. 367. 368.
v. 369. 370. 371.
v. 372. 373. 374.
v. 375. 376. 377.
v. 378. 379. 380.
v. 381. 382. 383.
v. 384. 385. 386.
v. 387. 388. 389.
v. 390. 391. 392.
v. 393. 394. 395.
v. 396. 397. 398.
v. 399. 400. 401.
v. 402. 403. 404.
v. 405. 406. 407.
v. 408. 409. 410.
v. 411. 412. 413.
v. 414. 415. 416.
v. 417. 418. 419.
v. 420. 421. 422.
v. 423. 424. 425.
v. 426. 427. 428.
v. 429. 430. 431.
v. 432. 433. 434.
v. 435. 436. 437.
v. 438. 439. 440.
v. 441. 442. 443.
v. 444. 445. 446.
v. 447. 448. 449.
v. 450. 451. 452.
v. 453. 454. 455.
v. 456. 457. 458.
v. 459. 460. 461.
v. 462. 463. 464.
v. 465. 466. 467.
v. 468. 469. 470.
v. 471. 472. 473.
v. 474. 475. 476.
v. 477. 478. 479.
v. 480. 481. 482.
v. 483. 484. 485.
v. 486. 487. 488.
v. 489. 490. 491.
v. 492. 493. 494.
v. 495. 496. 497.
v. 498. 499. 500.
v. 501. 502. 503.
v. 504. 505. 506.
v. 507. 508. 509.
v. 510. 511. 512.
v. 513. 514. 515.
v. 516. 517. 518.
v. 519. 520. 521.
v. 522. 523. 524.
v. 525. 526. 527.
v. 528. 529. 530.
v. 531. 532. 533.
v. 534. 535. 536.
v. 537. 538. 539.
v. 540. 541. 542.
v. 543. 544. 545.
v. 546. 547. 548.
v. 549. 550. 551.
v. 552. 553. 554.
v. 555. 556. 557.
v. 558. 559. 560.
v. 561. 562. 563.
v. 564. 565. 566.
v. 567. 568. 569.
v. 570. 571. 572.
v. 573. 574. 575.
v. 576. 577. 578.
v. 579. 580. 581.
v. 582. 583. 584.
v. 585. 586. 587.
v. 588. 589. 590.
v. 591. 592. 593.
v. 594. 595. 596.
v. 597. 598. 599.
v. 600. 601. 602.
v. 603. 604. 605.
v. 606. 607. 608.
v. 609. 610. 611.
v. 612. 613. 614.
v. 615. 616. 617.
v. 618. 619. 620.
v. 621. 622. 623.
v. 624. 625. 626.
v. 627. 628. 629.
v. 630. 631. 632.
v. 633. 634. 635.
v. 636. 637. 638.
v. 639. 640. 641.
v. 642. 643. 644.
v. 645. 646. 647.
v. 648. 649. 650.
v. 651. 652. 653.
v. 654. 655. 656.
v. 657. 658. 659.
v. 660. 661. 662.
v. 663. 664. 665.
v. 666. 667. 668.
v. 669. 670. 671.
v. 672. 673. 674.
v. 675. 676. 677.
v. 678. 679. 680.
v. 681. 682. 683.
v. 684. 685. 686.
v. 687. 688. 689.
v. 690. 691. 692.
v. 693. 694. 695.
v. 696. 697. 698.
v. 699. 700. 701.
v. 702. 703. 704.
v. 705. 706. 707.
v. 708. 709. 710.
v. 711. 712. 713.
v. 714. 715. 716.
v. 717. 718. 719.
v. 720. 721. 722.
v. 723. 724. 725.
v. 726. 727. 728.
v. 729. 730. 731.
v. 732. 733. 734.
v. 735. 736. 737.
v. 738. 739. 740.
v. 741. 742. 743.
v. 744. 745. 746.
v. 747. 748. 749.
v. 750. 751. 752.
v. 753. 754. 755.
v. 756. 757. 758.
v. 759. 760. 761.
v. 762. 763. 764.
v. 765. 766. 767.
v. 768. 769. 770.
v. 771. 772. 773.
v. 774. 775. 776.
v. 777. 778. 779.
v. 780. 781. 782.
v. 783. 784. 785.
v. 786. 787. 788.
v. 789. 790. 791.
v. 792. 793. 794.
v. 795. 796. 797.
v. 798. 799. 800.
v. 801. 802. 803.
v. 804. 805. 806.
v. 807. 808. 809.
v. 810. 811. 812.
v. 813. 814. 815.
v. 816. 817. 818.
v. 819. 820. 821.
v. 822. 823. 824.
v. 825. 826. 827.
v. 828. 829. 830.
v. 831. 832. 833.
v. 834. 835. 836.
v. 837. 838. 839.
v. 840. 841. 842.
v. 843. 844. 845.
v. 846. 847. 848.
v. 849. 850. 851.
v. 852. 853. 854.
v. 855. 856. 857.
v. 858. 859. 860.
v. 861. 862. 863.
v. 864. 865. 866.
v. 867. 868. 869.
v. 870. 871. 872.
v. 873. 874. 875.
v. 876. 877. 878.
v. 879. 880. 881.
v. 882. 883. 884.
v. 885. 886. 887.
v. 888. 889. 890.
v. 891. 892. 893.
v. 894. 895. 896.
v. 897. 898. 899.
v. 900. 901. 902.
v. 903. 904. 905.
v. 906. 907. 908.
v. 909. 910. 911.
v. 912. 913. 914.
v. 915. 916. 917.
v. 918. 919. 920.
v. 921. 922. 923.
v. 924. 925. 926.
v. 927. 928. 929.
v. 930. 931. 932.
v. 933. 934. 935.
v. 936. 937. 938.
v. 939. 940. 941.
v. 942. 943. 944.
v. 945. 946. 947.
v. 948. 949. 950.
v. 951. 952. 953.
v. 954. 955. 956.
v. 957. 958. 959.
v. 960. 961. 962.
v. 963. 964. 965.
v. 966. 967. 968.
v. 969. 970. 971.
v. 972. 973. 974.
v. 975. 976. 977.
v. 978. 979. 980.
v. 981. 982. 983.
v. 984. 985. 986.
v. 987. 988. 989.
v. 990. 991. 992.
v. 993. 994. 995.
v. 996. 997. 998.
v. 999. 1000. 1001.
v. 1002. 1003. 1004.
v. 1005. 1006. 1007.
v. 1008. 1009. 1010.
v. 1011. 1012. 1013.
v. 1014. 1015. 1016.
v. 1017. 1018. 1019.
v. 1020. 1021. 1022.
v. 1023. 1024. 1025.
v. 1026. 1027. 1028.
v. 1029. 1030. 1031.
v. 1032. 1033. 1034.
v. 1035. 1036. 1037.
v. 1038. 1039. 1040.
v. 1041. 1042. 1043.
v. 1044. 1045. 1046.
v. 1047. 1048. 1049.
v. 1050. 1051. 1052.
v. 1053. 1054. 1055.
v. 1056. 1057. 1058.
v. 1059. 1060. 1061.
v. 1062. 1063. 1064.
v. 1065. 1066. 1067.
v. 1068. 1069. 1070.
v. 1071. 1072. 1073.
v. 1074. 1075. 1076.
v. 1077. 1078. 1079.
v. 1080. 1081. 1082.
v. 1083. 1084. 1085.
v. 1086. 1087. 1088.
v. 1089. 1090. 1091.
v. 1092. 1093. 1094.
v. 1095. 1096. 1097.
v. 1098. 1099. 1100.
v. 1101. 1102. 1103.
v. 1104. 1105. 1106.
v. 1107. 1108. 1109.
v. 1110. 1111. 1112.
v. 1113. 1114. 1115.
v. 1116. 1117. 1118.
v. 1119. 1120. 1121.
v. 1122. 1123. 1124.
v. 1125. 1126. 1127.
v. 1128. 1129. 1130.
v. 1131. 1132. 1133.
v. 1134. 1135. 1136.
v. 1137. 1138. 1139.
v. 1140. 1141. 1142.
v. 1143. 1144. 1145.
v. 1146. 1147. 1148.
v. 1149. 1150. 1151.
v. 1152. 1153. 1154.
v. 1155. 1156. 1157.
v. 1158. 1159. 1160.
v. 1161. 1162. 1163.
v. 1164. 1165. 1166.
v. 1167. 1168. 1169.
v. 1170. 1171. 1172.
v. 1173. 1174. 1175.
v. 1176. 1177. 1178.
v. 1179. 1180. 1181.
v. 1182. 1183. 1184.
v. 1185. 1186. 1187.
v. 1188. 1189. 1190.
v. 1191. 1192. 1193.
v. 1194. 1195. 1196.
v. 1197. 1198. 1199.
v. 1200. 1201. 1202.
v. 1203. 1204. 1205.
v. 1206. 1207. 1208.
v. 1209. 1210. 1211.
v. 1212. 1213. 1214.
v. 1215. 1216. 1217.
v. 1218. 1219. 1220.
v. 1221. 1222. 1223.
v. 1224. 1225. 1226.
v. 1227. 1228. 1229.
v. 1230. 1231. 1232.
v. 1233. 1234. 1235.
v. 1236. 1237. 1238.
v. 1239. 1240. 1241.
v. 1242. 1243. 1244.
v. 1245. 1246. 1247.
v. 1248. 1249. 1250.
v. 1251. 1252. 1253.
v. 1254. 1255. 1256.
v. 1257. 1258. 1259.
v. 1260. 1261. 1262.
v. 1263. 1264. 1265.
v. 1266. 1267. 1268.
v. 1269. 1270. 1271.
v. 1272. 1273. 1274.
v. 1275. 1276. 1277.
v. 1278. 1279. 1280.
v. 1281. 1282. 1283.
v. 1284. 1285. 1286.
v. 1287. 1288. 1289.
v. 1290. 1291. 1292.
v. 1293. 1294. 1295.
v. 1296. 1297. 1298.
v. 1299. 1300. 1301.
v. 1302. 1303. 1304.
v. 1305. 1306. 1307.
v. 1308. 1309. 1310.
v. 1311. 1312. 1313.
v. 1314. 1315. 1316.
v. 1317. 1318. 1319.
v. 1320. 1321. 1322.
v. 1323. 1324. 1325.
v. 1326. 1327. 1328.
v. 1329. 1330. 1331.
v. 1332. 1333. 1334.
v. 1335. 1336. 1337.
v. 1338. 1339. 1340.
v. 1341. 1342. 1343.
v. 1344. 1345. 1346.
v. 1347. 1348. 1349.
v. 1350. 1351. 1352.
v. 1353. 1354. 1355.
v. 1356. 1357. 1358.
v. 1359. 1360. 1361.
v. 1362. 1363. 1364.
v. 1365. 1366. 1367.
v. 1368. 1369. 1370.
v. 1371. 1372. 1373.
v. 1374. 1375. 1376.
v. 1377. 1378. 1379.
v. 1380. 1381. 1382.
v. 1383. 1384. 1385.
v. 1386. 1387. 1388.
v. 1389. 1390. 1391.
v. 1392. 1393. 1394.
v. 1395. 1396. 1397.
v. 1398. 1399. 1400.
v. 1401. 1402. 1403.
v. 1404. 1405. 1406.
v. 1407. 1408. 1409.
v. 1410. 1411. 1412.
v. 1413. 1414. 1415.
v. 1416. 1417. 1418.
v. 1419. 1420. 1421.
v. 1422. 1423. 1424.
v. 1425. 1426. 1427.
v. 1428. 1429. 1430.
v. 1431. 1432. 1433.
v. 1434. 1435. 1436.
v. 1437. 1438. 1439.
v. 1440. 1441. 1442.
v. 1443. 1444. 1445.
v. 1446. 1447. 1448.
v. 1449. 1450. 1451.
v. 1452. 1453. 1454.
v. 1455. 1456. 1457.
v. 1458. 1459. 1460.
v. 1461. 1462. 1463.
v. 1464. 1465. 1466.
v. 1467. 1468. 1469.
v. 1470. 1471. 1472.
v. 1473. 1474. 1475.
v. 1476. 1477. 1478.
v. 1479. 1480. 1481.
v. 1482. 1483. 1484.
v. 1485. 1486. 1487.
v. 1488. 1489. 1490.
v. 1491. 1492. 1493.
v. 1494. 1495. 1496.
v. 1497. 1498. 1499.
v. 1500. 1501. 1502.
v. 1503. 1504. 1505.
v. 1506. 1507. 1508.
v. 1509. 1510. 1511.
v. 1512. 1513. 1514.
v. 1515. 1516. 1517.
v. 1518. 1519. 1520.
v. 1521. 1522. 1523.
v. 1524. 1525. 1526.
v. 1527. 1528. 1529.
v. 1530. 1531. 1532.
v. 1533. 1534. 1535.
v. 1536. 1537. 1538.
v. 1539. 1540. 1541.
v. 1542. 1543. 1544.
v. 1545. 1546. 1547.
v. 1548. 1549. 1550.
v. 1551. 1552. 1553.
v. 1554. 1555. 1556.
v. 1557. 1558. 1559.
v. 1560. 1561. 1562.
v. 1563. 1564. 1565.
v. 1566. 1567. 1568.
v. 1569. 1570. 1571.
v. 1572. 1573. 1574.
v. 1575. 1576. 1577.
v. 1578. 1579. 1580.
v. 1581. 1582. 1583.
v. 1584. 1585. 1586.
v. 1587. 1588. 1589.
v. 1590. 1591. 1592.
v. 1593. 1594. 1595.
v. 1596. 1597. 1598.
v. 1599. 1600. 1601.
v. 1602. 1603. 1604.
v. 1605. 1606. 1607.
v. 1608. 1609. 1610.
v. 1611. 1612. 1613.
v. 1614. 1615. 1616.
v. 1617. 1618. 1619.
v. 1620. 1621. 1622.
v. 1623. 1624. 1625.
v. 1626. 1627. 1628.
v. 1629. 1630. 1631.
v. 1632. 1633. 1634.
v. 1635. 1636. 1637.
v. 1638. 1639. 1640.
v. 1641. 1642. 1643.
v. 1644. 1645. 1646.
v. 1647. 1648. 1649.
v. 1650. 1651. 1652.
v. 1653. 1654. 1655.
v. 1656. 1657. 1658.
v. 1659. 1660. 1661.
v. 1662. 1663. 1664.
v. 1665. 1666. 1667.
v. 1668. 1669. 1670.
v. 1671. 1672. 1673.
v. 1674. 1675. 1676.
v. 1677. 1678. 1679.
v. 1680. 1681. 1682.
v. 1683. 1684. 1685.
v. 1686. 1687. 1688.
v. 1689. 1690. 1691.
v. 1692. 1693. 1694.
v. 1695. 1696. 1697.
v. 1698. 1699. 1700.
v. 1701. 1702. 1703.
v. 1704. 1705. 1706.
v. 1707. 1708. 1709.
v. 1710. 1711. 1712.
v. 1713. 1714. 1715.
v. 1716. 1717. 1718.
v. 1719. 1720. 1721.
v. 1722. 1723. 1724.
v. 1725. 1726. 1727.
v. 1728. 1729. 1730.
v. 1731. 1732. 1733.
v. 1734. 1735. 1736.

⁴²
 Ale ya tomu se diwým podle me wśtetečnoſt: zdali ſwate
 mucedlnicze pro kryſta vmýragücztaſt chwa
 ly żadoſtiwe były gſu/a neb to dali na ſobie znáti: ocz
 gſu wony niſdá neſtáli/aby teſdáż a neb na potomni
 czaſ żadali odliđij cieni býti: Neb toſoto ſobie powa
 ż co ſe wżiwotie gich piſſe: Dny vmýragücz neproſyli
 gſu za ſwe ſłużebnýky aby ſprawedliwý a ſwatý by
 li: Ale aby bohaſtſtwý:żdrawý: bezpečenſtwý doſa
 li: Kterezto wieczy wſſeczny: ſamy ſkrze ſmrt gſu opo
 wręli/a ſnad nechteli taſt dobrých wieczy giny m po
 prziiti/ Kterým ſamy gſu poſpýchaly: Ddawád gi
 ſtie przifflo geſt že pamatka vmučenij Swate Bar
 bory: a tny podobných: pilniegý pamatuge ſe neží ſa
 ſameho kryſta/ geſto kryſtowo vmučenij geſt podſta
 ta wſſech gegich wterpenij: Ale poſliſ zaumýſla wſy
 lugem aby chme ſlepezy byli: neb kdy by taſt nebyło mo
 gli by chom poznati a makati: Kteraſt nynieſſyſho cza
 ſu ti ſwatý wkrzeſtianſtwu wietſſy magij wżtiwoſt
 Kterychżto żywotowe ſepſanij wýjeze baſnij a neb wiet
 ſſy zylſt przinaſſegý: Protoż my ſneſmeż y gich nedo
 ſtaſt: doſawadż ne obwykni a wywčení nebudi w
 lepſſym ſmyſlu: Třetij ſwata Juliana a Diſy
 lia lekarzky ſu nad powlaſti woczij: nebo żadny giny
 gim neſlážij: gedne ti Kterzij na woczij ſtuonij: ani pro
 pro gineho krom oczij: chýjeze tomu aby to wprziroze
 ne práwo przifflo: a taſt wżdyeczky aby ſe ſtáti muſſelo
 co gednu ſkrze diw ſtalo ſe geſt: Kteraſt wiecz podle
 meeſho zdánij neni menſſy než czoby boha poſtauffel:

:S: Juliana
 a Diſylia

:S: Apollona Třwata Apollona pronic progineho než aby zubowe

neboleli: vstawičnú službu cztiena býwá: A nenu žád
ny křoby trwalíwe gegij panenswuj: a wranczj wjru
przi pánu bohu przypomýnal: **S** Swotá Sstolastyka
panij wcziniená gest nad hromobitím: a to křoneczně z
nam tu wjru przi ženách słożení býti: že křterúz křoli
wiecij ebirati se niektereho swateho slyssali: tehož swa
teho wiecij przitom welikú moez mýti: a yako zapána
wsazeneho býti: A niekterzij křezij tee powiery nepřete
hnu zwlašt cýtli wtom yaky zysk: Protož yakož sem
powiediel buoh tyto wieczy dopústij a dáwá to zač
prosyme: ne aby to welike byli wieczy: ale že on gest do
brý a milosřdný tak nedostateczně chowage: yako ne
hodne tim oddieluge: gichžto leniwý a neb rozmárený
rozum nevmij za wieczy lepšy a trwáleyšy prosyti:
křerez křprawemu bohu przijslusegij: a wdiečnie nam
ráczij dáwati křdyž geho zanie prosymy: Nebo křterzij
řzadnie boha a swate cztij: pilni gsucze: pod tim chwa
ly božij a žiwota gegich cztinosťneho: yakož činiij Lije
křew wswyech křlectach: za wieczy časne neprosy: ne
brž gestli že magij to se odnich odgýma: aby se zducho
wnými toliko obýrali: aniž lepšym znamením pozna
wagij se a rozeznawagij prawij cztitele slawnosti: od
falešnych nesli tudyto křdyž se odoňeckno odgýmagij
a tiemto dawagi bohatstwi časná: Nebo yako buoh
za zewnitřnij spráwedliwosti dáwa wnitřnij dary
zewnitřnij odgýmá: A ta wiecz na wšszech swatých
muoż dořázana býti: odkřterychžto acž nesřutecznie: ale
podle žádosti odyal gest časne wieczy: Protož křterzij
statku hoynost magij: acž křoli takowi niez wnebi neza

s: Sstolastyka

Buoh procz časne wieczy odgýma od lidí dobrych a nábžnych

za yalowee m
odleni ktera
woplata

Try dnowodo
we je zacjafne
wicz magi g
mieny byti mo
dlitby

O dpowied
prwim duow
odom

sluſugij: ale na zemi zaſluženij beru: A wtom dobrze
czinij ze togo od diabla neſledagij: Ale tež tak kŕežij
a mnohe nabožne lidi ráczij dobrze a wtieffenie kŕmiti
kterzij wſſak wewſſem čzaſu žiwota ſwego: niež gine
go neczinij než že hodiny vložene leniwie a bezdieky v
ſtawieznie čtáu a nemodlij ſe nikdá: A tak yačo oni
domnijwagij ſe tijn bohu doſti činiti: tak buoh takee
vſebe za doſtatecznú wicz podkládá: geſti že ge doſyto
ſti yačo giná howada na krmuge: Ale budít dotyka
ti mie przitomto niekterij wadliwij lide: že bych byl w
ſtateczný že bránijm aby ſwatij nebyli wzywáni zprzi
cziny potreb tielesných: poniewádž take y Lžykew
ſkrze przimluwu ſwatých proſy wyſwoboženij odſſko
dliwých wicz duffy y tielu: yačož y wodprotiwenſwi
na tiele: y odprzewrácených myſſlenijch: a od ginych
podobnych wiczij: ¶ Druhe wočiſtiugi ſwuo y do
brę yačo oni gmenugij vmysl: že čzaſnych wiczij ne
gledij než podtađ aby ſkrze takowe proſtrzedky tijn
vžitczniegij duchownijch wiczij mošli nabyti: a pro
to deelegij čhtiegij žiwi býti a zdráwi: aby po kánij či
niti a dobrzij býti mošli: ¶ Trzetij že wniekderych
za wicz giſti po kládá ſe: yačož Berſon ſinayſſlij že
mezy ſwate w nebi: tak takowij darowe rozdielenij ſu
yačo zde na ſwiete mieli ſu rozdiylne dáry ducha ſwa
teho podle napsanij tohoto prwnij Koryntuom wdwa
naczyte kapitulie niekomu dána býwa řeč mudroſti: gi
nemu pak řeč vmieny: ginemu wjra: ginemu miloſt
vzdráwowani: ¶ Ktiem gegich diwoduom takto odpo
wijdam ¶ Mayprwe tuto Kryſtowi řeč gim přeb

Kladam: Nayprwe hledte kralowstwij a spravedlno
 sti geho: a tyto wšecetny wiecej přidany wam budú
 A wopiet neb tiech wšech wiecej pohaniec hleda gij
 Gestli že Křystus ti křezijš takowych wiecej hledij po
 hany naziwá: má zato že sluffnie budu takowe mocy
 nedostatečnými křestiany gmenowati: aneb marne a
 male žádosti lidmi: **G** Druhe: aniž bránim křwatým se
 vřikati pwieci časne: ale to tupim: že psame časne wie
 cy to se diege zanedbáge gich cztnosti a příkladneho
 žiwota: Wystaw mi gednoho mezy wšemi swatými
 křteremuzby propokoru anebo pginu cztnost takowý
 lidij byl zbich: takowá aby čihena gemu byla wřiwost
 a tak aby gmeno geho bylo rozhláffené: yakož se to na
 lezá při swatem Walentijnu prowarowanij nemo
 cy padúcij: **G** Třetij sam to wyznawam od sebe
 že czjrkew přiletaných psy zawýstrašij odblystani
 a baurzy y odginých škodliwých wiecej: Ale to čini
 rzádem vprjímým: nayprwe žada giez milosřdenstwi
 a wodpuštění hřijchuow: Nebo y swaty pawel roz
 kázal se gest modlit: aby chme za nasseho času po ko
 ge a wřieffenij dosyšli: Tak y takee čiji a žiw budeš
 a odemne niez ne wšlyššys sobie protimyslneeho:
G Čřtwe wyznawám že sluffy nedostatečným wrij
 ře zazdrawi a za žiwot psyti: aby potom lepe byli žiwi
 ale dwie wiecej tuto powim: kdo wi aneb osobie sá smi
 to gřiti by miel tak čiste sřdce apotřeb tielesnych tak
 vprjimým vmyslem žadali: to gest aby tim snažnegi
 pánu bohu mohli slůžiti: ale wietšy strana lidu k
 dyž toho dochází wšak žiwota neoprawnge: leč na

Libet po meele
 boží neradi wo
 prawugi žiwo
 ta

48
 woto a skutek to wołazuge/ nebo skutek a wdytę
 horſſy bęwagij: kteryj zranę a zteſtany bożyego wy
 ſwobozugij ſe nezbodnyimi ſwými prozbami: tak że tu
 dy widij ſe buoſz blaſnowſtwij naſſe nā woznamowa
 ti: to geſt czobychem tomu nerozumiel: że kdyż nās me
 ſtā: teſdāż hogij/ a kdyż oblewuge rukey knaſſym proz
 bām: neoblewuge/ ale dopauſſtij nās w wietſſy nemo
 czy: Druſe geſtli że chzeſs żywota polepſſyti: niſda to
 ho leepe ne wcziniſs: neſ geſtli że w meſle neb wteſta
 nij začatem trwati budeſs aż doſmrti: Al to geſt pra
 wee oprawenij żywota/ a lek arzſtwij kruntownij: Ale
 ho takowe żywota polepſſenij tim geſt kruntownieſſy
 a ſtāleſſy/ neb neztebe ale zboſa začato daleko prwe
 neſ gſy ty zato proſyl: Al nebo kteraſ moſi wſſecznu
 chwālu a godnoſt żywota ztrāpenego wymluwiti: blāz
 ni gſme wſſyctni kteryj poſtaſſyme o żywota polepſſe
 nij gſancz zdrāwiti: tomu nerozumiegięz że w nemoczy
 začynā ſe oprawa żywota: Al protoſ żywot nedoſtate
 czny daleko geſt wyſſy nadyatę kōli żywot zpuoſobny
 a zdrawy: Protoſ to māme radiegi kzeſtianuom ra
 diti: aby neſoliko nemoczij rādi ſnāſſeli: ale aby y ſme
 ti zaſtali tiem ſpiſſs przigijti: Nleż neniј vſitecznieſſy
 ho kzeſtianu: neſli przerychle vmrzijti: Pakoſ ſwatę
 Ciprian wczij/ ale my radſſy Iuſenala poſluchame
 kteryſto takto mluwij: Māmet ſe modliti zato/ aby
 myſl byla zdrawa a wzdrawem tiele: Teſ tak mluwij
 ſwatę Auguſtyn rēka: Kdyſ my gſme zdrawij teſdāż
 neduſſ žādoſtij neſzriſzeny ch geſt naywijeze zuſtrzeny
 Ale tak rozumiey aby miel ſledati ſobie nemoczy: Ale

Cylowie y w
 nemoczy muoſ
 prawe poſtani
 začiti a geſto
 nati

49
 skrze boha na tebe yfucz dopustiená: yako naylepšy
 posel boží máš od tebe přijata býti: Nebo žádné wie
 cze dobre bez wuole boží nemáme hledati: ¶ Wáše
 to tež buoň wýbornie zřídil gest: aby některzj swatj
 bržáni byli w lidj za strassliwe: a yako za mstitele pro
 zaputile a twrde sŷyge lidi: Yako swatý Antonijn a
 některzj ginij: Ale my tim nehrozíme/ neb ty a tako
 we křesťiany wčijme/ kterzj nadiegi tu magj že niek
 dy k spolku swatých pripogeni budau: ¶ Sestee
 wjím otom nowým duomyšlu/ kterzj prawj že yako
 natomto swietie rozličným dary Duchá swateho by
 li swatj obdarzeni: Tak y nynjčtj wnebi tež magj
 mýti rozličnee milosti k spomáhání: Ale yá newidim
 kterať by to mohli dokazati/ gedine leč dokazugýecz
 toho skrze podobenstwj: A takowý duowod przy wie
 czech dotýkagj; czech se wjry gest náramně škodliwý
 Nebo czo ginsŷyho činj diábel: když se w angela swiet
 losti promienj; než že dowozuge swe zdání skrze podo
 benstwj: a neb kolik bludů rozmoglo se w Cirkwi
 pod gmenem křesťowým/ a swatých geho pod spuo
 sobem swatostj; pod dobrým/ yakož řikagj/ wmyslem
 a podlitostj Cirkwe obecne: A to wšse rozumiey sk
 ze podobenstwj przislo: nybrž kolik prawych wiczi
 zawržieno gest pod barwů aurazu a pohorssenj pro
 šeho lidu: To yá widim že Cirkew nerzjka Swatý
 Pawle zhoj mi me rány: ale pros zámie: Protož wie
 dieti máme že wšŷyctni swatj wšŷečtno mogů a toli
 kěž buoň tobie skrze nie dá/ pokadž wjru máš motczy
 toho oddawád nabyti: Protož k tomuž wicšŷy mysl a

Druwodobenstwj
 pochazegicy z
 podobenstwj
 gsu negistj a b
 ludnj

Letany

Chut más: wšseczky tve wiecey gemu poruč: naye
 we hrzychy tve: a czo gest potrzebij przydušy: Jako
 swata Cecilia učinila na swe swadbie: Neb wšsecz
 ny swate porząd wžíwala gest prozachowánij čisto
 ty swe vboha: To tež gístie swaty Augustyn wgedne
 Epistle swe smayšly že buoh škrze gednoho swate
 ho: ano na gednom mýstie puosobij/čehož na gínem
 mýstie nečiní: neprotivím se tomu kdo radu boží zna
 gestli že won to rozdeluge: dobře gest rozdeleno: a tak
 není tobie spasytelne swatým práce vřladiati: podle
 tweho zdání: Protož nerzeť aby mučed: njezy gínee
 a gíne dary wzali wšlawie: Ale rzeť neračíl toho
 buoh mýti aby ty wiecey dali se škrze památku wšech
 swatých: czož se škrze nieho diege: Alež koli yakož sem
 rzeť: buoh snášy nedostatečné: dawage podle wuole
 gím czo hleda gij: xtee příčiný neb takowých wiecej
 škrze swate hleda gij: Enam wšak příležij učiti a kdo
 konalostí přiwěsti křesťany: a ty wiecey kterež gsu
 spasytelne a soplattí oznamowati: aby někdy wten
 blud newpadli: gěsto by z swatých božích modly čini
 li: neb není to s žádnu wodplatí: tielo vzdawiti: a ne
 bo peňez nasporziti: Ale stonati a nůzy trpěti: tot gest
 tepru wiece wšlechlá a s zašlžením: gěstli opate
 nie snášeti budeš ty nedostatký kterež buoh ráčíj na
 tie dopauštetí: A natom došti gíš buď oprwním ctie
 nij swatých/ to gest oielešnem a zewnitřním/

Prawee ztěníj
 Swatých

G Druhe Swatý se čtíj prawie a wnitrznie: A to ctie
 nij prawe a wnitrznie: zalezij nayeprwe natom když ge
 lidee chwálj wšrdezy: a druhe když gích zewnitř na

49

Nedugij w skuteczych chwalecze boha w swatych geho
 a swate w bohu: yakoż otom psano gest w żalmijch:
 Chwalte pana boho w swatych geho: chwalte geho
 w mnozstwiej mocy w geho: A tak su czyniwali prw
 ni swati: yakoż onich puste swaty Pawel Gallatom
 w trzetyj kapitule rzka a wemnie welebili boha: Tak
 take czyniwali y Dawid: yakoż w żalmu steem desatem
 w kazuge rzka: chwalti tie budau pane wezelem srocy
 sweem: a w szroma azdienij a wradie sprawedliwych
 weliczij gśau skutkowe paanie: a wysledanij zewsszych
 wuoli geho: Neb chce tomu buoh aby wyprawowa
 na a wzijwaana byla moc geho a zwiestowaani by
 li skutkowe diwnij geho ktorej puosoby w swatych
 swych yakoż prawi Dawid w żaltari otom ita: Aby
 zwiestowali na syonu gmeno paanie: a chwalu geho
 w Jeruzalemie: A ginde dije wyprawowati budu w
 sfeczky diwy twe: a opiet ginde/ abyech wyprawowal
 w sfeczky rzeczi twe w branach dzery syonske: totiz w
 Jeruzalemie: a tak namnozych ginych mistech w zal
 tarzi tez se okazuge/ neb buoh proto tolik a tak diw
 nych skutkow puosoby w swatych swych: aby on
 saam chwaalen z toho byl: A oni take ne w sobie ne
 w niem/ Yakoż pak y Dawid w żaltarzy otom mlu
 wij rzka: w paanu bohu chwaalena bude dusse ma
 A ginde chwaleni budu wegmeenu swateem geho
 A opiet w żalmu sffstnadcztem dije: radowati se bu
 dem w spafenij sweem: a wegmeeno paana boha
 na sfo zwolebeni budem: Teemuż takee naas y
 apostol vczij rzka/ kto se chlubij chlub se w paanu

Procz boha m
 ame chwalti
 w swatych ge
 ho

swati toliko ch
 waleni magi b
 yti w bohu a ne
 sami w sobie

A protoż zniechto wſſeck rzeczi bez pochyby ſe znati
dawa: że ſwatyj nechtij ſami wſobie chwaleni a wele
beni byti: než wpánu boſu toliko: a pána boſa wſobie

Samo cztieni
a chwaleni ſw
atych wbohu/
geſt ſpaſytedl
ne/a gine kaſde
głec

A takowe cztienij ſwatych: netoliko geſt boſu wzác
ne a ſwatym přigemne: ale y kaſdemu cſlowieku ktoż
ge tak cztij ſpaſytedlne: a newymluwnie vžitcznieyſſy
než kdyby ge pro ſebe ſameho/ a neb pniewaſy ſwuo
vžitek cztil: Anobř ſamo takowe cztienij ſwatych geſt
ſpaſytedlne a gine wſſeliyake geſt zle a ſtkodliwe:

Ale abych pro ſlaupieyſſy lidi take dal nauczenie
a okazal obyczey kterak by ſwate mieli ſpaſytedlnie
a ſobie vžitcznie cztiti: znati przitom má kaſdy toto: že
ten toliko cſlowiek cztij práwie a ſpaſytedlnie a w bo
hu ſwate božíj kteryz patrze naty ſkutky kterež buoſ
wnich a ſkrze nie puoſobij: a natu miłoſt kteruž gim
dal aby dobrze činili: rozgijma to vſebe: a ſkrze to bee
rze ſladků yakús miłoſt kbohu: proto že ge takowými
ſkutky a takowú miłoſtij ráczil obdarziti: A chwálij
ztoho boſa takto rzika ge: Welebim tie a dſky činim
naymiłoſtiwieyſſy bože kteryž gſy w wiecznym miłoſt
denſtwým ſwym ráczil przedgijti ſwatego toſoto: a z
truple hrzyechu a zatraczenij tak wytecznau nádobu
ſláwy ſobie vcžiniti: A kdož tak činij ten chwáli boſa
wſwatych geſto: A za ſe ſwateho wpánu boſu lide cti
a chwáli: kdož miłoſt božíj gemu danú ſobie rozgima
gij a rzika gij: O ſwatý božíj Pawle a neb Petrze
požeſnaný ſy ty mezy ſyny lidſkymi: kteryž gſy ſe pá
nu bohu hođný zdál byti: aby tie tak newymluwne mi
loſti a ſláwy darem obdarzil: Nápodobnie yako niek

dy swatá Alžbieta dobrořecžila/ a chwálila pannu
Marigi rzýkagýcz: Požehnána gſy ty mezy ženami
a blaſoſlawená ſy kteráz wwieržila: neb ſe na tobie
dořona gý ty wieczy/ kterež gſu tobie powiedýny od bo
ſpodina: Lhzeřſli pať y ty cžlowieče tak ſwate w bo
hu chwáliti a cžiti: muſyſs y ty take wuonie tee božſke
miłoſti: kteráz na ſwate geho wylita geſt počýti: a kři
pij dobroty gegý okuſýti: toťiž: aby y ty ſe ſkrze to miło
ſti božý zapalil/ neb ſwatý niez gineho negſu než yako
nieyake křipicžky roſy miłoſti božſke: a kři pie roſy na
cžni na kaderzých a hlavie ženichowie: toťiž boha:
Paťoť otom ſſalomún wpiſnicžkách mluwý rzka:
Wdewrzi mi ſeſtro a newieſto má/ neb hlawa má pl
ná geſt roſy/ a kaderze me kři pij nocžniých: A Miche
aſs prorok wpáte kapiſtole: teež ſwate nazýwa roſau
rzka: Budaut oſtaťkowe Jákobowi uproſtreďku na
roduo mnohých: yakoťto roſa odepána: Neb ſwatý
wſſečžo to cžoť gſu a neb cžini: niez gineho neni než
roſa a miłoſť nebeſtá: zawonýwagýcz nayſladſſým
božým miłoſrdenſtwim nad ſyny lidſkými: A takť má
každý cžiniti a chwálu a ſlawu ſwatých na boha w
pládati: a nenanie/ kterýž gim dal takowú moc/ aby
takowe ſkuſky cžinili: a tak ſwatie a ſtále žiwi byli: A
protoť y Cýrkew ſwatá oblaſoſlawene pámie chwa
le gi wbohu takto ſpiwá: Požehnána ty ſy dcero ode
pána: Neb ſkrze tebe vžitku žiwota aučjaſni gſme
Medý požehnána ſy od ſebe než odpána/ a pťoť hneď
oznamuge rzka: neb neodtebe než ſkrze tebe toľiko včja
ſtni gſme žiwota: A teť opiet při ſwatku wſſečž ſwa

Conf.
Luth.
Jon. v.
Wit. 8.
Joh. 114.
C
Cierkw pana
nu marigi aſw
ate cžij a chwa
ali

Przi modlitbie
zacj mamy pro
sty

tych táz Ljrkew swatá/ modlitby swe newztafuge r
swatym než k bohu sgmeny gegich: wyznawa ge tim
že za slůby gegich wšeczky od boha gsu possli: A pro
tož hneď take przitom y swe žadosti a modlitby skerze
ta gegich za slůžení bohu obietuge: ¶ A tak se má
me wšfyzekni při modlitbách zachowawati: že ma
me napřed boha wšwatých geho a swate wniem
chwaliti/ a potom hneď prozbu nassy rzikati: prosyče
nayprwe za milost boží: podobnau ktee milosti kteraž
gest dána swatym/ a potom take y za časne wiecey
ač mmožli ten cžlowiek za časne wiecey prosyti kte
ryž wiecejnych žijzuj: ¶ Než takowe wžíwanij a ctie
nij swatých tiechto časuo tak gest giž opustieno a
wgine zmienieno/ že lide netoliko neprzemyslujij a ne
rozgymagij sobie skutkuow milosrdenstwij božijho
kterez činij wšwatých swých: ale ani ogegich dobrych
skuteczých a wczincých czo wiedij: a druhoj ani gmen
gegich neznagij/ a pro hlaupest neumiagij gich ani
gmenowati: yako onen kteryž swatu Trogiczy cžisli
a pieknú pannú gmenowal: tak lidee giž welmi nesse
trzij toho/ czo a yake skutky buoh wšwatých puosobil
aby ztoho weleben od lidij byl: než toliko toho czo nam
oni dobreho a yake pomocy činij abythom se ztoho
radowali: gestto Duch swatý a Ljrkew swata skerze
vstanowenij swátkuo a cžtienij swatých/ niež ginech
nemijnij než pozdwižniti srdca nasseho k bohu/ a k skut
kům diwným geho: kterez puosobil wšwatých swých
abythom skerze to przemyslujicz a rozgymagicz so
bie ty milosti kterež buoh swatým swym račil dáti: na
diegi a vfanij k bohu brali: a yakož swatý Augustýn

Swatkové ž
tere prziciny g
lu vstanoweni

53
prawi: sobie než ſali: než nadiegi mieli budemli ho. nā
ſledowati že nā dā a tež yaťoť y gim vćiniy: yaťoť pať
y ſam Kryſtus wećzeni ſwateho Mařuſſe: napomi
nage ſwate ſwe kterať by mieli przed lidmi żywi býti
a procť toho potwrzuger: toťiž že ſam buoť má chwał
len býti zdobreho żywota ſwatych lidij: takto rżka:
Tak ſwiette przed lidmi ſkutkowe waſſy dobrzij: Aby
widuće lidee welebili otce waſſeho kteryż wnebeſyech
geſt: prawij že proto ſkutky dobrými przed lidmi ma
gij ſwietiti: aby welebili otce nebeſkeho: a neproto aby
ge chwałili: a neb nary ſkutky patrzyje wnie nadiegi
mieli a ěnim na pomoc wolali: aby gich noſa a neb
gława a neb rzyt nebolela: a neb wjno: ſwinie: a gine
zboży gich zachowano bylo: a pťot ſu ſwatij naywiez
před lidmi dobre činili a żywi byli: ne pſwi než pboży
ſławu a chwału: než nyni diabel to pſobi že żywot a
ſkutkowe a ſwatkowe ſwatych ne pťen konec ſe ſwie
ti a lidu woſlaſſugi než pgine: toťiž aby lide patrzyje
nagich dobre ſkutky ěnim wolali a wnich nadiegi
mieli: že gim to tež moſhū dāti ěniti: co ſu ſami ěiniwa
li: a neb že gim wgich potřebách budu mocy ſpomocy
a tak wſſecko gim naſpiew obracyme: neb oni powſſe
cek ſwuy żywot gledali chwały toliko boży: a to což boży
geſt: my pať netoliko wnaſſem: ale y w ſwatych żywo
tie toliko toho gledáme což naſſeho geſt wſtęćneho a ne
bożyho: nic oſławu boży neſtogice: a giť temierz wſſudy
po koſtelijech to ſe toliko káže lidu: wćem a yať mnoho
nā ſwati moſhū pſpiewi wnaſſich potřebách a wſtęcyech
a ne yať welmi miłoſrdny a dobroćiwy byl gim buoť
a ztaťoweho ſamych ſwatych chwałeni mnozy lidee

54
 a zwaſtę wczęnię berau ſe k nayoſſednieyſſy wſſetecz
 noſti a k ſmielým gadkam/ ktery by ſwaty wnebi był
 wyſſy nad gineſo przed bożem: yako by ſwaty ſami
 od ſebe nieczę dobreſo wczinili a zaſlūżili a ne buoż w
 nich/ tak gſme giż oči myſli ſwe wtiele wtopili/ a odo
 ba ge na konecz odwrátili: ¶ A toto pať giż nay o
 byzdnicyſſy geſt wiecz: że naſſeſo togo to wieku k tomu
 geſt giż czcienię ſwatyech przywedeno a w gine zmienie
 no: żeby daleko leepe bylo: aby żadnych ſwatkow ge
 gich lidee niſdā neſwietili: ani gmen gegich wiedieli: a
 aby to moſł ſeznati: proſym przebieſni wſſecky poboń
 ky głuſeſo a blāznoweſo lidu obeczneſo/ a naywiece
 rzemieſlnikow: kterať rozlicznā rzemieſla magij rozli
 czne ſwate: ktere czij za ſwe obrancze: Zlatnicy ſwa
 teſo Elogij: ſſewczy ſwateſo Kryſpa a Kryſpiniana
 Barwyrzi ſūken: ſwateſo Sewera: maleerzi ſwateſo
 Lukāſſe/ lekarzi ſwateſo Kozmu a Damiana/ yurys
 towe ſwateſo Juona: koliať ſwatu Katerzinu a niek
 dy take y ſwateſo Atryſtole magij za ſwe obrancze
 a tak y ginā rzemieſla: teſ y ginij narodowe gine: yako
 Franczy ſwateſo Kyliana/ a Polāczy ſwateſo Sta
 niſlawaa: Czechowe ſwateſo Waclawa: ¶ Meſ
 kterať ge czij pozoruoſy: Nayprwe na gegich ſkutky
 a przykłady dobre niecz neba giż/ neſ kōyż niekteremu
 z nich naywyſſy poctiwōſt cziniti chciegij: teſdy raano
 na geſo den miſſy oniem ſlauzij: a potom ten czelý den
 niecz niedielagij: a tak żadnym giným znamenijm neo
 kazugij by ſwatek ſwietili/ neſ ſſaty. pieknie ſe przypa
 wuje a zaſhalenijm niecz niedielaguje: ginými pať

Rzemieſlnicy ſe
 wate mezy ſe r
 ozdzielili

wssmi wieczmi oplzłosti: spijwanijm: y wssym nerząd
 nym swym hnutijm: niekda negsu tak wzdaleneho od
 Boga sroczę: yako ten den marnie tim zahalenijm dar
 mo czas tratuje: anobrz y swatym se posmiwagujce
 rownie yakoby poħanstwycy nieyacych neczystych mo
 dl swatky cztili: a takowe swiecenij swatkuow/ druz
 dy az do druzeho dne piguje: hra guje: a frateze y a
 frwe wylewanijm drzuj: takowa gest laawa dnuow
 swatecznych giż tiechto proklatych czasuo: tak ze ani
 anubis neczysta modla/ ani která gina potwora poħan
 stych bohuow nebyla tak hanebnie cziena: ano ani
 twuoy weprz nedopusili by se tak cziti: yako ty swa
 tego czuys: Tak gest se giż welmi rozmoħl hniew bozi
 nadnamir: poniewadz gsme nechcieli rozumu poddati
 bohu a prawdie: ze dal nas w neprawy smysl: aby
 chom to czinili a zadobre mieli czoz nesusly: a frateze
 aby chom wsseczko naspiet czinili: ¶ Yak by bylo
 leep aby kazdy pokornym a vpokogenym sroczem do
 ma sedie szczeladku skrownie pagedl/ a pozwal chu
 dych a rozdal mezy nie obied swuoy: a potom wsseczko
 a wsseczka sluzebná dijla dielal/ nezbý tak swietil: Neb
 netakowym hrzmotem a rozpustilostij a zbytecznau
 ozdobaui: nezbý pokogem a lasku k bližnim slauzij se swa
 tym: Dal poniewadz by ty sam to zaneslussnu a hane
 bnu wiecz miel: kdyby niekdo takowe okyżdnosti nawel
 ku nocz a neb na wanoce czinil: yake ty wswatek swe
 ho swateho czinijss: procz tweho swateho kterehoz ten
 den naywijcz cziti vlozil takowym spuofobem czuys
 zdali snad proto aby on kteryz byl miel przed twym

Lidny nieyssy
 kterak swatky
 swiety

Swati bozi/
huorze od krze-
stianu nezli od
turku tupeni
bývagi:

posmiecthy a ginyimi lehkostmi přes czely roš pokoj
toho dne wniemž takowych wieczij cziniti nenalezij gi
mi odtěbe trapien byl: proč nenávidíme Turkuow že
obrazy křstowy a swatych hanebnie potupagij: zda
li gestie tomu nemuožem rozumieti že buoš nanich
okazuje kterať my křestiane swate geho wprawdie
hanebniegij a ošyzdniegij potupugem: neb yake milee
a welmi piekne nasse náboženstwij a milost k swatym
že se gim žádný mrzczegij neruša než ti čijž oni gsu
spomocznyje: a to naywycz toho dne kteryž gim kec
ti oddán gest pomysl prosym mošliby ty odnissyho se
be člowieka snesti takowe čstienij totiž posmiwaniij
A protož przitomto by mieli biskupowe naywycz bdi
ti: anoby brž spasytelniegij bylo aby wšeczky swátý
zapowiedieli: niekderych málo nechagijce: kterychžby
ráno slovo bozij od lidu posluchano bylo a slaužena
mše: neb giž tohoto času swatkové nic gineho neg
su než pošaniení a hanba Cirkwe: a nedobra milost
ale zlá kbohu yakož pak to na oko giž welmi zgewnie
gest sledáno: tak že nam buoš muož mnohem wijce
a lepe rzeecy než niekdy židuom/ wnenáwisti mám a
zawrhł sem slawnosti waffe: A opiet ono Wzayasse
proroka wprwni k apitole: Slawnosti waffe a dny no
wych miesyecznow wnenáwisti miela dšse má: A
krom tohoto nepraweho čstienij swatych gest gestie
gine dwoge: Bedno wpayšse a wmarne chwále: totiž
že niekterzij a zwlášt mnissy pro paychu a marnau
chwálu: proti sobie bojugij o swate: když každý toho
kterayž gemu wobchodu podobný byl: a neb tež regule

57
vsyluge wzacneho včiniti a slawneho / tak žeho wšsem
giným předkládá: ne tak proto aby chtěli takowau slá
wu swate cziti: y ako sami pro sebe: aby lide widieli a
znali že magij nanebi tak wzáczne spomocničky: A
acž koli takowých marnost sšyroce známa gest: a
mnohe posedla wšstak pto nesmi dále oto mluwiti: neb
gsu welmi pieknú ozdobi wtom zastržini: A protož
snadnie by mne smieli mezy sebú zawšstecžneho wy
glasyti / a sami sebe welmi čistie ztoho wymluwiti: a
take proto neb se tu takee y naywyššých panuow czije
kwe dotýče: kteržž gsu mnohem netrpeliwicyššy od
porných sobie wiczi nežli nebe: A ztakoweho czienij
swatých začjina gi se často yaczysy haufowe bra
terstwij a regulij mnyšských: než newjm tolika brate
řtwijmi činili czo gineho: než to že ani sestrřtwij ani
bratrřtwij gedni kdruhým nederžij: Ale to nechť ginij
saudij: spuoš obt gest dobray / a protož nesluffy ostrže
gi žeho hanieti: dokudž se samo to dýlo nezgerwij: ¶ A
mezy ty to take řek bych že přileží: y ti kterij swátek po
četi matky boží chťij aby byl prwni a naywyššy zew
ššech giných swátek: A ty kterij nowých swátek wáy
řadami a odpustky naplnugi czela swá řazani oni
čemž ginem lidu nekážice: sami w sobie wtom se libice
a řiká gice: vzřegit potomcy nassy že gsme darmo na
swietie žiwi nebyli: neb nowými swátky to sme spúso
bili že se starij swátkowe giž prawie starali a zmienili
bychť pak zaswe života nic gine° newčinili to samo
řodno gest páátky wiečne odlidi: ¶ A nadiegi se že p
tíž přičinu yako swátek početi nadgine wyzdwišugij

Kazda regule
swe swate wel
ebi nazdoru dr
uhe reguli

Abraham

gestie niekdy y swátek Abrahama žida budem swie
titineb to v wierzenij geho bohu bylo take poczatek
nasseho spašení: yako sŕze poczetij marie a sŕze nie
zasliuben gest krysus: neb kdy by byl Abraham ne u
wierzil a buoh gemu nezasliubil: bylby se krysus nena
rodil/ a tak bychom spašení nebyli: A snad y swátek
Adama a Ewy przezwiedijn gest niekdy kŕwieczenij
A ptož giž su snad nynij ti dnowe przissli: w kterýchž
rádi wssemu bez zdroweho wvážení včijme: a wſecz
to rádi slyssyme: a wssemu bez rozumu wieríme krom
gedine tomu niecz což gest stare a vpewnile prawdy:
Pakož otom apostol prawij k Tymoteowi rzka: Na
stanú časowe w kterýchž lide nebudú přigimati zdra
wego nauczenij: ale od wrátij vssy swe od prawdy/ a
obratij ge k básnijm: gednágijze sobie včítele kterzijž
by gim lektali vssy: neprawijm toho proto aby ch
tim rússyl nábožnu žádost k nowym swatkuom: Ale
proto neb widijm že se mrozij swatkové vstanowugij
a wyzdwiŕugij toliko naprotiw giným a z zaawisti:
nepotřebugij swatij nassy paychy a ruoznicze: a my
sobie neznič než znás sami modly činijme: a pod gme
nem swatých sami sebe ctijme: ¶ Druhe neprawe
cztienij swatých gest toto: že namnohých mijsstech pole
sych: pússstinach: a popolich stawiegij se a giž vstawe
ni gsu k ostelowe k obrazuom neposwieczowaným: a
zwláštne tiem k kterýmž se s chází zástup naysnadšy
ho k swedenij obecneho lidu: kterýchžto k osteluo ani po
swieczugij take: w nichžto krom sameho gmena a na
danij naboženstwij a milosti k bohu: niecz gineho se ne

Druhce nepra
we cztieni swat
ých

Gledá než nenasyczene lakomstwij kňezské: a w nichž
 niež gineho neni než sam blud a zmaňmenij: neb ponie
 wádž diabel častokrát pod gmenem křysta posyla an
 tykřysty: mnohem pod gmenem a obrazem marige a
 neb gineho swateho muož puosobiti blud a oklamani
 a to tim swobodniegij: čím my nedbánliwiegij rady
 swateho Pawla poslúcháme: kteryž nam radij rzka
 wšech wiczi prwe skuste a toho což dobreho gest: se
 držte: A one řecy swateho Jána genž dij: Skuffugte
 duchuo gsauli zboha: My pak na samem spu sobu
 dobreho dosti magijce: hneď bezewšeho skuffenij a
 rozwaženij čo nerozumna howada což kdo bage bie
 žime: a takowých zbiehuow a schwozet lidu necžini
 než sam diabel pro tyto přicžiny: Mayprwe aby tudy
 lid od kosteluow a myst bohu oddaných odwraatil a
 chut gegich wzďalil od swatých wiczi: a roztrh neswa
 tými a proklatými wžďycký gij žadosti nowých wie
 czi zapaluge a wštetecžni čžini: a toho su hodni lidee
 aby tak oddiabra šfale ni byli: poniewádž swe domacy
 kostely k kteryž přiležegij w wosřkliwořti magij
 ¶ Druže proto aby řkrze to lide wzali yako sprawedli
 wan přicžini k žanedbáwanu slowa božýho a služeb
 nosti far swých: ¶ Žanechám toho že naceřtách
 takowých putugicze mřhagij sobie čas a statek vtra
 cžugij a množymi řřžijchý se obtiežugij: řďyž marnce
 wiczi rozpráwiegij neb slyřř a widy: k tomu takce y
 duom swuoy a cželed opauřřtiegij/ a řrátce zawrú: že
 putugicze nadarmo pracžugij: a mnoho zleho řkrze
 to se dopauřřtiegi: ¶ A že takowij lidu zbiehowe su od

Lakomstwi kn
 izek panti nale
 zlo a diabel gy
 m toho pomao
 ba

Paulus

Kćemni kół lůd
wſſetecznie a bez
rozważeni bieży
a nůmo potrze-
bu, nente to zdů
cha bożyho / ale
zducha czer-
wa

Zazrakowe w
oſlelich nepoſw
ierzowanych

diabla: Krom toſho czo ſem powiediel: oſazuge to tak ee.
y ſamo kwapne zbiehnutí lidu naty pauti: neſ rozprá
wiegy že niekdy ſe przyſázij že y ženy a ſłużeńnicy nie
czo diela gų: cze: býwa gų yako zmyſli w ytržení: a nucze
ni aby neſta gų: cze toſho diela bez meſſkání natu paut.
sginými ſe brali: A to odducha ſwateho nemuoż niſo
li býti: neż geſt zgewne diabelſke ſſalenij: neſ duch ſwa-
tý neni duch wſſetecznoſti neż geſt duch rady a rozwá-
žení: a neodwoláwa onoſho pŕikázanij ſwego: Kterýmž
pŕikázuge že ne aby pod moczi muże ſtála: bez gehoż
to po wolenij wſſyczni ſlibowe ženy a wnutniti gegij
gſu niežimž a marná: A ſłużeńnikuom aby panuom
ſwym wiernie ſlaužili: wniežemž giſch neoklamáwa gi-
cze: A protoż Kterak ge muoż on oduřowati oddyla a
taſhnúti napaut proti wuoli hoſpodáre: a Knepoſluſſen-
ſtwij tak tiežcze odnieho zapowiedienemu: A protoż
giem ſlaych al že Kdýž takowij koſtelowe býwali poſ-
wieczowani: ſlužbie Božíj oddawani: že preſtawaly ta-
kowee ſchuożky lidu a takowij zazrakowe: A nynije
rozprawiegy: že niekterých takowých koſteluow proto
nechty poſwieczowati: aby ſkrze to neprzeſtal ſcho-
lidu: a tak aby gim neuwadl plat: O yaczij gſu to
Krzeſtiane: Kderziž takowú neſlechetnoſtij zſtku ſwe-
ho a vřtku ſledagij: geſti to proſym zboža czoż Kri-
že a poſwieczowaani nemuoż ſnyſti: neż vchazy przed
nim: Kdo by Kdý wwierzil tomu aby Krzeſtiane chto
ſty diabelſkau Kdý mošli w takowú propaſt blu-
du w
rżeni býti: A ſaam ſem znal takce gednoho
człowieka Kterýž podobným biehem počal takce oſſa

lenij diabelske puosobiti pod gimenem panny marige
 kteraž se genu jakož prawil wesnách vřázala/ tak se
 gij tussym swata a hodnaa wiecez marna a přěcha bý
 ti zdaa/ ale od starššych Czjrkwe gsa od toho zbra
 nien/ hned se natom mystie vpořogil diaabel: a ginam
 se přestiehowal/ tam přemohl a swuoy newiestěžj
 domek wyzdwiřil: ¶ A totot su ty wprawdie modly smi
 lstwu wystawene kterež buoh šerze proroka wescze: a
 šřderymiz smilnij a czyzoložj wierne dusse necha gicz
 krysta sweho: kteryž branij toho abythom newierzili
 tiem kteriz newřřudy než wgistych mystech krysta bý
 ti prawij rzik a gicze tutott gest a neb tamto kryslus: a
 rzka nechtiegie gim wierziti: ay tott předpowidaam
 wam: A protož šřawedlijwie řaždemu bud podez
 rzenee yako obluda řhodijczy wtemnostech: wřecřko
 czož řoli natařowřch zlorzeřenřch mystech se diege
 nechtie yak řoli řřeze pieknecho řpuosobu: Neř nedar
 mo by Czjrkew swatá vřřanowila řostely a pořwie
 czowanij gich řerze slowo bořij a modliřy: Řestli by
 pař řjž řena a neb řluřebnij řwyrřen byl zmyřli: a wo
 lał ře řo pudij na paut ten pautnicřj duch: dawamt
 řtomu tuto radu pořleřni gij: Weřmiz nieyaky doř
 brř dubowy řřjž/ a pořřhnayř gim řřřbeři přř
 lože nař ten řřjž nieřolifraat dořře tuze vř
 leedaas ře řijem přřřem bořijm řned znič wyřj
 neř to diabelřwij: neb toto wiecez ře diabel řeny pro
 to ře gřu řnadne řřwedenij obyřřey ma a obecnie řa
 řowřmi bařniemi řřlamawati: ¶ Třetij přřřřina
 prořteriz diabel řakowc řidu zbieřy na panti puosobi

*pauk řm
 řlarřřw*

*Z řien a ř řluřeb
 bnřu řabelře
 wř řřřjem ři
 borwym wyřř
 ano řude*

neb když nemá moci: yakož pak wprawdie newssudy
 gi má: aby swe ssalenij puosobil na mystech ne swa
 tych y činiwa to na mystech swatých/ a to tehdáž čí
 nij když nutij lidi aby opusticze vlastnij Ljrkew swu
 a domácij putowali na poswieczenij do giných koste
 luow vstanowených napússťicích a neb wewslech: kdež
 to všledá s tak mnoho křezem a myst křradluom při
 prawených: že by mohl to mysto babilonem nazwati
 Neb tak tiechto cza suo pamatugij poswieczenij koste
 luow: A potom wečer gđau domu zposwiecenij plnij
 odpustku totiz piwa a smilstwa a giných hrzjichuo
 kterýmž tam slaužili: acz trefyli se prwe některym za
 se domu wečer gitir: neb již yako zaprawo gest vyato
 aby gich několi naposwiecenij zabil: a neb naymyň
 tiežce ranili: tak že již yako zapřislowij to wzato gest
 že naposwiecenij odpustkowe wečer se dawa gi: když
 se stepau a neb ssek a gi: A takowých byd a ošawno
 stij diabel nam wždycky wijeze a wijeze přidawa: a
 proto gestie wždy domnijwáme se že ge lep aby ta po
 swiecenij wždycky baywala/ nežby byla zastawena
 Dayž pán buoh nassym Biskupuom někdy tu mi
 lost aby y odpustky y stiemi poswiecenijmi zdwišli a
 zastawili: a nedopússťieli diablu y nassy smrtij a wra
 zdau nam se posmiwati: gemuž bylo welmi dopusttie
 no aby nás bludy klamáwal: ¶ A wtomto mi odpj
 ragij některzij: postavugijce proti mně ta od Ljrk
 we již dáwno přijata putowánij k swatemu Petru
 do Řijma/ a k swatemu Jakubu do Jeruzalema a
 do Trewery: a tak na gina rozličná mysta procztieni

Terzadowe w
 elicy při posw
 iženich

Odpor

Swatosti tiel swatych a k obdrženij odpustuow:

Gk tomu yá odpowijdam že by niez nezhrzešyl ktož by
 Eoli zanechal wśech tiech putowańi: a zuostal radšy
 doma/ neb negsu zprzikazani božijho/ než z swobodnee
 wuole gednoho každeho: Ale to wjm že proto tauto
 rzeczi neodepru takowemu giž obyczegi a nawyklosti
 welike: než herež nechť gdu kdo Eoli chťj/ gedne at se ta
 ke tomuto nauczi: žeby zatim tim nákladem kterýž na
 czeštie vtratiť: mndhem lepe bohu služiti a spaseni swe
 puosobiti mohli doma sed jeze: a slaužijce chudým a
 sobie poručeným: totiž manželce: synuom/ a czeledr: a
 panuom swým/ a k tomu kdy by rány božij kterež by
 nanie buoh dopustil: a yakáz Eoli giná protiwenstwi
 trpielijwie snásselij: y chodij tam yakoby nam dosti bo
 ge doma sdiablen nebylo/ než mussyme take wen wy
 gijti z Dynau/ aby chom gessie wije przijcin nakázenij
 swemu hledali: dosti máme by chom odpirali tomu po
 kusseni a ssálenij: kterýmž srdce nasse nakáždy den
 wdomácijch našŝych kostelich diabel pokušŝy a ssa
 lij/ potom take y obzerstwi: hram: a zahálenij: kterýmž
 powšŝeczky dny nás pokušŝege wśech: trápiť: skussu
 ge kterať by moš to spuosobiti aby nebyla wnás čis
 tá služba sameho boha a czele nasse spaseni: **G**To
 goto take nedawno wnás nalezeneho bláznowstwi ne
 možu mlčeti: kterež nasse peniezitá žádost wmyslila
 že sedm zlatých mšŝy: tak rzeczených/ neb odkážde zla
 tů dáti musy/ sgisťm pocťem swjećek a giných po
 rzádků kostelných slauží kněžij: newjm p yakesy přy
 yatýchŝy wieci sstiešti: Tak naynešlechetniejšŝy nás

Odpowied

Każdy doma
 sedie lype muo
 že bohu služiti
 nežli putuge

Immu

3 latti m

zicbrota na o
prawy domu
bożie a mnohe
swatosti zlak
mstwie gsu po
sli

neprzjitel diabel: ani tee swatosti welebne mogli nam
nechati od lakomstwij a powier czyste a neposkwr
niene: ¶ A co bychom ktomu rekli by sem take me
zy gine ohyzdy wjry y ten pytljy kostelnjczy dierawj
a lakomstwijm nenasyczenj przjlezał: do kterehożto
kostelnjczy zebrzy k oprawie domu bożjho: a skromá
zdiugij poklad bez konce: ktomu y odpusztuo y swato
stij swatych welmi chytrze vjzwagij: a kdyz nashro
mázdij peněz: tehdj ani nastawenij ani na chude ne
nakládagij: než kwálkam a swaruom nynieyssym a
neb budúczym chowagij: A protayz spuosob y zhřebij
kuow kterymiz krysus przikowan byl na krzjz: take
sobie vczynili služebnjky sweho nenasyczeneho lakom
stwij: a to pod nayswietieyssym spuosobem náboženst
wi a milosti k krysui: totiž aby gim grosse a zlatte pro
bujgeli: lidec aby nato dávali: gestli že to pro samo ná
boženstwij czynij: proč take papjru a neb nieyake ta
bule neprobujgegi a lidem aby vsebe nosyli nedawa
gi: Ale co yá to gezero lakomstwij w cztwi krysio
wie pokaussym se wypsati: poniewadz Dawid prorok
zufaw by oniem dostatecznie mogli psati: tak to krateze
a yako gednim slowem ge zawrzel rzka: Wssyeczni
nasledugi lakomstwij od naywiecissio až do naymen
ssio A to bud wssio summa summarum ¶ Wssiezt
nii pak tyto kterzij tyto wssiecky wieczy kterež sem od
poczátku wyprawowal czynij: a tak swate czty: potij
tomuto przikazaniij hrzešsy: neb nešledi wtom toho což
božjho a swatych geho gest: totiž chwały geho: než
sweho toliho dobreho aby zato nieyake vjztky brali: a

protož gsau sobie sami toho cztienij swetkowany to
necz amodla :neb toho neczynij pro boha a swate ne
sami pro sebe wzywagieze boha yako gynyth wieczy
stworzenych k swemu vžitku: Onichz muoz powiedina
byti ona rzecz Dawida w žalmu sedmdesatem sedm
em kdez o hrzyssniczych neuprzymeho srdeze k bohu k
terzijz wczas trapani toliko se obraczegij kniemu takto
dije kdyz ge zabigeli teddy gledali gsu geho: a nawra
tili se kniemu: a nawsuitie prichazeli kniemu: a rozpo
menuli se ze ge baoh spomocnik gegich a buoh nayw
ysy wyswoboditel gich Alez yakym srdzem gsu to czy
nili hned poklada ika A tak milowali gsu gey to
liko vsty swymi a yazyky swymi lhalu gemu: srdece
pak gegich nebylo vprzymee kniemu aniz wiernij
nalezeni gsu wakohe geho A ona rzecz krysstowa
wecztenij swateho Jaana wssesse kapitule kdez dije
Amen prawym wam: Kledate mne ne proto ze gste
znameni widieli: ale proto ze gste gedli a nasytili se: A
ptiz prziczinu zapudil od sebe y onoho mladencze kte
ryz gemu rzekl: Mistrze puoydu zatebu kdez koli puoy
desa: a on gemu rzekl: Liffky daupata magij: a ptacy
nebestij knijzda: ale syn cslowieka nema kdeby swau
glawu sklonil: tau rzeczij yako okazuge ze ten mlaade
necz nepronieho chiel zanim giyti: nez pro swu zados
marne ch waly: A protoz nepohnutedlne wpraw
die stogij tato rzecz krysstowa: kdez dij: Kto chce zam
nu przigyti zaprzy sam sebe: a nepeniez a neb ssatuow
a neb zdrawij sweho: ale wezmi krzijz swuoy a nasle
duoy mnere: opiet kdez dij: kdeby neopustil wssedch wie

Buoh nechze a
by lide geho
li pro vžitky tiel
esne a pro swa
welebenij

Dawid

*pp zapm
kryjz onoh
mladencz*

czy Pterymiz władne: nemuoż być muoy včedlnij: A
ginde ktoż nemá wnenáwisti otce a matky y duffe swe
nenij mne ģoden: A protoż poniewądź takowi czitielee
boży a swatých: nezapiragij se: neopuſſtiegij swaych
wiczij/ a nemá gij wnenáwisti sebe y wſſech giných
wiczij: než ctij geſo pro swuoy užitek toliko: a proniez
gineſo geſo neġledagij/ než pro tielesne ſwe dobre: gi
ſta geſt wicz je negſu kryſta ģodni: acz gſu proto ģod
ni nieyake mzydy yako nágemnijczy/ rownie yako oni
ſynowe Abrahánowi zceſhury: ale negſu ģodni dieci
ctwiy s Pzákem ſynem geſo: A poniewądź negſu ģod
ni kryſta: známa wicz geſt je wtaťowem boġa a ſwa
tych czienij neczinij wuole geſo: A tak ani nezachy
wawagij przikázanij geſo: než gſu winni y tiemto y
ginými przikázanijmi: ¶ Neprawijm toġo proto
abych ſe domniwal je každy kdoż tak boġa a ſwate
ctij: bude zatraczen: nez proto aby ſkrze toto znamenij
poznali ſwau bydnu: a nedomniwali ſe tim być prawij
krzeſtiane: je ctij ſwate a boġa: Ale aby nedokonalof
ſwú widuce vſmyſlili ſobie a porozumieli tomu: co ten
pláč a lkáni znamenáwa: kdeż náds kryſtus wčil wy
znáwati boġu/ a potom rozkázal ſe nam y takto modli
ti: Odpuſt nam náſſe winny yakoż y my odpauffi me
naſſim winnykuom: a opiet: Gud wuole twá yako
na nebi tak y nazemi: totiż je nicz gineſo než toto/ aby
chom poznali zte prozby je negſme takowij: yaczij by
ti na boġu za adáme: acz bychom takowij mieli być: a
tak ne ġag je wſſech giných wiczij/ proto ſamo aby
chom boġa a ſwatee ctili: ¶ A protoż poniewądź

inwre
Ceturz
idyl. 132.
Kryſtus kdi v
czil roznawati
ſe boġu ſwých
nedoſtatkuo

flussalo by nám rady Boží vposlechnúti: abyťhom za
 takowee wiecey prosyli: ztoho máme rozumieti že dáwa
 li nam buoň zde šerze swate yake wiecey nedáwa ná
 gich: proto aby žádost nassy zde gimi do konce chiel
 nasytiti: než wycz rozdrážditi malými tiemi wieczmi k
 zaadanij za wiesšy a lepšy: tak nedokonalee yako do
 konalee: a syny swe kterýmž gestie takowěch wieczij
 za kterež se welij modliti nedala: a natomto otom cztie
 nij swatých bud dosti: ¶ Alež tuto at se nedomniye
 wagij piškarti nesiťastný kaczurzy bych tiemto gim
 pomáhal a gich stranu twrdil: kterýž proweliku hlav
 post swu nam niemczuom welmi pyšným nadutým
 se rozhniewawšse: pripisugi falešnie: že swatým se
 modlyme: a znič sobie modly činijme: A proto proti
 nam hromadu weršuo púsem swatých s hromazdiu
 gij: kterýmž se hágy aby se žádný nemodlil než gedno
 mu bohu: A aby nam vsweho lidu spravedliwíe ne
 náwist učinili: lšiwie a vkladnie zamlečug j onoho
 czo se pyšse wzákonie o Salomúnowi a Dawidowi a
 oginých že gsu se gim lidce plani, wali: nemilostiwij
 falešni jczy púšma swateho: a lšiwij haancze nasse
 ho naboženstwij: tak naas giž ti sedlšij chlapi chij
 vciť: že se sameemu bohu máme planiet: a chlubij se
 gim yakobyťme my tomu kdy odpýrali: acž nemohú
 toho zapřiti že časotrát králowste služebniky tak ctij
 me až se gim škuro iako modlime: abyťhom snad kra
 li přistup mohli miti šerze to: ¶ A ptož ptu gegich nai
 blázniwiečšy a napyhlupiečšy zhlaupilost: prawijm
 yá bez womyln: že se máme napomoc k swatým vtie
 kat: Yakož otom w' Jobowi psano stogij: kdež dy

Luther o pišk
 arcy nedrží

Swatý radn
 ym bíchem mo
 bi zapomoz
 a zapřimluro
 u sadani byti

a kniekeremu z swatých vteč se: A jako Salomoun
 Dawida oteze swého bohu připomíná rka: Pěmni
 pane na Dawida a nawššezkni tichost geho: A též ya
 to Jakob patryarcha mluwí k Efraymowi a k Ma
 našesowi rka: Wziwáno buď gmeno me nad dietmi
 tiemito: a gmena otezuow mých Abrahama a Izaa
 ka: Ale otomto swým časem powijm dáli buoň wije
 A tuto mieliby se y odpustkowe a wfanij lidu wne: tre
 stat: ale že gsu odemne giž mnoho: a wicz než došli ká
 ranij a hzdienij: protož nynij toho zanechám. Než na
 wrátie se zase odrusem přestupowánij toho příkázá
 nij mluwiti budu: a to tiech lidij kterzijš mýsto prawe
 ho boha modly swe mūdrosťi a spravedliwosti cztij
 wnie wfagice: A takowijť gsu prawie synowe payčy
 gichžto král gest bešemot diábel: yakož buoň w kni
 hach Jobowých w čtyřidezáte druhe kapitule pra
 wíj: a takowým zawlastni wíec gest wfati a zpolehati
 na swobodnau wuoli swú kdobremu y zlemu: a prawi
 ti že se žle nema giž a že nepotřebu giž lékařze: A tako
 wým samým křystus nadarmo gest vmrzel: neb ya
 kož se chlubí beznieho zswobodne wuole swe a zprziro
 zenij moší dobře žíwi býti acž nezaslužitedlnie: a tim
 to někdy oni pelagianowe: a potom wššyčkní giniť ka
 czerzi potupeni gsu: Tež y nynij gsu niekterzij, kterzijš
 ač pelagianowe negsu: ale smysli to též a neb mnohem
 huorz než pelagianowe: neb pelagianowe toho aspoň
 puoyčowali bohu že sčrže zákon včzj toliko swobod
 nú wuoli našy k čemu by se miela nachýliti a od čje
 ho vchýliti: ale tito prawíj že odprzirozenij gest gim w

Druhe modlar
 stwój w kterež li
 de rznostníj a
 nabožníj často
 krát vpada gi

Pelagianowe k
 acyřzy

lito nauczenij praweho rozumu: Kterež wždycky od
 przyrozenij wczij ge a takne k dobremu take bez bozské
 pomocy/ a tak že mogli sami zsebe dobrze žiwi býti: a
 že nauczenij zákona nepotřebují: než toliko pro lepšy
 a lehczejšy spráwu žiwota: Alež wtomto se toliko die
 liž od pelagianuow: neb prawij že bez křysta nemuž
 dobrze žiwu býti k zaslúženij: A tak tehdy křystus pod
 le gegick mudrowánij neumrzel pro hřích než toliko
 pro zaslúženij nasse: a že nebylo gemu potřebij vmrzij
 ti proto aby mauky pekelné skazil: než toliko aby chom
 nebe tudy zaslúžiti mohli/ a žeby to tak muselo býti: kdy
 by tak bylo yaťž oni smysly/ timto příkladem známo
 bude: Neb nechťie něktěre malé dítě: a to at se odmla
 dosti schowá bez smrtedlného hřichu skutečného: neš
 to acž gest tiežke: wšak proto oni prawij býti možnee
 tehdy tomu dítěti a giž mládenecy tak zchowalemu
 nebude potřebij křysta spasitele k tomu aby ho zmo
 czy diabelské wyswobodil: než toliko k tomu aby mu do
 nebe pomohl: neb kdyby ten mládenec giž tak schowa
 ný bez smrtedlného hřichu vmrzel: tehdy by yaťž
 prawij/ ani do pekla: ani do nebe nessel: bez pomocy
 křystowy: Kterymžto swým wčenijm zda gi mi se toto
 gístiti: že se žádný cłowiek na swiet nerodí syn hñewu
 a syn diablú: gedne lečby chtiel k do rž: iťcy že syn hñe
 wu a diablú: gest tolikéž cžoby ržekl nezaslúhujícíy so
 bie žiwota skutky swými dobrými: A že kñez když dí
 tie křstij: a zdychage nañe zdaymá diabla/ aby dal mi
 sto duchu swatemu: škrze to rozumij se že činij znado
 by znezaslúhujícíy zaslúhujícíy: a tak tepru musy

Křystuž ge
 st prawiti že ne
 ni zákona potre
 žebi křoť gest po
 dle przyrozeni
 žyw

me rozumieci rzeczi one apostola: Kteroz nazijwa w
 sseczky lidi nádobau hniewu: tez y swátosti krztu podlae
 gich smyslu nedawa lidem milosti k odpustieny hrzj
 chuom: nez toliko k zaczetu zasluhy: a onen claneke obe
 czne wijry: Wierzym byti gedem krzest na odpustieny
 hrzjchuom nowym neyaktym waykladem musy rozu
 min byti: ne otiech hrissych kteriz gls k zatraceni czlo
 wieku: nez otiech kteriz gls k nezasluzeny: ¶ A tak
 kratoze kdyby ten rozum gegich prawy byl: techdy by
 prworozeny hrzjch zadne škody swietu byl neuczinił
 nez tu ze gegy zba wil odpłaty od widieny bozjsho: a to z
 bawenij widieny bozjsho: totiz w ssecch dobrých wiczij
 nenij samo w sobie zle nez samym gmenem toliko: neb
 tak tyto czasy wzakonie mudrugem: A opiet ono apo
 stola kdez prawy ze krysius pro nás wczinen gest zlo
 rzeczenstwym: aby nás od zlorzeczenstwij wyswobodil
 neginacz se musy rozumiet: nez ze gest wczinen nezaslu
 hugycz aby nás od nezasluhowanij wyswobodil: A
 kratoze toto slowo hrziech wew ssecch pism, ch swatych
 musy gineho nieczo wyznamenawati nez wyzname
 nawa: a tak w sseczko pismo musy se smyslyti: Ale ne
 chme giz tiechto temnosty rozumu: a k ginemu czasu
 gich zachowayme: neb ginde castokrat oiom sem mlu
 wil a psal: ¶ Alez nawratie se k prwnimu kdez sem
 poczal o skuteczich dobrých mluwiti: ze nemáme w skut
 ky swe wfatime: nez onich zifatia vteczy se k holemu mi
 losrdenstwju bozymu: neb z nich žádný spasen nebude
 ¶ Prawym je poniewadz podle rzeczi: s: Augustyna ia
 koz se n napřed powiedel: sme w sseczni gedem trupel

zu Hali

onastis

Pruty

zatračení: tehdy žádný nebude spasen a spravedliv
 učiněn: než škrže samu a holú bezvšeho svého zaslú
 ženú milost křistu: a protož musy to býti aby ten člo
 věk pýchal a sam sobie nicz se býti zdál: kterýž geff
 tie osamem sobie: osvem rozumu: a vprzinem vmyslu
 oswyty škriczých dobrých wnitřních y zewnitřních
 nezu: a lía k tronu same a hole milosti boží bůdný
 a třesa se neutek: Neb všecy ctnosti mravne a dob
 rzy skutkové y vmieny dwogin: zlym kazy človieka
 gedno je negsu prawe ctnosti a prawá vmieny: neb
 podstatnie pochazegy z srdce zleho: a gefftie milosti bo
 žij neuzdrawene: Kteržto nemuože hledati a spoleshati
 we všecy wiczech než na se: a tak ty ctnosti mravne
 činny človieka marného a prazdneho milosti boží:
 Druže je klamawagij a nadýmagij človieka: tak
 aby se nezdál sobie býti zlý a blázen: a tak aby byl bez
 pečen sam všebe a nicz se nepečugijegy ohledanij mi
 losti boží: neb se tudy domnijwá že nicz zleho nřda ne
 učinil: acz y wyznává to že sobie tiemi swými ctnost
 mi všsemi nicz nezalužuge: A ztoho pocházy przinem
 gefftie wietšy zle toto: že stocho všsemi pohrzij wšecy
 laudij: potupuge: hryze: horlij: třesce: a vřhá: kteržij
 w skutečy geho negsu gemu podobni: neb s onim
 zákoníkem nenij yako ginij lidec: ani gedem znicy
 ¶ A takowijz kteržij na dobrotu swú a dobree swée
 skutky spoleshagij wprawdie stawiegij duom swuoy
 na pýstku skutku swých: a ne na škále boží milosti kte
 řiz hroznym a wječnym pádem padnutí má: ¶ Prawi
 pak služebnicy spravedlnosti: tit wiedi a wyznawagij

Spasen žádný
 nemuož býti pr
 o své skutky do
 bre

Mravowr a
 vmieny ktera
 a tudy lydi zas
 wozugij

not nabu

P

Prawij gzi-tele
gednoho boha
na swe dobre
stwy nespo-
leha
gi

se býti wšeczký z cěla hrzýchem/ a wšeczkú dobrotú
swú newšobie ale wbohu zakládá gij: podle toho což
psáno gest skrze Abakuka proroka: genž di: Zie spra-
wedliwý človiek zwjry žiw gest: neč nebude zšutkuo
swých před twáříž boží sprawedliw včineni wšeli-
ký človiek: A protož takowij sme zle a swu bydu poz-
nawagicze žádného nesauidy než sami sebe: žádnemu
neutežá gij: žádného nepotupujy/ než sebe sami: a w
prawdie vyplnigij ono vyplani sprawedliwosti čo
gest: že sprawedliwost gest žalowati na yprwe na sebe
sameho/ a ono pišmo genž di: Sprawedliwý človiek
gest žalobníkem na sebe sameho: A takowij magij
wprawdie gednoho boha: z kteréhožto: a skrze kterého
a w kterem sprawedliwý včineni býwá gij a gsu bez
hrzýchů před nim žmilosrdenstwij geho: odpustigij
ce gim nedostatký gich/ a nesprawedliwosti z dobrych
šutkuow pocházegijczy: a takowým spušobem pra-
wie se buoh čtí od nás/ totiž když gemu přizpíšgem
wšeczkto to což koli sme a když dobre šutky nasse ne
nasse býti prawijme než geho/ nápodobnie yako křy-
stus prawijwal že včeni me neni mee: než toho kte-
rýž mie poslal: A tak nam nasseho wlastního niež ne
zuostává než toliko hrzých: blaznowstwú: zlost: zatra-
čení: a zmiectčnost: A protož nemuožem se šobie wni-
čemž lžbiti/ a neč z sebe šobie modly činiti/ poniewadž
gime se takowým poníženiím wnicz: zniehož y šwote
ni gime obrátili: a tak sam buoh toliko zuostává gsa
wšeczkto wewšsem: Ale když to mluwím odepriti bý
možl niekto takto: Poniewadž negsu nam vžitečníj

skutkowe dobrzyj kspaseni: teſdy nam gich nemi po
 trzebyj cziniti: rownie yako y apofftolowi nieſdy to teſz
 co ya nynyj mluwy czymu odpjrali rzyka gijcz: ponie
 wadz ſkrze neſprawedliwoſt naſſy ſprawedliwoſt boz
 ſka ſe pochwaluje: teſdy cini me zle wiecy at nam za
 nie przigdanu dobre/ gichſto zatraczeni ſprawedliwee
 geſt/ ale ktomu ya gim odpowim: na yprwe ze tato ma
 rzecz nebraniy dobrzych skutkuow cziniti/ ale wijeze vciy
 a wſſeczka tato maylka gich zalezij toliko na tomto
 ſlowie dobrzyj: neb ya toliko ty skutky dobree byti pra
 wim: kterzyz ſe zwjry puoſobyj: neb bez wjry nemoz
 ne geſt ſe ljbici bozu: a wſſeczko coz nenyj zwjry hrich
 geſt: ti pak skutkowe ktereſz oni nazijwagij mrawnij
 a zpryrozeni dobre: proto gſu zlij przed bohem: neb ne
 poſtazeg. j zboza: aniſz ſe ciniy pro boza: totiz neb ſe ne
 poznawagi ani wzkladagi na boza: neſz cſlowiek ſam
 ge ſobie przypijuge: a wnich yako wſwycty wlaſni. cſ
 ſobie ſe zalibuge: acz ne gſu geho: A ten przidawek dia
 belſky cini. j a puoſobyj to: ze proto wſſeczky skutkowe
 naſſy gſu vboza zlij nech ſu yaki koli piekni przed lid
 mi: A ptoz ſwaty Pawel ſwobodnym gſaſem tak na
 poſhany yako na židy kwjrze obraczeni krzicij rzyka
 nenyj ſprawedliwy: nenyj ktoby cinił dobre: wſſeckni ſe
 odchylili a ſpolu neužitecni ſu vczinieni: Aleſz ktomuto
 aby cſlowiek poznal ze skutkowe dobri ktereſz ciniy: gſu
 ſameho boza a ne geho: miłoſt bozij muſyho ktomu o
 ſwietili neb pſyrozeni geho niſoli ho tomu nenauczi: A
 odtud poſhazi ze takowey cſlowiek kteryz skutky ſwe do
 bre neſobie neſ bozu pripijuge/ geſt trpieliwy a tichey

Procz skutkowe
 naſſy przed boh
 em gſu zlij

Czo ktomu nal
 ezi aby cſlowiek
 skutky dobre kre
 ni ciniy po nal
 je gſu bozij a ne
 geho

Powaha toho
ktery na swe st
ucty spoleha a
sobie w nich zal
iduge yato w
wych

Prawa gest tot
o rzezi a mnoh
ym tohoro cja
su trefy se

budio ze chwalij a neb hanehij libe rzezy a skutky ge
ho: neb wy ze skerze to niez nepotracygerani nezy skuge
poniewadz wy ze ti skutkowe negsu geho: Ale ten kie
ryz inny ze ge sam zprizrozenij swego ciniy: a ze sobie
gimi zasluhuje: wzietka se kdyz hanien bywa: a rado
sty blazny kdyz ho chwalij: Rozum pak a przicina w
sшего tohoro gest tato: neb ti lide kterzy skutky swe ne
sobie nez bohu przipisugij z same wiry a nadziege dob
re skutky puosoby: wijra pak a nadziege nemagij za k
ladu na zadne stworzene wieczy nez na samem bohu
Bezysly krysitu tee pewne skale: Ale ti kterzy skutky
swe sobie przipisugi / ti se domniwagij ze ge czynij zro
zumu a z prirozeni swego / rozum pak a prirozeni ma
gij zaklad na piysku totiz na dobrych skutkach swych
a na swe mudrosti: na niz zpoleha ze mu buoh za nie
ne z milosti nez z dlusu chcieg neb nechciey odpłatu
mussy dati chceli spravedliwy byti: a tudy prychozy ze
takow cylowiek kdyz pada gij geho dobrzy skutkowe
skerze zlau powiest teshdy se hniewa: pakli skerze zgewe
nij vlastniho swiedomij geho: a neb tayneho laudu
bozjho: teshdy nawiekty sobie zufa: Spravedliwy pak
cylowiek by pak y vpadl: powstawad: a proti sweemu
swiedomij ktere ho hryze w milosredenstwij bozj vfaa:
yakož otom psano gest w zalnijch ze kral vfa ge w pa
na boha a w milosredenstwij naywyzssyho nepohne se
A z tohoro poznati muozem ze wypsaniy ono nadziege
kterymz gi wypisuge mistr w knizach Sententiarum
neb g-st falessnee a neb tiezce a nesnadnie k porozu
mieni polozen: neb nadziege k spaseni nepochazy skut

Amno
prij polijna libw p. t. na

kuow dobrych; neź na odpor skutkowe pocházegij zna-
 diege: neb yako wyra tak y nadziege y láska musy býti
 wczłowieku: przedewssmi skutky zasluhugieczym: neź
 nadziege kspa senij zniczeheho: gineho nepochazy: neź
 zwlitij a wzdechnutij sameho smilugieczeho se boha
 aniź má ktery giný základ neź samo a hole milosrden
 stwiy boží: a nikoli skutku nassych dobrych: kteryž su
 radssy základ zaufalstwiu: kterež znicz pocházý: Aleb y
 proto krystus nesobie neź nam kupožitku žiw byl a za
 sluhowal: a zasluha geho gest zaslaha nasse: gestli že
 wierzijme wniesho: ti pak kteryž wierzij wniesho: giž ne
 sobie žiwi glu: ani zasluh sobie zswých skutko s hro
 mazdingu: neź tim wssym toliko krystu slauží a zase
 krystu zasluhugij: Aleb tak y apostioli Rzymany we
 trzynaczte kapiuile wčij rčka: Budio že gime žiwi pá
 nu sme žiwi: Budio že mrzeme pánu mrzeme: neb on
 gest nadziege nasse: a my zase/ at tak dým/ nadziege a
 neb očeławanij geho: ro.vnie yako syn gest nadziege
 otczowa: a otec nadziege syna: kteremužto otec owsse
 cko se stará a wsseczko gemu shromazdinge: A ya
 kóž sem ted mluwil opayssie w wieczech duchownijch
 teź y opayssie w wieczech tielesných rozumiey/ yako su
 bohatstwiu: krasa: slawa: moc: přijeti lidka/ rod: a la
 hodný žiwot: je kdož koli w takowe y gine wieczy vsaa
 a gimi paychá: a gine kteryž tehož nemagi potupuge
 ten ty wieczy yako bohu wydýrá a sobie ge osobuge a
 obracy ge sobie w modly wnie vsa ge: kterež kdyby po
 znal že glu sameho boha dylo: necjinilby rozdiu tiem
 mezy sebu a giným naybidniejšym clowickem: a pra

Nadziege kspa
 senij odtud má
 cłowieku po
 cházeti

O payssie w
 wieczich tielesnych

modly
 78

to dobreho
by bylo mezy n
ami kdybycho
m prikazani to
to zachowali

Strzeze kpa
seni a milosti
prichazime

Kterym buoh
odpauštíj new
yplnienij prika
zani / a kterym
niž

wilby je niez gineho nema než to toliko že sam Jezus
krystus gest nadiege geho: A tak by bylo kdybychom
toto prikázani tak zachowawali w sameho wnieho
wfa gijce: žeby nebylo žádné mezy námi pačhy: to gest
žadneho korzene a počátku hrzychuo: a tak žadneho
hrzychu: než bylby pokoy: milosti: tichosti: sstiedrota: trpie
liwosti: a plnost wssedh ginych cztnosti: ale toho wtom
to žiwotie se nenadiege a protož wždycky wssy czni w
tomto žiwotie zuostawame hrzyssiny: neplniez toho
to prikazani: samym tjmto jako nieyaki obieti k
spasenij prichazegijce: totiž že tohoto nasseho przesiu
powani neneznáme a geho neprzime: ani s nessedet
nižky slowy zlosti: hrzychuo se wymliwame: než wyz
nawame ge a ktageme žadagijce pomocy milosti boz
ske: a buduezyho kralowstwij brzkeho přissti: A tak o
wym samym nassym poníženiim zasluženem sobie v
boha odpustienij toho czechoz newyplniugem: yakož
swatý Augustyn dij ržka: Wssedka prikazani tch
daž se od nás wyplniugij: když nam buoh to czechoz ne
wyplniugem odpauštíj: odpauštíj pak tiem kterzijž
wyznawagij swe neplnienij: a ne tiem kterzijž se chlu
bij swym plnienim: Neb pokornym toliko a ponížene
ho srdce lidem buoh dáwa swú milost: A protož
warowati se každý má onoho niekterých wčitelu smr
tedneho a lahodijceho: a wssy pokory russytele wyk
ladu na toto prwnij prikazani: kterijž prawij že buoh
nežadá na lidech aby toto prikazani wcele wtomto
žiwotie wyplnili: Neb takowý wyklad rodij wlidech
bezpečnost narysskodliwicyssy: a spauštíj rucze: a osla

buge kolena statecznych bojowni ku: a gest geden s
 polsttarzi kú a zpodusset: kterez buoh s krze Ezechyele
 proroka tupij: leč mu niekto zdrowie wyrozumij a to
 takto: že buoh nežáda to aby ge tak vyplnili: naticch
 lidech toliko kterzij sami na sobie toho žada gij: a bo
 lest magij: a wyznawa gij se srdcem y vsty že geho ne
 vyplnigij: A protož pospiychagij wygijti ztohoto ži
 wota: a rozdieleni býti stielem aby nebyli dyle zde shty
 chem a sneposlussenstwijm tomuto přikazani: ale ra
 či s křystem a spravedliwostij a plným poslussenst
 wijm tomuto přikazani na onom swietie: A od tiech
 a takowých yakož sem rzekl: buoh nežáda tak z čela
 vyplnienij tohoto přikazani: Alež od tiech kteriz sami
 od sebe toho nežada gij: než slygij sobie polsttarzi kú
 podloktý: a bez báznie žiwi gsu: gsucze tim yako gisti že
 buoh toho nebude žadati od nich: gistie požadaá vypl
 nienij geho až donayposlednieyssyho srtu a puřtu
 A otakowých lidech mluwij proť wžalmu dewátem
 řka: Proč ge nemilostiwý rozdraždíw proti sobie bo
 ha: neb řekl wřdce swem nepožadaá toho namnie: neb
 řto se domniwá že není dlužen přikazani tohoto scela
 vyplniti: kterakž se muož znáti: by byl hřissným: a řtož
 se nezná by byl hřissny: kterak se muož boha a saudu
 geho báti: a řtož se nebogij boha a saudu geho: kterak
 se pokorzij genu: a řtož se nepokorzij genu: kterak od
 nieho milosti nabude: a řtož milosti od něho nenabude
 kterak máá ospravedliwen býti: a řtož ospravedli
 wen od něho není: kterak má spasen byti:

Konec wýkladu na prwnij přikazani

Takterych lid
 ch buoh nežáda
 vyplnienij čel
 ho tohoto přik
 kazani

Od kterych lidij
 buoh požadaá
 vyplnienij čel
 a tohoto přika
 zani

¶ Drużee Przikázani:
¶ Niewezmiesz gmena boża twego nadarmo

Priony przikáz
ani jest kćme
wszech przikáz
ani

O to przikázani y ako gina wsseczka po
chazy sprwnijho: Alebo zachowage cżło
wiek prwnij y toto snadnie zachowá: nebrż
zachowano gest: neb se proto klade to dru

żę przikázani: aby nā oslepeným oznámena byla na
sse nemúdrost: neb by nebyło toho potrzebij kdy by byl
Adam nezhřessyl: poniewadž ty wsseczknj wieczy byli
bychom znali: ale wteto nassy powaze netoliko toho ne
zname cżoż należite gest a potrzebne dussy: ale ani to
ho cżoż gest tielu: Protoż wprwnijm przikázani sřdce
a wnitřni cżło wiek: totižto dusse nauczenu w zala kie
rak by se k bożu miała zachowati: Wtomto pak dru

żę i hro tro
gi n obyciege
m opau, kćme
so

żem przikázani vřtuom nauczenu se vřlada: ¶ Alebo
czmi wieczmi hřessyme proti bożu: sřdce em: vřřy: skut
kem: protoż nakážde prowinienij zvlářtnij gest při
kázani: A gsu tim wsseczna przikázani zbraniugici
a wodwozugiczij odniekterakęho činienij, aniž gest w
czelem desáteri przikázani: Ktere gest oby nezbranio
walo nieczęho činiti: kromie gednoho przikázani, kie
re; gest: Čřti oće swęho a matku swu: Neb třeti při
kázani genž gest den swatečnij swiet: acz se zda žeby
nebyło zařayugicij a wodwozugici: Ale řa pā wyřla
dagic okážug: býti přikázani řřaiugici tiemito řlowy
Nebudeř řádneřo dyla ten den dielati: yakož y řobo
ta wřidowřkem yazyku řnij tolikęz cżo odpecžinutij a
od praczij vřřylenij: nebo řádna pracje naten čas se

gest neukładala: A protoż samym toliko czeniim za
 kona ten den gsu se obyrali: Tedy zle wewsszech przy
 kazani se zachayuge a zbraniuge: a protoż przy zaad
 nem ginem nepoklada se odpłata zaslibena: kromie
 przitom gednom ktoreż welij nieczjo czyniti jako toto
 gest: Tzi otcze a matku swi: Gina pak przykazani
 je zleho czyniti zachayugij: mukami a zatraczeni m bro
 zij: Protoż jako ten gestto srodzem nehrzeffy ani
 vsty: ani skutkem hrzeffy: tak edoż srodzem hrzeffy: ani
 vsty: ani skutkem sprawedliwie čniti nemuoze: Ktoż pr
 wniho przykazani neza chowawa: ani drugeho: ani
 trzetyho zachowawa: Ale ktoż pak prwnij zachowa
 wa y druge y trzety zachowawa: nebo neny potreb
 se zatoho bati ktoryz swi nadziegi wlamem bohu gest
 polozil boha nadewsseczko miluge: wniem nadziegi ma
 geho hleda: poniem dychtij aby gmeeno geho nadar
 mo a newaznie gmenowati miel jakoż nemaame po
 chybowati opoddaczym gestto pana swecho miluge
 aby on toho nežadad oto nestal ktora by wssudy gme
 no pane zwelebno bylo a rozhlaffeno: a tak tedy pri
 wietffy stranie dotczeno gest wprwnijm przykazani
 ktoryz proti tomuto hrzeffy: gestto gsu dwogij powa
 by lide/ nayhlauptieffy: a nayblazniwieffy: tymz take
 wssym obycziegem zde bude mluweno/ neb tiemto przy
 kazani neza chayuge se zlorzeczen swi: gedinee lec
 edyż bude skrze gmeno bozy: ale ani rufhani xti cžlo
 wieku/ gedine lec bude skrze gmeeno bozy: Ale dolegij
 otom mluweno bude: przitom nezabijš: Ale toto prwo
 tnie mame wiedietij: je toto przykazani nawieffij daa

Prilab pletny

wa togo potwruzujesz ze gmeno bozjy ma byti brano
 w vsta strany prawdy: nebo w potriebie spaseni: a ze to
 liko togo zapowijda aby. nebylo nadarmo brano: pro
 toz se wpijsmich czasto przikazuje: aby gmeno pane
 bylo wzijwano chwaleno wyznawano dobrozreczeno
 yako z swate Pawel k Rzymanom napsal: ktoz ko
 li wzijwalby gmeno pane spasen bude: Posledme z
 nayprw nahlupieyszy/ mezy nimi z se prwotnie naleza
 gij ti gestto powier a gadani sstetzi: a yakesy powie
 ry zbasiu jidowskych: o gmenu Tetragramaton wy
 maysslegi: ktera ti gmeno bozjy nadarmo berau zrey
 me gest: Ale ani k spaseni duffe ani k chwaale bozjy
 gmena bozjyho vziwagij/ ale kupowieram blaznowst
 wij swego a k smluwie sdiaby: gestto wto siupugij skr
 ze znamenij slowa posumty: yako z na gorze praweno
 gest: neb ani togo sobie powazugij doydau li tudy spa
 senij: a mnohem menie gestli to k zwelebenij boha czili
 nicz: Ale toliko aby swe zadosci dosti vczynili: Protoz
 yako gsu ti boha wywrzli z srdce swego: a sami z se
 be marnosti se dopustili: proti prwnimu przykazani
 Tak y nynie zto gmeno geho bozjy posskwrnugi wau
 slech swych a nadarmo beru: Ale nadarmo a zbyte

Gmeno bozjy z
 dwogi przicin
 y ma brano by
 ti
 Ezenie to se byti prawij czoz bez potreby a bez prziciny
 bywa: Ale gmeno bozjy brati ma se pro dwogi potre
 bu a vjitek: to gest pro spaseni nasse a prochwalu bo
 zjy: a nebrz pro samu chwalu bozjy: nebo ani spaseni
 nasseho ginacz nemame gledati skrze gmeno bozjy ge
 yti na darmo: dine k chwaale bozjy: Ale wzyti to se rozumij yako kdyz
 gmeno bozjy niekdo wezme przed se: a nebo vmijnij niczo cziniti: ne

Bo mluwici: a k tomu přidawá gmeno božij: y ako císlo
 wiek wśrdeže sērže wjru przigymá milost božij: tak
 w vsta sērže sērže pocztiwost gmeno božij kspaseniye
 swemu y ginych: Ti a takowij lide kterzijz powier Gle
 di dosti obssyrnie gsu napomenuti: aby od toho prze
 stali wprawnim przikazani Aniz se sērže to kterzi wy
 mluwajte že přiswyech powierach vziwagij slow swa
 tych a modliteb: poniewadz ta wymluwa hřichy gich
 wijeze gim obtežuge y ako ztohoto podobenswuj muoz
 býti porozumino: wssak by toho za stekleho poczet ktož
 by w rúchu poswieczenem kslužbie božij przyležitem: k
 tanczuom: k diwadluom: a neb k bitwám se bral a po
 smiech takowý zwážne wiecey učinil: Tptoz poñewadz
 by toho přetiežce winil, pcz mnohem wice newiniss se
 be neb toho kteryz swietieyssy gmeno nad wsseliká rú
 cha: nebrz gestto se gim y rúcha poswiecugi y wssacký
 wiecey ne k táčum: ale kczoložstwij a k smluwam dia
 belským zcestnie vziwáas a nebo že ozdrowij tudy sto
 gijss dussy opowrěssy: Takowá tehdy gest tiech wy
 mluwa: ktera ká gest y onoho gestto zcestnie vziwagie
 a sa trestá odpowjda Tož pak: wssak wice kterež ya
 kž koli sem vziwáal poswiecena a dobrá gest: což by to
 mu odpowjdyjno mielobyti gine nešli to: vřazuges
 mi nato y akobych yá to neznal že gest wice y poswie
 cená y dobrá: yá pak tie ste přičiny newinim než že tak
 scestné poswatných wiecei vziwáas: Ale my nynij ta
 kowi sme křestiane kteriz nowých střewic abychem ne
 zmazali: trepký sobie kupugem: a rúcha dobroho niko
 li dobláta newlečem: ani do zlatých nadob pgegich

Wymluwa ne
 dostatečná po
 wice

Příklad pice
 ny

T. 17

Brzeſtiane hor
ſij neſ turcy

głeſzczeniſz moć pauffſzajme: nebrż ani wodu nećfiſtu li
geme: Ale ſwate bożij gmeno kewſſem yatkż koli neho
dnym wieczem wobraczugem bezewſſeſho ſtudu: ponie
wadż żadnų przy ſwyćh wiecedh ſe togo nedopuſty: Ale
to vſebe poloż at niekto ſmyſlem pominuły priſwyćh
wieczedh tak nećjiſtie ſe zachowa: co ſe pak żdą kdyby
to komu czyżymu vdiela: a tomu geſtie kteryż wſſyćz
ku czyſtoſtu miluge kterać by ten wzacnuć wiecz knuje
ti ſwieczkemu vćinił: kteryżby tytul geſho a gmeno a
Erb doblata wtaſł a żkalel an nato ſledi a togo bra
nij/nebrż an rozkazuje ty wieczy wyſoko poſtawiti:
Ale my kdyż vlyſſyme Turky chramy ohyżdiowati
oltarze y wſſećky ſwate wieczy poſſkewniowati: diw
nym omamenijm zapalugem ſe kſniewu: a myſlije me
te kſziwdy bogem nadnimi pomſtiti: A winijme żtoho
knużata że pti turkom neboyugij: Ale poſhmatay luo
na ſweho a turka ſy ſe doleſł: a podciem buoſ tim wi
cze trapij naſſe knużata wſpoleczne walky dopauſſtij
aby nad nami tyżegij mſtiti neż nadturky: Neb kuće
poſſkewniugem ſwate wieczy geſho neż turcy: Ma
leza gij ſe opiet drużij geſſto przeſtupugij togo przykaza
ny: to gſu kſziwij przyſećnićczy: ſharzi: ſſiwi: liſſy: a kte
rzyż koli prawdu opowrćuć boſa a gmena geſho do
kladagij ſe: nebrż y ti kterzyż ſkrze boſa ſlorzeczij: kte
rzyż neſprawedliwie kladby wydawa gij: też y żertyrzi
a tuſaćzi proti boſu: onichżto niećzo ſwrcu prawe
no geſt: a nuże wijeze mluweno bude: Ede pak to
go poważme kterzij gſu geſſto przyſaſa gij: eż hrzeſſy
proti gmenu bożijmu: ptoż znāti mame że dwoge geſt

przysała dobrá a zlá/odobre pijsse se weztwrtých kni
 sach Mojżysławych w kapitule jest: a desate pána
 boha twe^o budess se bati: a gemu samemu budess služi
 ti a sferze gmeno geho przisłahati budess: Też také sam
 buoż częstokrat przisłahá w proroczých mluwie: żyw
 sem yá prawij buoż: A w žalnu wsteem a dewatem
 przisłahl gest pán: a togo pykati nebude/ a wsteem trid
 czátem prawnym przisłahl paán Dawidu za prawdu
 Też krystus przisłahá weztienij a patriarchowe pro
 roczy apostole a wssyech kni swatij przisłahagij a przy
 sahalu sú: a ten skutek má odplatu: nebo stáwa se přy
 tiech wiecech kterez náležejij k spasenij: protož koli
 rát koli niekto mluwij a neb činij což vžitečné gest k
 spasenij: aby gemu wierzeno bylo gestli že se obáwals
 žeby wierzeno tobie nebylo: má býti przisłaha: Tak a
 possiol przisłaha že częstokrat gest vmynil przigijti k
 nim: která przicina te przisłahy gedine ta že vžitečna
 gest byla wiece to wierziti: a naležitá kgegich spasenij
 aby poznali gey bayti prawym pastyřem a nenágem
 nijkem: a oprawe lasze wñem knim slozene: aby nepo
 chybowali: opiet w žalnu wssedesateem druheem / w
 ssyech kni chwáleni budau kterzij przisłahagij wniem
 ¶ Przicina proč takowá przisłaha lyby se bohu pro
 to že sferze nieho prawda geho wžíwá se a gemu wie
 rzeno bywa: pronieho býwa pokoj a swornost v tiech
 kterzij przisłahagij: protož wtom skutku buoż hodnie
 se ctij a welebij/ nebo skutek diablů tym se russy: yakož
 gsu ruoznicze a wády: Alebo ktož tobie newierzij ani v
 pokojiti se chce/ pro gmeno božij tobie vwierzij: ktere

przisłaha dw
 ge

Dobra przisłaha

Apostolowa
 przisłaha

Proč przisłaha
 vžitečná mwož
 nalejeti przesłia
 nuom

Priznání zla
gest dwoge

Bož se dohládá: a tím se vpořoží: protož tu poctiwoſt
ſamemu bohu máme przipsati: Protož diſ apofftol k
židnom wſſy rúznice konecz geſtit przifaſa: **G** Druha
prziſaſa geſt zlá: a ta geſt dwoge: gedna geſt kteráz
býwá z obyczge: a to geſt žrziſchem przifaſati. **N**eb
tať tu za wſtawicžnú przifaſu zleſčžuge ſe poctiwoſt
a wážnoſt gmena božyho: **E**dyž rziſkagij ſkrze boha
ſwateho: ſkrze boha žiweho: ſkrze vmucženij kryſlowo
a yako buoſ wnebi geſt: **T**akowe y mnohe gince k to
mu podobne přifaſy: **B**eſt čžeho želeti naſtoyte přimno
hych tať geſt za wobyčžey wzaťo že gednať hneď dru
he ſlowo býwá przifaſa takowá: **T**uťo by otežowe a
hoſpodynie mieli by mijiťi beďliwoſt naď ſwými dietmi
naď ſlužebnyky a čželáďtů: **n**eb geſt to na yhořſſy oby
čžey a proti tomu božymu przikázanij: **A**lle plidi pro
ſte otažka geſt taťeli ſe tu doťčže gmena: **E**dyž ſe przy
ſaſá wtato ſlowa: wprawdie: prawduť prawim: od
powieď k tomu geſt: že ſe doťčže: nebo prawda geſt
gmeno božij: poniewaďž buoſ ſam geſt prawda: nebo
tať apofftol przifaſá k **R**ziymanům wdewaťe k apitu
le ſkrze prawdu a ſwiedomi ſwe: **A** ať koli by ſe nieko
mu žďalo žeby žrziſch nebyť przifaſati ſkrze ſwiedomi
nebo ſwiedomi neni gmeno božij: **A**lle y to bez žrziſchu
neni: poniewaďž gednoſtayný geſt žrziſch przifaſati
bez poťrzeby: **A** tať by prawda byla **E**dyž poťrzeba ne
nuty: ani ſkrze boha: ani ſkrze giniťi wiece kromie boha
nema a býti przifaſáno: **N**ebo paan kryſtus wſſec to
to obracžy k bohu **E**dyž diſ: **Z**ni ſkrze nebe budeſ př
iſaſati: **n**eb truon božij geſt: ani ſkrze zemi: **n**eb podnož

Otažka pětá

Priznání
wprawdie

13

nož geho gest: ani strze Jeruzalem nebst miesto kraale
 welikeho gest: ani strze hlavu nebst nemuožes gedno
 ho wlasu wcziniti bijleho a drugeho černeho: Kterych
 to slow wkaže se: že ktož przisaha strze ty wieczy kie
 rez božij gsu a nebo k bohu przipogene: taket strze bo
 ha przisaha: zniehož a wniemž gsu a kniemu wssieczky
 wieczy patrzyj: **Druhá przisaha** giž se přestupu
 ge to přikázání: gest przisaha falessná: když kto zmy
 sla przisaha: podle nahorze položených obyčejow: wie
 da že to prawda není: a to gest naramně tiežky hřích
 Arjido takowý hřích pomigij bez pomsty y wtom
 to żywotie: Gestli že wotom pochybuges: staž se křy
 wých przysiežnikow: Ale naytiežšy hřích gest když
 se to diege przy rzadu niektercem křesťianskeem: a
 podle vložení **Cyrtwe swatec**: spuojobu naležiteho
 k tomu nepomigegij: Jako se to stawa od tiech
 kderž chciž wstaw manjellky wstupiti: y sliugij
 sobie pokautnie s przysahami: a to k swecnu horšy
 mu: Potom wezmúcz k sobie nenaawist rozbiehnau
 se: newaazijz sobie swec przysahy: gestio nato vloze
 naa gest hroznaa winna y pomsta: Protož mezy w
 ssemi přikázáními toliko toto má přidání pomsty po
 hříšku: Alebo stogi psano že pán nepřine bez pom
 sty tomu kdož by koli wzal gmeno pána boha swecho
 nadarmo: ač koli y kprwnimu přikázání přidána gest
 pohříšká: kdes dý že dočwrtého pokoleni mstiti čje
 neprawosti tiech kterij geho wnenaawisti magi: Ale
 po newad: a possol zašlibeni položeného wprwnim př
 kázání zpočtu wynimá: a to zaprwni zašlibeni počitá

Druhá przisaha
 hála gest fale
 šnan

Slibowé man
 želstij pokaut
 nij gsu z hříš
 čem

Krzywa przysa
ha wvelike wo
hryzdnosti pred
bohem gest

*Valm
in m
joim
liu
fate
dwa
so gaud
fay
fuit*

ktorecz gest przy cztwrtym przykazaniu polozeno: y pro
toz ani tato posruzka prwnyho przykazaniy nema po
ziwana byti: Gestit giste tiezky hrzych krzywa przysa
ha: Ato se nayprwe ukazuje ze to ma wohezdnosti pi
smo boz/ke: neb buoh wzakonie prikazal nebudesz kri
wie przysahati: A prorocy naramnie krzywui przysa
hu tupij: Ale Dsyas prorok dy/nenij prawdy/nenije
milo/rdenstwij/nenij vmienij bozyszo nazemirzorzečen
stwij a lez a wraza a kradez a czyzoloztwo: wylili su
se: a krew krwe se dotkla: A tez buoh przysahu tak sta
lu miti gest chciel ze gest y nad Sedechyasseu králem
mstil: proto ze smilauwy gest nezdrzel králi babilonske
mu: Tez ani Babaonitkym nemielo sstozeno byti iak
koli nevprijmie gsu sobie slibili: A piet ani synom Be
nyaminowým swych dezer smieli su zasnubowati: A
to proprijasahu: a radssy toho dopustili: aby krew brate
ska spoyowala se s pohany: nezli by przysahu mieli z
russyti: I Druze se to dokazuje z skutku prisahy: nebo
przysahati gest boha za swiedka stawieti a za vbrma
na/krze niey by se rovnali ti kterijz wruzniezy gsu
A tak ten ktoz krzywie przysaha: boha wposmiech wy
dawá: nebrz y timto hroznie vrazymie: kdyz se rzika ya
ko buoh na nebi gest/ yako ziw gest: yako prawdomlu
wny gest: srdczem pak tomu yako krzywdie odpjra: A
tak krze to boha vsty zapira/ nebrz y srdcem kterymz
prziwoluge tomu czoz se vsty zapjra: A to zapizenij
gest nayhorssy tim spuosobem: neb zna ze buoh gest: a
srdczem tomu wierzij: A wssak tez tim srdczem prziwo
luge ktomu coz vsty zapirame: a znameny tohoto gest

ml

że kdyby ktomu neswolował sercem vszy by se toho ne
 dopaustiel: A tak lez bude mluwiti proti serdzy swee
 mu a proti swiedomij swemu: protoz takowa lez gest
 nayhorsszy a naytiezsszy: neb gest vprzijmie proti bohu
 nebo ten chce boha nebyti aby lez geho stala pewna
 ¶ Trzetij se to dokazuje timto podobienstwim: kdyzby
 na knijzeti obdržal aby tobie list dal pod swu peczetij
 aby wtwe przy moglo tobie dostateczniegiu wierzeno
 byti: pro gmeno knijzete: a ty by potom nestydatie za
 przel a knijzete w hanbie nechal: czot se zda coby otobie
 myslil: co mnijs zeby rukoy mi: nalezl: A nebo kdy by
 mage miji snieky m smluww: požadal knijzete aby na
 twe stranie byl: a kdyzby przissel wuoczy ty by geho za
 przel a opowrl: Ale buoh yak welika gest welebnost
 sam zagiste pan gest: ¶ Prolepsszy srozumienij wie
 dieti mame ze wprzysaze dwogim obyczegem przika
 zanj to przestupugem: nayprwe wprzysahanj: druhe
 przy dosti vczinienu przisaze wprzysahanj jako kteryz
 wiadomie wskutku krziwie przisahagij: lsiwie slibugi
 nietezo vcziniti: aby gedno swobodnij byli: a tomu dosti
 vcziniti nemijny: A nebo toho lsiwie zapjragijce cze
 hoz gsu swiedomi: jakoz bywa wprzech projalowa
 ny ch w otazkach saudny ch: Tito tuzje hieszy nezi oni
 prwnij kterzyz k powieram gmena bozi ho vzijwa gij
 nebo ti gmeno bozi beru nadarmo: ale tito klsji: gestto
 daleko tiezsszy gest to hrzy ch: A to przy zapjragim pr
 wotnie a ssyrocz diege se: proti kterymz wzalmu trzy
 na ctem mluwuj: anzi gest prisah lsiwie bliznimu swe
 mu: w ymluwa pak tiech poklada se wzalmu cztenacz

Prıklad pietny

tem: geſſto bezelſti ſlibie pod czaſem ſe ta wiecz zmienij
 a te przyſaſzy newyplnij/a takowá wiecz w przyreże
 nich ſtáwa ſe: yakož Dawid mluwij wſalmu czterna
 ctem kteryžto ſlibuge bližnjmu ſwemu/ a neſklama
 wá: A tak nemošli geſt przyſaſze doſti včiniti/nepřiſa
 hal geſt krziwie: Ale dijs ſnad kterať pať geſtli že
 bych nepřiſaſl/wſtkodu nebo wnebezpečenſtwij ne
 bo wſmijch vpadl bych:žda ſe zaſluſſnee abyť tudy
 togo zniel:yako kdyby lotr neb odpowiedniť mocij na
 manie miji chiel:abyť mu powiediel czo mam ſwego
 ſtaťku:ktomu geſt takowa odpowied:žadný hrzech ne
 má včinen býti proniž adnů wiecz:ani prowiecznau
 čím wayſſe proczaſnů a minutedlnů: ale dijs ſnad
 kto mi to zaſe nawratij:odpowiďam: buoť prokteree
 hož gſy prawdu powiediel/ale nemožu togo potvor
 neho a mřuteho hrzechu wſſeczny przybiehy wymlu
 witi:nebo tiehto čaſuow tak ſe geſt to rozmohlo: a to
 ho ſobie nicz newaži:O bychme powažili vſebe kterať
 malo giť k ſpaſenij przigde/a togo ſe obawali: prze
 rychlet by naſſe bezpečenſtwij nać ſpoiehaame/ od
 nas odſtúpilo: A protož diť pan w kapitule pate ſwa
 tego Maříſſe: Gliffeli gſte že rzečeno geſt ſtarym: Ne
 budetſ krziwie przyſaſati/a ſplniſſ panu przyſaſzy
 twe: Ale ya prawim wam:nikoli nepřiſaſati/ Wtom
 to mjiſtie vſylowali mnozy wyhledawagieze to luſſa
 loliby przyſaſati/a ti rozdił kladu wtom že przyſaſa
 niekdy zſtrachu pokuty a niekdy z aumyſla pochažij
 Ale naſlednuce wſmyſl kryſtuow chceť tomu giſtie
 aby nikoli přiſaſáno nebylo:neb di nepřiſaſati nikoli

Wtazka mame
 li odpowiedni
 tuom naſylmiť
 uom przyſaſy
 nezdřeti

om. labu
 cidi. fpy

Gestit tehdý ten rozum: židom prikázano gest aby kři-
 wie neprisařali: Ale prisasali prawie dopusttieno
 gest gim kljosti: Ale wam prikázugi žádným obyč-
 gem neprisařati: ani škrze nebe: ani škrze zemi: Ta-
 rzecž tomu chce aby žádný nitda sam swé wuole swo-
 bodne neprisařal: A tak pokawadž gest na cžlowie-
 ku z apo wjda mu aby podle libosti a wuole wlastnij
 neprisařal: A protož poniewadž žádný nema prisas-
 ati: gestli že wjczę czo mluwiti bude nadto: gestli gest
 nenijsi nenijsi hrzešsý a proti prikázanijsi božijmu cžinijsi
 ¶ Tiemi wssak slowy neřagi se: gestli by przinuczen
 byl/ aby nemiel prisasati každy wierný křesťian/ ya-
 ko řdyž by tie k tomu mocz neprzitele/ a nebo potřeba
 bratra przinuřkala: nebo muož namnie togo dobytí
 muoy neprzitel nebo przitel: abyč se zanieho modlil
 abyč wssęcžno czož čęze wčinił: řdyž gedne negsu-
 proti wuoli božij: Pakož y to paan křystus prziđati
 raaczil gest: wezmelit k to plaasť: prziđay gemu y su-
 řni/ a žadaali k to aby snim šsel dwa tisęce řonuow
 di snim toliķež: ¶ Ale wtee przi nesam prisasā
 neb nenijsi na geřo wuoli: ale zpokory slaužij cžyřęho
 wuoli/ a neb zlaasťę ginssýřo potrebie napomaasā
 Tak tehdý řdyž ty wiecey nebuda u napřekaažku: ne-
 slusť žádným obyčęgem prisasati: čęzeřli se řzijsi
 čhu a zleřo wywarowati/ nebo tįm bieřem zsamee
 wuole prziřasāby bez potreby: ¶ Křystus w
 řwrcchu dotčenee řapitule řwatečęho Mathusse wčij
 cžlowieka wnitřnijsi: to gest dussý nassý: aby netoli
 ko křiwi neprisařal/ ale wsselitteraķee prziřasę

Prisaha bez
 ečna neni šřz-
 ychem

viid. p.
 10. 12.

Erzestianum
tanjegü nej zid
um przisaha 3
apowiedina

Erzestiane nen
ne pro pemize ej
lowieka t prz
saze

Prosz buoh za
powiedel braci
gmceno buoji
na darmo

Przisaha kazd
a y krom gmen
a buojiho mein
bez hrzichu

gleciel se wystrzyhati: ziduom zbraniuge se aby falest
nie neprzisahali: Erzestianuom pak ani prawie przisa
hati dopustty se: Alebo w dokonaleyszy a w hoynieyszy
poczywosti ma slowo bozy drzano byti w nowem zato
nie nezli wstarent: **¶** Druhe take: ze Erzestian cza snych
wieczy nemá milowati: A tak prone nemá przisahati
Alebo komuz neprzilezy oswee wlasny se starati: Kie
rak tegdy slusnie muoz dopusttieno byti aby se prone
przisahati miel: Protoz gmceno bozy wi, ze nezli w sse
ctny swe wiecy ma sobie waziti: Ktera zto wiecy tegda z
ziduom podnieyaki zastierau woznamena byla: K dyz
pak drugemu posluhowati mame to at gest bez aur a
zu wssak zbazny bozy: bratr pro bratra powinien gest
uczina czoj t geho potrzebie przylezy: **¶** A procz pan
raczil timto przykazanim zapowiedieti a zbraniiti gme
na bozyho wzywati: przicina tato gest: Alebo wy ze
my gmcena bozyho nemuozem nez wzdycy nadarmo
braci: Promie tiechto dwu pricin totizto kdez se gmcenu
ge strany lasky a nebo pokory gnyim napomocz: a ne
bo pro swe spaseny: A krunch togo przykazany zaha
geneho gest wprwm Koryntuom w sedme kapitulo: za
dny nemuoz tetyc pan gezyss gedine w duchu swatem
A nebo tato przicina muoz polozena byti: neprzisaha
ti nikoli: proti tiem gest kterzyz gledagij cest kudy by
mogli wymluwni byti kdyz przisahagij: A tak ne sk
ze gmceno bozy: ale skrze nebe zenii: skrze Jeruzaleem
skrze swu duszy przisahagij: ako by tim zhrzictu mo
gli wygyti k rzwie przisahage: poniewadz skrze gmc
no bozy neprzisahagij: a takowu mierz przisahati do

innij wagi se tolikez býti czo neprzysahati: A ze gest ra-
czil pán krysus k tomu rozumu mluwiti: z tohoto muoz
se poznati ze oprzysaze mluwie hned raczil gest dolozi
kterak nikoli nechce aby przisahano bylo ani k rze-
Jeruzalem: ani k rze nebe:

¶ Príkázání Třetíj

¶ Pomni aby den Swatečnj swetil:

Oto gest přikázání me abyš se se wespo-
let milowali wpatnacte kapitule swateš-
Jana Láská vyplnění gest zákona pod-
le apoštola: kterážto do sebe myti budemli
žadného zákona neny potreby: a nebudeš lásky žad-
ný zákon nebude dostatečný: ¶ Protož w tomto trze-
tim přikázání m: gíž skutek le přikázuge: nebrž odpo-
činut: aby buož nebyl vražen skutky našimi: aniž
gest mým to czo gineho: k čemuž by nás přikázání
to zawazowalo: A tak tato tři přikázání spueso-
bug: i cžlo wieka boží: jako nádobu naryz: kopněššy
kprzigeti milosti gešo: aby se vpořogil: srdcem: vstý
skutky: to gest wnitřnj zewnitřnj y prostřednj stea-
nu cžlowieka: A to gest w smyslu wrozumu w duchu
aby fruntownij vpořogeni bylo: ¶ Tuto předewššym
dwú wiecej máme powážiti: prwnij že Sobota židnom
byla wložena w figurze: jakož zřegnije apoštol k olo-
czenšým w druhé kapitule dy: k terežto wiecej stýn su
budúcich: ale tielo křstowo to gest prawda stinu toho

Abbyláša v
přímá wliedch
byla nepotřeb-
owaliby žadne
ho přikázání

Diflo neni sa
mo w sobie zle
Ale cilorowicz
winy si z ktere
to pochazy

Sobota z idow
sta zo gest fig
urowala

protoz skutkowe sluzebnij a nebo rukau vdielani: acz
koli gsu dobrzj/wyznamenawagi skutky krzychu: A
neczhwalitebne wieczy czlowieka prwni ho: Nebo ya
koz nieyacy ziwoczichowe byli neczistij samym wyzna
menanim a nebo vfigurze/ sama w sobie pat dobra
czista zdrawa: nebo od boha stworzena/ a wssak neczi
ste a zle wieczy strze nie se wyznamenawali: Tez take
y pracez tielesne: acz koli samy z sebe dobre gsu/ wssak
zabramiene gsu pro wyznamenawani buduczy wieczy
to gest aby zlee wieczy na gewo wysli: Tak So
bota wyznamenawa ten duchownij czas/ kterjz gest
oswyczen strze sluncez sprawedlnosti: to gest krysta
yakož napjal Zayass wssedesate sseste: Budet mie
sycz z miesyecz: sobota z soboty/ A apostol tresze Ga
laty: ze by zachowawali dni miesyecz/ pracez y leth
podle vlozeni z idow/ kceho/ na im dawage na rozum
ze na wieczech zewnitrynych toliko gsu vstnuli:
Protoz toto prikazani prawie bera przestalo gest
nebrj wsseczka gina prohledagiez k dokonalym krze
stianom/ nebo sprawedliwecmu neni zakon vlozen:
Ale wssak Cyrkeu swatku nezamjta pro potrebu
slova bozjho: patrzjcz na nedokonale krzesziany/ ne
bo prawie sprawedliwy tak gest strze boha oswycen
ze yako buoh gednostaynie se ma na kazdy den k kaz
demu mystu prikazde wosobie/ tak y ten sprawedliwy
kazdy den ma za swatek: wssak nesiatecznym a kterjz
gestie negsu vmrtweni podle stareho czlowieka: niem
potreby gest aby se zaneprazdniowali vrczitymi slu
zebnostmi: dni: posty: modlitbami: pracemi: vczenymi
poslussenstwim a podobnymi wiecmi: Aby strze to pcy

in R. f. m. k.

slo kđokonalosti wnitřniho člověka: a kđyž tie-
 skroceno bude: a wslužebnost dušy poddáno: A vmřt
 weni budú przipadnosti tielesne/ potom aby y prwee
 dotčene wiecey pomalu přestávali: A tak se gich aby
 vmenšowalo yatkž wnitřni člověk den odedne wlep-
 sy by prospíjwal: A naprosto že kđyž by dokonalým
 včinien byl: ty wšeczkny wiecey přestati magij: to gest
 yakož apostol powiediel zakon mistr naš byl w kř-
 stu: Nebo zakon żadneho gest kđokonalosti nepřiwedl
 Ale y an předšel gest aby spůsobil lid dokonalý pánu
 Tak tehdy křiží ty skutky zachowawagie: mniegi ya
 koby nieco welikoho a nebo wšeckno giž spůsobili: a tu
 se zastawi wto bezpečne wřagie a gineho skřeto nehle-
 dagie: tent gest ialowice naučena milowati mladbur: kđ
 ež dđniwa se že dobrý člověk gest zdobrych skutků: po-
 newađz dobre wiecey činiti gest člověka spůsobowati
 aby dobrý byl/ nebo y křest y woda toliko gest: oktere
 mž mnohá pisma su: a nebrž wšeckna: Ale su potřyt
 czy: gessio y pisma kpotwrzeni tiech wiecij: že člověk
 skutky swymi muoř spāseni zaslužit: nedůwodně při-
 wozug: newieduce podle řeči Apostola ani to co oni
 twrdi ani očem mulwi: Yako gedno° každé řemesla
 wředník to dielá co se mistru geho dobreho libij: a skře-
 to wřemesle pspiwá: gestliže pak natiech se wiecech za-
 stawi: yako giž wšeckno vniiege: wřat za blázna ta-
 kowý bude držá/ a wšyckni mu se nasmiegi: Tak tim
 to biehem skře dobre skutky nehned sme dobři: ale spů-
 sobugem se kđobrotie/ nebo nečinime gich sami odsobe:
 ale glúc poddáni skutkům božským kterež on wnás rá-
 či pűsobili kđyž sme wpořogeni dobroty nabýwame

Příklad pietn
 y že skře swe sk-
 utky žádný neb
 ude spāsen

¶ Procz toż przykazanię Cierkew a gina mnożá pod
 sprosobem figur zachowáwa: aby nedostateczny tu
 dy se cz wicżili wlepšy prospiwa gycz: ne aby to zach
 wa gycz tu se zastawili a tim se bezpecżili: ¶ Drugi
 wierz máme wiedieti że swatý Tzechorż przitom przyká
 zaniy wpatnaczte Kapitulę swateho Jána: otazku czi
 n: procz pán Krystus to samo swe przykazaniy přewo
 zuge: poniewadz wpišm ych plno gest przykazaniy, ale
 yakoż sem powiediel: Wšfelike przykazaniy potrebuje
 lašky: poniewadz bez lašky: to gest bez cħtwe przimieti
 we swobodne wuole: cħin, meli ktere píkázaniy; wšfał
 geħo jęwššym dostatkem newyplniugem: Ale pozno
 stawá bezdiecńá a škrze to y winná mysl: Ač koli šku
 teł wyplnio wati bude rukau a nawoťo: neš stogy pla
 no kto gedine przestaupy wššemi winen gest: iež Da
 wid wšalnu prwnym za muze blaħo laweneħo toħo
 pokláda: ktož složil gest wuoli swu při zákonu boží: m
 to gest ktož má lášku a miluge bližnyħo: a wšalnu
 šteem dwátem Tíde šamni zšebe dobrowoln: A aposs
 tol wešeleħo dobrodujeze buoħ miluge: Ale se boħu
 nelibij bezdiecńá služba: ale swobodná a dobrowolná
 yakož wšalnu padešatem třetym diř: Dobrowolnie
 tobie obietowati budu: Alebo podle swateho Auguštý
 na šama wuole gestit láška: ¶ Procz teħdy šameħo
 toħo przykáza niy giných obneħa ge newložil gest: poňe
 wadz natom došti gest: Odpowudám takto/ gístie to
 przykáza niy dostateczne gest: ale bylót gest potřebi aby
 vřázano bylo cħlowieku při kterých wieceť lášku by
 miel složiti: Aby šczęšným a šalešným domniemy

Awypłniením
 wšfelikeho przyká
 zani lašky gest
 potrebi

Du ob procz m
 noha przykaza
 ni wložil/poňe
 wadz na gedno
 m byloby došti

A

a doufanijm sebe sameho neswozował se: domni, wa
gicz se lasku myti: gessio by gi wniem nebylo: Nebo
snađnie wybornie osobie smayssli me: A obližnijm na
ssym na yhuorze: gessio by to na odpor: při nás mielo
byti: ¶ Protož desatero prikázaniy gest yako zřezad
lo: dokierehož sam se cřlowiek má wzhledati: przičem
a kterať welmi scesine gest a nebo prospřawa: nebo pti
wssedř tiech prikázaniy nemame nato gedne sřetřiti
Abychom to činili: Ale nato gissie yaku: kterať woli
to mame činiti: Ale koněčně su wydana tato přika
zaniy: abychom tudy swu wuoli seznali: a druřce aby
chom gi wtom czwiczili: kterežto wiecey gsu k welikemu
tiech obřženy: kterzij gsu bezděčny a nepowolny:
¶ Abychomhle to narozum dali: prwnij prikázaniy
wssedřty gina w sobie zowira: nebo ktož ge zachowa
wa wssedřty zachowawa: A ktož niektere přesupuje
toho prwniřho nezachowawa: Ale sředze gehoť nie
czemu gynema neřliť samemu bohu patřzy ¶ A da m
pat ten stary nas cřlowiek: tak přewracene pyčty
gest: že cřastokrat cřze mudřegssy y swietiegssy widin
byti neřli wssyčtēni swatř: ptož bezwsscho sřudu smi
to prawiti: že by prwniřho prikázaniy neprzesupil: a
swiedomi že by přitom neposřkwrněne zachowal: mod
ly že nema: mimo bořa niez wiece nemiluge: protož slu
ssaie odeslan ma byti k swym skutkuom ať slowuom
kteraž by wydali swiedomij oniem osamem: a nař u
dy aby dokázana byla pyssna geho wsseděčnost a ne
bo lež: Yako smyli to ředř: že nema bořa cřyřho nečť
se otřže y azika přisahalli gest: gmeno bořij wzalli gest

Prizkazi bñ
ozi gest zřezad
lo cřlowiczi

Prwni prikáz
ani wssedřta gi
na w sobie zow
ira

Cřlowiczi py
cha a wssedě
nost

nadarmo:neb vsta zhoynosti srdeze mluwij: **L**echceet
 gest poblauzenij przy domnienij: srdeze: a brzyt se po
 lauzne przy wssieczności: aniż to snadnie muoż wyzwie
 dijno byti: zachowawali k do prwnij przykazani: gedi
 ne lecz skutkow geho a slow se dotážes: **P**rotoż ge
 stli ze przisaga a neb boha daremnie gmenuge: wieziż
 zet lże a nebo zet se sklamawa: budeli prawiti ze boha
 miluge a prwnij przykazani zachowawa: nedobrzet
 gest gistic vsebe rozważil: a skutyl srdeze sweego: **A**le
 budto acz se zda ze ani drugiego neprzestupuge: a ze ho
 swiedomij ztoho nehrze: otaziż sam sebe przy trzetyjm
 prikazani: gotowieli den swatecznij gest swietil: chci
 wieli slowa bozjho posluchali modlili serozgyma sobie
 cze: rozmluwa obohu: przy mssch trwali: **A**le zachowa
 wali toho a nebo teskliviegili to czini: nešli ginee swee
 wieczy: tehdy budelit prawiti ze y prwnijho przykazani
 y drugiego ostrzjha: blaudijt: neb skutkowe swiedeczti
 oniem wydawagij: **Z**dali to muoze byti aby ten gme
 na bozjho neużywal marnie: poniewadz sam marny
 gest: ginacz to byti nemuoz: neż aby marny czlowiek
 marnost czinil: omarnosti mluwil: omarnosti myslil: by
 pak trzebalis obohu nieczo mluwil a neb myslil: **M**ar
 ny pak czlowiek ten gest ktoz tiemi wieczmi se zanepa
 zduuge: gest to k bohu neprzylezegij: **A** coż bozkeego
 gest to s wietssy nesnazij puosobij nešli gine wieczy: **A**
 toho wzalmu drugiem dotczeno gest a wsselity czlo
 wiek marnost: **T**rzety by pak nemoż tudyto pozna
 ti: gestie timto znamenijm a hmotnym muoz dokaza
 no byti: ze przykazani tato przestupugij: necht poważij

AB

vsebe toho kterak se ktiem zachowawá: kterež widij ⁹⁵ *kurziedny a*
 na mýstie božym vsazene: yakož gsu rodicjowe: a au *rodicjowe gsu*
 rzedniczy gestli ge sobie sspatnie wazij a tupij/ kterež *namistie božym*
 przed oczima widij/ kterak smij rzetcy aby on boha so
 bie wázil: a mimo nieho niez gineho: poniewadz geho
 newidij: **G** *Ł*zwarte y tiemi wieczmi muož pokazá
 no byti: kterež bližnjmu přiležegi: *Nebo ta wuole gest*
 božij: aby chnie bližniho milowal: a wždy zawirá se to
 wprawnim přikazanim: *Gestli že prawis se milowati*
 bližniho: a geho wnenáwisti máš: pomlauwás geho *Laska k bližni*
 vtrhás/ škodijš gemu: poškodás: zabigijš: zlorzecis *mu gestlaska k*
 postřky činijš/ *Gle skutek twuoy wydává swi*
 124. 13. *decectwi*
 proti tobie: *Tež take gestli že neobrání gests*
 ho: newymilwás: newelebijš: nedobrorzecijš: *Nebo*
 gestli prawá láska wšecžky tyto wieczy w tobie puo
 sobij: protož dobre se nasledni wto zřezadlo: *Pa*
 te gestli že ani tudy sebe muožes poznati: yakož wpra *Rozlične su ce*
 wdie tak gest že tiemi samými czestami nemuožes k *stý k poznani se*
 dostatecznemu poznání przigýti: *Nebo rozlične gsu*
 žadosti: a žádný gruntownie ani sam ty swe vlastnij
 žadosti seznati nemuožes: protož mnohými biehy: ne
 brž wšsemi: swe žadosti máš zbíhati a wyzwiedieti:
G *P* protož chceš bez aukony býti že sy bližniho swe
 ho: ani na tiele: ani na wosobie nevrázel: *Což do toho*
 gestli že gsy na tiele ženy geho vrázel: neb gedno tielo
 gest s mužem: *Al to tak gestli gij požadaás: nepocze*
 stnie wzhleedaás: dotaykás se/ smij promlauwaás
 a nebo gestli dopaustiegijczyho se tiech wiecij newod
 wozuges: ale pomahás mu/ a smim nato chodijš:

*Laska k bližni
 mu gestlaska k
 bohu*

*Rozlične su ce
 stý k poznani se
 be sameho.*

Kterak mnekle geho miluges yafo sebe sameho: ponie
 wadz chezes tiech w ssech wieczj odnieho dosahnuti
 neb tim ty biehem sam se miluges: sam sobie preges
 ¶ Seste bud to tak a od prwe gmenowaných hrzy
 chuow twych: at tie czisto swiedomij: a adam twuoy
 sam vsebe nechť sobie položí že gest bez aushony: yakož
 se to genu przizázy podle geho oslepenij: gest to on přy
 nicemž se nemuož aushony wywarowati: Mysl sobie
 hrzessyli čím przizewnitřnijch wieczech: yako to či
 nyssli kradež: to gest dobýwassli yakůž koli listij: a fale
 ssnau mzda: peniezy: mirau: lichwau: chytrostij: prze
 czenienijm: krádeži: radu: powolenijm: sskodijssli komu
 a neb vsskodilli sy kdy: ¶ Sedme co se dotýče strany do
 bre powiesi: zdali pomlauwás: vtrhás: a žádnymli
 hrzychem yazyka proti niemu sy neprowinil: weselissli
 se ztoho že ginij tomu dosti činij čehož ty zanechawás
 ¶ Smee gestli že při skutezych a rzeczech zachowa
 lý gly: gest to wiecz ta gest naramnie rzýdka: przyskup
 nynij nahledniž wtagemstwij srdeze swego: a powaž
 sobie žádosti wsrdezy slozene: A chezssli prawdu wyz
 nati: naydesz že sy pln žádosti: Aniz rzýkay osobie ne
 požadal sem: nebo na odpor pýssmo prawi: Ktož se chlu
 bití bude zcistého srdeze: žádný čist neni wsrdecy: Neb
 neni natom dosti aby žádost skrotil: Ale ani žádosti
 máss dopustiti na mysl: otom ssyrzegij swým mi stem
 položeno bude: ¶ Protož poslednij dwie przikazani su
 naywieťssy: gest to sama toliko ta: Aposstol k Rzyma
 nuom mluwie prziwozuge: Nežadaś: protož kdož
 lastu a neb milost má to gest czeli a plni wuoli k za

hrzychuow
 se newymluw
 ay

Ponu bożymu a gey miluge / tent vyplniuge zakon bo
 ży: ¶ Aleb neni se potrzebi bati aby ten ktoż miluge
 boża: gmeno geho wleſkoſti miel: a nebo gineho boża
 hledal: a neb swateczniho dne neveztil: A ktoż miluge
 bližniho nemamet se bati aby rodicze miel wleſkoſti
 miji / aby miel mordowati: czyzoložiti: kraasti: krziwee
 swiedomij prawiti / a neb aby ktereſho ztiech grziychuo
 ſkrze žadoſt se dopuſtil: Poniewaž raczi toho hledieti
 bude: aby bližnimu ſwemu dobre činil: Aleb apoſtol
 tak geſt napsal: že laſka na bližniho zleho nedopuſtij
 ani ſlowem: ani skutkem: ani žadoſtij: ¶ Ale nynij giž
 nawratijme ſe k podſtatie trzeciho przykazani: powie
 diel ſem že ſobota zaſtarodawna byla tim ſpuſoſobem
 wložená: kterak nynij gſu rzadowe koſtelnij wſtaweni
 prone do ſtatecznieſſy lidi: Nynij pak wſſeliſy den geſt
 ſwateczni: neb wnižadny den nema hřeſſeno býti / nad
 to pak w den ſwateczni: Alebo poniewaž ten y odži
 duo kamelowá byl geſt: kterýž drziwij zbieral w den
 ſwatečni / to geſt w ſobotu: w 4. dni moy: 15. ka: Co ſe ſta
 ne tomu geſto w čas ſu miłoſti hanebne paſſe grziychy
 naywijeze pak w nedieli a w dni ſwateczni: k poſhruze
 naſſy to napsano geſt: nebo drziwij zbierati neni ſa
 mo zſebe zle: ale wyznamenawa zle: yakož y gine pra
 ce ſlužebne: geſto naten den bywa gi: ¶ Prwni ſu kie
 ryž grubie a ſlupie hřeſſy w den ſwateczni: to tižto ſmil
 ſwem: opilſtwim: hrami: hniwem: wraždami: zlorze
 čenim: lúpežij: wklady: newierami: ſtmi: a ktiem podo
 bnymi grziychy: Diakowycht buoſ ſkrze Malachya
 ſe proka w druſe kapitule di: wytydnut ya natwarz žani.

Swatkové ſu
 pro křeſtiany
 nedoſtatečné:
 vloženi.

Libe z hrubá
 a zblaupá hrz
 eſtijy proti tr
 zeti mu przyka

wassy layna swatkuow wassy ch: pośle diž že laynem
naziwá swatky takowých lidi: nebo neklidné se zachó
wawagij naty časy yako necziste swinie: a Amos w
páte kapitule: wnenawisti mam a zawrhl sem wasse
slawnosti: Takowit spolu szidy: onichž se tuto mluwí
wšeczknu slawnost swatecznu poklada gi na okrase

Uy nieyšsyho li
du swiezení sw
atkuo gest pod
niet ksmilstwu

rukha: napokrmých rozkošných: na skwostnosti a w
prázdnosti od diyla: kteráz to trogi wicz gestli
že sama toliko gest/ bez toho což každá z nich wyzna
menáwá: w swiezení swátku s židy se srownáwagij
a negsu než podnietowe ksmilstwu a k zlém žadostem
Nebo brzi cho rozkošnie nasyceno/ a duše prázdná
a okrasy rukha przed oczima: czo gineho magij činiti
než aby wsmilstwie a wzlých žadostech čas zstrawili
A nemysli j nato kterziž tak swietij den swatecznij: že
kdyby tak mielo swiezeno býti: každá newiestka/ kaž
dý turek a nebo po hā mohli by tak swietiti/ nebrž k ůn
y swinie totižto gijsi pŭti: a potom prázdniti a pyšnie
se pripravowati: ¶ Maydes take niektere kterziž
w wigilgi postij se wchlebie a w wodie: ale w den swa a
tecznij w obzerstwi j a wsmilstwu stráwí: A diege se
to giž wuobec: že sobotu slawniegi ctij než nediel/ ne b
se združgi od massa/ od prázdnosti/ od pyšneho rukha
gestto w nediel nazbyt to činí me: wšeczký wigilgi w
zacznieyšsy su a podobnieyšsy k swiezení nežli slawno
sti: plne wšsy nessekhetnosti

W wigilgi a w
swatky ktera k
se zachowawa
gi

¶ Tagemstwí dní swateczních

Prazdnoſt od praczi tyielesnyeh wyznaſmenawá v
 pokogenu duchowny: Aby přeſtal od žadoſti a zlych
 myſſlenij: aby chtiwy byl k ſlowu božijmu: A tot potre
 buge myſli v pokogene/ a prazdne od zbyteczneho a zlee
 ho myſſlenij/ protož geden každy křeſtian ſam ſebe
 má ſe ſtažati naten den proč dnes yá prazdnym: A
 tak napamátku a naznaſmenij ſobie položit: tu prazd
 noſt aby chme ſe ſbohem obijrali: **O**diew ruč a či
 ſteho wyznaſmenawá dobre ſkutky: Jako ſlyſſeti miſſy
 na modlitbie trwati/ almužnu dawati: a gine miſoſrd
 ne ſkutky činiti: ne tak yakož gſu zakonničy činili
 giniž ſe křeſtus proti wilkonichžto dolegij ſſyže mluwe
 no bude: **R**ozkoſſná ſtrawa dne ſwateczniho wyzna
 mená že ſine powinni přemyſlowati: a čyſti dobrodij
 nij božſká: vmučení křeſtowo: a rozwažowati ſlowo
 božij/ a hřichy wlaſtnij: očemž dolegij mluweno bude
Druzij gſu kterzijž to přiſkázani přeſtupugij/ obij
 ra gicze ſe ſpráczemi nevrážíwými: yakož pracze zpo
 trzeby a pronabytij ſtatku/ a ti menie hřeſſy nežli prw
 nij/ a tim meňe že w mnohých přiſhodach w ymluweni
 možu býti: **N**aypraw muož ſe přyſhoditi potrebnost we
 liká: Ale ta potreba ktera by měla rozumina byti: w
 neyſtoſtie geſt/ neb ſe diwňe mieni: ta wſſak potrebnost
 nemuož lype wyhledána býti a poznána: než zſprawy
 ſpaſytele: kteryz wečtenu di že neni hřych woſla ne^o wo
 la zſtudnice wytaſnuti a napogiti w den ſwateczni/ zke
 rychžto ſlow páne beře ſe toto naučení: že kdyby ſškoda
 toliká ſtati ſe měla/ a neb take menſſy: čo woſla a ne
 bo ge^o zdrawi ſobie ſſaczugeſs: dopauſſti ſe dišlo tudy

Czo znamená
 prazdnoſt w de
 n ſwateczni

Czo o diew pie
 kný

Strawa rozko
 ſná

Druzij přeſtu
 pnic třetih
 přiſkázani ſu ob
 chodni z y

W den ſwatecz
 ni pod ktera w
 uanku neſſkoda
 dielati

aby se škody wywarował: To se pak takto má rozu-
mieti kdyby takoweho nieczo nezwole ani zaumysla
człowieczýho: ale bezdieky a nařodú přiřodilo se: a to
se proto přiřáwa: aby laťomij nedomniwali se že by
jim odpustieno bylo prodawati neř kupowati w dni
řwatecznýj: neř ginacz třškodie přiřigdem: nieř ten den ne
řaupýli a neř neprodáli. Neř řyc mieloliby to se dopu-
řtiti: řádneho by musýli řwátku neřložowati: neř řařdy
řwateř: poňewadž wobřhoduw a prácij nedopuřřtij
řisku řádneho nemuoř přineřti: Řzeř a neř sprawa
tato dokazuje se timto: Neřo geřřli řiduom toto dopu-
řřtieno geřř a řřřřijřhem neřbylo: čím wyře řřřřřia
nuom řřřřijř negřř řřřem wřřanoweným řřřřo řa a
řona tak řawazani řaťo řide: ¶ A tak řřřřřto řřřřij
obřwlařřřnijř wieceř gmenowityř řobie powařijme
řaťo řdy by řupecz wřwateř řupil/a neřo prodal nieř
co řřřřoř by gineřo dne a neř řodiny bez welike řřřody
neřmořl řupiti a neř prodati: proto řeby prodawacz a
neřo řřoř řupuge/řřřřpolnij geřř: A neř ře řřřřati neř
řřř: ten tim muoř wýmłuwen byti ře geřř neřřál wotu
pracę ani wo řisk. Ale řdy ře nařodilo přiřyal geřř
aby řřřody wřřel: neř řyc řaumyslu neminił tořo wřřini-
ti: anobř řadięgi by to widiel aby gineřo řřřř se mu
to nařodilo: A tak řęřdy to řo se přiřřřřřlo řřenada-
la: muoř to řpięřřnie namýřřie pořřawiti: a ř řwieceńij
se nawřřřti: Teeř rozum geřř okřeryčř řoli ginęčř
řřřodach: řřřebas y menřřřčř: podřau wřřř wýmien-
řau: aby řořře wieceř to geřř inře a řłowa řořij neřa-
neřřawali: řęřine lecřby weliká pořřřeba řařřla to po-

o kupzych:

13.

Ale rozssa fnoſti muoże dobrze býti: Ale yakoż ſem po
 wiediel iuto ſe to rozumij oſtkodie otee kdez naſhodau
 przigijti muoż: a ne ote kderaż ſkrze nedbaanliwoſt
 obchodu przigiti muoże: Ale ſkrze takowe zanedbani
 obchodu každy godinu muożem przigijti k ſtkodie: pro
 toż czo ſy moſhl wſſednij den ſkonati toho doſwaſtku ne
 wodkladay: ¶ Druhe czo ſe dotýcze kterzij warzij
 a ſtrogiy gýdlo: neſ ty wieczy gſti potrzebne: a nema
 met ſe wto mto powieru židowſkú blaſzniwie zprawo
 wati: geſſto newaſij den ſobotnij: acz koli žerú pigij a
 do wobzerſtwij: Też muoż přineſeno býti gýdlo y pitij
 A at prziftupijm knaſſym obyczeyuom: Sud piwa do
 piwnice poſtawili neni hrzijch: Ale totot geſt wietſſy
 hrzijch kdez toliſ wiertelnuow a konwie wydaſs: a a
 do obzerſtwij tudy ſe z žerú: Obogij geſt hrzijch z kuchy
 nie a neſ zpiwnice mnoho wynáſſeti: neſli tam wna
 ſſeti: žide toto za hrzijch a ne ono poczyta gij/ gich to
 mnozij naſledugij: Ale diw ne blaſnowſtwij že gýdla
 neprzprawugij: Procz teſ dy y oblačení nezanetha
 gij/ a nazij nechodij: poniewádž wobleczy ſe geſt prace
 a dýlo: Dale procz chodij/ gdu/ ſtogij: procz neſedij: ſpij
 procz gedij: pigij: zdali tyto wieczy bez práce gſu: Pro
 toż kteraſ ſwatek ſwieti: to geſt odpoczywagij/ a neſ
 prazdnij: Dpiet teſ neni malá práce ſtáti při mſſy:
 býti naſázanij: při ſlawnoſtech koſtelnijch trwati: A
 toho doſkazugij: doſkladagijez ſe wſſech/ kterzij bez die
 k y to czynij/ geſſto geſt gich mnoho zde y ginde: protoż
 rzikagij woni mam ſwietiti: nemam dnes niez dielati
 a chiegiy przikazanij zachowati/ proti niemu wyſtu

Skoda dwode

O eucharznych
a hospodach b
oſtiniſkich

Smilek

*to mudi
mſſy*

O pamách
perťowných

pugy: nebo k tomu přišla gest mudrost židovská a:
G Tež některýj škrze to k neopatrným věcem su slu-
 pil: že y wiencuo dielati zapowiedino prawi býti: gest
 gli že rozumieti budu otiech kterýj ge prodáwa gi pra-
 wda gest: Ale panna dobře musí ráno sobie wienecz
 vdielati k swé okrase: nebo muož roztržený swazati: teh-
 dy y vdielati: nebrž wobleczy se w šaty: připrawiti se
 strzewij wytržiti: šaty aby se wnie oblekla wyczistiti
 raussku složit: a gine připrawu opatřiti: nenij proti
 tomu přikázani: gedine leč by bylo podle zvyklosti
 některých diweczek: gest to nemohú od zřadla odgij-
 ti: a tak škrze to božských věcíj zanedbáwa gi: **G** A te-
 rež pať k pýsse a k žalobenij se připravugij: netoliko
 proti tomu hrzešy přikázani: ale tim těžegij hrzešy
 že y na odpor druhemu přikázani činij w den swate
 činij hrzých uow se dopaustiegi: **G** Třetij owopa-
 trzenij zwiržat při potrawie: ležani: dogenij: pasenij:
 leženij: **G** Čtvrté offentých: řezných: pekařích
 rybářských: a giných rzemeslnických: kterýj žiwosti
 a wodiwy lidem posluhugij: ti nehrzešy škrze to: leč
 kdy wobjercom a hračom tim pomocni su a gim poslu-
 hugij: **G** Pate czo se dotýče při wobecných potře-
 bách: y ako při wopravenij mostu: přizastawenij wo-
 dy odeprzenij neprát: luom: vřašenij ošnie: a při wo-
 patřenij naležitých věcíj wobczy: **G** Šeste olekarzst-
 wij: oposlých: gizoných: wiecey potřebne předsedu ma-
 gij: o kowárských konie kowagij: omlýných
 tyto wšeczký wiecey w potřebie mohú býti wyluwe-
 ny: když wšak škrze to božské wiecey nebudu zameška-

O šentých
a oginých rzem-
eslných

le kuz

4

ny/ yako kazani a mſſe ſwate: ¶ Sedme kſterij po yar
marczych gedaneb gineho času nemoſhſu ktomu przy
gſiti: A ztiechto wieczij napodobne muoſeſs rozeznati
a onich ſrozumietſi: Ale przitomto oſazka ſe činij: Wit
temberſtij moſhſli luſſnu mſiti wymluwu: że wden
ſwatecznij ſe wſtrzelbie czwiczij kſtrzylenij ptaka na
tyczy wyſazeneho: poniewaſz teſz rownie moſhſu to gine
ho dne czyniti: a zwaſſi kdyz neni toſho ani potrzeba
przyliſſna/ ani pobożna: ani czas kratky: aby y toſho
dne polowicze pſubiednijſho nemiela wboſzij czi ſe ſtra
witi yako y przedwobiedni: Podoſbnyt geſt rozum:
o pſiwokazowani zbroke: yako by y gineho dne rownie
teſz to nemoſhlo ſe ſtati: przitomto pāni konſſele bedliwie
ſe magij zachowati: ¶ Druſe powaſeno muoſz byti
omalem wkratkem času zaneprażdneni: ptoz wſſec
kny prace teſhdaſz moſhſu ſe dielati: yako y w gine dni
kdyz wſſak kratke budau: yako kdyby ſwecz par neb
dwa pary ſtrze: wſzcz skrogil: krayczij ſukni: kupec aby
prodal nieczto czo geſt kprodaſgi: wſſak newylozil: A
teſz opodoſbnych prziwſſech wieczech obchodnych y pra
czech maſs ſe ſprawiti: ¶ Trzetij geſt lijoſt: Kdyz
pomocz činij ſe chudym a poſtebnym: teſz y koſteluom
kſeſtia/ kym: A tak zmayti nemoſhne: nečieſhego opatry
ti/ ſſaty y poſtel geſho vmyti: vſtlati: gidlem a ginym
poſtebnami poſhodli ućiniti: geſt y ſwata wiec. neb ſycz
ginać budeli: teſhdy ani almuſzny pſyti ani dawati lu
ſſna wiec buder: poniewaſz toſho mniſſy almuſznici wſa
dne dni tak iako wſwatkę neſledi/ a teſz ginij mnoſzij:
¶ Teez prziwieſti gim żyta: drew: na apoge/ pokrmu:

Wſtrzelbie pta
ka wden ſwate
cznij

Ymbla

Konſſele

Zdrowie tuto
wezmi Luther
a. neb on toſho
nemluwi: zleheſ
ngic ſwatkę a n
eb welegic to či
niti: teſz: po: teby
tim ſe zanepraž
dniti: mniſſy ge
ſt brzych neſli
ſe woſzrati/ a g
ine rozpuliſto
ſti pachati

Almuſznicy m
niſſy

Trzeci liże prze
stupu gicoto pr
zikażani podo
bn. su. kay. owi

Przi swięceniu
patera wiecz
sema zachow
aci

Misse procz m
a byci cżtena ti
sse:

slusna gest wiecz kdyz gedne to bude snabożenswijn
a ne pro aumysl wodplaty: a nebo pro żrądo: yakoż
nynij wssudy naprosto se to diege: ¶ Trzeci su kierzij
swietij den podle littery a nepodle duchu. yako su ti kie
rzyj cżinij skutky zewnitřnyho nabożenswijn: ale sio
cze ktomn neprzikażagucy: Ale acz koli došli cżinij ka
du cirkwi yloženemu: a mýnie hřessy nežli prwnieyszy
wssak podobnij gsu k aynowi: obietugucy ne skutky
osobu: ale zbarwenu osobu. wssak wysłrzy. ha gij se po
horsseny: A byt wssak wssychni takowij byli: kierzij
mijmo nie gsu gessie horssy: ¶ Ale gest patera wiecz
kteraz cżiniena byti má przi veztienij dne swatecżniho
yakoż se wybýrá zdekreta: totizto missy swatý slysseti:
słowa bożyho posłuchati: namodlitbie trwati: ofiero
wati: podle niekterých: a neb almużnu dawati: a skru
ssenij miyti nad hřichy: ¶ Nayprwnij gest slysseti
missy przitom: niekterzy k anon ten z Dekreta wykłada
gucy: cżiucy tomu aby misse wyssym hlasem cżtena by
la: Alebo rozkázano gest aby neślediel: ale slyssel misse
yako by niewiediel ze przisniegij przikażano gest: aby
tagemswijn misse naczem naywice misse zależy: tichym
hlasem cżtena byla: aby togo slysseti nemošli. Wince
wieczy gsu modlitby prziprawy k tagemswijn misse:
Opier aby nad hlas cżtena byla: cżiegi to miyti pro
cżtenij swate: procz nato se nerozmyslij ze gine gest při
kázaniu osłowu bożym a gine omssy: Ale nech me na
siranie tiech duomysliu marných: poniewadz to byti
má ze wewsssem kofiele żadný nemá lecz kniez sam zce
la missy slysseti: A to naznamenij togo welkeho tagem

stwija: Jezus Chrystus prawy Kniez acz koli mnoho puosobij
 wezjet wiſtrze zewnitřni s watoſti a wocitce rzady
 koſtelny: w kterych to wiernij se sſhozugij: a napomoc
 ni gſu jako ſakowſtwa nynij czynij Kniezim při spiwa
 nij modlitbie: a wuodpowiedijch wſſak mnoho zanas
 Kniez panna boſu puosobij při mſſy ſwate newiditedl
 nie: czeſo; lid ani czeſkew ſliſſy geſo: ani widij: ani cze
 ge: Dale po Kyebná take wotazka geſt: doſtili geſt ſly
 ſſeti mſſy ranau: Opie doſtili geſt wkláſſterijch gi ſly
 ſſeti zde rozdylu potreby geſt: geſtli že geſt potreba ta
 to wá: okterež naſore geſt mluwenor: tehdy doſti geſt ſly
 ſſeti ránij obzwláſſenij a neb ſamu kláſſternij mſſy ne
 bo k potrebie a k muſſeni práwo ſe ne wkládá: když pak
 nenij potreba: a to pod tímto rozdylem a neb wýmien
 kú ne opuſtí ſli ſwe ſary z potupy: ale znáboženſtwij
 deſs do kláſſtera: ſluſſná wiece geſt ſlyſſeti mſſy wklá
 ſſterze: Ale podle meho zdánij: žádnemu ne ſaſagijez
 w ge^o rozum: w tento bičný a poſorſſywy čas: owſſem
 nenij bezpečnee dopuſtiti gednomu každemu po ſwee
 wuoli náboženſtwij provozowati: na odpor duchowni
 mu práwu: a zwláſſtie lidem rozumu proſtieyſſyho a
 bliſpieyſſyho: A toſo prziježina tato geſt: nebo proto
 gſu vložený zpráwy otczuow prwnijch aby tudy lid w
 rzádu ſtáti moſl a gedem každy máť ſwe náboženſtwij
 za nedoſtateczne w ſebe mýti: a to tím wijeze čím ſobie
 ge wijeze obliſbuge: zwláſſtie proti wtwrzenemu obyčje
 gi a nebo na odpor vložený otczuow ſtarých: A to zte
 prziciny: nebo wíme že když angel ſathanáſſu w an
 gela ſwietloſti przemienij ſe: naywijeze ſe máme geſo

ſary ſwe bez p
 otrzeby nepoſi
 bay

nedopau
 wlaſſm
 oujen

Lide bliſpieyſſy
 nemagij ſobie
 zaražeti nowch
 o náboženſtu
 ale magij ſe w
 ſtanowenim o
 ykře ſpraw
 wati: A toho
 ſobie wy pewa
 že kderzy ſe za
 layty tulať

Porzattum do
bre gest odeprz
yci

obawati a wystreżiti se: gesto pod ipuolobem nabo
ženstwij snadnie muoż wssieczka wstawenij krysła ot
cuow prwnieyssych zruszyti: yakoż k tomu rozumu gest
wpatych kniżach moy/wedwanacte kap: a Judicum
wdewatenacze przikazuje se: nebrz zahayuge a tupij
se: Aby każdy togo neczinil coż vsebe zasprawedliwe
a dobre poślada bęti: neb ginacz budeli: tehdy naypr
we odlidi odstupi bāzen a stydliwost a w żadne poctiw o
sti nebudu miyti weztiwosti przy rzadu krzestianiskem y
prziwsszech lidech: a ztoho zroste wssieteczność pomalu
aby se y wiecysych wieczy dopaustteli: a ge sobie lechcy
li: ¶ Tzetij nawracuge se ta swoboda prwnieyssyho
lidu natrawnijcych a kromie kostela wlozene nabožen
stwij: kterezto naboženstwij przislne gesti zahagene. ne
skutecznie widym dopausttienym te swobody nabožen
stwi takoweho: netoliko wosady/ale y klāstrowe mni
stij opauusttiegij se: A takowym posmūssenijm nabo
ženstwij: napole dowśy: yako do kostelnuow lide se hrnū
a tak weztiwost a neb wāżnost kostelnij: obrāczena bę
wā k schuzym krczemnijm: a k obchoduom yarmarec
nym: pod przikrytijm poswījzenij sliuow: a nebo czie
nij obranczij: a dieciezuow swych: ¶ Protoż pra
wijm podle meho rozumu: nechc czo chce gest psano
otomrže muoż ginde misse slyssana byti: a żadnemu ne
przislussy w tom swego rozumu: swego zdani: swego
naboženstwij nasledowati: ale sprawiti se w tom wyr
czenim cyrkwe: a pogiti smysl k službie kryslewie: nebo
psano gest: Blāzen gest: kteryż daufanij poślada w
swem srodzy: A cyrkew nemuoż zblūditi/ale geden

Bezpečniegi
gest cyrkwe i st
anowenim/ ne
li swym rozum
em sprawowa
ti se

id est in no p r e u a u

Každy muoze wsweem nabozenstwij pobluditi/ ponie
 wadz mnozj prorokowe swatij kralowe tez gsu blau
 dilinam kprzi; kladu a kposkrucze: Protoz zadnemu
 wykkladu newierz nato wyrczenij dekreta/ nebo kdos
 ktomu rozumu wyklada: nenijs vmiely wzaakonu to
 kijn/ a gessie nepoznal gest: czo gest diabel: a czlowiek
 mnohem pak menie czo gest buoh: A diwniee przewra
 czenij wykkladu/ skrze niez se dopausstij zbyteczna w
 nabozenstwij swoboda: gessio tu zbytecznu swobodu
 tekst podle wssy moznosti chciel gest skrotiti a vmenssy
 ti: Nebrz wzdyckij czo; koliwiek tebe w twym vmyslu
 twrdij: a nietczo tobie dopustij: drz zapodezrene: nebo
 proto se to diege: aby wuole twa byla poznana w nedo
 statku twem: yako; prawij Izayas: Takt sklamal
 gest Micheas achaba mluwijcz: w slup: Co; pak ko
 li tebe od zdani; twego odwozuce togo nasleduoy: pod
 le swatego Matusse wssesse kapitul: bud powolen to
 mu ktoz se tobie protivij: teez Micheas w sedme: przed
 przyjtem twym wystrzyhay se/ opiet: wsseliky prijtel
 lsti wie przistupuge **G** Druze k vztienij swaakuo
 przylezy posluchati slowa bozysgo: a to opiet zawrzino
 gest pod przykazanijm: Aby przy swe osadie bylo sly
 ssano: yako y mssse: gedine lecz kdy obnechano bude ka
 zanj: proposwijzenij ginych kosteluw: a nebo klassie
 ruow/ a tu aby puobiednij kazanj slyssano bylo: Lir
 ke w gest vstawila: Ale wssak prikazani bozysgo gest
 ktoz chce slowa panie: czelym nabozenstwijm muoze
 kdy chce wssudy posluchati: A toto drusze/ totiz slo
 wa bozysgo posluchati gest potrzebnieysy nezli prwnij

wssy
 pnie
 pnie

Razani potrze
bniejszy niżli m
sse: acz godno p
rzi druhem ma
byti

nebrz prwni gest kpotwrzenij drugheho vezinieno: ya
koż zkrzeſtianiſkych ſlow známe geſt: kdez dū: Kolikrat
koli to cziniti budete: namu památku cziniti budete: ya
koby rzeł: nebudete ſlūżiti miſſe: gedine leć byſſie cze
nij każali: A apoſtol kolikrat koli guſti budete chleeb
tento: a žalichy pyti: ſmrt pánie zwiſtuge: Protoż
neſuſſy niſterakż wykonati miſſe ani ſaukromie obz
wlaſſenijmu cżlowieku/ani wobecnie wſſem wuobec
bez cżtenij ſwateho: Alebrz wprwotnij cżytkwi: taķe y
kterzij wkladbie byli/ a nebrz każyce: wūrze ſe veři y od
diablu poſedli: a zgewnij hrzyſſnijce: býwali gſu przy
miſſy aż poćienij: Kterážto miſſe gimenowaná byla tiech
lidij: geſto ſe wūrze veřili a ketrztu mieli przigūti: ya
koż ſwaty Dionifiuſ oznamuge: a ta wiecz by do dne
ſka geſſie byla/ Aby aſpoń ſlowo boży ſlyſſeli: ti geſt
to wkladbie gſu: aby ſkerze to ſnazegij wyrozumeli a
ſkruffeniecyſy byli: przijliſ vkrutná geſt to kladba/ ta
ķe y ſlowa bożyho neſlyſſeti: geſto wſſemu ſtworzenij
rozkażano geſt aby ſe każalo:

Žde opiet otazka geſt:

Q Doſtili geſt przy obzwláſſenij miſſy ſlyſſeti cżteni ſwa
te/ odpowūdam že geſt doſti/ geſtli že rozumij a muſſy
prycz odgūti: Binacj by paķ rozumiel: wſſak zaawa
geſt glaſytie: a yaķo ſlawnoſti przileżij ſlyſſeti: Alebo
ſycz každy by moĝl każanij opuſtiti: a taķ tudy by w
leĝczenij przijſlo: Alebrz tdyż potrzeba bylaby odgūti
by paķ nerozumiel: nebrz by paķ ani ſlyſſal: muoż wy
mluwen býti: Powinowát geſt wſſak geden každy ne
toliko nato pomyliti: zkerake prziciny muſy odgūti

Wſſe nezaned
baway niſoli/
leć prohodne
potrzeby

poniewadź gest tielesná: ale také toho považiti y aka
 potreba gest slova božyho posluhati/ gestto gest to
 wiedz duchownij: protož laika křánu bohu wždycky
 ma přemotczy žadosťi zemské: **P**řítomto wiedzeti
 máme že kdyby lid tak příjśnie klysseni slova boží
 ho zawazan byl: kterať zawazáni gsu knieží: aby slo
 wo boží oznamowali y gine ktemuž činiti nadřelické
 řežto přikazani poniewadź gest nad gina přikazani
 naytauzegij rozkazano: neznám žktere bity tohoto čja
 suronicz menšy neni peczerwmožych pak myšlech z
 prosta zanechawá se a wmožych to se káje/ gestto
 spasyedlnegij by bylo zanechati toho: w ginych mi
 ſlech kaže se swietlé vmienij zpraw a zdumyluo po
 hanštych mudrcuow: čtenij pak swateho gest památ
 ka okryslutať rzýdka: až hrozno gest posluhati: **M**u
 czen lid býwa na faru: a neni wtom poslussen: proto
 neb knieží tež nuczeni býwagij křazani: a nečynij
 Paký teždy diw gest: gestli že lide žbyteczné swobody
 do ginych kofsteluow se tula gij: poniewadź knieží leš
 ke wiczy kážij: pronewobwostrzenij rozumu swého: v
 čtenij bašniwa a newážna přiwozugijez: **T**y nekážes
 čtenij/ a za weliký hržijch to pokladaš lidu/ že lid wti
 ka se kččenij modl: poniewadź ty došti kofstelu nečy
 nijs y slauze y kaže: což žtoho ma gineho przigiti/ ge
 dine aby lid se odtrhl y odslužby y odsliffenij slova bo
 žyho: **T**y kwyrozumienij littery sy nedostatečný: du
 chem neysy sebrany: protož y lid také se ginam roztrhu
 ge tielem y myslj: a tim menie hržessy mimo tebe: čím
 chtiwiewessy gest klysseti čtenij swate kdyby křazal nebrž

Zniežka nebb
 anliwost przy
 kazani slova
 božyho

Čtenij diw že m
 nozij tulagi se p
 o puteč: pro ne
 dostatek slova
 božyho/ ale to
 gest diw kčczij
 bezexssy nauze
 a potreby/ ko
 stely a zprawz
 e wterne opusse
 tegij

Kdy by se ty byl nauczil: protoz z twe pryzciny pustne
 kotel/poniewadz pastwy a potrawy owczym zbrahu
 ges:ale pudys ge na aulehle:proto oweze krestowy
 rozptylugij se po horach/ neb yako powiediel pan ne
 bylo gest pastyrze: **T**Trzetij k veztienij swatku nalezij
 modlitba kpaanu:o modlitbie mnoho mane mluwiti:
 Ale przitom mυσstie dekreta prwe dotczenym nemame
 togo priti:ze se tu dotayce modlitby hlasyte/ale wssak
 takowa modlitba ma byti menssy y kratssy/ nezli mod
 litba duchownij:Nebo modlitba gest wysupenij mysli
 kbohu:slowa pak su rebrikowe: ale hlas gest pryzpra
 wa rzebrykuow:Protoz sem řekl ze ti swietij den swa
 tecnij podle littery a nedobrze: kterzij se samym gla
 sem toliko modlij:nebrz takowij nemodlij se: ale mod
 litby toliko rzezij wyprawugij:neginacz nez yako kni
 ha ginsyho pijsma a slowa wsobie zawiragujcz:knij
 ha pak sama wsobie mrtwa a nerozumna gest: A ne
 bo yako warhany toliko notu zátowstú zsebe wypu
 sticgijcz:a zátowstwo kromie noty nicz necytij ani ro
 zumj:a to gest tagemstwij welike czasu nynieyssyho
 Nebo yake warhany takowe y zátowstwo/to gest bu
 czenij bez rozumu:glas bez slow/a gegich modlitby su
 napodobny kwarhanuom: odtawadz toliko niemy a
 nerozumny glas a ziwut pochazij/**D** duchownij pak
 modlitbie przipátem kusu mluwiti budeme: **T**Et
 wrte podle niekterych k veztienij swatku nalezij ofiera
 Ale to gest gij zahynulo:ac koli wprwij cirkwi bywa
 lo gest takoweto skládaniy chleba a pokrmuo wespo
 lek/a odtawad rozdawáno bywalo:a wostatet nachu

Modlitba gla
 syta/ kratssy
 ma byti nezli d
 uchownij

Warhany

Ofiera wprw
 omi zirkwi k
 erat se zachow
 awala

na kládano: Ale nynij myſto togo nadaniſ gſu koſtelo
 we: klaſſterowe ſſpítalowe pro chudinú: **P**ate przy
 cztenij dne ſwatecznijſho mame zachowati: a to geſt
 naywieſſſy a zewſſech prwnij: to geſt ſmierziti ſe s bo
 hem ſkrze rozgymaniſ ſwego ſwiedomij a żelenij nad
 hrzýchſ ſkrze ſkrauffenij ſrdze: **T**ogo pak żelenij a
 neb ſkrauffenij nad hrzýchſ takto máme dogyſti: aby
 neſat ſbáznie a znenáwiſti y ako żmiłoſti pochtázelo: **Z**
 miłoſtit pak takto pochtázeti búde: at głupiecyſſym przy
 kład tento dám: **B**eſli že człowiek z ſebu rozgymati bu
 de dobrodijnij bożſká: kteraaz geſt wzał od narożenij
 ſwego: **A** potom gim aby przyrownal ſwu newdiecz
 noſt a prowinienij: že geſt zle tiech dobrych wieczyj wżij
 wál: y ako že geſt ráczil dáti genu piet ſmyſluo: a wed
 tolić złých przyſhod zachowal: tolić dobrych wieczyj tie
 la myſli y giných potrzeb poprzál: geſſto tiech wſſech
 wieczyj ani howadúm: ani kámenijm/ ba ani mnohym
 zlidij ráczil geſt poprzyti: **P**otom przyſſup k ducow
 nim wieczem: že geſt poſlal ſyna ſwego na ſwiet: ráczil
 y przyżowán býti: wwrzyti: a giná necziſlná dobrodijnij
 dat: a nadto y zaſliżbenij wiecznego żywota: **T**yto
 wſſeczky wieczy kdyż budú rozgymány a przyrowná
 ny k náſſym hrzýchſuom diwnie człowieka wnena
 wiſt a wuoſſkliwoſt ſobie ſameemu przywedau: a
 miłoſti a chwalenij boża przyſporzugij: **T**ott geſt
 prawee zanie a ſkutecznee ſkrauffenij: **A**le żeleti
 nad hrzýchſ pro ſtrach pekła: pmyżkoſt hrzýchſto geſt
 ſwrchnij nekruntownij a netrwaliwee ſkrauffenij

Człowiek kbo
 hu ma przyſſup
 it żmiłoſti w
 ce neżliżbáznie
 a ſtrachu

Skrauffenij
 kruntownij

Przykład

neb neníj vřvřzeno w milosti ale zbaznie toliko naraže
no: Takť se cžte ogednom gessio cžely čas žiwotu ne
slechetnie gsa žiw/diwnymi wřřak dobrodijnimi a da
ry božijmi býwal zweleben: takť že až y k biskupřwř
prřiřřel: Teřdy k sobie prřiřředřřy a podiwiw se božij
dobrotie: proti řwe neřřodnosti zřřřřel gest/ přemořř řy
pane a zawazals mie welikř twu dobrořř: a protoř
ted odořřoto cžasu tobie budu řlřžiti: a takť gest y vřřy
nil: ¶ Ani má potupena býti/ y akť řoli řlřpá cesta gest
k obrácenij k bořřu řřřře wiecy cžasne a tielesne: y ako
řřřře zdrawi wzacnořř a bořřatřřwř: Neb cžte se w řro
nyřřákřř za cžasu řniemu řonřřanřřeřřo dwa řardynřř
lowe řřniemu řonřřanřřeřřemu gedřřcžy vřřledali gřřu pa
řřřře an pláčře na poli: ředen pak zničřř gřřa milořřo
nieřřřřy řřel: nemořřut odořřado odgřřiti dořřawdřř newy
řřřřřym tořřoto cžlowieřřa a nepotiessym geřřo: A prři
řtaupiw na prřičřinu pláčře wyptawal se ale on popřř
řa tořřo řmuřřřu přřčřinu oznamiti: řardynřřal wřřdy na
nieřřo dořřřřa a nutij aby powiediel: A takť potom řřel
ne: ay ted na tuto potwora na řřbu patrřřil řem: y prři
řřlo mi namyřřl že řuobř mie vřřinił takť wzacne řřwř
řřenij/ cžlowieřřa prořřeřřo na řoru řlřawu/ vřřlečřřilee
řo: řozumneřřo: a geřřřie niřřdřř řem mu nedieřřowal řřo
řo že mie takť mřřřřřa řřbu neracřřil vřřřiti/ tot gest
pročřř takť řorřře pláčřř: Teřdy řardynřřal newobřřeřř
nřřm řřauffenijm cžlowieřřa gřřa vřřařen: a wida wiet
řřy dary bořřře vřřebe řřořřene: řtereřř mimo gine menie
řobie wřřřř: řned tořřo powřřřřřřřy: zmeřřřa y ako mřřřwř
vpadł: a potom pomocřřij řwřřčř pachołkřř pozdřřřřen

¶ Mořřij řbořřu
se obrazu gřř
řře cžasne wiet
řř

¶ Dwa řardyn
nřřřř a opactřř
řřřř placřřřřym
nad řřbu

a do miasta prziveden: wzdyecky wolal: O Augustyne
 swaty: y ak prawie gsy powiediel: wystawajit neu
 czenij a nebe sobie wosobugit: a my snassym vchenijm
 kaljme se w tiele a wekrwi: Takowijt gsu skutkowe
 praweho poswieczenij: gessito zewnitryjnimi wiecmi by
 wagi oznameni: tez Jeremiaśs w swem plácii wtrzeti
 kapitu: wpamietu miji budu a zemdena bude wemne
 dusse ma: Bez tiech dwu wieczy przed powiedienych
 nezapalugit se mysl ani srdecze: srdecze pak nebudeli zaz
 jene wssieczkny gine wieczy budau nelibe/ nevzitecznee
 a škodliwe: nebo bez vžitku: A tyto dwie wieczy: zecz
 tenij nieczto slysseti: a slyssane wiecy rozgijmati: su wie
 czy rozdilne/ neś dobre dary boha a zle skutky nasze tu
 dy se oznamujit: Tot gest ten rzebrzyt pokteremz y k
 bohu y knam sami wstupugem: iakoż figura toho pře
 desla gest: wprwnich knigach: moy: Ale gsu tyto
 dwie obieti lijbezne bohu: Chwálenij boha zewsszech ge
 ho do brodijnij: Druhee wyznaniij swych hrzychuow
 Otom psano gest wobiet chwály budet mi k pocztwo
 sti: a ze tudy czesta gest k poznaniij boha: hneď přidawa
 rzka: a tudy czesta gest aby ch okázal gim spasenij bo
 ha: a oznámijnt mu wieczne spaseny: O druhee pak
 wieczy to gest owyznaniij hrichu: takto se mluwij: obiet
 twá pane gest duch zarmúčený: a srdecem pokorným
 a skrušseným bože nebudes pośrdati: A tyto dwie wie
 czy spolu magij pánu bohu ofierowány býti/ aby tjm
 dokonaleyšy a wzaczneyšy obiet pánu bohu byla

Rzebrzyt jako
 buro gest slowo
 o bozji slysseti a
 swych hrzychu
 se wyznati

Konecz wýkladu trzetiho przikázani

G Przykazy Tzwarte:

Tzi otcze twego a matku twu/ aby byl dluszo wiek
na zemi:

Żide podle litte
ry przykazani
Bozi wykladagi

Oto przykazani žide zmadli gsu skerze vsta
nowenij swadyako y gina wssieczna: ne
tu pocztivost narodice gsu wzkladali to
liko wslowijch a wznamenijch: gsu cz slo
zakona nerzadni wykladacz/ nebo cziti z
namenawa znamenij pocztivosti nieyake wzkladati
P vyali su toto podle swrchku tohoto wyznamenani
aby samym znamenijm zewnitrynim rodice cziti: lid
uczili: Ale yakož sem czasto prawil: zakon paanie gest
duchownij/ neposstwrnien obraczegijcz dusze: a wni
trnijšo czlowieka wzdielawagijcz: protož srocz naye
prwe zawazuge: a gleda: protož nestyugne se tohoto
dwogusly smyslu to gest literni a duchownijšo: **P**o
cztiwost rodicuow duchownij gest žswe dobrowolnee
wuole sroczni pocztivost nanie wzkladati/ a pod tim
to dwoge wiecz se zawijra: nayprwe gotowe poslussen
stwij: a zchopna wuole wssieczno ucziniti: čemuž chie
gij rodicowe: Druhee hodnee smyslenij: a waženij
rodicuow: ne pocztivost srocz gest welikaa dobro
tiwost: a wiešsy než láska k bližnjmu: ne laaska to
liko miluge gotowie slaužiti bližnjmu draze reč vsebe
wažijcz: Protož przykazani toto hned poprzykaza
nijch prwnij deky klade se/ nebo gest otičy kteržž
gsau na amieskowe božij: protož yako buož czien by

Kterak ma b
yć uctiwost od
synuow k rodi
cuom zachow
ana

Urzednikuom
powinni sine
cz cini pro
Boza

si ma pocztivostij a bázni: tak y namieset geho
 ¶ Z gwynie se tchdy vřazuge: ze kdož duchownie čtj
 rodicze/ vřazuge gim prvotnie hotowee posluffenst
 wije a wuoli: A šerze to netoliko pomocz gim čynj
 w potřebaach: ale y wewřech wiczech posluř: aa
 což oni zadobree držij: A kdož koli takoweeho řdce
 rodiczuom newořazuge: wie; řet neczinj dořti tomu
 to przyřkazanj: acz koli y nynj przytomto wřkladu
 řlau šlepij przy řameem řwřchřu řlow mnozj se za
 řlawugyje

¶ Protoř tu řije čtiřtořto řdceem wnitrznjm/ czeř
 řaadořtj rodicze řwee: Neb řderak rodiczuow ten
 muoře neposluřhati: řderyřto netoliko gim řdce w
 mocz dal: ale y s pocztivostj řest to vřjinil:

¶ Druřee: což wiewřř gęř: Ľinie gim pocztivost:
 nezewnřz podle littery: ale wduřu wnřz: onich
 dořze a wysoře wřdceř přemyřřluggj: a to nay
 wjře wřomto przyřkazanj s řhwaluge ře/ řerze což
 yakoř řsem prwe powiediel y od laařř dieli ře: pro
 řteruřto přyczynu řařdy druřemu posluřowati po
 winen řest/ yakoř řwaty řawel piřře ř Galatuom
 wpaate řapitulę/

Alle ořřawaad pořřaazj
 ten wysořř duomysl řterjř nieřterjř řynowe miwa
 gij o řwřch rodicjřch/ A zwlășřtie řęřto nieřdy bu
 dan řhudiř: neuroženj/ nemocznj: řřerednj: a neb gi
 nacř w malee wřžnořtj v řydj řau/ A naleza ře řeeř
 ře mnozj z řynuow widuře takowe wicery przy rodi
 czech na řem ře vřaaregij/ tak ře ře za nie y řřydj

Uaučenij eter
ak rodicze yatz
koli opowrzene
wswietie bude
mocy rziti a
wasiti sobie

wuosskliwost magij: a hanbij se za rodicze swe/ pyka
gieze ze zbohatych: zmocznych: z wrozenych negsu zroze
ni: D welika slepoto: takowymt slussy wydati sprawu
a naučenij: ¶ Welike waznosti budem miji rodicze
chczemeli se sprawiti bohem a wuoli geho: Ale takto
dobry syn mysliti bude: Aty poniewadz swrchowane
welebnosti nezdalo se byti nesusne: Abych takoweho
czlowieka za woteze miel/ procz by mnie se za nehodne
zdalo: poniewadz bohu swrchowanemu lybilo se: skerze
nieho zpuosobiti a mne stworziti: procz by se mnie ne
godne zdalo: ze skerze nieho zplozen sem: Ale co rodico
we puosobij przypoczety syna: kteryzto ani kdy nato se
rozmysslij samecz czy samicze: wssy: woczir: nohy budeli
mijti: zyweli: czerneli: wla syteli bude czili nie: coz tesdy
za werstatt boha meho: za mistra meho stydieti se bu
du: neobratymt oczij k chudobie ksskaredosti: k nevroze
nij rodiczuow: ale k bohu tiech wieczy puosobiteli: Tak
pochazy pocztiwost od boha k rodiczuom a ne z rodiczu
a to poznáme kdyz waysszegij rozumu pozdwihsnem: a
ne jako tiela a krwe: ale jako werstatt swrchowane
welebnosti budem sobie waziti: Ale kto wlekosti mij
ti bude werstatt mistra wznesseneho: ktere dilo wersta
tie strogeno gest wnenawisti ma: ¶ nadto poniewadz
buoz chze abychme rodicze czili: a toho slusna gest
przyczyna: nebstu namiestkowe bozij: a nebo nieyaczy
na stroyowe a nebstatowe: ¶ Tauto samu wiecj
toto przikazanij dielij se odprzednieyszych przikazanij
ze buoz yakoż sam w sobie gest oniemi se czij: Ale toto
przikazanij oznamuge ktera y skerze gine ma a byti

Kdo rodicze v
etij boha vctij

czien to gest wuofobie sprawczych kterzyz gsu stolice
 krystowa nastroyowe:oltarz:chramy koscie:protoz w
 tomtot zalezu prawe czienij: **R**odice podle littery
 czijme:kdz bezdiecznym sroczem a nesnadnu myslj
 pocziwost gim czinijme:samym totižto strachem pom
 sty:skerze zewnetrznij znamenij pocziwost nanie wzkla
 dagijze:Nebo kdoz samym strachem pomsty czij ro
 dicze:proto toliko aby nebyl przed lidmi poganiem:nebo
 aby netriel pomsty zde a nebo posmrta: to nenij pod
 statna wiecz:Nebo potad czij yak dluszo se bogu a na
 pomstu myslj:a wnitryz wsrdezy wzdycky ge wlesto
 sti ma:zapomena pak napomstu y skutem zgewnie
 wlesto ge berze:yako mnozymi dokazuje se to przy
 klady/a na kazdy den dosti togo widijme:

Gdyz powiedino gest ktera se synowce magij zachow
 wati k rodicznom:Alle przislussy za se tez aby y otcowe
 prawie k synuom se zachowali:a by godnie sluti mosh
 li rodicowe:a ktera vctiwost od synuw nanie se wzkla
 da:aby yako na lydi a ne namodly:a na mrtwa rodi
 czuow podobienstwij wzkladana byla: Nebez rodico
 we niekdy su horssij snad nez lotrzy: Nebo tielo swych
 dietj chowagi a dusse gegich mordugi:nebo czaslokrat
 bywa ze syn nad sebu wietssyho wrazednika ma otce
 a vztieczniegi bylo by geho synu zamordowanu bytij
 od lotra:nezi od otce krmenu a chowanu byti: A ne
 czot se wam zda pocz mor naywice sskodij dietem: p to
 gedne nebo buosh vyplnuge nanich to czoz w knishach
 nudrostij w czwarte kapit: napsano gest wytrzen gest
 aby zlost rozumu geho nezmenila/a neby flam ne

Litterni czieni
 rodicznow

Rodicone

Rodiciowe gsu
 czaslokrat nad
 morderze hor

lly conf.
 pagina
 133

Dietj procz nay
 wize w mor m
 rau

Rodiczowe k
rak se magi za
chowati synu
om

zawedl dusse geho/ protoz pospišsyl gest geho wywesti
zprostředku nepravosti: A dolegij: neb potupuge spra
wedliwy kdyz vnrzeziwe lidi hrzišsne/ a mladost spij
sse skonána: lepšy gest nad dluhy život nesprawedli
weho: Ale otom sšyrzegij potom mluweno bude: Nynij
pak k tomu przystupijme czo su synuom rodiczowe po
winni: aby hodnie držani mohli byti za rodicze: A Apo
stol wšeste kapitu k Efezskym: potom kdez rozkazal
gest synuom cžiti rodicze/ a to prikázani zchwalil: a
wypložil: dopowjda: synowe poslušni budte rodiczuom
w aššym wpánu: Tomu wšak chstieg: jez aby byli neto
liko rodiczowe podle tiela jako pošane: ale wpánu: a
synowe teez aby poslušali wpánu/ šned orodiczych
mluwij: otczowe nechstiegte synow w aššych kšniuwu
popauzeti: to wyláda gijez kłoczenskym wtrzetij kapi
takto mluwij: aby nebyli myšli neswobodnee snijženee
ale wychowayte ge wšázni a wřestani pañe: A Prw
nij czož chtiel gest k synuom aby zachowáno bylo: kdu
šy gest przyležite: nebo tu otielu žadne zmajnty nečinil
abyšste neprizowowali gich k šniuwu a k snijženij my
šli: To gest proti tiem kterzyž přchliwie třeszy syny/ a
když gestie rozum gest newřaweny: przigde wšazeň
a wřuženij: takto že znenawisli kteruož wezmu k rodi
czuom wřykagij potom: a to činij cžehož by synowe ni
kda nečinili: nebo yaku muož ten cšlowiek miji k nim
nadiegi: když znenawisli rodicžů nemá duowiernosti:
Alebo apostol k tomu nemluwi aby nikdá nebylo vpři
řzeno proti synuom: A neš aby nebyli třestáni: Ale
aby zlášky to třestáni pocházelo: ne aby rodicowe šne

Rodiczowe a
mistrzi přikřzij
a zurziwi k diet
om hodni su tre
řtani

wiwi swu mysl nanich prokazowalimic: oto nepeczu Dieti zausali a
 gijcz ktera by mieli prostrzessenij synowske knapra neb newolidni
 wie prziwesti: Alebo gsa dijie myśli snijzene a neswo procz bywagi
 bodne: bude kewssemu neuziteczne a zausale/ strassli
 wie wssieczko cziniti a kewssemu przistupati bude: A to
 pak coż nayhorssyho gest/ że bazeń takowa mladych
 kdyz se prziachytij: stiezkem kdy bude moczy bytij wyko
 rzeniema: neb su przywykli kazdym se slowem rodiczu
 strassytij: protoz potom y chrzestu listij stromoweho le
 kagij se Tez take y ty kierez dietij strassy yaki koli neb
 twarze neb w hlasu przetwarzenim / a zwlasti wnocy
 magij bytij przikrze trestany/ Wssy pilnosti dijie ma
 wedeno byti kdobrze bazni: aby se balo czego se ma ba
 ti: ne aby toliko se bal: yakoż rodiczuom niekterym na
 tom dosti gest/ kdyz bazliwe dieti toliko magij/ kteražo
 wiecz prze welmi sskodliwa gest kwiaku potoninijmu
 Toto powiedijno gest pro uchylenij nalewo: Nynij
 pak abythom ani druge strany neprzestaupili: inlu
 wij dale apostol: Ale schowayte ge wbazni a wtresta
 nij bozym: to gest wedze kczemu westi mate: a trestke
 te ty kierzuj se tak nezachowawagij: Dbecho gim po
 trebij: aby y tomu ucili dieti: co naalezi gim o bo
 hu wiediet: y trestkati nebudauli potom kraaczeti
 co poznagij: Protoz tak gled cziniti aby przedew
 ssym Syny swec ucil a spuosobowal: przy duchow
 nych wiezech: Aby prwee bohu daani byli: nezli ob
 choduom swietstym: Ach nastoyte ktera nynie w
 ssieczny tyto wiecz gsu przewraczenie: Ani gest cze
 mu se diwiti: poniewaadz sami rodicowe negsu tak

Chowacko deti
 jadnym obycie
 gem nestrasser

Dieti kczemu a
 ktera magi w
 edeni byti odro
 dzuom

wjswem rzadu zchowani: a takowym trestanijm zpraweny: Ale nie
 diege jedna byla poznaosc: a wsskolnych mistrzycz
 aby ale a spoń takmierz tam przy uczeniu dobrym se
 zide naypilnie mra wuom uczył: ale y to giż zašynulo wsszczekni náro
 yssy sū dieti: mra wuom uczył: ale y to giż zašynulo wsszczekni náro
 trześcianie nay dowe zwłáštne židee: pilniegy czwiczij wdobrem dieti
 neobanlawiecy: iwe nešli trześcianer. A protož cżytekew zle se má: neš
 119 wsszczekni gegij mocz trwá napotomeczych kterzij na
 mijsa gič magij wstąpiť: y protož budauli ti zaned
 bani przy prwnym wiekum: mošū przypodobnieti se kza
 Buoh kterał Gradie cža su podleťnyho neopatrzene: Protož wvće
 dietem a byti nij pánie magij scho wáni byti: uczeniu pak pánie gest
 oznamowan: toto poznány milosti opánu geżyssy krystu: a to do ge
 pag. 89. gič pamieci wkořeniti kterał on ráčil gest za nás te
 Lequ. pieti: a czo gest učił: a czo zašlybil: y akož synuom
 gołt. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 21

Koż saam racij mluwiti: Gestli ze yaa sem otec: keez
 kemnie máte milost: gestli sem paan: keez se mze bogij
 te: protoż takť magij synowe se wcziti prospiewowati
 pánu milosřdenstwij a saud: Neb to dwe apostol wy
 rozumijwa: když mluwij w wczenij a w kázi paanie:
 E wczenij naležy: aby dietem swým rodicžowe rozpra
 wieli kterať buoř wšseczko gest stworziti ráczil: žiwot
 duffy dal: na každy den gemu pomařa tim czo prone
 ho gest stworzil: zanieřo trpiel: a diwy činil: kaža a ge
 stie wietšy wiecez zaslybil: tak tudy aby bořu mjl byl
 a woteze sweřo milowal a poznal: Tk trestanij przj
 ležy: aby dytieti prawil kterať welikými niekdy rana
 mi bil gest Egiptške: lidi Sodomške: syny Izraeel
 ške: a krateze wšseczky až do adama: Opiet kolik gest
 przed twýma oczima žbil morem: šybenicžy: mečem
 wořniem: wodú: škrze řowada: škrze nemocy: a kterať
 řrozy po smrti wpekle s diably społ: a cže aby ta
 kowe trestanij radięgi vřládano bylo neřli trestaani
 lidška: to gest podle gegich wuole řdani: tořo gest ta
 to przijeřina: aby tudy wczili se lide vřstawicžnie řřuoru
 řbořu patřiti: a nelidij ale bořa se baati: aby řnad
 bogeczy se pokut a tresttanij rodicžuow: potom take y
 lidij wyče se báli neřli bořa: to gest aby řkrze to nepřy
 šli wznyřenij myřli: A takť máme westi syny: ne aby ro
 dicžuow se toliko bali: ale aby znali se vrářeti pána bo
 řa: gestli se nebudu rodicžuow báti: A tak tudy nebudu
 myřli sniřene: neř když poznağı ano rodicžowe gegich
 wlařnij k tomu: ge toliko wedú aby se bořa báli: po
 tom ani wřřiestij ani wněřřiestij od bořa neodřřupij

Tresttani dieti
 nřke a řřestřa
 nřke

Galyn

skerze żadni bazeń ani miloſte ¶ Ale że by to wzaczna
 wobiet byla pānu boſu ſyny kdobremu weſti: wkażuge
 ſe to wprwniych kniſach moyſſowych: kdez pān ne
 moſł toſo zatagiłi przed Abrahamem/ czo geſt ſnim
 wcziniłi vmijnil: a ſamū tuto prziciniłi hrut ſa: di/ neſ
 wim że wcziti budeſs ſyny ſwe aby ſe bāli pāna boſa
 ¶ Kſe powaſz ſobie toſo kterał pomſtu boſij nad So
 dom/ kym: prawij ſkerze Abrahama k welikemu pro
 ſpietchu mocy byti przywedenu ſynom geſo: neſ ſna
 zegij tim przykładem naučení przygm: a bazeń pri
 tobie myti budu: ¶ Też y Jonadab oteczechabitūw
 znamenitie ſe chwaliy a wſyniych ſwycch požeſna an
 geſt: proto że geſt ge wczhowal cztnoſnie a nāboſnie
 wbazni boſij: Też y Tobias: Poachymowa žena Zu
 zanna zchowāni gſu: ¶ Tomu na odpor ſeli: oniemz
 ſe piſſe wprwniych kniſach kralowſkych wkapi trze
 tiy/ k czemu geſt prziffel ſynow ſwycch zanedbāwa ge
 Dpiet czo diſs odijtieti pietiletem: okderem zmijnka czi
 nij ſe w kniſach ſwateſo kzechorze: A wprawdie wel
 mi blaſniwiy gſu otczowe: moſūce ſkerze ſyny ſwe wla
 ſnij zaſlūſiti: nebo ſiwota/ nebo ſmrti: a nato ſe newo
 gledagij: Nebo czo geſt tobie proſpieſſno by pał ſam
 wſobie byl bez auſony: geſli že nedbānlwie dieti wy
 chowaſs: mnozij podle cziych nawykloſtij knim nepri
 leſitte boſu ſlūſiti wſylugij: poſtie ſe noſe wofre rācho
 a rzādy odginych wſtanowane zachowagijcz: A tuto
 domācij ſlūſbu boſu przygemni: ſlepij neginacz po
 migegij: neſ kterał y žide przed czaſy opuſtiwſſe chrā
 boſij: narzofſtech obietowali ſu: nayprwe māſs toſo

Duobnenecha
 ez treſtanij tie
 h kteriz ſynow
 creſtzy

Dobicnom m
 lo proſpiegie
 y pał/ neynab
 niieſty byli ne
 aduli ſynow
 wych kdobre
 u weſti

ffektitij: czo od tebe buoſz czeze miſti: a ktereho vřzadu
praczy na tie wlozil geſt: yakoſz apoſſtol dſi: w kterem
koli powolanij geden každy powolan geſt w tom ſlug
Tolt mimo wſſeczny odpuſtky: modlitby: pautij: a kte
re koli ſiſby na yprzeze mielibychom wyplnitij/ a oto ſe
ſtaratij/

¶ Powiedino geſt kterak by ſe rodiczo
we k ſynuom ſwym mieli zachowati: aby godnie
moſhli ſluti rodicowe: aby ſnad nebyli z rodiczum mr
ſat: le a aby ſpolu s ſynſ k zatraczenij neprziſli: pro
toſz poſhledmeſz kterzi gſu to ti giſtij mrſatele a zhub
cze ſynuow ſwſch/

¶ Pwvni gſu titto kteriz ſynſw
ſwſch zaneobawagij: a wiedomie dopuſſtiegy gym
ruſti bez nauczenij a trefſtanij pſanie: aczkoli ſwym po
horſſſwym pſikladem ſynuom ſwym neſtkodij: wſſak
preſhledagijez zle wiecez kaſij ge: Pakoſz to ti kteriz
ge przijliſ howadnie mſingij: a rozkoſſnie ochwagij
rziſka gij: cze: dieci gſu: nerozumiegiy czo cziuj: a praw
du prawiwſſak ani peſ: ani kuon/ ani meze rozumie
giy czo cziuj: Ale poſhled kterak ſe nauczij przichazeti y
odchaazeti za cziowiekem choditi/ cziiniti: od nieczeho
preſtati: acz tiem wiecez nerozumiegiy: Teez takee
ka amen nebo drzewo newobdielance k ſlawenij ſe ne
godij: Ale kdſz oddielni ka przypraweno bude: hne
ſe godij: czo pak yak koli mlady cziowiek nema a ſe ho
diti/ A nebo geſli ze czyzij dieci rozumiegiy: procz two
gi takee nerozumiegiy/ Protoſz takowij rodicowe hrzy
chy ſynuow ſwſch penesumeb zgegich hrzychuow
ſwee dielagij: Zdaliz to nebylo nerozumnee dſtie pſe
tileſhec: O kterymz piſſe Swaty Pzechorz:

W rodiczych ne
dbanliwych a
mrſatelich dzie
ci ſwſch

Dietem neſoſko
wati p gegich
nerozum

Denzij gsu kterzij słowy nestydatymi a lánijm: teeż
 y przykłady: a czyny złými wnefflechetnostech przewy
 ssug y nalezieni gsu: o by nigdy takowych nebyło: y ako
 sem yá ge znal: kterij z zysku niewiestczyho dzier swych
 żywnost mieli: a zprzinuczenij rodiczuow dzery y żeny
 nepocztiwie żywi byli: kto pochybowati bude/ że tiem
 dzierám mijsło gegich rodiczuow vžitecznieyszy byli by
 lotrzy: **G**su gestie ginij rodiczuowe tak blazniwij/ kte
 rymż se naramnie libij: gestli że syny magi stateczne a
 k bitwie gotowe: y ako by tudy wssy chwały hodni byli
 że se żadnych lidy nebog: takowyszo blaznowstawij od
 plata przikoncez obyczeżnie bywa placz: a žalost: ne
 nadalezo synuow swych zmordowanij: a to spraweł
 wedliwie na nie przychazy: **T**ezdaż synowe podle zu
 tywosti swe mladości gotowi su k chciezy postrannych
 wieczy a k hniewu: protoż rodicowe mieli by odwrcezy
 od sebe złee příklady / przij słowich/ y przij skuteczych
 Alebo czemu syn se ma nauczytj magiez otce layce a
 nestydatezo neż teeż latij a opizle mluwiti: **T**retij su
 kterij przeciynu dawagij synuom swym aby swiet mi
 lowali: y akoż su tuj kterzyż onic ginego nepeczugij neż
 ktera k by ge vczylj zpanile kracztij: w tancych skaka
 tij: okraślowatt se: a lidem se zalibowatt: a dości swe
 w sobie roznieczowatij/ s swietem se srownawatij: k de
 su za nassezo wieku: gestto by tak weliku peczj przij sy
 nech swych wynalozylj ktera k by se buożu libitj mie
 lij: y ako przitom aby pieknie a rozkossnie chodilj/ bo
 haśtwij: czitj: a aurzadłi aby dosyhlj: w tomto swietie
Nalezame tuto morze plne żywoczjchuow wietssych

Synowe state
 cini a bitrzy za
 kost na konczy
 rodiczuom przij
 wassgi

Rodicowe die
 wredurzy kwe
 scu

12
y mensſſych to geſt diabluw kterh diwnymij naſtra
hy nas w hrzich przywozugij: **P**oſled kterake prze
twarzenij potworne przy ſtatſtwu: a to geſt; welike
rozpuſtiloſty pugezene od rodiczuow: priſſlo na oboge
poſlawij: a zwlaſſtie na ženſke. **B**uode rać zachowa
ti muożiw: aby w rauſſſkach lniowych nechodily: **N**eb
żeny biirety na hole wlaſy giż wſtawugij yako mužij:
ſnad tujm mſtj: cze ſe neb mužij poczali ſu czepece neſty:
kterez ženam przileżegij: protoż ſu żeny odyali mužim
biirety: **A** procz ſwiet przy obogim poſlawij to zaſluſt
ne pocziła a drzj za pieknu wiecz: neż proto że ſe lybij
nowy obyćcy: **A**le tohoto ſobie poważ yaka geſt to
wiec: a czo wyzna menawa mužy gławu ſwan ocze po
wat ženſtym czepeem: a geſt to ta gemſtwej czechoż do
dotekl appoſſtol: kdez tomu chce aby gława mužowa
nebyła zakrywana: **A**le nayprw abychem dokonale
gi poznati moſii: ženſke przyprawowanij kdy ſe k hry
chu przyczita: a kdy moſu wymluweny byti: **T**ento
rozdił wtom kłademe: że ſu ewoge żeny gedny kterez ſe
ozdobugij a przyprawugi ſpowolenim a s pñinucenim
ſwych manżeluow: ty a takowe żeny moſu gysie wy
mluweny byti: tak wſſak czynili to zmuſſenij: aby tudy
ſe mužim ſwym libili: mužim wzacnym a bohatym
yakoż ſwata **C**ecylia na woło lidem wzlatohlawie
chodila: a podtim na tiele žjñi magjczy: **A** ſwata **A**
naſtaſya teeż: **O**piet kſter przed czaſy za ſtareho za
kona: teeż take y ſwaty **A**uguſtyñ przisnie treſtke że
nu gednu gmenem **E**dicia: że geſt bezpowolenij muſo
wa ſſaty manżelſke ſwchſſy: wodiew wdowſky na ſe w

Spisy męsk
Brachy męsk
Kterym ženam
ozdobne przyp
awowanij kbr
ychu geſt: ktera
ym neni

Swata: **C**ecylia

Edicia zrana
cha wdowſka
ho treſtiana

Žieny šperkow
ne

žala: protož netreba mnoho přivozovat: tak pravim
že mužuo ženy magij posluhati: wtiecth wiececth kterez
bez šrzijchu státi se možu: ¶ Druhe sú ženy kterez
otakowe šperky stogij nezbednie: přes wuoli manže
luow swých: Otakowých nemee rzeczi/ ale nappřwee
apostola swateho Petra poslyšte: gessťo on wiernym
pastýřem nadewšsemi vsazen gla: první Kanonyky
wřzetij kapitu: takto mluwí: Teež y ženy mužum
swým poddány budte/ gessli žeby kterzij newierzili slo
wu: ale aby škrze ženské obczowánij bez slova zjška
ni mohli býti: patřijete w bázni a na swate wassē obco
wani: duchownie a šřdce budte poddáni: to gest wba
zni a wpočtiwosti wposlussenstwí státi: Aby osich do
brze smayšleli: przinich att se uenalezá zewnitřni přy
prawa při wlasých a neb zlatem otocení: a neb na
štroge welike při šřatech odiewacých: Ale ten kterýž
škrý gest človiek šřdce: at se okáže obožaceny před
obličejem božím/ wnepruštědlnosti/ wtičým a po
koyným duchu/ neb teež také někdy y swate ženy/ vsa
gijete wboha ozdoboowali se: gijucz poddane mužum
swým: yakož Sára posluchala Abrahama: paanem
geho nazýwagijete: geho: to gste dcery dobre činijete
a zahábenij žadneho se neobawajte: kterez w dobrem
mužum swým poddanost zachowáwáte: ¶ Tato
wám lečzij ženám čte se: tato latina wam dietem p
powyda se naučte se a pozorhojte: Wiskup: Papež:
Apostol: otec pastýř wass toto wam prawí: abyšše
zachowali wšlādā: což pat dále teež mužum wšlādā
wšlyššyme: A předewššym aby se někdo nedomniwal

Am 31. Dec. 1734. 129 Hal-

że by przitomto czwartem przikazaniy nebyło nálezitec
ożenach mluwiti: iakoby se gich tu nedotykalo: Wiezi
to że strze toto przykazaniy yakoż sem y prwee powie
diel przykazuje se: aby wsseliká mocz lidská cziena a
wážena byla: Ale muž gława a pán ženy gest: a wy
ssy neźli ona/ tecz take zase timto przykazaniym wsseli
ka mocz tak se spuosobowati napomijna/ tak aby mo
gla godnie cziena byti: ptoż ponaučení synuo/ nebrz
spolu sgegich wčeníym przygodnie a hned przytom o
zachowanij małżeluo mezy sebu muoż byti mluweno
¶ Ale poważ vsebe kterať naydobrotiwieyszy apostol
syať welikú powolnostij a strzudmostij pokornym a
łagodnym spuosobem okazuge/ kterať by se małżelee
mieli zachowati: neba urzýwie: nehrzmotrie: ne shtuo
zami: ale tak tyszse a powolnie wčy: že netoliko a užitek
odtud przycházegicy: ale y sama rzeczi powolnost muo
że nas ktomu przywesti: kczemu nas wčy a kczemu
nas y wede: ¶ Nayprwe chce aby ženy byly pod
daany mužnom swým: snimi se srownaawa swatý
Pawel Koloczestým w trzetyj kapitule: Žieny mu
žuom budte poddany: yakoż sluszy w paani: A kE se
zským w paatee kapitule: Žieny mužnom swým pod
daany budte yako paniom: Alebo muž gława gest
ženy: Iako krysus gława gest Lžyrkwe: onť gest
spasýtel tiela gegijeho: a nezhaubeje/ Ale yako Lžyr
few poddaana gest krysłu: tak y ženy mužóm swým
poddany budte wewssedz wiecedz: ale ta poddanost na
temby byla založea: dosti slyroce hned dolegi wyklada

Dicimus gratias Tibi
summe rerum conditor, cel

Studia cognitionis Christi in Apine con
mendatui. Preces et Evangelium sunt
media cognitionis Christi in Apine con
mendatui. Preces et Evangelium sunt
media cognitionis Christi in Apine con

relikwja desus omnia

když obczowánij gegich wstydlivosti a wbázni přymu
 žich swych schwaluge: a vžitečné býti drží křpa sem
 mužow swych: protož chče aby poddány byli: stydli
 wost a vztivost k mužům zachowali: a gich wewšsem
 posluhali. Ale k tomu přivodij příklad Sary: která
 poddána byla muži: neb gest ge y pánem nazýwala
 a ščeze to se geho bála a stydiela: gotowa gšucz wew
 šsem posluhati: a sebe vstupowati / poniewadž swatý
 Petr apostol kázal aby mužům newierným tak pod
 dány byli: čím wijče wierným to činiti powinowati
 gij: A teež y Pawel apostol Efezským w páte kapi:
 prikazuje rka: žena muže sweho bož se: totižto styd
 se: proti tomu činij spurne wadliwe: a newstupne ženy
 k mužom swym: kteréž chčegij aby gich slowo wždy
 nawayššy a napposledněššy bylo. A neb ty kteréž sa
 fugij bez wedomij a wuole mužow swych: **G** Ty
 wšecžky ženy proti tomuto čtwtému prikázání hře
 ššy: neb negis poddány swemu wyšššymu: neb apost
 tol korintuom prawy w kapi: čtrnacte: že zakon za
 wazuje ženy k poddánošti mužow: zakon Abožyššuo
 na mnohých myštech to vřazuje: a nappřwec w kni
 bách prwnijch: moy: w trzctij kapitlu: prikázno gest od
 boha Awie: pod mocij muže sweho budeš: a won pa
 nowati bude nad tebi: A tudy wypowiedijno gest žwe
 gene pařstwy mužowo nad ženú: **G** Protož yako ne
 slusšy synu proti otcy: služebníkú proti pánu / lidu pro
 ti knížeti swemu: a neb proti kniezy pozdwihowati: a
 proti witi se: tak ani ženie proti muži: a na toto prwnij
 dobře pamatugte: neb gest welike a rzýdko se zachó

ženy spurne a
 newstupne ticz
 zchřeššy:

Nobile consilium Matris San -

wawá: Tak swatá Monyka činila a sweemu mužy Rádba swatee
 neodmítávala: ale sebe vstupowala: a ginsým ženám Monyky žená
 kteréž od mužůw býty bywali: toto ržíkala: muslymet magicym muze
 na swu powahu pamatowati: a pyssnie se nemiwatij nezbednee
 proti pannom swym: poniewadz rozumem to rozwa 124.1.
 žyti su mieli: že skerze wyhlásseny staw manželswa slu
 žebnice vezynieny sme: protož neb žena bud poddana 3
 mužy: a neb se newdáweg: Nechcessli miti pana: nepo 78
 gimey sobie muže: Než tak buoh skerze apostoly a skr
 ze písmá swa prikazuje a rzydij: **E** tiechto rzeczy
 toto pochazy a k nauczenij muž wzato byti **E** kteraž
 koli žena má muže: przisneho a newhodneho: nepoku
 sseg se: zarowne rovným odmieniowati: mocz moczy
 odhánieti: ale obyczegi powolným a krotkým to na
 niem zmieniti: neb ktomu vezij tuto apostol: aby skerze
 chwalitebne obczowánij žen mužij nawjru obraceli
 se: **E** zo pak přywjrze to teez přikázdem dobrem men
 šym ma zachowáno byti: yakož y swatý Pawel pra
 wij Korintuom wšednye kapi: poswieczuge se muž ne
 wierný skerze ženu **E** Než zlee zlym nebýwá žkaženo
 ale rozšyrzuge a vpewniuge se: ale přemoženo býwa
 dobrym: **E** Druhe tomu chce apostol: aby gich ok
 rasa nebyla skerze strogenij zewnitrznij wlasú: a neb
 skerze ozdoby zlatá a neb šfaczwa: Ale takowa gest
 nynij naywiesšy okrasa křesťianských žen: a zanašse
 ho času až k potworá přiwedena: **E** toho dotýká apo
 stol mluwie: Tuto zewnitrznij okrasú pošanky se oz
 dobugij: křesťianky ginsým obyczegem magij se
 okraflowati: Ale kto muže mlčeti gij wšakowe roz

a strzybra: A gessie menšy škoda gest czo se nakłada
 na to slyky: rzetiecy: a prstieny strzybrne: nešli na zlatte
 czepece mrzyžky: podobky: tkanice napoduffky: a kasan
 ky zhedbabij: Ale tyto wieczy chezeni: m s kazij se ony
 wieczy kpužitku potom se mošli hoditi: acz koli tehdaz
 negsu puožiteczne: Ale czo mám powiedieti otiech no
 wých mistrzych: newym kyskuli czili kškodie: kterzi k
 mandlowání rauffet a giných lničných wieczy: nak
 ladne przysłroge kol prziprawugy: tak že rauchy stá
 ti budau wosinnacz neš dwaczeti zlatých: na ašroge
 pak k tomu dylu naležite: čtyrzi dczyti neš padefati zla
 tými sotwa sprawys: hrom mošli zrostotati kola
 swate Katerzinie prziprawene: a natyto nášroge nay
 marnieyšy a nayswietczyyšy nemuož vderiti: Ale tyto
 wšeczny gmenowane wieczy to wyzna menawa gij:
 že okrasa wnitřnij křesťianu přiležita vnich wošy
 zdnosti gest: Kteraz by nebyla tak wošy zdnosti: kdž by
 zewnitřnij netak se lybila: snadnie opowrže poctiwá
 manžela zewnitřnij krasu: Kteraz pilnie stogij owni
 trznij okrasu: aniž to býti muož abychem owobogij ok
 rasu gednostaynie se starati mohli: Protož
 nawratil se gest čas a wobycey przedešlych židowek
 kterečz wypisugijez Pzayass takto prawij w kapitu
 le trzetij: Proto že dczerky Syonske wyzdwišli gsu se
 a pchazely se zwytaženým hrdlem: a chodily sú mšau
 tic ošima: a wchozeni nošama plesali a krotcm wymy
 šleným křáčeli su: Pan nahlawu ceret syonských lisy
 nu dopustij: a pá wlasý gich obnažy: wten den odeg
 met pán okrasu štrwicek gegich a ženkle a haufwe

Czechem pona
 aże sobie to za
 ty titery zlatte
 a strzybra czo
 zemzom wyda
 te

zydowkam py
 śnym naz gest
 przisło

a zápony a rzeťjzky a czepeczky a pentličky a trzapce
 a šarlaty a fačalýtky a navššnicze a přesteny a per
 ly na czelech wišuty: a kařanky a pláštie a prostiera
 dla a špendličky a zrcadla a čechličky a czepeczky pā to
 fle: A bndať mýti mýřto wuonie šmrād: a za šřniur
 ky prowazy: a mýřto wlařu řaderzawých lyřynu: A
 mýřto puntu řyni: řle řolik a řterāř rozličních wicij
 řenřká přecha a rozpustiřloř nāleezā: gedemnezdeřtma
 ozdorb řenie nemuoř pořtačiti: řtoř by ře nezřrozyl řeny
 pogýřti: řdali newýřbornym řlowem: tař řzeřowe řařo
 latinijczy okrařu řenřků řmenugý: mundum/ řzoby řze
 řl řwiet: řtim podobenřřwým ře řařo řwiet zřozličních
 wicij řlořen řeřt: tař nāřřřřřřwowe řenřřij řwiet nieřa
 řy vřřawugý: řřij řeř řheophřařřa/ řwateřo řerony
 ma proti řouianu: a plauřa w aululari: řwýřř ře ř
 puřřili ře řenam řwoboda: neřmýřřnā řeř řādoř přř
 ozdorbowanij: prořoř nemāřř řim wřom do wuole řwo
 body propauřřřti: ale podle wřřř mořřnořři řo přřřřř
 wati: ¶ A proč řo čřini řočeřřřnā manřelřa a neř
 řāna aby ře řtařowů weliků pilnořřij řādala řnewie
 řřřami řrownatira neř řeřo řledāřř řřřře řařowů ok
 rařu: řořoli aby řřřoře řbzowala myřli řiných mu
 řuow: řřili řo vřřāřugeřř ře řřř bezdieřky počeřřwā: řřili
 řo ře newieřřř býři řādāřř proč řledāřř řinřřymu mi
 mo muře řweřo ře řybiti: vřřořo neřbudeřř podeřřřena
 řudy ře řřo řýřř ořařowowe řalibeniř: řena dořři nāře řiba
 řři mā: řdyř tař ozdorbena bude: aby ře muři řibila: neř
 řomu řamemu mā ře řybiti: řemu poruřřena y podda
 nā řeřt: ¶ řeeř y panny proč nemůřře řādagi ře

Spectowāni:
 řenřřemū nenij
 řenřř

Stroyne řeny
 neřřř bez podeřř
 řenřř

tli zbyteczni okraśu ljbiti mládenczuom: zdali nato ne
 pomyslyjs ze se hroziti bude tebe pogyti/ rozważyli to
 vsebe ze pogma tebe musylby tak welkým nákladem
 tebe okraślowati: **E**hzes od mládence milowána
 býti slyśs welmi užitečnú radu: budiš pocztiwá: skrow
 nie prziprawená: málo mluwijez: ani oczima časio a
 swobodnie naniecho wzgleday: **N**aywieśsy okraśa pā
 ny a ženy gest pocztiwá stydliwost: tat gistiē zbuzyge a
 wmiłost wwozuge: sřdeze muźśka mimo wśfeliya ku ok
 raśu: **M**adto take ani stále puosobij małżełstwo
 kdez miłost possla gest sozdeby tiela: brzy máže se zuo
 śfeliwiegij: neś miłost nenađ obryč mrawičy: ale na
 neśtálee okraśe zařazená gest: tak cziń a muźe nabu
 deśs spűsse: a buoś tobie požeńná: neźli rozpustile wony
 mřakynie statkuow wlczyezim a newieśkam przij
 lis podobne: oniech Dawid wjalmu sicem ctyrzydcá
 tem trzetyjm: **D**ezery gich zpuosobne a okraślene na
 podobne kćramu: to gest ze tak ony nad gine bysřze
 gsu ozdobený yako kćram nadgynśsy domy: wyzśsy: oz
 dobneyśsy: a zpuosobneyśsy kpořledienij gest: **E**z po
 wiedijno gest kćerak se žena kmuzy maa zachowati:
 aby podle togo przikázanij cztıla swego wyzśsyho: dwo
 gij wcztiwostij: posłussenstwiym a wážnośty: tak aby z
 sřdeze gotowa byla: geho wuolij se sprawowati: druhe
 aby genu pocztiwost zřdeze czińila: geho w wážnośti
 ma gije a dobrze oniem śinayślegiez: **O**tázeli se pak ěe
 kćerá kćerak moħla by miji muze w pocztiwosti: gestli
 bude śfeređný: newħodný a pślie nchoden miłosti nad
 to pak pocztiwosti: **T**akto kćomu odpowįdaam: yakż

pāny kuby nary
 wic milowány
 moħa býti / a
 nayśpise se w d
 ěti

26.

Otázka wtia
 śenaa:

Maž gest oby-
raz božij

sem orodicijch powiediel: že wlaťowe wiecy mame se
na boha wosledati: neb se gest libilo bohu aby muž ge-
gij byl a námieset božij: y ako prawij apostol: muž
obraz božij gest a chwála božij: žena pak chwála mu-
žowa: protož nemá geho woskeliwosti mýti: poniewadž
zná že se bohu libil a libij: welika wažnost muže že au-
czasten gest ginena a vřadu božijho: protož má býti
wážen a czten od ženy: neb buož gest muž wsselike cze-
kwe a duffe a to welike ta gemstwij: take y przyczina
gest: proč muže miela by žena cztiti: báti: y poslučati
protož odwrac ocy odtiela: a boha škrze muže poznay

Mažole kterať

magij s manžel

Li nāpladati

a czi a snadnie budešs moczy sweho muže vcziti:
Gladruhu stranu take aby manžele okazati se moš
li šodni ginena mužowa: a wyššymi aby šodnie slúti
mošli: nynij má býti powiedyno: dále pišse swatý Pe-
tr wětanonycze prwnij takto: Tež take mužij obyway
že podle vmienij: y akožto mđleyššimu osudij ženškemu
pocztiwosti vdielugyje: y akožto spolu diedicšám milo-
sti božij abyšse sobie neprzetáželi na modliščách: před
šem tuto včij muže aby neuprosta Bez wýmýnky oby-
wali s ženami: ale podle vmienit: gest ne podle žado-
sti a cztedlnosti: pro samu přyczinu rozkošse nemagie
rozdiu mezy ženu a niewieštku: nebo tim špuosobem y
šowada obywayi y pošane: Gvčit tim tešdy oko muž-
ške šterymž ma na ženu patřiti: neb ne okem žadošti:
ale okem vmienij a rozumu: škrze to vmienij rozkazu
ge apostl: aby muž dwie wiecy znal: a wiediel do ženy
Prwnij kđyz powiediel že k ženě yako k mđleyšši nado-
šie mame se zachowati Druže že su ženy šnami spolu

diedięty miłości Bożij: a tak sam wyklada a woznamu
ge: ezo chce rozumieti sferze obczowánij podle vmienij
niez gineho než to aby muž poznagijez manjeltku swu
acz kóli mdleyssy nadobu/ wssak spolu diediętku miło
sti Bożij/ proto gi miel wpociwosti a neprowásseń swę
žádostí: Ale otom ssyrzegij krozumu dolegij praweno
bude: ¶ Znáti máte mužij ženu býti mdleyssy na
dobu nežli muže: ptož podle te wiadomości snimi obczu
temádobú nazijwá: patrzyjcz y ktielu y k dussy: neb y
muž tymž wobyčegem nádoba gest: ale stáleyssy: nebo
žena yako gest tiela miekčeyssyho: takž y myśli nedo
statecznicysy/ protož má gij vdielana býti pocziwost
od mužuo stáleyssych: nádobú wssyckni sloweme ztee
przyčiny nebo dusse wtiele yako wnádobie przebýwá
Ale sferze nádoby pocziwosti aposstol rozumij/ poczi
wost kteráz ma ženie činiena býti: a ta pocziwost na
ničemž gineem ne na alezij než abychem pocziwu mi
lostij manjeltkú milowali yakož aposstol pússe w prw
nij Thesalonyzenstym w cztwrté kapitule: aby geden
káždy zwas swú nadobu vmiel wlasti wswaatości
a wpocziwosti: a ne podle wassy žádostí: yakož y po
hance činij: gesso neznagij boha: To gest zdržowati
se časem od ženy/ a necziniti dosti swęe žaadości: Aleb
poswiecenij kterechož gsme dotkli: gest czystota: a z
držezliwost: Ale aposstol tyto wieczy wrse mýnil
gest ekólkem nieyakým: ženy przykážuge k obranie
mužské/ aby ge w mnohem trpielijwie snasseli:
ktraktym a welmi yadnym slowem trpieliwosti muž
ské dotycze: rzka: mdleyssy nádobie ženske: yako by

žena proz gest
mimo mne my
śli nedostatecz
ieysy

Zadoſti tiela ne
i. roztene & wel
te gſu prekážce
przy modleny

vſetl žena mdla geſt: nadoba geſt magicz buſſy nay
znamenítegſſy: Protož to magicze vdielugte gym poc
tiwaſti prometej take yſami pro was: Abyſſie przeká
ſek na modlitbach waſſych nemiel: Ale waſſnie ne
pokoynych zadoſty komuž možu dopuſtiti ſložitie ſe
modlitia: neb ezo gniſſyho ſſlechetneho czinitij: Ale po
niewađz naywice modlitba potrzebuje myſli odtiżene
od zadoſty tieleſnych: a ptož poniewađż žena geſt na
doba mdla: ma bytij ſnaſſena a przeſlednuta gegij
winna: a neſat przyſnie nadny mſſtieno pro leſke přy
czyny: yako niekterzij mužij přiliſo burzliwy z leſkych
přičyn weliky nepokoy czynij a pomſtu: yakož Dawid
wſalmu dý: Geſtli že neprawoſti zachowawati bu
deſo pana kdo ſneſe: Tak geſt nemožne przygoſpoda
rztwy: aby pokoy moſl zachowan byti mezy mužem
a ženú: geſtli že geden druhemu niecz neodpuſtij a nepře
hledne: Ale zřunigu wſſeho bude ſſetřititi: neb kto geſt
aby niekdy neprowinil: protož málo máme wieđieti a
mnoho przeſledati: aby pokoy moſl wtwrzenieyſſy a
ſtaleyſſy býti: Protož tyto trzy přičiny magij mužem
poſuſiti k pocztivemu ženy ſchowání: nayprw že geſt
mdleyſſy nádoba: neb zpřičiny tiela mdlayſſyho y myſl
mdleyſſy má: druhe wíce proto že geſt ſpolu dieďeſka
takowe miłoſti božij: Trzetij a naywſſe pto aby ſke
ze to mužſkemu ſpaſenij przekážka nebyla: poſled kte
rat ſylne a gemne přičiny toho položený gſu: Tecz
y apoſtol: S: Pawel k Efezſkym: v: kapi: otom pi
ſſe wtato ſlowa: Mužij miluoyte mážetky wáſſe: yakož
y kryſtus milował cžjrkew: a geden každy ženu ſwá

Z kterych prziz
yn muž maniel
ka ſwá w mno
hem ma ſnaſſet

yako sebe sameho milug: Ziena pak boy se muze swr
 ho: totizto styd se a w pocztivosti mieg: przeczenie ro
 zdielil muz miluog: ziena se bog: obce spocztivosti mi
 lost pocztiva stupuoy/ pocztiva bazei w stupuoy/ neb
 toto nissy wyssymu ono wyssy nissymu powinen
 gest cziniti: A kolo zenskim w iij: kapi: takto ml
 wy: Muzi miluyte zeny wasse a nechcieyte knim przij
 krzuj bywatu: to gest yakoż sem prwe powiediel: neprzy
 lis sferzte a wyptawayte se na przycziny křestaniy:
 A tak kćerať gest křystus milowal cırkew: gınacź nic
 neź duchownie: poniewadz nenalezl gest coby nanij mi
 lowati mick: ale nalez czo gest nenawisti godne bylo: w
 ssak proto wydal sebe sameho zanięgi tudy poswietiw
 Tęz tak powinen gest muz cziniti nalezneli czo przy
 zenie nehadnego lasky: mussy se tak zachowati: aby en
 sam sebe zmienil a wydal se: to gest aby žadost mįmo
 se pustil: kćemuż nemuożes przigųti prunedostatek že
 ny swe: A tak nato aby toliko patrzył czoż znās přimij
 ly: bezneho byti: aby gi sam sobie wyčistil/ aby mohl gi
 spuolobni nalezti a bez aushony: A to stati se gınacź
 nemuoże yakoż sem powiediel/ gedine leć w dobrem pře
 muoże zlee: a tomu aby se nauczil y take zwieczij nemi
 lych a nehibych mile a libe sobie cziniti a ge milowati
 a tak toho gsa pilen aby nebo ty wieczy: a neb sam se
 be promienil: Neb poniewadz wsselike witezy na obie
 strany mođu byti obraceny: neb y milowany y nenawi
 dijny mođu byti podle toho yak se mysl člowieczij mie
 niy: yakożto cześt swieta gıucz w sobie gednostaynā y
 milowāna y w nenawisti gıinjna bývá odgednostay

Kćerať z manie
 lky nemile milu
 sobie vřimij

mul

W diecześnie pa
ni Bohu wierz
e dyś człowiek hr
ychu zostano
neśli hrzych cł
owieka

Slużebnicy po
winowaci su pa
ny swe iżci pa
to otcze

neho cłowieka odwraczenego / a neb ne odwraczenego
odświeta: A ten spůsob zmięnenij gest naylepssy. Edeż
neta wiecz sama w sobie a to s czym se obyrame: ale
vmyśl náś a wuole náśse zmięnij se: A to gest trwan
liwá wiecz: Takowe zmięnenij náležyt Krześcianuom
a zmozy naywysszyho pochazy: Ale swietlkych libij
obyčey gest to za zmięnenij drjeti a počytati: Edy to
liśo ty wieczy kterymz gśme myśl przylozili zmięneny
býwagij: y ako Edy cłowiek przestane rozpustileho ży
wota neś Krze zdrowe wważenij rozumur: ale pnedostá
tek statku a nebo zdrowij. **O**tom dosti: nynij otcze
ladze mluweno bude: **E**zti otcze sweho a matku
swi: że pod gmenem otcze rozumij se y pán domu neb
czeládty: vkażuge se to w cztwrtých kniżách kralow
skych w: v: kapitu: Edeż slużebnyczy Mamanowi naz
wali gśu geho otczem: a odtud take przysslo gest že ho
spodarze gmenugij otcze czeledniho: protoż powinowa
ti gśu slużebnyczy pány swe mýti wprwe gmenowane
pocztiwości: totizto wpocztiwości duchownij z sřdce a
gotowie gum poslušugijcz: a wysoce onich smýslegij
cze pro pána: kterehož gmeno y vřad nanich sřožený
swietle znagij a widj: gehož y wuole tomu chce / y akož
swatý Petr wkanonycze prwnij w kapitu druhe mlu
wij: Slużebnyczy poddáni budie: gle poddanost / wew
sselike bazni: gle sřydlivost panuom swým: Aetoliko
dobrym a sřřyzliwym ale y nerozumným: totizto nes
nadnym zlym newhodnym a przysnym nevpřimym
a nemotornym: Ač toli apostol obzwlássnie tu mlu
wij o slużebnyczych nenágemných: wssak dotýče se y

gich toto przykazani: Protoż słuzebnicy kterzy pa Ocieleci negi
 nuom swym sskodu czyni na gegich statczych: z au zene
 mysla a chćijez: neginać než czo za zlodiege drżani
 magij być: a powinowati gsu na hradi: nebo na gem
 nij gsau proto aby potom byli wiernieyszy: Ale toheto
 času wssieczten swiet tanzi na czeled: Protoż toto pri
 kazani słuzebnicy na xpilniegi magij sobie znamenati
 že neni to panuom czyniti pocztivosti: gmenowati pa a
 ny: ale zsrdeze posluffnost a bázeh knim zachowati: A
 vtiessenym tymto slowem appostol tu czeledku potie
 ssage kteraż tanzi napaany swec že gsau zlij a neroż
 ssa fny: to gest prijsnij a nesiadny: wtato slowa: Ale
 to gest milost boży: gestli že kdo pro swiedemij boży sn
 sy zamusky: trpięz niesprawedliwie: neb yake gest to
 za sluzeni: gestli pro przesłupeni trapieni być wate: a teli
 daz snassyte: A k kolozeniskym w trzetyj kapitu: Słu
 zebnicy posluffni budte wewsszech wieszczach panuem
 tielesnym: ne nawoko sluzięze yako lidem tudy zalibn
 gęze se: ale w vprzymnosti srdeze bogięze se pa ana
 wewssiem: czoż koli czynite s chćiwostij myśli czynite: ya
 ko panny a nelidem: wiedūcie že od pana przijmete co
 platu diecie: twij: nebo panu Krystu sluzite: Pochled
 kteraż pieknie toto przykazani wede k duchownim
 rozumu: že zsrdeze czieni magij byti panni: nebo negin
 ale panni s krze nie sluzime: Kedybych ya sam
 od sebe toto tak otewrenie powiediel: za adny by tomu
 newierzil: Ale klade se hned takee potieffenij sluze
 bnyknow: Yakoż y Swaty Petr napsal: Alebo
 kdoż krzywdu czyni słuzebniku: wezmiet zato czoż

Sluzebnicy po
ddani budcie pa
nuom wijsze p
odplatu bozi ne
zli ludstu

Pani nienleyte se
t sluzebniku om
wostrze a przyt
rze

gest neprawie czinil: a neni przigijmanij osob vboha:
Hle wtrpieliwosti sluzebnyky czwicy: yako by rzek tym
se nermutte ze oni gsu pani a wy sluzebnyczy: gedno
stajnie t kazdemu pan se zachowa podle geho dobre
ho a neb zleho zaslauzeny: Ktemuz: S: Pawel t Efe
zuom w: vi: Kapi mluwij: Sluzebnyczy poslussni bud
te panuow tielesnych zbaznij a s veztiwostij wsprost
nosti srdeze wasseho yako kryslu: nena oko sluzycze p
lidste zalubenij: ale yako sluzebnyczy krystowi: to gest
ze krystu sluzyte yako panu a nelidem: czinycze wuoli
bozij zsrdeze dobrowolnie: Neb tudy nelidstu ale bozij
wuoli wypelniugete: a bohu slauzycze znagycze to ze ge
den kazdy czos vczyni dobreho: zato odplatu wezme od
pana budto sluzebnyk budto swobodny: A t Tytowi
w: iij: Kapi tu: Sluzebnycy panum swym poddani bud
te wewssiem se gim lybujczem: neodmluwa gycze nelstwie
a neoprzymie czinycze: ale wsseliku wiernost gim vka
zugycze: aby nauceznej boha spasytele nasseho przy w
slech wieczech zwelebowali: A nadrusu stranu teej pa
ni nemiagij se ot azowati knim yako tyranowe: neb
yako: s wrcchu powiedyno gest: nepodobna gest wiecz
aby sluzebnyk nieczeho nekdz nezanedbal a nedopuszil
se nalezyc panu mnoho wieczy przesledniti przy dob
rym sluzebniku: Neb poniewadz oni dluzni gsu poslu
ssenswuij a porztiwost panuom: owssiem pani take ma
gij knim miyti milostiwost a dobrotiwost: Yako: S:
Pawel t Efezskym w: vi: Kapi: Wy pani takowecz
wieczy czinte sluzebnikuom: promijegycze hruozy a
trestany: znagycze ze y wals pan gest wnebesyech: A ne

nij przygimaniy osob vboha: nebo ktoz mnoz takowe
 mu sluzitiy kteryz pwise coz vskissy la geatapij a wsticz
 ten nepokoyny gest: Esu mimo to y gyny nagemny
 czy aruczny dieinicz: totizto zednicz: lesarzij a giny t
 nim podobnij onichz a ogich lsi wssudy welike zaloby
 gduz welikych peniez na gimaniy bywagi a nedbanli
 wie diela gicz przy wieissy strana swe pany sklamawa
 gij v kterych diela gi: A nastogte swesho swiedomij w
 tom sobie niez newazij y ako by skrze to nebyli zgwne
 lotrzy a zlodiegowe czyzch wieczy pra mzdu kteruz nes
 prawedliwie beru kdyz dosti dyla zato neudiela gi/
Mayposleze ktomu przykazaniy przysluffegij takee
 biskupij a knizata faraty a konsele: to gest oboge pa
 swij y duchownij y swieczke: gichzto poddaniy magi se
 weluni batimeb mecz pame nesu: A pilnie se magij wy
 strizhati aby zadny gich nepomluwal: nebo zakon pra
 wij knizeti lidu twesho nezlorzecz: a opiet bohum twym
 neutrhay: Ale nastoyte zadenym swobodniegij neutrha
 me yako gim a boha se wtom nebogijme gestio skrze
 nie nad nami swu mocz pkazuge: nebo wffelika mocz
 od boha gest: Acz koli pokutugij vtiskugij sedlaky ne
 bo mieffianany swe a neb kniezij: wssak nuy le mame ge
 snaffeti a vsebe takowe polozi ne ginacz nez za metlu
 a ruku bozij tresteziczij szizichy a prowinnienij nasfe
Ale poddany je takowym auřednijkum pro nedosta
 tek swuoy skutecznie nemozu vskoditi: skodij slowy z
 lymy: protoz zakon prikazuje aby gim nebylo vtrha
 no ani zlorzeczeno: neb to gest posuzowati swesho wyz
 syho: a to owffem rzadu dobremu odpornee gest: Ale

nadu m
 koty

Služebnizy m
 dy swe nezastu
 ugitz nedielij se
 odzlobieyuo

Auřednijkum
 farickym y di
 chowim zad
 ny neutrhay

not Pm

Auřednizy est
 izy autistky gi
 metla bozij

zim ziwot gegichy wiedomiegssy gest: tym onij wieze
posuzugi a haniegij: Ale neni to wiec radna nebrz ani
krzestianiska: **P** zawre meż timto takto

*zide jako y k
z swa pro swe
lakomstwiu lid
klocomus wedz*

Zyde toto przikazaniy zle wykłada giez przestupowali
su: kdyż pro swe lakomstwiu veziliy prawiczze dar kte
ryż strze mne tobie pspiege: tento gest: gestliż ze ya obie
towati budu za tie boha: budeť vřiteczniegij neż bych to
bie dal. Ależoli y nynij to blaznowstwiu hustie panuge
kñemuz lide su přivedenij strze też lakomstwiu kñezske
že wijeze dawagij a kladu przed mrtwym kamenijm
a drziwim a gotowiegssij mysl: nešli vlastnijm rodi
czuom a przateluom bližnijm swym žiwym **T** Protož
yakož sem czastokrat toho došel abythom s židow
skym a naymarniegssym pokrystwym zakonem božyho
pobieshnucz trestam nebyli: Nayprwe cztieme božij při
kazaniy: a tak cztieme abythme duchownie tomu wy
rozumiegicz podle toho žywi byli. **T**o gest abythme
przedkem tiemito wieczny zewnitřnijnij yako statkem
a ginyimi potrebami abythom rodiczuom našym na
pomocni byli: budauli potřebowati: dale swym przybuz
nym: potom chudym a nužnym. **A** to proto neb buoř
žadnych takowych wiecez nepotřebuge: a aby mu da
wany byli žadne žminky neuczinił ani w prwnich ani
w poslednich przikazaniych yakož polożeno gest w vij
kapitul: **J**eremiašse: **A** dale postaczyli statek komu ko
li potrzebij bude pugezugne: a neb darmo dawegme
nastladati a prz bližnijm našym a statym při wijeze. **A** ne tak czynne
yako niniy to blaznowstwiu rozmohlo se pominnuc gichy
abythom na kostely: wobrazyc: festiły na nadobij stat

*Blaznowstwiu
gest na kostely
nastladati a prz
atel swych rena
wy nechati*

145
Ez swe wynakładali/tyto wiecy za neymenſſy a za ney
poſledniegſſy vſebe poſładey neb ſu neuziteczne: A tak
nedoſtatek mamy przy potrzebnych wieczych: neb nepo
trzebne wzdielawame/ nebot neni potrzebny aby chom
oty zbyteczne wiecy ſe ſtarali: poniewadz toli wiecy
nalezy k ſpaſeniu: ſkoro zadny nemuoż poſtaćitij aby
ge moſl wyplnitij: Pakli wżdy za potrzebne k ſpaſeni
takowe wiecy poſładaſ: Eterakz chudij ſpaſeni bu
dan geſto tiech wiecy zglednati nemoſu Ale toſogo cza
ſu bydneho/ tak lid natom vſtrnu/ yako by ty wiecy ſa
my toliſo potrzebne a k cztienij buaha nalezite byli:
geſto k lidſtemu toliſo potieſſeni dany ſu a buoſ tiech
wiecy nepotrzebuge/ neż cżlowiek toliſo: a proto z na
ramne ſlepoty ne lidem ale bohu ge dawame Ale na
leznut ſe Eterzij rżeknu zname to ſe buoſ tiech wiecy
nepotrzebuge: Ale nebudut mitij czo odpowiedietij: Eter
neſſli knim: poniewadz buoſ toſo neza da/ procz teſdy
dawafſ ge bohu a odgymafſ ge od bratra potrzebugi
cziſo proti woli boży: geſto tomu chce aby chudym
a nuznym ſtatku ſwego vdielowal:

Konecz wýkladu Przykazanij Czwrtęgo:
Przykazanij Pátę Nęzabyſs

p Dwiedijno geſt opryzkazaniych: Eterakz zrze
ny magij neb k ſamemu bohu a neb ktiem
Eterzij na miſſie geſo ſu vſazeni: Sinych
ſſeſt poſledniych patrzy k bliſnijmu: A po
waż ſobie diwnego a zpuſobnego porad
tu/ neb ſe zapowied porzyna od wieſſyſo aż do nay
menſſyſo/ neb naywieſſy ſkoda geſt zabiti cżlowieka

Buſ dany ſu
otrych nepotr
cbuge

Siema ſſeſt ro
ſlednich przyk
zaniych

Summa czterech
przednich przy
kazani

Zidowie nie
comnie pa
przykazani
wyla
dali glos

Drusze mislo hied na trzy manzele poruszeni Trze
ty odgeti statku: gestli ze pak tiemi oby cegi vsskodi ne
mogu aspon yazykem sskodi Protoz czwarte gest vraz
ka napowiesli pakli mocy wladne tee wieczy nema
gitechdy sroczem vrazegi blizniho z adagi tiech wiecy
ktorej geho glosu naczem y zawist wlasnie zalez o
nich se potom prawi bude Takowz gest poradek y
wprwnij ch czterzech przykazaniych Nebo naywiecy
gest sroczem vsty skutkem zawrecy boha Drusze aspon
vsty nadarmo geg gmenowati ktoreho sroczem a v
sty wyznawals Trzety ktoreho sroczem a vsty cztyso
skutkem neczitiy: Czwarte a neyposleze geho namie
stycz gim pohrdati: ktorej acz gest lechczegssy mezy tie
my czterzmiy: wssak gest wiecssy nez gina potomnij o
ktorych bude praweno: ze przyczyny ze ne buoha tudy
obwlastnie vrazime: ale czlowieka a blizniho: Ale
toto przykazani yako y wssieczna gina zakonicy zij
domsstij podle littery su wylozili: yako by zadny proti
niemu neczini: lez by kto wlasnij swu ruku zabil gine
horak su vczyli a tak su y ziwij byli: ze su pak tak y
czinili dokazano muoze byti strze wssieczny proroky:
a protoz Dawid w zalnu wosmnaczym znamenaw
ze su toliko vczili zewnitrynim skutkuom ne s sroczem
y zatekssy rzekli: nebesa wyprawugij chwalu bozij a
woblohy nebeske oznamugi skutky ruku geho: yako by
rzekl tito nassy sprawce vczy toliko skutkuom lidskym
a ne skutkuom bozym: odkawadz pochazy ze y zakon
bozij poruslugi ktoryz gest neposskwrneny: dusse obra
czegicz: Ale onij swym vzenim samy rucze obraze gi

A tato gest togo przieżyńa neb zakon gest duchowny
 A przitom wiedzieć mame: że choć se gmenuje zakon
 ne ma brano byty za nieyake tagemstwij: yakoż figu
 ry a gina tagemstwij rozumijna bywagij Ale gine
 gest tagemstwim byty a gine duchownym: Ale zakon
 duchowni proto slowe neb samym duchem wyplnuje
 se: a duchu pottebuge to gest gedine leć srdcem a chci
 wu myslj wyplnen bude: nebudu gemu došti wczineno
 Ale takowy duch nepochazyt znás: ale dawá se skr
 ze miłości ducha swateho A terazto miłość puosobij lidi
 wolne a zehopne k zakonni bożijmu: Protoż choć koli
 slysseno bude że by yaky koli zakon toto neb wono przy
 kazowal: wzdyczę mame mysliti a przptom wyrozu
 mieti że rozkazuge ty wieczy wyplniti: takowu wuolij
 gest toby swobodná byla abez obawanij pokuty niey a
 ke ale gchtiwosti abyto pochazelo: gestli że togo do sebe
 nemame hned tomu rozumieti mame: że zakon nutij
 nás abychem k miłości se bożij wtekli: a tak abychem
 gey wyplnili: Yakoż napsano srogij wśalmu prwnim
 Ale przy zakonie pánie wuole geho: ale kterzyż gsú ge
 ssto mezy tagemstwim a duchowenstwim rozdilu ne
 kladu żadnego: musyt z togo przigijti że przykazaniy de
 satera za duchownij drzeti nebudatu: ale zasamý toli
 to rzády a ustanowenij zákona: A to zte przychyny po
 niewádż żadne neni przykazaniy gestto by tagemstwij
 wyznamenalo: A nechý tudy wodeprau apostolu: k de
 pisse k Azjmanuom w: v: kapitu: Zakon duchowni
 gest: a mluwij o zakonu desatera przykazaniy: yakoż z
 gemnie ztekstu dokazano mnoz býti: Protoż tagemne

zakon proś się
w duchownij:

Sur
 m
 Corla.
 2

Duchowenstw
 a tagemstwi su
 wiecy rozdane

a duchownij diełij se: y ako wyższy a niższy: wśelike du-
chownij gest ta gemne: a nespaktem czo by ta gemstwi
było/ aby też to duchownij slaulo: neb duchownij nie-
gineho neny: neź to czo gest a neb znamená wuoli hoto
Tagemstwi czo wu niczo vcžiniti a neb zanechati/ ale ta gemstwi cza
gest sto znamenawa zewnitrznij skutky/ y ako obietowanij
wrabeze znamená tiela wysuffenij/ ale acź koli tu ta
gemstwi se dotýcze: wśak ta wiecz gest gessie liternij
neb muože se státi bez duchu a bez wuole/ a tak y przy-
kazani cženij swateho czaštokrat podle littery zachó-
wawagij se ne zwuole ale pro bážen: Acź koli práwie
Ado nayprawiegi wuoli božij podle cženij swateho žiwu býti/ gest przykazani z swe
a cženijn swat swobodne wuole rád cžiniti: A ktož gináč žiw gest ne
ym sprawugij podle zákona žiw gest: ale podle litery zákona: Protož
se kterzij podle duchownijho rozumu a vmienij duchu
rozumiegy cženij swatemu: a to podle zewnitrznijch
skutkowow: gsu podobni welmi k Pellagianuom kací-
rzuom: Nebo takowij skutkowe take y wód złých lidij
stati se možu: Ale skutkowe cženij swateho nepočýta-
gij se podle zewnitrznijho ale podle wnitrznijho spuo-
lobu: Protož skutkowe gsu skrytj acź koli na wofo se
wokazugij: wuole wśak skryta gest: ztee przýcziny ta-
ke gmenugij se skutkowe božij/ neb gsu skutkowe mило-
sti a duchu: poniewádž sam z sebe spuosobnee k tomu
Stitij sami z sebe wuole nemuož mýstira skrze to ani tiech skutkowow: pro-
su mterwij a ne tož otakowých skutczjch wpijsmie často se cžini zmin-
kaj: A lidstij skutkowe przýsnie se trestczij: že gsu gístie
podobni k prawym: ale prawi negsu/ neb bez wuole su
a darmo bywagijne czož kdy cžinine dobreho: wždy

Tagemstwi czo
gest

Ado nayprawie
gi wuoli božij
a cženijn swat
ym sprawugij
se

Skutkowe lid-
stij sami z sebe
wuole nemuož
mýstira skrze
to ani tiech
skutkowow: pro-
tož otakowých
skutczjch wpijs-
mie často se cžini
zmin-
kaj: A lidstij
skutkowe przýs-
nie se trestczij:
že gsu gístie
podobni k
prawym: ale
prawi negsu/
neb bez wuole
su
a darmo bywa-
gijne czož kdy
cžinine dobreho:
wždy

149.
czy prozledame knieyatemu konczyneb zbazne poku
ty a neb pro milost nieyakego vžitku: A tak su žide žy
wi byli: a tak vezili yakož sem powiediel: nebo když gsu
Krysta ku Pilátowi wedli: nechcieli geho zabiti aby ne
zhrešyli: ale wydali su geg k zabiti: Tež y Saul o Da
widowi včinił: a rzeł: nebud ruka má nanieho: a wy
dal gest geg Filistenškim: yako by tudy za newinneho
zuostati mohli: žeby ne rukau ale srdcem zabil: protož
pán Krystus večien: Smatuisse w: v: di: nebudeli hoy
nieyšy spravedliwost waffe nezli mistruow a zákonij
kuow: newegde do království nebeškeho: a proč to
než že su brali zákon podle žienij littery: to gest nepodle
vmyslu toho: odkohož gest zákon vydán: protož prawi
Slyšte že powiedijno gest przedkuom waffem: yako
by rzeł: powiedijno gest: ale newyrozumijno: slova to
liho gsu slyšeli: ale rozumu gsu nepoznali: Protož po
dle littery gsu živi byli: A to wšse proto neb gsu byli
starzy: tielesny: adamowe zemšty: Ale yaa prawym
wam: komu wam: konečnie nestarym ale nowym: ne
beškim: křesťianským: duchowným: duchownie wam
prawim: y protož slyšme kterať pán Krystus tento
zákon duchownie wyklada: a vřledame kolik powař
lidškych proti tomuto przykazaniu křesťy:

Přewny kterzyž se skutecznie hniewagų: kterzyž za
bųgegų podle littery y w skutku: o kterychžto toto se
mluwij: Ale kdož by zabil: winen bude saudem to gest
pod saud na aležeti bude: Tomuto snadnie wšsy
čtņij wyrozumiegų: gednee att to wiedomee gest
že pod tym skutkem wšsycťņij ti zawęeragų se:

Žide wraždy v
chazegiz wrař
dy se dopauřtie
gi

ylumi

Enlewn rozlicz
nost

Czo gest rzezy
bratu blazne

eter: zjij gsu napominati a neb tim hybaliradni a po
mocni bylica neb eterym foli giny m wobyczegem pti
czinu ksmrti dali gsu/a nebo towaryssy a auczastnij
czy togo byli: **G** Druzij gsu eterzij hniwagij se w
slowu onichz pan dy: Kazdy edoby řekl bratru swemu
blazne: hoden bude pekelnisgo osne: A wtom slowie: bla
zne: rozumijna magij byti wsscicka zlorzeczenij: hanie
nij: tuzanij: eteraz pochazegij z hniwu s rozmyslem
neb takowy arz skutkem nezabygegij: wssak ta slowa
nadnim gmenugij: gestto edyby se tak wskutku stalo
bez pochtyby by ten vmrzet: neb eterak by jiw byti miel
gestli by czer gey wzal: edyby gey hlija vmotila: edy
by hrom nan vdekil: nebrz zlorecin edy azy edusse vmr
twenij: rzucze: aby tie pekelnij osen pozrzel: Ale wzal
gest pan krysztus slowo strzidmee: to gest blaazne: aby
chom porozumieli nacz by mielo tiem przygijti eterzij
horssymi slowy ginee zlorzeczij/a to zplneho hniwu: a
gestto tudy zadá zahubenij togo komuz zloreczij a neb
lage: **G** Trzetij gsu eterzij se hniwagij wynameni
a neb wnawieffij: Onichz dy pan: Wsselity edoz by
rzekl bratru swemu Racha: hoden gest raddy: Podkte
rymto slowem rozumiegij se wsscicka znamenij neb
nawieffij gina: eteraz ztoho hniwu hrzychu smrtedl
neho pochazegij/ yakoż gsu znamenij tato: twarz odne
tego odwraciti/ nepozdrawiti: ani pozdrawngijczemu
podiekowati: ani neodpowiedieti: pochotnymi slo
wy wzlem geho roznasseti: a twarzij neochotnu dobre
geho wieczy wyprawowati: A to gest Arysstoteles za
czynost polozil rowne za rowne odplacagijczy: Neb

Racha zo zna
mena

157
Kryssus fiade toto znamenij naylechczeysszy/aby ztoho
o ginszych moglo rozsuzeno byti/nebrz stridmie a styd
liwie:zlee wieczy ducha czlowieci,ho wypowida/wssak
chze aby glubocze byla rozumijna/ neb mogli podlij
meho dumyslu smyslet:Zacka giste slowo gest wew
sszech yazyczych obyczegne/neb y my kdyz se gniewame
zskrzypenym yakymś hrdla wypowidame:napodob
nie k wrzenij psuow arch nebo rach: Ale mam zato
ze pan skrze to slowo wyznamenati gest chciel:takowy
skrzehot a neb wostrot hrdla: a odtud gest ze niekterij
prawij zeby slowo toto Zacka samo zsebe niez newyz
namenawalo/nez ze gest posslo zsameho gniewu: neb
nemuoz wieczij gij byti slowo wyznamenawagijcy zar
putilost przygniewu:nez kdyz vda se clowieku ietey rach
neb arch yakoż znamo gest:Protoz takowy ac ani slo
wem ani skutkem zabigi:wssak skrze to znamenij vka
zugesze gsa hnut proti niemu gniewem toho zada aby
nebyl naswietie:protoz gey zabigij znamenijm: **¶** **E**st
wrtij gsu kterzij se gniewa gij zadoscij srdecnijm:a tento
samy skutek gest przyczina procz gmenowanij truj ku
sowe za grzyech se pocujtagij/ gestio kdyz by bez toho
kusy to gest bez srdece zadosci byli:a neb mogli byti:ne
byliby za grzyech poczeni: nebo ta sama zadosc hnie
wu gest hlawa a krunih gniewu toho:kteryz gest wslo
wu:wznamenij: wskutku: gestio kdyz by toho nebylo
gniew by zagynul: O kterych pan dy:Wsselity kdo se
gniewa na bratra swego hoden gest odshizenij:Nez ta
kowij acz nezabijgegij skutkem/ slowem: znamenijm
wssak zabijgij srdecem:Onichz **S:** Jan w kanonyche

Yan
Gniew srdecnij
naystodliwiey
sz gest

swe: ktoż wnenawisti má bratra sweho wraždniyk
 gest/procz: proto neb neprzege gemu żywota/ ale smrti
 Protoż gelikoż k srodcy: gest morderz bratra sweego
 przed bohem: Protoż toto przykazaniy gest welmi głu
 boke/ aniż gest kdoż by ge naphiti mohl bez milosti bo
 žij: Ponieważż żadny neni gestto by naniekoho se ne
 niewal: chzezi wssak sam prawie wsebe nahledniti:
 neb ginacz modlitba pánie prawá by nebyla: kteráz di
 y odpust nam násse winny yako y my odpauštíjme
 nássym winnykům: Nemali kdo lasty nepodobnee
 gest aby toho przykazaniy neprzestúpil/ neb cslowiek ne
 bot miluge: nebot nienawidij bližnyho sweho: acz koli
 nynij gsu zrozeni: kterzij prawij se muoz cslowiek se p
 středem zachowati/ aby ani milowal: ani nienawidiel
 ale radat ma gest aby nanie nespoľhal: Protoż
 ktoż chze toto przykazaniy wyplniti/ miegż peczy wse
 mi obyczegi/ wsselikeho cslowieka ochotni přijwetiwo
 stij milowati: nebrż pros od boha milosti w milowanij
 A darmo sobie nepochlebuoy/ ze by żadneho nemiel w
 nenawisti: neb welmi tichy a pokorny gest cslowiek kte
 ryż by proti tomu přikazaniy nešessyl: Neb duchow
 niy tento hniew kterij se zapowida/ sseze tuto žadošt w
 srodcy tak gluboky gest/ ze bez zewnitřnyho wsselikeho
 znamenij nawiestij a neb slowa/ wnitř pak přijlis
 žiw gest a trwa: o takowych y zayals di w desate k:
 Bieda wam kterzij gste glubokeho srodezi: a kterychž
 skutkowe se wetmaach puosobij: Ale gest y ginij
 hniew duchownij a dobrý: kterij slowe hořliwost boží
 neb kdy by take pā nechiel byl wyznamenati hniewu

Teni mozne
 aby cslowiek
 ierw nemiel
 proti nikomu

Toto senaleza
 přymudracich
 swiestych toho
 to času

dobrego: rzekł by był bez wymińki sprosta/takto: wsseli-
 kę kdoż se gniewa: Ale przidał gest takto: wsseli-
 kę kdoż se gniewa na bratra swego: a to zte przyczyny aby
 sam sobie nebył odporen: kdeż rácił powiedieti: kdoż
 nenáwidij dussy swu na tomto swietie & żywotu wiecz
 nemu ostrzyská gij: Protoż takowý gniew a takowá
 nenáwist przy czlowieku gest wiecz welmi dobrá: otom
 ginde mluwiti budem: Dostí tehdý nam gest wýklad
 pánie natoto przykázaný/acž kóli mnozij przitom gest
 tie se wytrhugi: pčj pán rácił ten porzádek zachowa-
 ti/aby togo ktož by prošý gniew vkázal potáhl & sau-
 du: a kdož by rzekł Rácha & radie: a kdož by bláznem
 nazíwal: & ohni pekelnímu odeslal: A tomu snadnie
 muożem wyrozumieti/ czož skrze to wyrczeno gest: Ale
 kdožby zabil winen bude saudem: P wezmiemež wssel-
 ký tyto trzy wieczy duchownie: tak yakož sam paan
 zákon wýkládá: že yakož pod tímto slowem nezabýse
 zawírá se wsseliyafé gniewu zahágený: Tak pod
 gmenem saudu wsselikteráká múka na gniew vlože-
 ná má byti wyrozumijna: proč tehdý nynij saud dieli
 od rady a od ohnie pekelního: Mayprw Ljra tomu
 takto rozumij: žeby teest byl přeložený: poñewádž radu
 widime předcházeti trapienij muk: S: Augustyn w kni-
 hách swých takto tomu rozumij: že wtiechto slowých
 okazuje se wíetšy a wíetšy pomsta a traapienij:
 teez rownie czo przy wygmenowanym prohrzysšeni
 tieššy a tieššy polożene gest prowinienij: Ale
 kterák to newiditedlnie provozowaano býwaa
 nad lóstkymi dusseni: nemuož wypraweno byti:

zniew dobrý a
 liby panu bohu

Orzech potu-
 tach nahiero
 vložených

Muká pekelní
 nemohu býti ro-
 wpravený

a protož zůstawuge to za newiedome: to toliko prawi
 a gistiž že tiežšy atiežšy pomsta tiemij slowy wypowie
 dina gest. Neb w sandu gestie pozůstawuge se myšlo
 k obranie: A w radie oto gednano bywa kteru pokutu
 ma šledany v winie trestan byti: Wuohni pak gi
 ste a vrcite gest wiecez zatraceny: Protož štreže tako
 wy poržadek vrciteho prawa: wypowida se obwaženi
 rozlicnych přestupeny: kteražto přestupeny kterať
 mšstiena bywa gi: poniewadž: S: Augustyn newymlu
 wil gest toho: aniž zapodobnu wiecez k wymluwenij po
 klada: y ya teč přestatiž chce od takoweho wymieřo
 wany: Nebo gestli že pan rozdilne miřky tiemij slowy
 chciel wyznamenatiť aby ktož by byl sandu řoden
 nebyl by powinowat rady a neb oheň nestis toho mu
 šelo by přizitiž že nena wiř přilidech nebylaby powi
 nowata nestij oheň pekelnij: teč také aniž zlerčeň
 stwij vřchany: a to gest welni řiřwá wiecez: nebrž pra
 wda gest že zabigegie skutkem řoršy pomsty a trápe
 nij zaluřuge: nad oheň pekelnij: neb řoršy a tiežšy
 gest nad ty trize přestupeny řniewu: a wšak neny řor
 šy nad oheň pokuty a trápeny: Protož aby řom
 mořli nato pomysliť bez auřony wřetecznosti: wřeni
 tiemio čtyřem powařam zabijeny: a byť tiech po
 wař zabijeny řkutecneho gestie wiecez bylo a to ta
 k wprawdie gest: nebo tyž zabigij ten řdož wotce ma
 řku nebo manjeřku zabijij neřli gineho řlowieřa: ged
 na wšak pomsta vřečena gest: totito wiecez zatrac
 eny: a w oheň pekelnij: ale ne gednostayným obyčegem
 takowá pomsta přichází: a to wyznamenawá se řer

žryřny wře
 řle neřudan ge
 dnořtagnie trá
 peni

ze ty porząd wygimendwana trápenij: kterychž pán ra
 čil dotknúti: kdož by se smiewal: **A**lebo yako gest dal
 šsy od trápenij a pozdiegij k tomu przychazij: kteryz zde
 na swietie pry sandu slogij: tak pozdiegij to gest netak
 przyšnie: ale leščjegij trápij se wpekłe: kteryz gest se to
 liko rozšmiewal: **A**lebo czo zde na swietie gest zpozdiłost
 a neb rychłost: to gest na wonom swietie obtuženij a
 neb obleščzenij: nebrž zpozdiłost nebo rychłost przy tie
 lesných wiecech pocházegij zimocnienij: a neb z oblewe
 nij duchownych wiecej yakož muoż dołázano býti na
 zwyrzatech czerstwých: gess to mnoho w kraatkem cza
 su skonagij: a na leniwých kteraž malo wdlużem cza
 su weziny: **A**lebo leniwá duffe málo cziny: a když mysl
 przicziny weziny mnoho: **T**eż take kdož hoden gest ra
 dy: nachylnieyszy gest k zlemu swemu nežli ten kdož k
 sandu przyšluffy: **A** wssak dalšsy gest nežli ten ktož pe
 kelniemu oħni oddán gest: **A** tak tieżšy trápenij nese w
 oħni tento než onen przy radie a nebo przy sandu: **K**od
 ny pak pekelniho wohnie bez przestani přilifs przytře
 trestan bywa a bez oblewenij: **A**le ktož zabigij a čehož
 se horššyho nad to dopustij: **K**onecznie náramnie tiežce
 a przytře trestan bude: **T**yto wiecy sem tak powie
 diel niez przyłifs wtom netwódy: **A**le su niekte
 rzij: pokryty pyssin: kterzij sami vsebe pokládagij za
 wiece gisłi žeby tymto przykazaniym winni nebyli: **A**
 lebo neza bygegij nešmiewagij serani do sebe nieyake ne
 náwisti čigij: a to muoż prawe býti: ale proto nema gi
 fe wtom za sprawedliwe pocžitati: yako by przykazani
 toto s kruntsu odnich vyplnieno bylo: niez negsa pozu

Czlowieće pry
 nicemž sam o s
 bie wysoce apy
 sšie nešmyšleg

staweného k wyplnieniu/ nebo zákon Boží. gest nepossé
 wrniený a ohniem skuszený: a sedmkrát čistiený: pro
 tož žádný se prve nechlub tím žeby nechrzessyl hnie
 wem proti bratru: dokawádž se nevczigešs tak tichým
 tak vpořogenným býti: žeby gemu odyaty byli wšeczký
 wiecey spolu y s żywotem nechtiel by se hniewati na to
 ho kdož by to vcžinil: a hniewu k sobie neprzipaušstiel
 když by se gemu tak stalo: O kterať welike a hlubokee
 gest slovo toto: Snadno gest nehniewat se pořogenným
 a naty kterzij neurážegij tot y pořanee y howada ta
 ke činij: a howada vřrutnieyšsy: kterať teřdy gest či
 stá twá chlauba tve cžnostl že se nehniewášs: to gest
 že sy došsel takowe cžnosti y akáž przy sobie magij ha
 dij a lwowe: Ale gestli že by tobie odyaty byli: penize:
 duom: otec: matie: brate: syn: sestra: pole: vđ tiela tve
 ho: y żywot take / Tuto zastaw se a pomysl mořliby
 to do sebe mįjti aby netoliko se nehniewal/ ale ztořo ra
 dost miel a bořu dieřowal/ a dobre aby přzal a cžinil
 tiem kdožby tim winni byli: Gestli že ty wiecey mášs do
 sebe: diřky vzdáway bořu: nebo milost bořij mášs / Ne
 mųžeřli pař tořo do sebe mįjti: rozumiey tomu že tie w
 tobie wřorzenien hniew: a ta wuole duchownųřo zabi
 tij: a neb wrařdy wnitrz se tagij: A takowřt hniew za
 kon zbraniuge a přzemářa: Protož nasse mořnost seř
 nána řerze zákon powinowata gest/ a muřsy milostl
 bořij řledati gųřto potreřbij gest cžzemeli toto přřika
 zanj s cžela a zauplna zachowati: ¶ Ale dyřs
 řnad: ¶ Takli cžistų musų býti cžlowiek/ aby se

Členij cenořst ne
 hniewati se když
 žádný řwřdy
 nečinij:

Wřřba

ani gniewati nechciel: wewsszech złych wieczech sobie
 uczynionych: Odpowiadam ktomuto: że tak czysty byti
 owsssem má: nebo nicz poskwrnieneeho newegde do
 králowství nebeskeeho: Aleb do kawa a dź ta wuole
 trwá wnas: ktera až magujez danú przyczinu: w gniew
 wstępuje: gestie gśme nechysty: Musyt tehdy tak czy
 sty byti aby netoliko se nehniewal: ale aby dobrozřečil
 zlorzeczyćym/ dobrze czynil protiwićzym se: di ky czy
 nil bohu wprotiwných wieczech: a za adal na sebe wyc
 tiech protiwenství: Aby tolika hrzych miel wnena a
 wisti a netrapenij/ podie pijima onoho: Chwalte swie
 tlo y temnosti pa ana/ A chwaliti budh pa ana nakaž
 dy čas: w dyc: ky chwala geho wauściech mych: Pro
 toż na znamení toho że swatij židowssťij takowij gśu
 nebyli/ powiedijno gest onich w žalmu osinem: Skaz
 neprzięte y obhayeze: Protoż sem powiediel že zakon
 gest duchownij: Aleb ktoż tomuto przykazaniy ginacz
 rozumij: po židowssku a podle littery rozumij/ a neni
 hognieyssy geho sprawedliwost: nad sprawedliwost
 mistruow a zakonikuow židowsských:

¶ Protoż Swatý Augustyn ssest stupniuow sghledal
 gest przytomto przykazaniy: prwnij gest škoditi
 ač saam negsy vražen: A to gest naywysszy ne
 sprawedliwost:

¶ Druhý tije vrazyti než gsy saam vražen a to se
 srownawa s zakonem Moyžišsuwym:

¶ Třetij tolikeč vrazyti yako gsy saam vražen
 až podladto Zakon Moyžišsuow zstahowal se

Dokonalost a
 bystota křesťia
 niska takowá
 má byti

Pateho přikáz
 anie ssest stup
 nů

Kterýžto rozkazuje: zub za zub / oko za oko: neb ten za a-
 kon dopauštíj odmienu nieyati včiniti poňewáď po-
 dle wšelikeho prawa poklada se kódnegšs byti každe
 pokuty winny nežli newinny. Čtwerťe sa vražen ne v-
 ražey tolík; yako sy ty vražen: Paty gest sa vražen
 nikterak se nad žádnym nemstíj: tot se k přikazani
 božímu blížj: ale natom gessie nemj dosti. Šestý
 sa vražen hotowym byti y gessie takowý vraz šnestij
 to gest druheho lice nastawiti: Protož pohledj kterať
 chce hniew; krunu wywratiť: aby netoliko se neš-
 newal ale y žadal tolík; gessie tepietí: a ten takowý
 czist gest. Zdalž ty gessio toto slíffs nepomyšlis na
 tuto rječ: S. Dawida: přitís sýroke twe gest přiká-
 zani: G. Běšli pat gest kio gessio od gineho vražky ne-
 ma: musil sebe sameho vražen na sebe sameho se kñe-
 watj přitře czijně pokani: Protož nič nadto lepšsio
 nemj geden yakož přikazano gest milowati bližního
 swěch dat aby geden každy w nenawisti miel sa sebe
 tak yako bližního swěho mýwas aby křže to wšec-
 kny wiecey wwezeny byli w sprawedliwu miru: A tak
 tečdy mocz kñewu popuzugie: kteraž timto přkaza-
 ním zabij a vmtwuge se: ona gest nepřytelkynie
 křže křstowa: Protož kñewiwa mocz gest sama
 w sobie wraždnicze a zabijj: potřebj gest abych-
 me ji netoliko zranili ale sprosta zabiti: a vmtwili: a
 zákon odmienny nadni vyplnili: Nebo kdož zabijj bu-
 det zabiti: zabijj se pat timto zákonem: to gest oznamu-
 ge se kterať zahubena má býti: ale sama milost ji sku-
 teczně zahubuge: kteražto mocz popuzugiej kñewu

Nemaliko od
 ginsšho přiko-
 ri ten sam sobie
 ge čij

Hniew nemá
 malo wazen bý-
 ti: neš gest nep-
 rytel křže křst-
 owa

159
Edyž bude zabita: cłowiek bywa: potopyny: trpieliwy: li
by: fewssennu take gotowy ynepřateli milowati: a gim
dobrze czinitiweseliu se wzamuteczyciem wssiem wie
czem naprzekážtu gest to netrpieliwá a ne wobita a
mocz hniemu: kterež to wiecej na foyte málo lidy gest
aby sobie wáží bezpecie se na ginyly siwe dobre skut
ky: nezná gnyce kteraž zakon pánie gest neposstwrněny
a náramnie welmi duchowny protož ktož miluge křyz
a chluby se w křyzu pánie: Tent gest gessio nezabygy
nehniemá se: Nebo ten gest prawy duchowny rozdyl
mezy hniemem dobrým a mezy zlým: nebo zly hniem
toliko pro vřazenij a neš pro vřaz hniemá se: ale dob
ry hniem toliko swány křyzu a prowinienij býwa
A tak křozo pochrázi je sam sobie toliko cłowiek wo
sseliwosti gest a sebe samého prawidly pro křyzu
wssedy gine miluge a hadného nemá wnenawissi pro
ssodu wejmání: Ale vřetněs kdy by to tak bylo žád
ný by spasen nebyl a neš welmi moliczto: Dopowida
k tomu orotož sem vřetl že zakon gest welmi duchowny
a oto wřetlowanma ame obychme tak gej wypluli:
Zniž gest ego diwného že máto gich bude spasen: aniž
wřetl proto grámie tobie pišam neš ego gest vřa a se ne
možnež orobiti gest možnež aťoš w esmnež deziame
kapiš: Aťoš se přano fognu ktere wiecej nemožne su
vřetowho a su možne: Aťoš gest ego sem pomiedil: je
zakon prawnie a duchownie rozwešerit přestřastige
cłowieka za přypučenget mpatorze wiecej se a mpat
bož: aťoš aby nad firm moce: tu a tu gienosy do ne
be pozow: Snutí a rěczy: aťoš wřetl sem ocy: mřetna

Rozdyl mezy h
niemem zlým a
mezy hniemem
dobrym

Nežli malo li
di spasenobite
wřetl pro žed
ny sobie nezau
steg

Goru odkawadź mi pomocę przigde: nebo żadnego ne
 nij odtud wýstupku: Etomut musy człowiek przyguti
 aby tak był czyst: budto gestie zażiwności neb przy sm
 ti a neb wuoczysty: Protoż nechciey pychati że nechce
 ssys: gestli że czigess se. Gniewati pro wieczy czasnee
 neb negly gestie w duchu sprawedliwy skrystem: ale
 s żydy gły tielesnie sprawedliwy: A czoż sem otom pri
 kazani powiedielko wsszech oginych rozumyno ma bý
 ti tymż spuosobem: Aleb gedno kazde z nich przykaza
 niy/gest duchowniy neposskwrnieni: wierne skuffene se
 dmkrať wyczyszczeni: acz koli rzijdo tak wykłada se:
 yakoż Dawid wgedenaczem žalnu natu wiecz narzy
 ká: A tak yako w rzeczem yazyku skogij: Kdoż koli
 gniewa se na bratra swego bez przyčiny: slusnie: S:
 Beronym to slowo/ bez przyčiny: wymazati rozkazu
 ge: Nebo yakoż on prawy że skrze toto przykazani w
 sselika przyčina k gniewu wynyma se/ a to slowo przy
 dano gest: neb w kmichach prawych se nenaleza: Ale
 dūt niekto proti tomu: Ty odo konalych mluwys: w
 ssak proto wssyckni nedokonaliy zatraczeni nebudau
 Odpowijdam Etomu że prawda gest/ neb gsu stupnio
 we a neb powazy wtomto a w kazdem ginem przyka
 zaniy mezy sebi rozdylni: yako y sam pán ctyrz racil
 do skniti weczteniy: a swatemu Augustynowi ssest zda
 lo se byti: Nayprwniy gest aby neza bygel skuffem/ w
 ssak tak mas proszpiewati wlepssy/ aby ani slowem/ a
 potom ani znameniy: potom ani sroczem komu czo
 wsskozowal: Gestli że pak zasluženiy chceš tudy dogi
 amusys take chitwie na sebe odpornych wieczij za

Przykazani bo
 hie karaka gsu

Odpor s odpo
 wiedi

Krześci karat
 má prospiewati
 ten odedne w
 obrem

ale sami toliſo ſkutkowe: aniż ten podniet & hrzeſſenij
 ſkrze ſpowied odgijmá ſe: nebo ani ſkrze krzeſt: ale pro
 tot magij: včena býti przykazani: abyſc me poznali
 hrzych a wiedieli czo máme czyniti: to czeżo na panu
 bohu za dat: nebo ſkrze zakon geſt poznánij hrzychu:
 Ale je przykazani bo: i: wiece vkladá: než ſecz my mſi
 jem býti: Protoż niektierz budau krzyżet: tehdý ne
 moźne wiece przykazuget: a tak ſkrze przeſłupeni zat
 ratyli náſ: neſprawedliwie náſ zatraty: To geſt ru
 ſhanij: a k tomu takto odpowijdam: je to prawda neni
 Ale buoż proto przykazuget wiece nam niemoźne: aby
 nádnami ſe ſmilował náſ pokorzył & gledanij geſo mi
 loſti: Alebo k doż ſe przykazani toliſo včij aby ſe moſ
 ſpowiedati: det & ſpowiedi a ſmielet to czemut ſe naučil
 wyrzyka: a podtim wſydyczky tyż padá: niez tudy gin
 ſſyho ne púſobij: než je ſwiedomij ſwe wiece obtieżuge
 a zwiectſugij hrzychy zna gijez a gich nezuſtawagijez
 ¶ A ztoho toto mnoż wzato byti: je cżlowiek nienij do ko
 nalý: yakoż by miel býti: a to hrzych geſt: wſſak giny
 to & hrzychu ſe przychýta: giny m ſe neprzychýta: **T**iem
 ſe prichýta za hrzych kterzy ſtogij: nebo takowij hrzy
 chu ſwego nema gij wnenawiſti kteryż geſt wnich: totis
 to podniet: a ſkrze to milugij a wſmilu wu wechazegij ſli
 dmi kananeſkym: ¶ **T**iem ſe za hrzych gegich
 nedokonalost żywota nepočýta: kterzyż ten pednet hri
 echuow: vſtawiczným vſylým chieggij przemoſcy: ne o
 protu ſnaźnoſt a proten proſpiech: a cż koli přinich geſt
 hrich: wſſak neni ſgegich wuoli ale pti wuoli gich w
 tiele: protoż neni wnich czo geſt přinich: yakoż a poſſtol

Buoż preč lidz
 pſtry a yako
 nemoźny zakon
 rčzil geſt: vſo
 žyti

Spowied neni
 ytečna

Nedokonalost
 cżlowieci: ne k
 erym geſt k hri
 chu a giny m b
 z hrzychu

powiediel: Wziym że neprzebywá wemnie: rozumiey w
 mem tieli dobrota: przebywá Grzech w oniechno ale ne
 kraluge wnich: yakoż Jeshubeyssij mezy syny Wzrašel
 skými bydleli glurale nepanowali gsu: A opiet mluwi
 e Wziyma nuom wsedme Kapitulę: Niez nenuj zatracze
 nij godneho wtiech Kterzij gsu wkrystu geżyssy: gestto
 nepodle tiela chodij: procz: nebo Kterzij su Krysťowi tie
 lo swe su vkrzizowali spolu s žádostmi swymi: Nebo
 chodij vstawičnie na odpor tielu: a ne podle tiela: to
 gest przemahagij podniet hrzichu: Kterehož oni spijce
 wzařalenij bezpečnie obnechawagi: vstenuwssse nado
 brých skutecznych ¶ Nebo czot se zdá žeby wyznamená
 walo vmuczeni a smrt Krysťowa gedno smrt stareho
 cřlowieka a czeleho adama: Kderžto acz newnařle po
 gednu bywá vmrtwen: wssak tolika poliječky zassyčky
 biczmirtnijm: potom y hrzebyčky bit a probijgyn ma
 byti: dořawadž by neřkonal řlonie hlavu: Hlawa
 gest ten gisť podpal: ten wnitřnij řorzen řniewu a žá
 dosti: Kderž nemůž vmrtwen býti než mnohými odpor
 nostmi řřmoždiený: a gsa vmrtwen tepruw přestane
 Tořo řigúra byla gest: Kdež přeđ čas y synowe Wzra
 řelssij wssyčřni zemřeli gsu na paussij řromie Jo
 zue a řálefa: a toliko gine pokolenij wesslo gest do ze
 mie zařlybene: Kderážto wiecez druře obrzezanij w du
 řku wyznamenáwala gest: abyčřme netoliko při čřa
 řnych wiecezch ale y przy duchowných dobřých řkut
 czech řřřijdmie se zachowali: ¶ Nynij pořledme
 na nářse řřřestianske wyladacze pųřma swateho cřo
 omi otiechto przykázaných řmayřslegy: řřawij takto

Vmucenij Krysť
 owo řo wyzna
 manawa

Luther na wsi
telemyńscy
Przestępstwa
domlawwa

Zmierzliu
terozu nelschste

że anmyśl ten wlozitele tiechto przykazaniu nebyl gest
aby y klasze patrzyjz melibz zachowanu byti/lecż by
kdo chiel k żywotu przigyni podlee ony rzeczy chejssli
do żywota przigyni zachoway przykazani: A to tym
to twrdy:neb bylolibz ginacz:ztoho by myslylo toto pry
gyni:ze y ten by neussel hrychu:kteryz by nezabugel: a
toho se glediel warowati:laske do sebe nema gyncz: Kie
toto prawy znameniti znynieyszych wyklada czuow
pysma swateho:ale czo prawy nez to teeż czoż y židee
take prawy a smaysslegij:to gest ze litteru a swec na
lezy czyni znayduchownieyszyho przykazani bożyho
Neb nezabys tak tomu rozumiegy:czo by rzekl neuči
nys se skutku wraždneho/a ta wiecz:poniewadz snad
nie muoz se zachowati:hned dotiragij a prawy ze gest
przykazani tudy zachowano/acż kolisnad laske neza
chowals:ale toho oni zasrzuch a zaprzestupeni toho
przykazani nepokladagi ktera bychme sliemito wy
kladacz židowskimi naložili: kdy by sam pan tohoto
przykazani newyložil snadnet by zaprzeli:zeby nebyl
gniew sroczem tudy zasageny:lecż by snad zpatusce
zlosti czlowiek gniewal se:nejsa od żadneho ktomu po
puzen:a gestie newijm by y toto nalezeti drżeli ktomu
to przykazani:Protoż kdy by znali ze takowa a zlost
gniewu:nebo zkruntu se tuto zbraniuge:gistie by tomu
odeprziji nemošli:aby toto przykazani y sstrany laa
sky nebylo rozkaazano zachowati: Lecż by snad po
wiedieli ze sam od sebe czlowiek swu možnoscij muoze
gniewuost wtichost przemieniti bez milosti boży:
¶Drugee y toto se gim zda: A neb mussegij sobie

smayssleti że to przykazanię Niezabyjs: má obracze-
 być k czasu pokoynemu: w kteremżto gestli że by se kdo
 gniewał grzessyl by: a tomu gístie on chce: ktoż bez po-
 trzeby wylady gest nato słowo kładł: toliż co by rze-
 kl: Niezabyjs: nieudielalit żadneę krzywdy: Pałoby ne
 grzessyl gśla wrażeń gniewalli by se na togo kdoż tie v-
 razyl: gessie gśu k tomu neprzissli poznanię: aby to oni
 znaati mohli: że wssackny przykazanię nalezegę k cza-
su pokussenię a zkussenię: aby cżłowiek tudy poznal
 duch słow bożyich a cielesenswiy swec: tehdaz kdyż
 pocżige an bezdieky a moczy k grzycku se taaghe: a
 nenaleczá wtlele swcem dobroty: a tak aby s plaćem
 prosyl za miłost bożyj vzdawugijczyj: Alebo zde na
 swiecie nemuoż cżłowiek bez miłosti bożyj gniewu a ne-
 trpieliwosti obnechati: ya kōż skutek togo dokazuje: ne-
 lycz nebylby cżłowiek tūmto wczien: gineho gniewu ob-
 nechati: krom diabelskceho: a to ten diabelsky gest
 gniew: gessio neysa od żadneho popuzen z aumysla
 gniewa se a škody: a takowý gniew przy żadnych
 nenię howadech: a ne przy welni rzjdyckych:
 ¶ Teeż smaysslegij sobie cos oskuteku miłowanij boża
 nadewsseczko: a tak rozumieg że wczas pokoyge: a na-
 to se nerozmaysslegi kterať nemōżne gest w pokussenię
 a wtrapienię ne odstłupiti od miłowaanij boża
 ¶ Toto wssackno oni vtiessenie zakrywagi kdyż rozwa-
 žugi sobie oskutekcih prikazanię podle spūsobu golych
 słow: a tak tehdaz nachazegij sselmy tee slepoty židow-
 ske tyto: toliżto że miłost nenię potrzebná a nenię
 vmijniená w przykazanięch: lecz s wymientu

Duoh procz na
 cżłowieka pok-
 sieni dopaustrz

Zmierny diabel
 sty

a to neproneda statek lidſký: ale pro vmyſl boží / a přy-
 čina tiech kterzij nepuoyczugy aby miloſt boží byla
 potřebna k wyplnění přykázání tato geſt: aby tudy
 miloſt ta byla v wſſech wuoſſeliwoſti: když yako nowe
 obtyžený v kláda ſe nad zákon a činj negiſtj a neſ
 nadnieyſſy doſažení ſpaſení nežli ſamy zákon: a po
 niewádž by radiegi měla ta miloſt ſama od ſebe ſwu
 přijtomnoſti býti za pomocz a za obweſelení tiem
 kterzij magy zákon wyplniti: Tak muſſegy ſobie
 wymýſſleti nynteyſſy wykładačji ſſelmy neumieloſti a
 zazraky temnoſti: ¶ Protož takto máme držeti že přy-
 kázání magy konana býti w miloſti: netoliko ſtrany
 vmyſlu v klada gicy: ale zſtrany nedoſtatečnoſti čini-
 czyho: Ale prawda geſt že ten kterýž hniew wſedez
 má: acz koli żadneho nezabil / wſſak gſa bez miloſti bo-
 žij hrzeſſy: ale podle littery takowy proti tomuto přyká-
 zání pátemu nehrzeſſy: neč nezabigij zgewnie / ale w
 nitř ſedzem zabigy w duchu: a tak čłowiek bez milo-
 ſti boží nemuož ſedze a duchu mýti bez hniwu a bez
 podpalu nezbednoſti: yakožto doſazano muož býti ſkr-
 ze ſkuffení: že když nanás připaďne nieyakee pokuſe-
 ní a neč teſknoſti a protiwenſtwij: wezmeť ſe hneč
 kdes hniw: horliwoſt: a nepokoſy: Ale ta hniwu ta
 gemná zloſt to puoſobij: aby ſe nemoſl čłowiek zdrže-
 ti od zabiti: a tak prowinil geſt proti přykázání du-
 chowinymu: acz koli neni winen týmž přykázáním
 podle littery: neč geſt ſkutkem a zgewnie nezabila: a tak
 známee geſt že takowy wykładačji piſem ſwatých
 mluwij podle littery a ne podle duchu:

Zákon nemuož
 býti vyplněn b
 ez nápomozné
 miloſti boží

Trzetij teč zgegich neumieloſti zawira gij że by nie
 ktera przykazani bola zbraniugijczy nieczego: a niek
 tera potwrzugijczy: a to wopiet prawda neni: lecz sa
 mi kuci se slow sprawuges: Alebo pod timto przyka
 zaniym Aleza b. sz: zawira w sobie naramne potwrze
 niu nieczu cziniti: to gest toto: bud ticky: a srdece pokorny
 a trpieliwy: wchodny: a pokorny: Alebo rzecz zha gu
 gijczy wpuſmych swatych proto se klademeb gest tuż
 ſſy a gemnieyſſy nežli rzecz potwrzugijczy a neb vczy
 czij nieczu cziniti: y ako wtomto myſtie Maria wybor
 nu ſtranfu wywolila: kteraž nebude odny odyata: to
 gest czoby rzekl: nawiekę budet gij pypogena: A wżal
 mie ſteem dewatem zaprzyſaſl pán: nebudet togo lito
 wati: czoby rzekl: naramnie a wiecſhe li biti ſe bude ge
 mu: A teč zoto wżalmu prawnym: blaſhoſlaweny muž
 kteryž ne odſſel po radie zlych: czoby rzekl: knaywieſſy
 mu dokonaniy mezy dobrymi przyſſel gest: A tak omno
 gych ginych náſs rozumieti: Teč y apoſſtol k zima
 nuem wſedme kapitule tymž obyczegem toto wykla
 dá: Alepožadafu rzeczy vřazugijczy nieczu cziniti: kdez
mluwij: Ezo chcey dobreſho togo nečinijm: rozumieg
 ezo gest na odpor žadoſti: y ako čiſtoſta a miłoſt: protož
 toto przykazani podle littery gest zaha gugijczy: ale
 podle duchu rozumiegijcz gest potwrzugijczy: a vřazu
 gijczy cziniti: neb tak pán chce mi ti abyct me byli tiſſy
 a pokorny: ale ovi pomijegij wnitřniy obyřdu a mřz
 koſt: a tym gest zuorziwie zhanieł paan zbór židowſky
 ržka: nečiſtoſty na nohách geho: yakož Beremiaſo w
 plačy dĩja: v: kniſa ch: moy: wedwamezdcyjmy ka:

fchor nega
 y a firmu
 bant i thc

Rzecz zahaing
 cy a neb zapyr
 agizy w pſime
 ſwatem kteraž
 ſe rozumi

szkressyli gsu proti niemu a nesy nowe geho skrze ne
czystoty swe: ¶ Też y toto nesy milnyjs gest zaşa
yugijczyj a to podle littery zawyrat wssak tuto rzecż w
sobie potwrzugijczy podle duchownyho rozumu: bud
chistý: zdrzeliwý: stridny / skrowný: A to cziñ z srodcze ho
toweho a wdiecznego / a tak ktomuto vyplnienij gistie
potrzebij gest milosti ne zprzycziny boşa przykazugicy
ho / ale pro nedostatecznost przydokonaniy naszego tiela
¶ Też y toto ne vezimijis kradzje: slowa su zaşa yugij
czy / ale duch gest nieczego potwrzugijczy: to gest bud
duchem chudy: przestañ natom dosti czo más: bud
strzydny: ¶ Niebrz y toto prwnij / Ale más miji bo
budw giných: gest potwrzugijczy toto: pana boşa twe
ho gednoho milowati bndes a cziti nad tebe: y nad
wssczkerno: neb syez milugessli czo przitom ginýho
gednoho boşa nebudes miji: ¶ A też y druhe toto: Ale
wezimes gmena boşa tweho nadarmo to gest littera
Ale duch takto wykłada / swate a hrozne gmeno geho
A opiet wsselity kdo wzywá gmeno páne spa sen bude
Protoż tomu chce aby gmeno bożij ustawicim pocti
wostij zbáznij gmenawalo scia ze wijeze czieno bywá
a dobrořeczeno / skrze pořorne wyznaniy swe wořyzdy
a neb nedostatk: ¶ A opiet trzetyj toto: den swátecznij
cziti to gest podle littery žádne práce na ten den nećimti
słowa gsu zařágenij nieyakeho: gess to podtim nayzna
menitiefssy a naywietssy skutkow bożij welegij se czy
niti posluřa gic: vczijcz: przemaysslegicz osłowu bożim
wnitřnie a duchowniczewnitř vpořogemij: a wnitř
welike žanepřáždieni; zbořem: gess to twym skutkem

napomoczen gest: **A** gestli ze trzy tato przykazanij
 wylozys duchownie: to gest obratys ge skutkuom
 wnitrym: naydes ze nayprawnieyszy skutek gest la
 ska k bohu: druze wyra: trzej nadzie/ nebo nemysli
 czyzys boha: gest boha milowati nadewszczno: Na
 darimo newzysli gmena bozys: gest wieciti wegmno
 geho: a gey w duchu wyru wnitrym wzyswati a wele
 bity: Ale ktera wzyswati budu w kterech su newieci
 li: Ale kazdy kdoz wysywa gmeno bozys spasen bude:
 Alebo gistic swietiti den swatecny: gest sebo bohu postu
 fneho poddanego ucziniti: tak aby sam buoh wniem
 co raczy puosobitekdaz potrzebij gest trpieliwosti a
 nadziege: nebo tepru tu czlowiek za mrakotu zastup
 ge: kdyz czlowiek nesam zsebo puosobij: ale przedimnie
 czestiu trpieliwosti weden bywa: **Protoz** kolikrat ko
 li ty co snassys: tolikrat nety puosobys ale odpoczy
 was: a buoh tekdaz wtobie puosobij co raczy: ale ty
 newys co: neb ty toliko poddan gys co gina wiecz p
 sta a spuosobna na se nieczo ptigys: a to ta gest wiec
 kdej mluwys: Pozastawte se a posledie nebo ya sem
 buoh: Teez tekdaz sama nadziege tu kraluge wlasze
 kze wyru: **Protoz** prawie mluwys swaty Augustyn
 ze bohu naalezita ucztiwost gest v wyrze w nadziegi
 a wlaasze: A tyto wieczy gsu kdercz cziniti a zach
 wati se oznamys: a trzy gsa cztaosti duchow
 ny/ wyznamenanee pod spuosobem trzys przykaza
 ny zasagugucyich a wodwozugucyich od nieya
 kcho czynienij: **A** Bedinee znosta
 wanecho gest przykazanij potwzugucyich a nieczo

Czynosti zawn
 ene odprazda
 nych

Chciessli zo do-
breho to bohu
nesobie przypiso-
wau

wpazugijez cziniti: Tzi oteze y matku: ale y to ktera
ma duchownie byti rozumijno swachu powiedijno gest
acz koli litera toliko wede k znamenij zewnitrynnymu
pocziwosti: ale podnany a neb cziniyey pocziwost ma
do sebe miji bazei a gotowi posluffnosti: ktereż to wie-
czy nemożna wiecez gest aby bez miłości coży mogli by-
ti: y akożto muoze dokazano byti: kdyż na cziowieka po-
kussenij przigdy: gestto przitom takowa prace tobie na-
stane: ktereż gsy se niekdy nenaadal: W toto cziwte dosi
zname gest: Nepowijss falessneho swiedomij: słowa
gsu zasageni znamenawa gijez: ale w duchu su słowa
wedacze a radicze nietezo cziniti: a to gest aby bliżnij
ho swego potieffowal wymiłow a gijez: geho: obraniu
gijez: a wssieczko czinie coż by ty k sobie miji chciel od
cziowika kdyżby slo otwii pocziwost a otwee dobre
Winiy dwie przikazany take wiedoma sli: ze nepoza
daci podle littery: to gest zroze przyti bliżnijm swym
wsseho dobreho: a nechtyti aby se komu co zleho stalo
A tak zniech wsszech wiecez dokazlye se: ze desatera pri-
kazani podle littery sepsane: prawie duchownie wykla-
da se od krysta a od apostoluow: kdez oni wcy wjrze
nadiegi: lasze: posluffenstwij: wcztiwosti: pot orze: tich-
sti: potogi: trpieliwosti: strzudnosti: czistocie: chodobie:
dobrocie: dobrotiwosti: obweselenij spolecznemu prza-
telstwij: A tak tyto gsu netak mnoho odwozugijez ya-
ko wczicze a wedicze k nieyatemu cziniemij: Ale ow-
sem wssieczkny rzeci desatera przykazani gsu ducha-
wnij: W protoz nawratme se za se k tomu przykaza-
nij przed se wzatemu: Wniemz pan poczyná od tich-

Kruche desate-
ra. przikazani
bojibo

si a sladkosti ducha večiti človeka: aby k bližnjemu
 svemu človek tak tišše se a dobrotijwie zachoval
 čo musoť nayspodobnietij k bohu a kterať k sobie boha
 žada natchylného býti: tak y sam k bližnjemu svemu
 aby se vřázal: Nebo dobrota bohu človeka velmi *Lidé dobroti*
 činij mileho: protož máť človek býti taký: dobrotivý *vypánu bohu*
 přijwetiwý: krotký/ milostiwý: vprzijmý: powolný: do *se lišij*
 brý: čo by řekl bohu nayspodobnietij: Nezařijš: ne
 bud mordercem: nebud newořnutým: nebud ostrým: *Nezařijš to*
 twrdým: přijkrým/ neřnadným/ ģniewiwým: Ale tořo *gest to řizřiz*
 nemuořes dořijti leč řkrze ducha milosti bořij: a toto
 přijkázani řas k tomu přizwořuge: abyřom ducha
 milosti bořij řledali a řádali: To teř dij řán weřřtenij
 řwateřo Matřusse w: v: řapi: Wlařosławemij tiřřij
 neř oni wlařnřti budř zemij: A tak řtořo toto wyřbra
 no muoře býti: ře nadarmo sobie takowij pořřleřugij
 řterřij nezařijgegij: a wřřak aby byli dobrotiwij řř: de
 neřledařij: neř řkrze to toliřo podobenřwij přijkázani *Človeku nař*
 a mrtwa u litteru mařij: geřřto řkrze takowee domnie *řij neoliřto wř*
 nij wřebe: řeřby nepřeřřupowali přijkázani tořoto/ řa *řidy ale y wřře*
 řo zařřierami zařřienijuge se wnitřnij řřijn diabla ře *liře ģniewuř*
 řemot: A te wieceř polořijm takowe podobenřwij *wyřřřřřati ře*
 Wlařassenee wářno řdā ře řřudenee byti: a ře řořkosti *Podobenřwij*
 ale naleřijęz wody řřřmotem zařaluge se: ale řamym *oneřassenee w*
 woleřem tiřřęřęze wřassuge se: Teř človek řa zařa *apřie*
 len peřřij přizrořene w sobie řádosti: ta řemný ģniew řo
 řřen w sobie mā/ a ten wřpupā řdyř pořřřenij přijkā
 řij: aniř ty ģiřřę ģniewiwęřo zařalu ģinudy mořřij
 řogeny byti: ředine řkrze oleg ducha milosti bořij:

podobenswuj:

2. Wuj.

1. 11. 13.

główny

20 p. 174.

Wid.

p. 89.

pag. 66.

Wid. 2. Wuj.

Krytus wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj.

Wid. 2. Wuj. Drużę podobenswuj: Toż neb wrażeńi a neb gi
ny zloczinecz/nemordugeli/nebygeli naczas skutecznie
zdali kniżę natom došli mǎ: zbroge nepoložili: neb dom
nijwati se bude že kterať prwe mordował magiję při
czinu geššo by to też včinił: Tak cšlowiek acz koli ne
gniewǎ se skutkem: wššak mǎ wnitř mecz gniewu/ ac
koli wpoššwie s chowanǎ: ale neližij se to božu: leč od
ložij mecz a odwrže/ aniž natom došli gešš žeby wpošš
wie byl/ strach gešš obudicij přižhodie: neb tento gešš
mecz: kterýmž zabit gešš syn božij: Protož acz koli by
nezabijgel: wššak przed božem wrażeńi mecz gešš/ neb
wzbrogij tee nalezien gešš/ kteruž syn božij zabit gešš
Neb kdo bezpečnie przed knižetem mecz poneše: bu
deli to známe žeby tim knižetcy syn byl zabit: Protož
tak daleko gniew mǎme odsebe odložiti: a zkruntu sro
dze wyprazdniti: aby za nemožnanu wiecez bylo: kdy na
potomnij czas gniewu se wyprayššiti: Teč y pes:
acz koli skutkem na czas ne vřausne/ zdali proto gin
dy ne vřausne: nebrž tim hořšy čym vřladniečšy a
mlečeliwiečšy bǎwǎ: Ale nastoyte welmi maalo lidij
gešš aby auřlady sive wšrdcijch složene spatřowali
a obracžowali sobie: Protož napsano gešš wpa
teem žalmu: zewnitřku plnij gsu vřladnow/ sřdže
gich marnee gešš: a to gšme my takowij: Protož
počijnagijęčijch tožho przyřžazaniž zachowati: pe
wnij a wlašinij stupeň gešš ždřeti se od skutku wra
žednecho: ani saam činie: ani powolugijęze: ani ra
dli křtomu pomahagijęze: yakož obycžej magij čini
ti: když od gednošho k druhemuu neše/ a vřřacž puo

Wid. 2. Wuj. Drużę podobenswuj: Toż neb wrażeńi a neb gi
ny zloczinecz/nemordugeli/nebygeli naczas skutecznie
zdali kniżę natom došli mǎ: zbroge nepoložili: neb dom
nijwati se bude že kterať prwe mordował magiję při
czinu geššo by to też včinił: Tak cšlowiek acz koli ne
gniewǎ se skutkem: wššak mǎ wnitř mecz gniewu/ ac
koli wpoššwie s chowanǎ: ale neližij se to božu: leč od
ložij mecz a odwrže/ aniž natom došli gešš žeby wpošš
wie byl/ strach gešš obudicij přižhodie: neb tento gešš
mecz: kterýmž zabit gešš syn božij: Protož acz koli by
nezabijgel: wššak przed božem wrażeńi mecz gešš/ neb
wzbrogij tee nalezien gešš/ kteruž syn božij zabit gešš
Neb kdo bezpečnie przed knižetem mecz poneše: bu
deli to známe žeby tim knižetcy syn byl zabit: Protož
tak daleko gniew mǎme odsebe odložiti: a zkruntu sro
dze wyprazdniti: aby za nemožnanu wiecez bylo: kdy na
potomnij czas gniewu se wyprayššiti: Teč y pes:
acz koli skutkem na czas ne vřausne/ zdali proto gin
dy ne vřausne: nebrž tim hořšy čym vřladniečšy a
mlečeliwiečšy bǎwǎ: Ale nastoyte welmi maalo lidij
gešš aby auřlady sive wšrdcijch složene spatřowali
a obracžowali sobie: Protož napsano gešš wpa
teem žalmu: zewnitřku plnij gsu vřladnow/ sřdže
gich marnee gešš: a to gšme my takowij: Protož
počijnagijęčijch tožho przyřžazaniž zachowati: pe
wnij a wlašinij stupeň gešš ždřeti se od skutku wra
žednecho: ani saam činie: ani powolugijęze: ani ra
dli křtomu pomahagijęze: yakož obycžej magij čini
ti: když od gednošho k druhemuu neše/ a vřřacž puo

Eff sane peculiaris offerre
 wod wrajd a nesnazy činid a vwozowati lidi w hñen
 a wrozborge: w swary: v klady: wrajd: Jakos Swa
 tch Pawel k Gallatuom w patec kapitule otom wy
 pisuge a vczij: Tento stupeň zda se snadný a malý:
 ale gest weliký: gestli že praawie spatzen bude a ma
 lo gest lidi przitom newinných: neš ma alo lidi kterzij
 by swuoy yazyk tak zadržowali: aby nerozsywali roz
 broyuow/ a tudy pokadz nanich gest wrajd zachyňa
 gij. Od kterehož welikeho a czasteho zlecho swaty Au
 gustyn prawij že matka geho byla zprossienaa a zwa
 lšanj Bozij milosti/ libro confessionum nono: Aniz snad
 nie domnijway se sprossieniu býti od tohoto hrzjchu:
 gedine lecz ten kterij pokoyný a myslj vsyluge: oto
 czož potrzebnecho gest a pokoyneho: to toliko mluwie
 czož hñewiwe a neswornce lidi mohlo bý smierziti a
 v pokogiti: A neš aby swornce lece swrdil wprza
 telstwij: mlcže o zleem a oznamugijz do brece obogij
 ho v wobu thowaryssuow / yakož czte se przyklad
 geden: o poslu a sluzebnyku opatrneem poslancem
 od paana k podruhu gednomu/ aby se gemu kaazal
 stichowati zdomu geho: Sluzebnyk pak przyssedossy od
 paana swecho: pozdrawenij gemu wzkazal: a wopiet
 k paanu nawraatissy se / powiediel že se chce
 wystichowati: a att ginssyho pominu diwným spuo
 sobem/ paan potom w hñewu vtroczen gsa: srozu
 miel gest sluzebnykowie opatrnosti: A protož
 praawie powiedijno gest: Ecce Sot a nebo vtr
hac gest trykrsat wrajedlnykem. Ale tryz ge
dmu raanu zahubuge. Mayprwee sebe samecho
triplex est Comiciu a...

brigiu
 s. 1
 g. 1
 bok 1

m. 1
 j. 1

Pro. 24
 prstlad oflns
 ebnyk opatr
 osti

12. 22
 p. 76
 vi. p. 19

Sot a vtrhac
 troynalobne
 wrajedlnyk

obtr
 tator

Originalis et Calumnia ten

Veter. Diabolus calumniatur nos apud Deum, et De-
um apud nos, et nos inter nos. conf. claus. 1. et 2. et 3.
apud nos, et nos inter nos, et nos inter nos.

Kabalijskij
napomijn im: protoz dolegij dopowida protoz zawrhu
cze wffeliku neczistotu a hoynost: zlosti przigmieta wti
chosti wsyte slowo: y ako by rzekl: nest: nawayte wffecz
kny neczistoty: a dosytosti zlosti wassy: to gest newyda
wayte se w neczistoty a zlosti: aby ste ge z vplna mieli
wykonat: ale dosti mate cziniti odpiragijc a odmluwa
gijcz: neb gestie pridzeti se was bude neczistota a zlost
a przidawa y wffeliku hoynost: To znati dawagijcz
ze kdosz proti tomu bojugij: negsu bez zlosti a neczistoty
nadto pak wijeze wffeczku neczistotu do sebe magij
kterzijz nebojugij: ale nato wydaducz se wtom trwagi
podle rzeczy napisane wzaltarzy: byl przytomny prziw
ffelike czestie nedobree a nize doklada: neb zlosti niemiel
wnenawisti: Tu apostol neczistotu a neb mrzkost na
zijwa zadosz zlu: neb gest ona neczistota a mrzkost du
sse y duchu: a gest przyczyna gniewu mezy lidmi: neb
proto se wespolek gniewagij: ze gedon drughego zadosi
przekazij: protoz zadosz zlu: yato neczistotu do czela a
wslawnij odwrtecy vczyn: ale skrze zlost gniew rozumij
neb y gniew gest nieyaka zlost hoynost a zbytecznost
duchu: napodobnie sferednym zbytkuom tiela: yako by
rzekl layno a zbytek zlosti: to gest zlosti wywrzte a ne
tiegte chowati: neb gest layno dusse ohawnosti: ale to
dosazeno mnuz byti tudyto: gestli gedon kazdy bude ry
chly klyffenij a zpozdiy k mluwenij: neb gniewu ne
toliko gsu rychly k mluwenij a zpozdiy klyffenij: ale
ani toho do sebe miji mohti aby co smleżeli a neb wy
slyssali: neb rychly k gniewu: rychly gest take k mluwe
nij: a nazpatek: protoz wyborne gest lekarzswij k prze

Supra
corda
veritas
hostibus
in tyle
ubi
lis

Ziadosz zla prz
yczyna wffeho z
leho

Gniew

P

nr

lomenij hniwu: aby cłowiek sobie na sylae czynil a pki
wykal: nayprwe zpozdyłm byti k mluwenij: když by se
rozgniewal: Druhe czož gest dokonalejšyho zpozdył
byti k hniwu: a to vsebe wloziti ze nechces se pozmni
k hniwu: a chytiti niekdy sebe skusyti: mošli by smleze
ti gsa proti myśli vražen/ale wymlūwagi se niekterzij
se pro boha a pro sprawedliwost hniwagij se a mlu
wij proti kazdemu kdož by se koli nahodil: Takowym
odpyra a apostol tiemito slowy/ kdož dij: Muz posta
wen gsa w hniwu/ sprawedlnosti božij neczynij/ nemož
ne gest aby bohu liby skutek vczynil: kdož se hniwaa
a z hniwu czynij: poniewadz buoh gest nad pokogem a
nad swornostij: genuj se niez burzliweho nelybij: Pa
matowati slusne gest na toto czechoz mnozij nezna gij
a zwlascie ti kterzij na czyzij nesprawedlnosti hni
wagij se: ale swym lahodij/ a niekdy se gimi chlubyj:
Teez opiet nūze mluwij: Bepili kdo mezy wami nabo
znym zda se byti: nestroczugijez yazyku swego/ ale swo
die srdce swe tohot gest naboženstwij marne: Dwelike
slowo kterať su mnozij welmi mluwnij: y take yakož
tiedk zwlascie tuto dotycz: przykzij: hniwuwij mezbod
nij: a wssak chciegij za nabožne a swate widyni byti
Teez take naboženstwij cłowieka mluwnego marne
gest: neb hniw muze sprawedlnosti božij neczynij: a tak
hniw sferze yazyk naboženstwij y wsseliku sprawedl
nost marnu czynij/ to gest zewnitř wsslechtilu ale wnitř
prazdu a daremnij: Protož takow cłowiek nabož
ny a neb sprawedliwy swozoge ne gine ale srdce swe
domnijwagijez se nabožnym byti: gest to przniem togo

*Hehle nabožn
jęzłowe zo se
toto prawij*

neni ¶ Teeż apofftol w ka:trzetij wypisugicz nebezpe
 čenstwij a wieczy zle pochazegicz z yazyku takto mlu Kto rad gine v
 wij Nlechstiegte bratrzij mogli mnozy zwas mistrzi byti ci i a kate przez
 zna gicze ze tujze sauzeni budeme / kekl nechstiegte mno ti sobie toto:
 zy: to gest nechstiegte wssiczeni chytij gine včiti: a hbitij
 nebywayte emluweni a kučeni: a zpozdilij klysseni ale
 geden každy žaday aby mohl včedlnyjem byti: a dru
 hemu postup mistrówstwij sweho: aby nebyla mezy
 wami roztržka yakož tu se przihazy kdej mnozy su vci
 telee a žadnij posluhačij: a geden každy pti druhemu
 iwewssiem se protiwi yakož gsu činili kacyrzi w czyr
 kwi Mistrim byti neni zla wiecz: ale ze mnozy chytij by
 ti: to gest ze chytij byti rozlicznij žadny žadneho neposlu
 cha gicz: ta gest wiecz procz tujze sauzeni budau A tak
 aby se toho nedopauštíeli odwozuge przedkladage ne
 bezpečenstwij: poniewaž y kromie tiežssiko sauđu kles
 ryz namie wydan bude: dosti su ginssimi obyčegi pšre
 ssili Nenit potřebij přijčiny hrzychu hledati tiežssiko
 odsuzeni pto neb w mnohych wiecech wssiceni sme zhrě
 ssili uetoliko wslowu ale mnohy mi ginými přičinami
 totizto očima vssima rukama a wssemi smysly: poť
 y myšlenim: a natichto prohrzešeni dosti máme miji
 abychem y ginssich nase nebrali A dale tomuto take v
 čij aby geden druge nepokaušel se zhrda včiti yako by
 sám wniczem neprowinil: yako by ržekl y proc přijšnie
 sebe wespolek tresczete a geden každy vsyluge mistr
 drugeho byti zdaliž newijte žadneho newynijmagicz ze
 sme wssiczeni zhrzešili ne přigednom ale přimnohych
 ¶ Gestli ze kto przinieťterych wieczech neprowinij a

žadny nemá
 drugeho včez
 urziwie treska
 ti a potupowa
 ti neb sám take
 nemij bez hrzy
 chu

nebo w skutku: czo pak smýsleti bude o slowu naydeli se
kto by w slowu nehrzešil: tent gest dokonalý muž: y ako
by řekl ten se za dokonalého neklad leč y příslowich
hrzých se nedopustis: czo by řekl takowy žádný mezi
wami nenayde se nebo wšicetni při mnohem sme pro
winili nadto pak w příslowijch: proč tehdy wespolek
proti sobie pýchate a wyzdwiugete se a neradší wti
chosti wespolek sebe napomínáte a snášíte: ten takow
ý dokonalosti muž může wšeccko tielo wauzdu pogij
ti tak tomu rozumiegi: muoželi yazyk škrofiti/ muož ta
kec czele tielo od hrzých zachowati: Aleb ktož nehrze
ší yazykem bezpochyby y giný audowe giž škroceni
sua: poslussenstwij poyalot gest ge wauzdu: A dále k
naučenij trzy potládá příklady a podobensstwij: a
jednoho gest giž došel vzka: A protož konie na vzdu
pogijmáme aby nam potocitij byl: a tak gič wšec
cko tielo spravugeme: ¶ Druhý příklad: posled na lo
dij ač welike su a wietrowe sylnij nastawagij/ a wšak
malým weslem přewedeny býwagij: tu kdež vmínij a
vložij sobie plawecz: Takť gest yazyk aud malicštý: a
welikými wieczmi na horu y doluow zmýta: Y ako by
řekl takto: konie muožem na vzdu pogijti a ge zpra
witi y lodij: a dolegij powijme že y howada: A tak ya
zyk na odpor: poniewadž gest malicštý aud přílijs
snadnie a lešze mielby odnas škrocen a zprawen bý
ti: ale widijme že gináč se přyzhází/ neb sa am yazyk
welikými wieczmi zmýta na horu y dolu: y ako wjet
lodni na odpor prawidlu: kterýmž lodij poyatá spra
wuge se: yazyk podle mýry welikosti podobný gest hře

obhagy
nota

Bija nakteremz sprawa bārky záležij: ale skutkem a
 mocij gest tomu odporný podobněyšy wijce wietrum
 a baurzem: **T**ezetij przykład: považ vsebe kterať
 od malicžkeho ohnie yať weliký les se zapaluge: **A** ya
 zyk gest oheň/a yako swiet wrech neschetnosti/ rzecz
 kę yazyk gmenugij swietem nesprawedlnosti: yakoby
 rzekł: yazyku tolik pocházij nesprawedlnosti: je pro
 mnozstwij a rozlicznost diwnu za swiet nieyaky držan
 muze býti: neś woheň gest: a mnohe wiecey zapaluge
Tiemito wsseni slowy y potomnuijmi to činij/ aby nás
 tudy napomenul a naučil: je naywiesšy nepřitel náš
 gest yazyk vlastnij: a je od yazyku nemáme se meenie
 wystrzyhati/ než yako od naywiesšyho nepřijtele: a
 čím gest menšy tým škodliwiesšy: malý gest saam
 wšobie: ale náramnie weliký w mocy a wskutku: **N**e
 ho niez snaze neurazij swiedomij nežli yazyk: **A** protož
 po klášterzých mlčenij wloženo gest: ač foli pti tomu
 diábel vmieni logikařke: wweď gest pliskačky naižwa
 wiesšy misteyni: **A** ztepriciny pá aby kwapnost vmie
 nij škodliwrozij wssem řka: je každeho slowa marne
 ho magij lide počet wydati/ twrda ale potřebná rzecz
 proti tak plžke šelmie a nayškodliwiesšymu gedu:
Tez y mudrcy poňassti seznali su je zte přičyny cžlo
 wieku přirozeni dalo dwie vssy a gediný yazyk: aby
 byl kšyssenij nežli kmluwenij zchopniewšy: **A** vssyne
 toliko šyroke a otwřzenee zewnitrz: ale y nauššky
 wořolo rozložitee aby leepc šyřselo se: a wnitrz
 za točijte aby nevyššanee slovo nesnadnie po
 minuti mořlo: ale yazyk netoliko zawřzený a škyty

zazik wsh

z rzecij apoffe
 ola przedpowi
 edienych, wyś
 rana pielna
 nauzenij: zwa
 szuma wtrhae
 um/a tiem kder
 zijz zlo rzecij li
 di: a nedostatky
 gich

ale takce zdij kosiennu zawrzeny: totizto zuby: a dale
 przykop masytę: to gest pylk owe a mijmo to poda al
 od plicz a od srodcze postawen gest: tolik na stroyuow po
 trzebuge: a vssy żadneho nepotrzebugij: żadneho tako
 weho nastroge: a gesttie wssak yazyk rychleyssy gest
 mijmo wssieczny smysly/powaz sobie toho ktera k piet
 smysluow yako piet lodij wozij se po tiechlo wieczet
 smotnych: a wpamiet wieczy nechisline wwozugij skrze
 widienij: wlyssenij: dotezenij: powonienij: kossowanij:
 a proto nemozu tu smyslowe tolik wneestli do glawy:
 aby yazyk wen wijze newynest: neb czasokrat mluwi
 duomysly czlowiek podezzenij: domnienij: smyslynty
 klamy yazykem wypowijda: ktereżto wieczy ani su ani
 byli: ani se kdy stanu: Teez ztee przyczyny druga
ra na Egipteych byla gest dopustienij zab: a skrze to
 yalow a zwawost wyznamenawa se: neb nayprwniey
 ssy rana byla krew naznamenij toho: ze poniewa adz
 czlowiek gest tielo a krew wssieczken gest: yazykem mlu
 wij a nie kromie marnosti: a czym gest marneyssy tun
 wijze chce mluwiti: A potomto gistem znamenij mar
 ne* czlowieka/poznass gestli bude mno* mluwny: a tez
 za se czlowieka stalego a wazneho poznass potomto z
 namenij: gestli bude strydmy wslowych: stiedry wsku
 tku/ neb takowij lidec wuoffliwosti magij mluwenij
 gedine lecz poslussenstwym a neb potrebnosti k tomu
 budau przinuczeni yakoż wzalnn: lij: napsano stogij
 Dniemiel sem a mlezel sem w dobrzych skutecznych: neb
 yakoż gim se styssie ziwu byti: teeż takce y mluwiti: A
 zase mnoze mluwenij nebudet bez strzychu: Teez przy

101
tom kde mnoho gest slow/ przitom cza sta krát nauze
Job w: iiii: kapitule: Zdali ktoż mnoho mluwų muoż
sprawedliw byći wczinien: a wżalmu: ii: mużi żwawee
mu nepowedet se dobrze na zemi: ale mnoho mluwe
nij welike zle gest: zwłásst kdyżto żhniwu bude pocházze
ti: Protoż Ezop yazykuow nakaupil: ma ge rozkázani
wyborneho a potom nayhorssyho massa nakupiti: ne
brż mnozij pro strach zlee powiestii: sami se wo hrdlo
przyprawili: A poetowe prawij ze Likambes skrze hā
liwe werffe Archylocha prziveden gest kтому ze gest
se sam wobiesyl: Wesli ze kdo gessie tomu newierzij
otaż se geho kdoż má nesnadnau: wadliwau: a pliska
wan ženu: a nadto przy howadiych czo puosobij: zubo
we: kopyta: pazaurzy: rohowe: ża hadla: ged/ a neb czoż
koli kтому podobneho: nebrż czo przy zlych lidech tak
we nádobij a zbroge: to też puosobij yazyk prziduſſech
Protoż dij Dawid: Synowe lidſſi zubowe gich brańe
a sſypowe: Opiet wżalmu sedmdesatem cztwrtym: Ne
chcieyte wystytati na horu rohu wassesho: odtawád po
slo gest luczisstie a mecz/ a protoż práwie yazyk gme
nuge se byći swiet neprawosti: a maly oheń weliký les
podpalugijez: A dále dij apostol: Tak gest yazyk vsa
zen mezy audy nassymi/ kterýżto czele dijo sſeredij: ya
koby rzekl: zdali neny diwná wiecz: ze ta wiecz má sſere
diti: a wſſeczeno tielo sſerediti: gessio neny daleko wod
nás: nebrż tak przipogena knám gest ze wnás wnitrz
przebýwá/ a mezy swými wlastnyimi audy: Podo
bne to gest ze aud netoliko audu: ale czelemu tielu essio
die gest: poniewádż od przirozenij audowe wespolek

L. k. b. d. 101. 11. 12.

ylfka ma

o sebe peccagij a pomagagij sobie: Sam gediný yazik
zewsszech auduow wssieczko tielo sseredij: to gest czynij
winne hrzýchý: tak ze pro samý yazik wssieczten czlo
wiek wnenawisti gest bogu y lidem: Alebo pliskawý
czlowiek tak gest zlehczený a zwosskliwený/ ze by pak
byl powssim tiele wsslechýlý: zpuosobný/ bohatý: wssak
proto niez prziniem nebude czeho by/ yako m rzuteho: li
de se nesztyli: neb kdož rád spliskawými a z żyawými
mi obczuge: a kdo gest aby gich radssy nehyzdil a ne
miel wuosskliwosti rzýkagich: O yak gest tento zlay
czlowiek: A dolegij dii apostol: Yazik rozpaluget
kolo przyrozenij naszego: a rozniecuge se saam od
ognie pekelnýho: Apostol: widij mi se ze by skrze przy
rozenij rozumiel to ze gsme zrozeni: Pakoz wysse wka
pitule prwnij napisano gest: Podobnýt gest k muzy
spatrzugichy mu obliczeg przyrozenij swego wzrecad
lu: A wopiet neb dobrowolnie zplodil gest nas slowem
prawdy: abychme byli stránka nieyaka geho stworze
nij: Protoz narozenij/ stworzenij: a splozenij slowe na
sse powaha: wktereež gsme zrozeni a stworzeni: A tak
kolo přirozeni slowe celá nasze bytnost: a yaktz koli sme
stworzeni/ yako czele tielo: A tak hniem to kolo naszego
przyrozenij ten wssieczten okrsslet naszy powahy zapa
luge: Ohen ten rozumieg gestto gest wrch wssy nepra
wosti/ a protoz nezapaluge czastku naszego przyrozenij
ale czele przyrozenij czym trwáme a gsme žiwi: Alebo
snad takce proto kolem gmenuge: netoliko pro wyrozu
mienij czeleho przyrozenij: ale pro wyznamenaanij
czeleho žiwota a wsszech praczij wtomto czasu/ neb ži

woś náš gest kolo toczitee: A doklada ge apostol mlu
wii: rozumiecy wošniem pekelnijm / zice przyczyiny aby
hektu newzal žeby hšew tuto rozumiel se odobrym wo
šni: Alebo yazyk pekelnijm wošniem gsa podnieczen
to gest nenawistij a šniwem wšee: ko czož smy zapa
luge šniwem a nenaawistij: zwlaasť když cšlowie
ka škrze šniw kniežemu motczyj ponuczuge a hšba
Paťoť se to dokazuje na šniwiiwých: Kterzyž wnitř
y zewnitř třešezij se / a zuorziwoštij se zapalugij:
Eštwrtce podobensťwii: Wšeczkro zagistee przyro
zenij / howad: ptačystwa / y haduow: y gince zwičii štro
czuge se / a podleč sweešo przyrozenij wmiřu vweđe
na bywa gij: Ale yazyku žadný z lidij nemnož štro
powaž vsebe kterať yazyk mnohými a vražliwými
šlowy nawoštřuge se / až geť tudy podobnešo činiť
wošni pekelnijmu: a šnižuge gešo mįmo howada: E
doť sam sebe nebude se baati: poniewa a dť štkodliwiež
šty a litieyšty šfelmu przy sobie ma a neťli wšeczkereň
šwieť: Kto mįti nebude wnenawistii yazyku sweešo: Kdo
nebude s ostřychanijm mluwiti: Když wšlyšty toľi hani
wymy gneny yazyk swuoy zhyždiený: Wale apostol
dij: yazyk gest nezbedne zle: pln gedu šmrtedlneešo: máló
gest natom řečy aby nepoťoyný byl / coť samo zsebe zle
gest / ale práwice nepoťoyné zle: toťižo vřtawiečnie štkodi
aniž kdy odštkozeni přestáwa ge a šned přidáwa: plny
gedu šmrtedlneešo: toťižo že netoľižo naťazuje ale zašigi
a to gedem prudkým a neľešťým a zpoždilým: oduťo
g iřtie seznati mřoženie kterať šlubeeže pronika ged
tieš lidij: Kterzyž gedny drušým sočij: a řať lidij

mar 5. 22

nakazugi a stráwuj: je w celem gich żywocie sotwa mo
 hū lekarzstwij naleznūti proti tee traweninie: když až
 do wnitrzności mozku kosti pronikne záwist a nenawist
 častokrát než by se smierzili snenawistij vmýragij p
 tož gmenugij ge gedem nenačazuguczym ale smrdij
 czym a prudkym: ¶ Piet appostol mluwuj: yazy
 kem chwalijme boha a otce: a týmž yazykem zlorzeči
 me lidi: kteržij gsu k obrazu a k podobenstwij božijmu
 včinieni: yako by řekl nemuož obogijšo spolu žádný ne
 činiti: leč pokojnie a neuprimie: ptož žádný se nestla
 maway žeby boha chválil: gestli člowiek a zlorzecžijšo
 wiew že boha nechváljš: poniewádž člowiek gest dij
 lo božij: neb kdo obraz malowaný a neb wyrzezaný
 muože hanieti a tupiti: aby také to hanienij newztašo
 walo se na malerze: a neb na rzezáka: ¶ protož Bere
 miášs wpatnaczte k apitu napsal: otieč kderžijš dijlu
 od boha včinienuemu zlorzecžij rzka: wssyčni mi zloře
 cžij: ¶ Zayas w: viij: k apitu také to mluwuj: když zla
 čnij hniewat se bude a zlorzecžit bohu a králi sweemu
 ¶ protož zwláštie wzákone zabráňeno bylo a gest: bo
 hu twemu neutřay: a knížeti lidu twěho nezlořecž: ¶
 apostol mluwuj zloayče králowstwij božijšo nedosa
 hnu: a kdyžby lide to wázili že zlořecžij co lidem: y bohu
 zlorzecžij: nebylliby owssem tak hotowy k zlorzecženij:
 yakož wprzijslowijch wčtrnaczte k apitule napsano
 kdož pržijkorzy činij nuznemu: trápijs stworzitele geho
 neb czo ginšyžo činij ten kdož zlorzecžij: než že se rau
 ha: slowa gina rozum gednostayný: gest to miel by rad
 šy nadnim lýtost mýti: a modlecž se rzetczy milý pane

včiniž gešo ginešo: a tak pána yako rzemeslníka slu
 šsy napomínati: gemu se modliti/ a nezlorzecžiti/ podle
 rzeczy wprzysłowijch: tñij: napsane: ktož lýtost ma a
 nad čudym človiekem/ tent čtj toho kdož gešo stwo
 rzil: poniewádž: S: Petr zbraniuge aby nebylo odmie
 niowáno zlorzecženijm za zlorzecženij/ ani zlym za zle
 Tež y sam pán křystus dii modlte se za protivníky a
 zahánče waffe: A: S: Pawel take dii k Azjmanám
 w dwanačte kapl: dobrozrecžte zlorzecžijem wam do
 brozrecžte a nechťiegt zlorzecžiti/ kterať se pak sliemi
 naložj kteržj zlorzecžij nezlo: ecžijem: protož Dawid
 w žalnu třidca tem třetím dii: Dowed yazyk twuoy
 od zleho/ a vsa twá at nemluwj lři odwrát se od zle
 ho a čijn dobre: sleday pokoge a následuog gešo/ toho
 to rozum takowý gest: že máme se wysřizhati netoli
 ko aby čom lidem neškodili: ale škodným zlym aby
 čine se neodplacowali: a netoliko dobre za dobre: ale
 dobre za zle máme odplacowati: ginač pokoge nenalez
 nem ani dosahnem: gesli zle za zle odplaczowat bude
 me: Ten tešdy gest stupen druhý od pána zapowiedie
 ný: aby žádný nezlořecžil: neřyzdil: neutřal bližnjmu
 swemu: a iako wprwnim stupni wjče se winnych na
 ležá mimo nadiegi lidřku/ tak y w tomtu druhem stupni
 ne° tři naywieci hřichowe yazyka simto přikazanim se
 zbraniugi: totizto zlořeceni/ vřhání: sočeni: gedněch k dru
 hým: Ale třeti tento hřich wprwnim stupni zawřzj
 gest: A škrze to wřecžky zle wiczy yazyka zbraniugij
 se škrze třetij: pate: řře: sedme přykazani: Škrze
 třetij přykazani křywe přysahy: ruřani y gina
 pro vinnienij proti bohu yakž koli: ale škrze paatee

zlorzecžijem n
 am/ nemáme zl
 orzecžiti/ ale sam
 je se modliti

zbraniugij se vrazky proti bližnjimu: skrze ssele slowa
 nestydacá: skrze sedme slowa oklamawagyczij a lsi
 wá przy wobchodych a sandich: neb wtom sedmem ta
 ke zawyrá se vtrhanij/ ale zgewne a przed sudzem
 Ale wtomto przykazani netoliko tito hrzychowe yazy
 ka: ale y ginij se zbraniugij: A protoz zlorzeczenij: vtr
hanij: a soczenij takow y rozdijl mezy sebu magij: ze zlo
rzeczenij gest czlowieka przytomnemu: a neb yako pri
tomnemu wtwarz lati: a podimto wseckny gniewowe
hanienij: rushanij/ winnienij: hyzdienij/ ginen přezdywa
nij zawyrá gu se: vtrhanij gest bez przytomnosti toho
kochoz se dotyce k ginemu mluwiti. a nasleduge zlorze
czenij: Nebo kdyz nanietoho zle wiecey kdo berze/ bud
to ze przytomen nenij: budto ze zmijnta oniem stane se
a to k ginemu donese giž zlorzeczenstwij včinieno gest
vtrhanijm: protoz zadny nenij vtrhacž aby nebyl zloley
cze: gestli nezgewnie ale sam vsebe toliko: A to dwe pie
knie gest wyslowil werss Dawiduow/ Odwed yazyk
twuoy od zleho/ to gest zadnemu nezlorzecž: budto gla
sytie: budto possepny m reptanijm: A rtowe twogi nem
tuwte lsi: to gest vtrhanij se waruoy: neb to lest gest k
dyž kdo za hrzbetem stoge mluwij: a okomž zle mluwij
ten toho nezná: Ale naspatet newsseliky zlolegeze gest
take vtrhacž: rozumiey przy gednom czlowieku: acž ko
li bohu vtrha: když czlowieka zlorzeci/ pakli dále pone
se zle wiecey dwau od gednoho k druhemu. yakoby ged
noho przytel a drugeho nepryitel byl/ giž dwoguyho ya
zyku soč gest a rozsewacž neswornosti/ horssy nad oba
dwa prwnieyssy y nad zlolegeze y nad vtrhacze: Pro

Rozdijl mezy zlorzeczenim vtrhanim a pomluwanim
 Czo zlorzeczenij

Czo vtrhanij

in. in. in.

in. in. in.

in. in. in.

toż ten a takowy człowiek krom tohoto stupnie/ wprw
 nym s mordercy má postawen byti: protoż zawrzem
 krattkymi slowy tohoto druheho stupnie rozum
 ¶ Prownijho stupnie tohoto przykázani nenaoplninge
 gedno ten kterýz netoliko nezabigij nebo neurazij: neb
 rozbroyuow nerozsywá: neb y zanedbawagijcz načas
 muoż to cziniti: Ale potrebyt gest tak tichým byti: aby
 radiegi obziwowal a wychowawal skutky milosrd
 nymi a dobrotiwými: A tak gsa pokoyný aby pokoy
 nymi a lahodnými slowy mohl a pilen byl nesworne
 wmiyr wwesti: a posadź naniem bude y prostrzedciti
 aby zle wuole nezy sebiu nemieli/ nebt takowy wlyssy:
Blažoslavlenij tissy: blažoslavlenij milosrdnij: blažo
slawenij pokoynij: neb oni wladniti budú zemij milo
 srdcnstwij doydu synowe božij slauti budú: Kze že tro
 ge blažoslavlenstwij wtom to przykázani zawrzijno
 gest: Tez take druheho stupnie tohoto przykázani ne
 naplnij toliko tim/ gestli žeby nezlorzeczył: nevršal: a
 neb nešaniel: Ale miymo to y tohoto potrebyj gest: aby
 wšsem swým protiwnijkuom dobrarzečil: a obžalowa
 ne aby wymlúwal: modlil se za wšseczky: a odpúral
 vtršaczuom ginyč podlé swe možnosti: Kze takowyt
 gest rozum duchownij tohoto przykázani: ¶ Tuto
 też otrzetijm stupni mluweno bude: ¶ Trzetij stupeň
 gniewu gest: rzeczy bratru swemu Báša neb Ačha
 z zawostrzenijm srdla a duchu/ yako by krtánem a
 neb zuby zaškrzypiel: w kteremž powiediel sem wšsecz
 na znamenij gniewu: kromie slow: nebrž y slowa kro
 máie zlorzeczenij a vtršani zawijragij se/ yakož su po

Kdo vyplni
 ge prwnij stup
 en tohoto przy
 kázani

Kdo druhe stu
 pen vyplni: z

Kzech otrzetim
 stupni tohoto
 przykázani

Wacem zale
 tento trzetij stu
 pen

smiechowu wslowijch: wkrzywanij wst/ swraſkowanij
 czela a noſu: zapalenij wtwarzy: potom mlczenij: od
 wraczenij twarzy: neochotne wzhledanij: Kterezto wſſe
 czky wieczy gſu znamenij myſli gniewu a plne nena-
 wiſti: przyday ktomu krzykanij a ſſtrzypienij zubow
 Przitomto niekterzy takto mluwijze giſcie ſluſſna po-
 trebaa g: ſt wiecz gniew mimo ſe puſtiti: ale neznane
 nij gniewu: Kterzyto rozum acz koli geſt wnieczem pra-
 wy: wſſak neoproſta wewſſem: a lepe by takto powie-
 dzieli znamenij gniewu niekky wziteczne geſt okazati na
 ſobie: ne aby zaznamenij gniewu drżana dyla: ale aby
 podobenſtwij mela kznamenij gniewu: neſ tym obycze-
 gem prawa znamenij gniewu nebudu: a geſli ze pra-
 wa gſu: teſdy żadnym obyczegem nemáme giſch przyſo-
 bie zadržowati: A ztoſo opiet moſilby wybornie rzeczy
 ze poniewadz znamenij laſky niekdy zanechati muoſe
 me: teſdy znamenij gniewu muſyme naſobie woſaza-
 ti: Neſ geſli ze znamenij gniewu ſluſſne geſt zſebe neſt-
 lada ti: proniey a ktyto wzitek muſy byti: procz teſdy ne-
 máme giſch radiegi naſobie woſazowati: proto abyſch
 me pod tim nenalezli ſwobody k obmeſſkaniu dobrego
 A tak teſdy lepe geſt na ſobie znamenij gniewu woſa-
 zowati: neſli gednu okazana przedſe drżeli: nebo ktoz
 niekdy ge okazuge: neſ gniewu to czyni: ale dobrym v-
 moſlem a s vprzymnoſty: a protoz takowy muoſ zſty-
 cju wymluwen byti: Kterzy pak drżi ge przedſe: po-
 taſh nanieſo geſt ze ta znamenij gniewu ſu poſchazeli
 A protoz neſtożyli tiech znamenij zſebe: teſdy bratra
 zuoſtawuge w domniemij gniewu: a ſkreze to przekazy
 prawemu a vprzymemu pokogi a ſmirzenij: ponie

Kterak ma ſi-
 owiek naſobie z-
 namienij gniewu
 u okazowati a
 Kterak niſz

wādž on ne bude wiefiti aby srdce drugého bylo vpo-
 fogene: a tak opiet prwnieyſſych wiczij se dopuſtj: **P**
Protož takowij vzitele kderzij znamení hñewu po-
 zuoſtawowati welegy: odeſtaniy magi byti k přiroze-
 nemu onomu příkazaniy: **E**zo ſobie nechceſ gñemmu
 toſo nečjiti: a czo ſobie chceſ to drugemu čjiti: **T**ež y
 onen poſhā powiediel: chceſli milowā byti miluoy/ ale
 netřeba otom pochybowat že wſſyckni byto rádi widie-
 li: aby ti kterež ſme neſ vrazili neſ rozhñewali: netoliko
 znamení hñewu puſtili mimo ſe/ ale nadto aby tím při-
 wietiwiegij vřazowali ſe/ p lepſſy giſtotu přátelſtwa
 ptož lide poſmířeni ſetrij a žada gi ſſiedřegſſych zna-
 mení přátelſtwa neſli prwetež take y buh ſſiedřegſſy
 dobrotu okāzal lidſtemu pokoleni po pñiſſeni neſ před
 pñiſſenim: neſ ani ſynů wlaſtnimu neodpuſtil geſt:
Weſſli by buh byl ráčil takowých znamení odpuſtiti
 ni zanechať: koby wiefiti mohl a neſ ſmiel že by knā
 miłoſtiwym byl: ptož ſynowe boží boha ſwe^e nečt ná-
 ſledugi: **A**le ſtrže tyto wiccy znáti ſe dáwa kterať geſt
 tiežká wicc příkazani božij zachowati: nebo ſkutek to-
 doſazuge: kterať neſnadne geſt lidem tato zlá zname-
 ni hñewu opuſtiti: a dobra předſe wziti kterať toči ſebu
 ſem y tā neſ k tomu přiwedeni moht býti: aby a ſpō na
 woſo twarz wochoiti k nepřyteli okāzali: neſ vpry-
 mie a zřede toſo doweſti niſoli nemohu/ leč napo-
 mocná gñi bude miłoſt božij: neſ rziťa gi nemohut
 tobie přiti: **N**emohut twym přytelem býti: a neſ ſtra-
 ſni lide nato ſe nerozmáýſſlegi že ſami nechcegi
 aby takowij mieri: neſ buh: neſ lide knim ſe

Prýklad nabo-
 hu kterať lide
 po ſmířeni ma-
 gi ſebu byti ta-
 leko lepe nežli p-
 rwe/

Czo pešlo bud
użij
Czo swiet nynie
yſſy

170
za chowawali: Protoż zteto mrzute a potworne zarpu
tiloſti liďſke ſeznati muożem ktera ke geſt pešlo budućij
a ktera ke geſt ſwiet nynieſſy: nież gineſo neż kralow
ſtwij diablowo: wniemżto tak welike zle wliďech nalee
zá ſe proti przyrozenij: przyrozený a właſtný rozum ne
vſtupnie zatw rzugijez: A tak teſdy ħniew a zawieſt od
ſebe ſe dielij: neginać neż ya ko wýno nowe a wýno ſta
re: Alebo nenáwiſt a neb záwiſt nież ginſſyĸo nemij neż
ĸniew zaſtaralý: Ya ko: S: Auguſtýn wypisugijez ĸe
ĸolu takto mluwý: S: Seżtř at ĸniew newroſle wnena
wiſt: at by neucżinil brzewna zdraſty: Alebo ĸniew ĸte
rýż brzo pomigij a negde wnenáwiſt: ſotwa ĸniew ſlú
ti má: neb ĸned wzapomenutý gde: Ale ĸniew zaſtara
ly býwá naye trwaliwieyſſy a naye gemnieyſſy zle: nebo
duſchowńij geſt tak że y wprziſlowij geſt: nież poźdiegi
ſe neza pomýná ya ko křziwda: a nież ſpieſſniegij nepo
mýgij ya ko dobrodýjnij: Dbo ge to býwá zprzicżiny při
rozene zloſti: geſtoby na odpor tomu mielo býti: Alebo
dobre przyrozenij cżlowieka tudý ſeznáno býwa: geſtli
že brzy zapomene na křzywdu: a dobrodýjnij dluĸo pa
matuge: tak aby nerád ſnadnie. K ſobie przygým al gin
ſſyĸ dobrodýjnij magijez przed oczima: ya k ĸmnoſým
dobrodýjným za ſe tim zawazan geſt a niekdy gemu ne
możným: ¶ Ale nazpátek zleĸo przyrozenij powaĸa
geſt vſtawicżnie na křzywdu vćinienú pamatowati
vſtawicżnie tupiti: nawrĸati: przedkłada ti wieczy daw
no pominule: Protoż przykładem toĸo dokażme: kdy
ſuſſy na ſobie okaza ti znamenij ĸniewu nebo przyſno
ſti: A to teſdáž y przytom vćiniſti muożem: geſtli by ſe

Powaĸa przy
rozenij dobreĸo

Powaĸa przy
rozenij zleĸo

Kdo tak neustupnie zły nalezli: aby gedni družce y trzectij
 napomenut gi: a nechciel toho przestati: techdaz netoliko
 slusny ale ma a powinien gest znamenij hniewu proti
 takowemu okazati: Protoz apostol k Koryntuom di
 w :v: Kapitu: Gestli ten který slowe mezy wami: bratr
 gest smilny: neb lakomec: neb modlat: neb layce: neb
 opilec: neb lúpežny: s takowym abyss: e ani pokrmu
 brali: A k Tesalonyczenským wdruhe Epistole w ka
 pitu: ij: Gestli zeby kto neuposlechl slova nasheho: zna
 menayte vsebe: a neobczugte snim: at se zastydí: a ne
 pokládajte geho jako zaneprzýtele: ale trefczete jako
 bratra: Kze neyako neprzýtel: ale jako bratr napra
 wen má býti: Takowy gest hniew swatý a dobrý wpi
 smých swatých welmi schwálený: Protoz przitom na
 tento rozdyl pomatowano má býti: nayprw aby przy
 posnutij swym przed očyma miel řeč tuto Krysiowu
 Gestli zeby zhrzessyl proti tobie bratr twuoy, poprwe
 nemá býti zawržen: ale napomenut: Neb gestli zeby se
 dmdesatekrát sedmkrát milosti prosyl: nemá gmu ode
 przyna býti: družce vsebe protoli hniew vřazuges se
 gest tebe vrazil: cžili proto že gest hrzichu se dopustil:
 Nebo gestli že boha wijeze miluges nežli sebe sameho
 máš se wijeze hniewati že boha gest vrazil nežli tebe
 a škrze to tež potom nadnim se slitowati že sebe same
 ho wnítěnie ti: že gest vrazil než tebe zewnitrz: Ktiem
 to wiczem prohleda gijcz snadnie nauczeni dogdese
 kterať a neb yakym zpusobem cžlowicku wwinnie s
 hledawemu znameni lastky okazati a neb neokazati po
 winen gsy: Ale hled at tie neklamá srdce twe: aby ne

*Smilny m
 obzowati*

*Teslu
 mury*

Opiet gine na
 nczem kterať m
 ame nasobie zn
 amem lastky ot
 azowatia ktera
 at miz

rzekl przyczyny bożij gniewam se a nie sam pro se
 A to by snad wprawdzie tak nebylo: y toto take zkus v
 sebe a wiz málly ztoho takowu žalost a tolik se hnie
 wás fdyby ginssyho kromie tebe: tolikéž czo tebe vra
 zyl: Ale gestli že se pro ginssyho yako pro sebe nepoh
 nes: znamenij gest že tebe sameho hledys a mstys
 neprohledás k prospiechu: ¶ Ale proč stim mess
 kám a toho ne oznamijm nacjem ta wiesz wssacka za
 leži: Ale daremni gest nasse hadani ot magyli zna
 menij gniewu slozeny byti czili nicz ne b toho wsscho to
 necz gest tento: že y prostá magij slozeny byti: gestli že
 pak przyczina se nagle: proč by miela ta znamenij
 gniewu okazana byti: tehdaž owsem y zsrdeze gniewa
 ti se máme: netoliko znamenij sama okazati ale gestli
 pak znamenij gsu newole a gniewu: zprosta magi so
 žena byti: gestli pak negsu prawa znamenij gniewu
 a slusna wiesz gest ge okazati pro napraweni bra
 tra: Ano nebrž nadto y gniew dokonaly má byti przy
 dán: aby ten gisty to poznal že zsrdeze ta znamenij po
 chazegy a pro kteru przyczinu: A toho neczi aby cho
 dil mlce: a tagil w sobie hñew aby bratr neznal ktera
 ky gest twuoy vmysl przinim: ze gest takow e vmienij
 a zprosta gest odporne lásce: ne b nevprijmnosti vczij
 ¶ Ale sut dlusá a mnohá nauczenij przitom: ktera azto
 wsseczka nauczenij poznána a skutkem dokázana
 možu byti: gestli že lásky není nicz není czo by dostate
 cznie nás tomu wyucziti moglo: ne b sama láska vczij
 aby cžlowiek tak tež se k bližnjmu zachowal cžož sam
 přilobie miti chce: iako aby ho milowali chválili: sna

Nauczeni bo
 manie dielati
 gestli že chzme
 aby nas lidé mi
 lowali

199
feli: dobre mu czynili: neuprzymie snim niezachazeli: to
naprzęd on sam też má vczyniti: neb przymtel nemá lſti
wie zachazeti oprzymtelem: *Wakoż napsal: S: Jeronym*
prawe przyateľstwo nemuoż trpieti neuprzymności a li
chofy: *Gesli ſe pſiſobie mās newoli a neb hñew okāz*
na ſobie: nemāſli do ſebez: opiet okāz: a to ſkrze zna-
mij liytoſti a neb przytrotſti: *¶ Z tiechto rze-
czyj toto māj*
wzato bytiroſti wiedome geſt: ſe ani tento ſtupieñ trze-
mij przykāzaniy toſto mnoze zachowan byti: gedine le-
kdo pilen bude: netoliko hñewu znameni mimo ſe pau-
ſtiet: ale takē z dobrotiwego ſrdeze y przyateľſta zna-
mij na ſobie okāzowati: *¶ Nebo k wſſeliy akē tiechtoſti a*
poſorze ſpuoſobuge nās buoñ timto przykāzaniym: *¶ A*
szela wſſecknu moc hñewiwoſti zkruntu tady vminił
wywraſtiti: aby gedine ſladkoſt ſamego ſrdeze wnaas
pozuſtawena byla: kteružo wiecez neprzirozeni ale mi-
loſt boży wnaas raczy ſpuoſobowati: *¶ Czwrtý ſtu-
pieñ hñewu tuto ſe wypisuge:*
Czwrtý ſtupieñ geſt hñewati ſe zſrdeze: a ten ſtupieñ geſt prwnij a wſſeck-
giniſſych korzen a podſtata: *¶ Nebo toſto ſam zakon nay*
wiecez dotyczy: k deż prawy: *¶ Niezabyſs: nebo ſrdeze cizy*
ſtego hledā: netoliko ruky: a ne yako zakonicyz żyow-
ſty: *¶ A otom powiediel geſt wżalmu trzymezdecytmem*
newinný rukama a ſrdeze cziſtego: *¶ protož tak mierz w*
ſſeckna blaſoſlawenſtwy wtomto przykāzaniy zawi-
tagij ſe a wykladagij: okterých piſſe: *¶ S: Matuſo w*
w: Kapitn: *¶ Nebo blaſoſlawenij tiſſy: blaſoſlaweni mi*
loſedniy: blaſoſlaweni: poſoynij: blaſoſlawenij trpieli-
wy: blaſoſlawenij cziſtego ſrdeze: wtomto przykāzaniy

*Summa trz-
bo ſtupieñ*

*Pocateł czw-
tego ſtupieñ*

zrzecmie se zawijragi: gestli ze blashoslaweni su chudy
 Blashoslawenij lachnijczy sprawedliwosty: Blasho
 slawenij placzicz a tudy ti se wyznamenawagij kte
 rzij do sebe to znagij: ze newypelniugij toseto przykaza
 niy: a proto lachniegij zizniegij a placzij: kdo pochybo
 waci bude aby ktomuto przykazani takowij neprzyle
 jeli: a neb aspon takowij magij byti kterzij chij y kaz
 da gina prikazani zcela wypniti: Protoz wtomto stu
 pni gsu wssieczna zla mysslenij y ztorzenienij gegich
 totizto s hniwimi moczij nashlu a hotowi k pomstie:
 yakoż gsu hniwowe zawisti: zla podezrenij: gorzkosti
 nelybosti: A yakoż prwnij tento stupen gest: tak
 tez mynie ma powas pod sebu zawrzenych nezli nay
 blizszy poniem: Alebo wraza skuteczna ma pod sebu
 mnoho kusnow obzwlastnijch: yako wraza nad czo
 wiekem: nad bratrem: nad zenit: nad wotczem: nad du
 chownym: A tak tudy dokazuje se ktera k wtomto pri
 kazani ctyrzy gsu stupniowe: a w kazdem stupni ob
 wlastnij gestie stupniowe mnozij: protoz zadnego ne
 nij kteryzby podniekterym ztich stupniuw nebyl zawr
 zen: Ale blashoslaweny ten kteryz przy wieczetch wyso
 kych: a bijdny kteryz przy nizkych nalezen bywa: Alebo
 tichost gest nebe. hniw gest peklo/ ale prostrzedek slo
 zen gest stosh obogich: yako swiet tento: Protoz tamt
 gest wstupilo pokolenij/ pokolenij panie: giniy pak za zi
 wa wstupili gsu dogezera a dopekla/ nebo yatz klich
 sti kterzij gsu nachylisiezssy: tym oni gsu blizszy od nebe
 a zase czym kterzij k hniwu schopnieyssy: tym od nebe
 zdalenieyssy a k peklu nachylnieyssy gsu: Aleny tehdy

Aderyzblisze od
 nebe / a kterzij
 od pekla

doſti ſ wyplnienij ſwarteſho ſtupnie toſoto: neſniewa
 ti ſe toliſo na bratra ſwego: lecz nadto budem welmi ti
 chych mrawuow a naylaſodnieyſſyſho ſrdce: A poñe
 wadz toſo do ſebe nemáme: teſdy ſ miłoſti Kryſtowie
 vteczme ſe at z ſwe goynoſti raczj wyplniti na tento
 czaſ naſo nedoſtatek: dokawadz y my ſ dokoñaloſti
 neprzygdeme ¶ Konecz wyklaðu pateſho przykazanij

¶ Przykazanij Sſeſte Nieſeſmilnijsa

Esſeſmilnijsa: O kraticzke ſlowo ale ſſyro
 kę rozum/a tak wyklaðu potrzebuje/ ptoſ
 ſameſho kryſta ſyſſme: kterę w: v: kapi: S:
 Matuſſe dy: Sliſſeli gſte że řečeno geſt ſla
 rym Nieſeſmilnijsa: Ale yá prawijm wam
 ktoſby koli poſlediel na ſenu kupoſadani j gij: giſ geſt
 ſe ſmilſtwa dopuſtil wſrdcy ſwem/ kratec y ſam pán
 mluwij/ nebo geſt pozuoſtawil zprzeſſeſleſho przykaza
 nij tyżch ſtupniow rozdił y wtomto przykazanij wyro
 zumieci: toliſo ten połoſi wſrdcy geſt: Pro
 toſ y my wtomto przykazanij cztiry ſtupnie połoſij
 mery ako y wprzeſſeſlým: toliſto wſadoſti: wznamenij:
 wſlowu: wſkuteku: Toto przykazanij proto geſt račil
 wyłoſiti pán: nebo ſtarzj: to geſt žide: brali gſu ge pod
 le moczy a przyjñoſti ſamých ſlow: a tak gſu wczyli
 a obleſczowali toto przykazanij: y ako y wſſeczna gi
 ná: prawijcze żeby nebył cztuloſniſk: neſ ten kderý by
 to wſkuteku dokoñal: nieſ ſobie newaſijce ſaadoſti zna
 menij a ſlow: y ztee przychoſny nečijſtj gſu wczynieni

Rozdił tohoto
 przykazanij na
 cztiry ſtupnie

Główny ſłuch
przeſłuch
rozdił

A w tom swym smyslu su tak trwali: aż gest pti nim
 Beremias mluwil rze: geden każkę k ženie bliźnigo
 rzehtal gest: a vezinieni gsu czo koniowe skadnij: A pro
 toż nam nowym: to gest krześcianuow/ ginące di: aby
 wsseliká žadošt tudy wyprazdniena byla: Nebo swaty
 Augustyn di: že pod gmenem smilnijtůw kterzi w tom
 to przykładanij przypomyna gij se wsseliká tielesna a a
 chlipná žadošt má rozumiena býti: **P**rwni tehdý

První skopeň

stupeň gest: ten skutek zewnitřnij/ kteryž bez počtyby
 s žadoštij wnitřnij pochází/ yako wtemž myštie doka
 žuge: **S:** Augustyn: A tak poniewadž wsseliká žadošt
 tielesna tudy se zbraniuge: tehdý y wsseliký skutek kde

**Mnozy skutek
 wo smilstwa**

ryž z žadošti pochází/ protož pokládá gi se mnozij rozdi
 lowe skutkuow smilstwa: kterežto pocházegij z žadošti
Prwij gest smilstwo proste: když swobodný z swobod
 nů hrzešty: **D**ruhy skutek gest s newieškami obezowa
 ti: a tento druhý skutek niekderzij dielij: od prw nýho ta
 kto: že prwij toliko w sobie zawirá smilstwo gedno^o s
 gednau: tento pak druhý: gednoho s mnohými ženami
 a neb zase gedne s mnohými mužmi: **T**řetij gest pan
 ny poruffeti: **C**řtwtý skutek vlauzenij: když dceru a
 neb syna proten skutek vlaudij a przitom gest spolu y
 kraderz a naywieššy kraderz: **P**atý gest czyzoložstwo
 a to niekdy gest proste a niekdy dwoge: proste když swo
 bodný snewobodnau: a neb zase: dwoge gest když oba
 gsu neswobodná: **S**estý kdož se hrzichu dopustij skre
 vnými przateli: **S**edmý skutek gest swatokráderz: a
 to gest když mnich: kniez: gepřisla y wssyčzni ginij ge
 fto gsu božu čistotu slybili: smilstwa se dopustij: **D**s

mę nesmýrnost při manželstwu tak některý přida
 wa gij: Tito stupniowe w skutku tak se miený že su
 welpolek mezy sebu některý wietšy některý menšy
 podle powašy času mýsta osoby: Nebo tež tak y przy
 wraždie wprzedešlým przykładaným za ha geni su skut
 kuow mnozý rozdiłowe: yakož mluweno gest prohleda
 gijcz k rozličným powašam: Ale acz koli wšelike bo
 žý przykładaný gest yako swietlo: kterýmž poznáwame
 czo ge cžlowiek: swiet a tielo a kterať daleko odboga
 sme zdalení: wšak toto przykładaný zwlaštie nam to v
 kazuge: Nebo apostol napsal gest: že strze zakon gest
 poznany hrýechu: protož zakon gest swietlo: a to když
 bude swietiti: vřledame bez čislnu bydu lidškeho počo
 lený: Nebo kdo gest tak zkamenilý cžlowiek gestli žeby
 wšlyšel tato przykładaný božý a ony geho aby oswi
 ti: nebrž wšeczen swiet genu okazali: a toho kdy by
 pozorowati čtiel: kterať bezčislný počet lidý: příka
 zaný božých stršše se žiwi gsu: kterať by to mohlo bý
 ti aby aspoň od slzý a pláče mohl se zdržeti: by pak žá
 dna gina nebyla příčjin a: proč bychom nikda se we
 seliti nemieli: než wstawicnie káti: nateto same přyčy
 nie došti by bylo: kdybychom žiwot lidšý příkazanými
 božými přirownáwali: tut bychom vřledali kterať
 lidške pokolený gest naybydniešy trupel zatracený
 poniewadž tak rzýdečý se naleza gij: kterýž by wprzy
 kazaných božých žiwi byli a trwali: zwlaštie pak w
 tomto przykładaný: Nemámeli se cžeho vleknući: že tolik
 stupniow tiech gest kterýmž toto przykładaný přestú
 puge: se: A kterať lide bezewšy báznie wty přestúptý

Bez rozpáči se walij a padagij: a gessie se takowym
wiecez my smiegeme: Protož timto przykazaniym
iakožto lucerna sprawme se: a necziłne poważy lidšte
tudy spatrziyme: Tut vřledáme že swiet tento gest hro
zná ppastra peklu navbližšy: a spravedliwosti a pra
wdy wniem mało: nebrž pšsmo prawij že wsselity cřlo
wieť marný gest a lřarz: protož prawie peklo gest na
swietie: ¶ Prwnij teřdy bŷda lidřka gest prostee

O prwnijm sk
třu smilřwa: a
třerzij gim hrze
w

Kterzij swobo
du dawagij

smilřwa: kterymž hrzeřř netoliko ti třerzij to činij:
ale y ti třerzij swobodu k tomu dawagij/pomocz činij
rād: neodpŷragij: smiegij se tomu swodij: prostředku
gij: a naywŷze třerzij přyczinu dawagij: ¶ Swobo
du pať ti dawagij: třerzij nebo dodomuow swyřř ta
kowe přigŷmagij: A nebo řdyž pāni vředniřcy a sand
cze wyřřř nezbraniřij ale dopauřřtiřgi tořo: takow
ym niez neprospięe že sami smilřwa se nedopau
řřtiřgi: neb gim powiedijno bude: řdys widiel zlodieęe
biežel řy snim: a scyzoložniřky twŷmi dŷl řy swuoy řla
dl: Ty wiecży činil řy a yā sem mležel: domniřwal řy
se neřřlečřetiřje že podobnŷm tobie budu/třestřati bu
du tebe: a postavijm se proti twarzi twe: ¶ Nastoy
te teto bŷdy řřelma řřerať tiečřto cza suo řřaluge: řdeř
rowni odrownŷř nauceřij beruęe: wedeni bŷwagij
ř zatrečeniřy mezy mladeneřy mezy pānami: ¶ Pro
řředřugi pať mezy takowŷmi posłowe a swodnięe
ořřeryčřto pieknŷ historij přecřti w řniřach řęęenyřř
řřezadlo přřkladuow wrozdŷlu: v: řapiro smdesate/a
ti takomij wlastnŷ dŷlo diablowo puosobij: neb cřęřo
diabel nemnoř aniř by mořřl sam řřerze sebe dokonařř

Kterzij prořř
jedřngij

skerze takowe ženy & konczy prziwodij: **T**i pak tomu
 zlemu neodpijragij kćerijz nenaominagij a neb netre
 skęzij takowęch lidij podle pŕikazani křystowa/ a nad
 takowými dušsemi litoſti nema gi: aniž se zanie modlij
 yakož slusſy na křestiany/ nebrž rozprawięgi otom ſmie
 gij ſe tomu: kunnſty ſtrogieze při zatracenij ſwycy bliž
 njęch geſtoby miely wtu powažu yakožto wſtaw we
 lke będy pilnie naſledati: **P**řicinu pak ti dawagij o
 plžlými poſunęky: a ſlowy neſtydatymi: **A** neb wymyſſ
 lenů okraſu rucha/ dráždi žadoſti giných a zwiſſlie
 geſtli že to zvmýſla činij: nebo okraſlowanij takowe
 neſmirne wždycky geſt přijęzina žadoſti zle: yako při
 tanczých, na vliczech: na hodech. **A**lle bieda tiem kćerijz
 neſtydatymi ſlowy newinných ſrdeze na kážugij/ **N**a
 kož nynij hrozný obyčej naſtal geſt w hoſpodaach
 obecniých: kđyž ſe ſpolu obřadnųcų ſegdu: **A**leb ya
 kož přiſlowij obęcznee geſt: nynij potřebij wſſy do
 kožichu ſaazeti: geſto ſe ſamy od ſebe zrodij/ **A**lebo
 tielo naſſe przy prwnijm hrzųchu dwogų raanu prze
 tiežze geſt ranieno: **P**rwij geſt ſnadnie vraz wųiti
 z druhecho cřlowieka přiſkladu: **D**ruhaa raana
 geſt zlaa žadoſt: kćerežto dwie raany ſkerze przy
 kaazanij od boha vloženaa oznamugij ſe nam
 ale ſkerze miloſt božij vždraweny býwagij: **A**lle
 tųm horſſy geſt raana žadoſti: cřym meenie
 traapij a s vžuge: a nam geſt pořkopniegſſy:
Protož od blaaznuow nepoklaadaa ſe za zlaa
 wiecez: geſto geſt dwognaoſob horſſy nežli druha:
 tak že piſmo prawij: **A**hoz gegij wbeřrach geſto

Kćerzij neodpij
 ragij

Kćerzij přijęzi
 nu dawagij

Znamenayte ſo
 bie toto křest
 nijsy a hodo
 nijsy

A

A iyla wprostředku brzička geho:neb před přitýsse
 ním nicz gest nebylo což by nás vrazyti mohlo:nicz ne
 bylo gest což by se nam zlihowalo: Ale nyni to obedwe
 przy cžlowieku složeno gest: ¶ Protož křesťiansky člo
 wiek má to wiedzeti: že kdýž počjige wsobie poňnuti
 k hniewu a neb k zle žadosti: neginacz se otom domni
 way než yako by wčil wsobie ged nayprudšy a nežit
 nayhoršy/a proto wzyčhay panu aby wzdrawen byl
 neb to welmi prawe gest:že takowe poňnutij a neb le
 tání tiela:acz koli vtiešene a lašodne gest: wšak gest
 naygedowatieyšy ěada stareho wčušsenij: odkudž po
 giti má prze hrozne zagubenij vlastního swiedomij
 a nayhoršy horzkořt: a tak šerze to cžlowiek ěnut bý
 wá kšledanij milořti boží: to zawýra Figura w :iii:
 knižach Mozyššowých:že wštýpenij od ošniwých ěa
 duow:na miedienneho ěada pošledýje wzdrawowa
 ni byli: Tež y ten kdožby lektání tiela po wčýtíl:na kř
 řta wčrzyžowaneho ma pošledieti: a odtawad priczý
 na muože wzata býti: procž pán natom dořti nema ge
 že sam od sobe cžlowiek nachýlen gest kczlemu/ přes
 to geřtie przydaw a pokuřšýtele a ponuřatele diabla
 A to gest proto neb cžlowiek gest nedbanliwý przy na
 býtiž zdrawij swego od boěa:ptož geť nabýžij a nutij
 šerze pokuřsenij:aby cžlowiek muřyl milořdenřtwij a
 milořti boží šledati: Druhe take proto aby snad
 wdaržýč sobie od boěa daných nepřchal: Tak gest
 apoštolu Pawlowi: Tak :S: Beronýmowi čjinił
 Tak y mnohým giným až dořmrti:piečti sobie otom
 w knižach rzečených zezadło przykřladuow/w kapitulu

opokussenij: **A**lle gsut ginij kterzi nasylmie tim zlym
 zachwaczeni bywagij/niekterzij pak skrowniegij: niek
 terzij maliczko: zadny wssak bez milosti bozij se nezdr
 zij: **P**akoż w: viij: kapi/w knihach mudrosti otom psa
 no gest: **A** kdyz sem poznal ze ginacz nemožu byti zdr
 želiwý: lecz mi to buoż dá/ y to za mudrost sem položyl
 wiediet ci by to dar byl: y wtekl sem se k pánu: **K**le k
 rak vzdawenij od nedužu tohoto skrze modlitbu ma
 byti hledáno: a kterak welika mudrost gest poznati to
 zle swecia mysto k vlečení: **A** tak y: **S:** **C**risanus mu
 czedlný mluwý kta: **B**landý k dož koli se domnywá
 žeby swu moczij mozl čistotu zachowati: **A:** **S:** **A**ugu
 styň w kazaniých oslowých pánie takto mluwý/ k dož
 koli tielesnú lybosť proti siwe dobre wuoli boyowati po
 czige znawýknutij hrzessenij: skrze niež nasyljim přita
 žen bywa k hrzichu: rozpomýnaw se potudž muožes
 nato: yaky a yak weliky potoy w swiedomij prwe hrze
 se sy potratil: a zwolay/ **M**essiasný ia člowiek kto mie
 wyswobodij z tiela smrtelnosti teto: milost bozij skrze
Bezisse křysta pána nasleho: **A**lebo tým biehem k dož
 woláme wyznáwagijc nasly bydu: zelegic: dosahugem
 pomocij wtiessytele: aniž malý przystup k blažoslawen
 stwý gest poznani bydy nasly: owyborná słowa: **A**
 bo neprawij žebychme mieli se smati: zalibowati: wese
 liši se przy tiela pošnuty: ale plakati: nebo ged smrti
 na sobie tešdaž czýtijme: **D**ale kde gsu ti gestto se swu
 swobodnú wuoli chlubij/ proč nehned přestani k dož
 chýj přestati: nebrž proč nema gi wuole tee przisobie
 aby přestati/ aniž možu do sebe toho myti aby chýieli

przeſtali: ¶ Procz: S/ Jeroným a: S: Paweł nemoż
li gſu przeſtali od oſnu cielesnego: Alebo kdyż by byli
chcieli: giſcie ſtaloby ſe bylo: ale też nemożli gſu doſta
tecznie chęti: ¶ Procz proti ſami wſwem chęty od
porni ſu byli: Też ta przyčina geſt y oſniewu/ neb pē
neſned przeſtanu od ſniewu: Kterzy ſe ſniewagij/ geſt
li je moży nebrz magijli do ſebe aby tomu chcieli: Ale
od tego przeſtali ani moży ani chęty: proto nebo wu
le gegich giż ginam potażena geſt: a jako więzieniu
zayata: Trzeci przyčina geſt pro buduczij radoſt ne
bo Kterzy zde placzy potieſſeni budu/ Ale tak naymſi
drzeżyſy Boży miłoſrodenſtwij nas diwnie wede a zpuo
ſobuge: kdyż gedem ged wyſhania zſamego ſmiłſwa
puoſobij nam ſlaſir czyſtoły: ponieważ ſmiłſwo ztee
przyčiny nanas przepauſſty: aby cżowiek wżige wſo
bie vpici: plakał: miłoſti gledał: a tak aby tudy wieczyj
chtywoſti kabyty czyſtoły doſaży: Alebo tim czyſtej
geſt: nečim kdo pokoynieyſy a zdrzeliwieyſy geſt: ale
čim ſałoſtiwieyſy geſt a teſtliwieyſy: je nemuż tak či
ſty byti yakoby chciel być: ¶ A proto acz koli tyto wſſe
czły rzečy k cżtertemu ſtupni dolegij należegy: wſſak
aby nam zpamieti newypadli: należſſe przyčinu przij
godnu toto przedkładame je magij być potieſſowani
ti Kterij cżigij trapienij takowych oſnu cielesnych: aby
neſned blażnowým dumyſlem poddaducz ruki wza
fałſtwij ſe wydał: mniegiez yakoby ten nebył czyſty kie
rży Gorzj podpalem y natiele y namyſli: naynebezpeč
nieyſy geſt takowe myſſlenij a naynachylnieyſy k w
ſſeliyakemu ſtutku htyſſnemu ſtrany zaufałſtwi: neb

tim obyczejem mladenecz prwe niewypelniwssy myssle
 nij swych cielesnym skutkem: Edyż zato drzeti bude vse
 be: je cysoty zachowati ne bude mocezy: lecz jadnego
 mysslenij neczystego do sebe miji ne bude: Hned sam vse
 be di: Tzoj odkladam skutku: gednostaynat gest wiec
 bych pat y vcjinil nebo potraczena gest giż wśrodcy ci
 stota: Metak bydnije ne tak: neni takowym myssle
 nijm potracena cysota: nebrz nikda sy czizy nebyl: ne
 tedaaż gestli wśtat bezdieky a neraad takowe my
 sslenij na sobie cziges: Ale cysota yakoż y wśfelika
 ginaa cznost žiwa a tak gest skryta: ze nemuoż sezna
 na byti od togo ktoż gi przy sobie ma: ale od samee
 go boha: Alebo skryl gest buoż wśfeczen žiwot swa
 tych tak głubocze: ze sami geho znaati nemohu: pod
 lee rzeczy Dawidowy wżalmu prwnijm: Alebo znaat
 paan cześciu sprawedliwych: proto yako žiwa a pra
 wa a chwaala sprawedliwego gest: yakesy zleščzenij
 prawá mudrost za blaznowstwij: a prawý pokoy wżá
 mutezych: prawa radość wplaczy: prawa swoboda
 wważbie: prawee bogatstwij w chudobie: Tak też y
 prawaa cysota gest wśmilstwur: a czym ośawniey
 ssy smilstwo: tym wślechtsleyssy cysota: Nastoyte
 ze tato maudrost niewedomá lidem kterať weliku ssko
 du czinij: Ale prawee znamenij žiwee cysoty w
 tomto gest zalożeno: gestli ze cżowiek saam na so
 bie cizge: ze gest przyniem na ten czas wuośfeli
 wost a nelybost k wieczem cielesnym: ale ne tak aby
 zgraniżu ty wieczy wuośfeliwost a wnelybosti miel:

Kderzj smiln
 cy cysoty zach
 owawagij

Alebo tak przestalo by giż wnioſen lekciań i a ponuſka
 tija tiela křzyſchu: ale do ſebe to oboge ſpolu aby miel
 gednák aby tomu chciel: gednák aby nechciel: nynij do
 le: nynij aby ſwrcchu byl: tak aby yako kolo wblátie ob
 raczel ſe wſwycth myſſlenijch/ Al wſſak pozuoſtáwa ne
 poſnutedlny aumyſl k čiſtocie: nebo byt wtom nebyla
 prawá a żywá čiſtota založena: netrwaltby ani by od
 pýral: ale ſwobodnie by puſtil vřdu myſſlenijm ſwym
 a nechilby teſknoſti: Alebo tomu chciege a tieſſe ſe wta
 kowýcth myſſlenijch/ a obe ſpolu čiže přy ſobie: je chce
 y nechce: Protož gemu ſpolu křzyſte y ſladke bywa gi
 takowe myſſlenij: a ſtrze to y teſkliwe: poniewádž ne
 má ſwobody k ktere čiže ſtranie przyſtupiti/ ale wpro
 ſtrzedku ſe obracziy a trwá: Alebo duchownij ten cžlo
 wiek: to geſt žádoſt čiſtoty: on trwá a zachowáwa cžy
 ſtotu: acž koli zewnitrzńij cžlowiek przy audijch a w ſrd
 czy diwnie zbuzuge baurze a nepokoje: protož przy tee
 bitwie čiſtoty: negináč ſe diege než yako na lodicze
 zmýſtane na morzy wlnobitijm: když by naniy pán křy
 ſtus ſpal: protož nato pa matowati/ a woto peczowa
 ti máme: aby pán křyſtus probuzen byl: geſtoby przy
 kázał morzy: to geſt tielu: a wietru: to geſt diablu/ a teež
 diabel y do kńežíj wpaufftiy cžáſtokrát takowe nechy
 ſtoty: aby ge odwedl od woltárže/ na kterehožto diabla
 niez nemáme dbáti: ale owſſem gim poſrdati: by netoli
 ko wſame myſſlenij nam nietcjo takoweho wtrauſyl:
 a by pak take y wuoli ktiem wieczem nachayli a ſſko
 dliwá poſnutij zbudil: ale y tim chciwiegij vtecy ſe ma
 me k ſwátoſti welebne: pro nabytiy miłoſti a pomocy:

Ale tiechto cza suow znal sem mnozhe kterzij nechcieli
 kwoltarzy przystupiti: dostawadż gsu vpořogeni neby
 li: netoliko od nachylnosti nečystých: ale y od přyczyn
 a nástrah smilných: a takowij gsu přijliš blaznowij
 posluřaczy diabelske chytrosti a neřlechetnosti: Pro
 tož tak vřijwa bořij milosřdenswij a dobřota zleho na
 řleho: aby řkrze nie wijeze powyřřyl dobreho na řleho:
 tak aby wřeczyk wiece woleným bořim napomařali
 řdobřemu take y řřychowce: a to wře proto aby řiwot
 a milosř swau: kteráž přzinás geř řkřyl a za řřzel: aby
 řhom poznağijeze ge přzy sobie neřlenieli: ale radřř ne
 znağijeze gich yako pronema gicrij: wijeze řniemu a by
 řhom wřdyřchali a vpieli: ¶ A kterym pak řpuosřobem
 mluweno geř očisřtoci: tak y owřech cřtnosřech rozu
 mieři máme: kterez teřdáž na gwice dány bywa gi řdyř
 bywa gi řapiřrany: a teřdáž přřtomny gsu: řdyř přzi
 liř řdalene ge byři domniřwame ře: ginač teřdáž ne
 muože cřlowiek wierziti: neř že dořebe cřtnosři nema: a
 zle geř řiw: A ořtawad pořhazi vpieni nenáwřř řebe
 řameřo: a řadořř takowých cřtnosřij a prořba ř bořu
 za dořitiř gegich: A teřdáž pořorným dawaa buoř
 řwu milosř: kterijř potom opier řkřwá a ođgiřmá: aby
 řim wijeze potom nářradil: wřdyřky pod ođporným
 řkřwage ođporne: a tat geř mřdřosř kteráž ře wyny
 má řtaynyř wieceř a geř řkřřa: tato pak řisřota zla
 řa geř řle přřřownağijeř kteráž bez zlyř myřřlenij
 geř: rownie yako řřpieliwosř a řieboř bez pođpaliw a
 ořařđienij Ale y řowad řa geř řieboř a řpořanuom
 náleřij teř y řisřota kteráž geř bez řmilřwa a bez my

proć buoř do
 pańřtij zla ne
 řřta myřřlenij
 na dobre lidi

sieni w pokogi takę y přinewieštěč y přy rufiánijech
 nayhorššych nalezá se: neb tehdáž čistý gls: když tělo
 do wole nasyczene odpocijwa: Ale to a takowe v poko
 genij przy cšlowieku nalezijť k budoucijnmu žiwotu: pro
 tož čistota otevřena a zřegmá: totižto když gest bez
 pokušení w pokogi: pře nebezpečná gest aby tudy člo
 wiek wpychu neupadl: a za se tež čistota skryta: rozu
 mieg ktera pokušení snassý: přenebezpečná gest pro
 newywarowanij smilstwa: a acj koli při wobogij čy
 stotie nebezpečnější gest: ale wietššy to gest skryte kře
 rež wpychu než w smilstwo wcházíme: A protož obce
 dwe se nalezá przy cšlowieku: že y přestupuge y vypl
 niuge přiřkazanij toto: přiřkazanij pak toto newypl
 niug: se duchownie: dokawa až gessie žádost k žlemu
 w nás gest: žkterežto přycziny žádný owšsem nesmij to
 ho rzetcy aby čistotu zachowal: a přiřkazanij wy
 plnil: ale toliko sam na se žalowati má: a sweho hřij
 chy se wýznawati: Dpict timto přiřkazanij toto vypl
 niuge seže duch nenawidij te zle žád: st: protož čist
 gest odnij: a prawý zplnitel přiřkazanij tožto: nebo
 zákonu wewšsem powoluge: gey chwáli a miluge: když
 swu bídu wnenáwisti má: G Dmij gls pak smilniczy
 gessio nekrygij swe čistoty: ale radiegi vžassagij: a p
 tož nemagij se čím chlubití že čistoty do sebe mýti: a
 neb znati nemožur: a takowij lide k tomu to mýstu nepř
 i
 druhym st ležegij: G Druhy rozdyl smilstwa gest kurewštwij: kde
 rež gest welike zle: Ale tu gij chlipnost gde wobyczeg a
 zwyklost: a takowij lide pře tiežce vzdawugi se: neb
 pyšmo prawij: Blago lawený kteryž držeti bude: a

Kdy se toto pr
 ykazani duch
 wnie vyplni
 e

druhym st ležegij:
 smilstwa/

przytrze maliczkę swę k skalę: Ale kdoż maliczkym
 swym dopuści ruoski w wielkie obry/ a da se gim zstara
 ti a zyliti: kteraś tehdaz ge przytrze: wssak sam spysse
 od nich przytrzym bude a to na gusslechtsilegssij ducha
 : S : nauczani mieli by rodićowee w syny swę wlewali
 aby netoliko mocy skroczeni byli ale take swobo
 dne wuole kczistocie wedeni byli: Alebo daremni gest
 boy czystoty/ lecz ta regule Duchu swatego zachowa
 na bude: Toisto ze skala gest Krysta/ a maliczij
 nassy gsu: zlaa hnutij: zlee zaadosli: ktereż kdyż kdo v
 czige: czo vczyni/ kteraś przemuoże: slyss: neginaacje
 nej k ska ale ge przytrucz: A kderak to bęti ma a: Ne
 bo yako kdoż ruku o ka amen trze: czerwika kchemu
 przytrzaa/ tak wuoli a mysslenim dotkna se Krysta
 y hned zetrzyno bude zlee mysslenij: Toliko pokus a
 vzyss kteraś vtiessena a wiecz gest tak zaadosli zje
 sine zetrziti: Alebo y hned yakz se sroczę Krysta wkrzy
 żowanego dotkne: wssieczkno zle odejde: Takt gest
 przed czas bylo vfigurze oznamenoim Numeri quar
 to: kdyż od haduow ohniwých sstijpani byli: ktrze po
 ledieny na hada miedienneho na drzewie wiszczyho
 vzdrowowani gsu byli: Ohniwy gislie had gest plka
 ta: a miedzę plazeczy se chlipnost wmysli: warug se
 warug se tak liteho hada: nebt zapaluge a diwnie tie
 lo činij chlipne a bauiliwe: Też take w: knisach moy
 zissowych w: iij: ka: takto se pisse: Onat potrze glawu
 twu: to gest ze wierna duffe počatek a prwni hnuti mu
 też potiti: pakli mu da zrusi/ zroseli a budett czelę ten
 had: mnohem wijeze a wijeze gi nakazy a vmorzijt

Etancemij rob
 tiguom

Ocala

oblym
 Sud

E

O trzecim skut
ku smilstwa

O bychom wczas chlipnosti nami hybagijęcy toliko
możli na spłosob płaczącyjho gedowateho hada po
myślitia: a prawe tagemstwij te figury sobie przedlożi
ti: snadnie bychom myślenym swym ku panni krysto
wi se wiekli: **O** Trzety rozdył smilstwa gest nasylly: a
to gest panny porusseny: Ederę przed czasę wzakonie
strowniegi mstieno bylo nežli smilstwo nebo kurewst
wij: Neb Edoż se togo dopustil powinen byl gest gi wie
nem opatrzyti: a neb gi za ženu poyal: **O** Nyni pak ná
slył gest przewelięe zle: neb tehdáž panensstwij bylo w
welięe pošamienij: ale nyny gest wnaywietssy chwale
tehdáž potupna lekkość: nyny pak kniczemuż neprzyro
wnana pocztivost: tiem zwláštie Ederzy neminy wma
želstwo wstupowati: Nebo Eterzy k małżelstwu minij
nemagij znieho takowe pocztivosti: ale moży mýti: Gu
dili rónatie kpanensstwij napomenuti: oteremż mno
ży mnoze wieczy a znamenite psali gfu: Nebo prawe
pannie za panensstwij żadná nemuoż odmiena býti dá
na: acz te Edera swolię k tomu: muoż odmienieno býti
Ale te Eteráž neswolię: netoliko aby giż zato mošlo býti
odmienieno: ale ani panensstwij nemuoż giż odyato bý
ti: lecz by k tomu gsucz nawedena: swolila: **O** Ztyrtę
rozdył gest vlauzenij: a ten Edoż se togo dopustij: podle
prawa na hrdle má býti trestán: A to gest netoliko w
zyti panny: dezerur: a nebo diweczku: aly take y małżel
ku: a neb togo toli kginssyho peczy přyležiteho: ale nay
wietssy gest vczynęk wzyti małżelku: **O** Wywa take v
lauzenij panny: niekdy spowolenym diweczky nawe
dene pochlbenstwým: niekdy bezdieky: a to naywietssy

O čtvrtém skut
ku

gest: Ale cżte se omnożył ktery m nesciaśnie se wtom
 zwedlo: Guarinus veronensis ogedne pānie żalostiwu
 przygodu weršy placziwymi wypsal gest: Kteraz opu
 ściwšy rodicze sła zanim kdyż gi vlaudil: a potom od
 nieho wleſe opanenskiu przyſſedſy opuſtiena gest: a
 kdyż se ſtydiela krodiczuom nawratiti: proſyla aby me
 czem od nieho zabita byla: A on tak vczinil a zabil gi
 Ten hrzych take y zlodieyſtwo zawijra wſobie: a gest
 mezy wſſy kraderzj naytiezſy: **O** Paty rozdił gest
Ezyzołozſkiu: Kterez gest nayzmatečnieyſy a naytiez
ſy zlee/ gelikożto ku pomſtie: ale nynij przyliſs zaned
bawā ſe: A ten hrzych gest przyczy na mnohych otāzek
odiedieztwju yako takto: Māli žena ſyna pantiſarisa
muzy ſwemu oznāmiti: Naſlōdni wknjſy angeli wy
piſugijezjho otom: Ale kdo bude ſmijti wierziti geſo
regulim: a neſ przygody ſlowy wypſati: Rozliczne ſu
myſli muſſke: ginācz nynij: ginācz ſnad po roeje budā
myſlit: acz by pať toho roku przetрпиeli żenie ezyzołoz
ſtwo wyznawagijczy: neſ giſtie zuořiwosti ģodnā wiec
geſt: Aleb muſ tielo ſwe dal geſt za tielo ženy: a ginj v
żywa toho tiela/ zanieſ geſt ſam ſwe wlaſniy dal: pro
kterez ſedij przy rzemieſſe ſwem: pro kterez wſſecky wie
czy wynakładā/ ſnaſſy/ dale ſluhū ſe geſt vczinil: a k
omnohemu zawāzal/ ktoſ ſe geſt ſebe kżenie przywāzal
A ſle ginj ty wſſecky wieczy ſmij poruſſyti: kdo by to
ģodnie ſneſti moſl/ poſleđ take na prawo za ſtareſo
zakona na manſelky vmuſzuow podezřzene vlozene: od
kderegoſ nynij ženy wyſwobożeny ſu: Protoſ tim cħti
wiegiy a wdiečniegiy muſzuow ſwyčh mieliby ſe przydr

Guarinus

O patě Rukla

Ezyzołoz

p. 568

G. 5. P

Alba Pa- 210
ter, mi-
serere mi-
serere
peru-
nera
chry-
sti

Seti: G Deseť rozdiel gest: Edyž kdo smilnij s osebn
krevne przybuzností: a to zleščzenij gest przaatelsiwa
a przybuzenskiwy: Etereemuž tym wietšy przyšlusť
poeziwost/ cjim blišy gest: Alebo y wzakonu pan gi
sice stupnie przybuzenskiwy zapowiediui gest: A niekdy
sedmerzy stupniowe byli zapowiediui: Alebo za zaka-
na stareho skuroso tolito druhý stupen przybuzenskiwy
obogušo pohlawij zapowijda se: Alebo gestie nebyla
milost yzdrawugijczy za adost tielesn: ale panowal
zakon ponuka gijczy a zwietšugijczy za adost:

O Sedmém st
učen

in mch Pm
in mch Pm

G Sedmý rozdiel gest swatokraderz: Edyž se gij netoli
to čistota poskwrniuge: ale take y ta kteraz samemu
bohu byla obietowana odgijma se/ a swata wicez se
poskwrniuge: Ale to z ystawaenij. Czjrtwe wicze
než zboha gest przikniežych aby žen nemieli: Ale nakla
sternijch naytieššy hrzych gest: neb su se sami dobro
wolnie poswietili pa anu: a zase opiet odnieho odstupu

O Wosmém st
učen

in mch Pm
in mch Pm

G Dsmý rozdiel przydawaa se wystupek a ne
smijenost manželuow: Omchž swatý Ambrož mluwij
a swatý Augustyn teež to przywozige proti Juliano
wtržka takto: za apalcziwicyšy milownik wlastnij
manželky/ czyzoložnik gest: Otkerychž apostol k Te
salonyčenškim dij: Tatot gest wuole božij poswicze
nij wasse: abyštie se zdržowali od smilšwa: to prwnij
potom przydawaa: aby vmiel geden každy nadobu swu
wlastni to gest manžel manželkau w swátosti a w pecz
tirostí a ne w lžbosti tielesných za adostij: yako cjinij
pohane kterzijž boha neznajij: A swatý Petr w trze
tij kapitule prwnij kanonyče dij: Teež take mužij zpra

wuſgije ſe a vſijwagije rozumu: ženie yačo mōleg
 ſſy nadobie: poſtliwoſt cžinte: yačoſto ſpolu diebicžkā
 miłoſti božij a žiwota: abyſſie ſobie neprzežāželi namo
 ſliabāch: oſjemž doſti geſt waſhorze mluweno: Ale ne
 ſnadno geſt gim rzeſoly wkladaſti: leč tuto: že hrzych
 geſt krewſſeliķemu ſnutij tiela doſti činiti žadoſti a chli
 pnoſti tieleſne: Ale to geſt wlyboſti tieleſnych žaado
 ſtij byti. Tuto ſe wypisugij trzy ginſſy ſpnoſobowe ① ginych ſne
 ſmilſtwa kzeſkoſt: ſkrze kteruſto na gewie gedem kaſ tych ſmilſtwa
 dy ſaam yſebe poſſkewniuge ſe: Sodo marſpwi když
 muſ muſe: žena žený zle vſijwaa/a neb take muſ žený
 žena muſe: kdereſto wieczy ſamy wſobie gſu mſzeczy
 ſſy neſli muſe wymluweno byti. Žhowadiloſt/okterež
 w kmiſa: k Lewitici woſmnacžy kapiu: przečti ſobie
 Ginſſy wieczy naležegij k ſpowiedi: y tato nadto gſu
 poſſkewniený nočnā: kteraž ač zſebe negſu hrzych:
 wſſak pſano geſt Deutronomi wčtrmezcytný kapi
 Geſtli žeby ktery člowiek mežý wami byl: kderý by
 nočnijm byl ſnem poſſkewnien: wydet wen zſannow
 a newratit ſe doweczera: dokudžby wodu nebyl wo
 bmyt: A po zapadu ſlunce newratij ſe do ſtannow
 tomu duchowne takto má rozumino býti: tak poſſkew
 niený ač koli y takowý ginſſy wiecy wyžnamenawa:
 má ſe ždžeti od obecženſtwij ſwatyč: to geſt oſſwato
 ſti: dok a wādž ſlunce: to geſt horkoſt a zapal z poſſkew
 niení pozuſtaly wrocen by nebyl: a tak ſa vmyt pokor
 ny: hrichu wyžnānim má přiſtupiti: neb čaſto brāt ta
 kowe poſſkewniení přičiny miwā: kterež ſu žhřichem: ia
 ko obžerſtwi: prážnoſt: obcowāni s ženſtým poſhlawim

polukho na

posc

A neb pamiet przedesslých wieczų: Gsu nadto gestie
 y giná posstewnienu dennij a na gewie: ale bezdiečna
 keraż napadagij mnohe: Edyż nietezo ginssyho cziniy
 yako Edyż se debagij: gezdų wozy: to gest przyczyny to
 mu nedada: otakowých pijsse se wknishách możyssso
 wých w kapitule patnagze: ¶ Druhy stupeń smil
 niykuow gest wslowiych: yakoż niecierj przewelmi opl
 zle mluwy ochryssy ch tielesnych proti rzeczy aposto
 la k Efezském w: iv: kapitodeż mluwy: Smilstwo a
 wsseliká neccissota a nebo la komstwiy: aniz bud mezy
 wami gmenowano: yakoż slussy na swatee: ani miz
 kost ani blaznowe mluwenij/ani oplzlost: ktereż wiecy
 k skutku dobremu neprzyleżegij: ale radiegi dykuow
 czinienu yakoby rzekl/aniż owas bud powiest ze byste
 takowy byli: ¶ Trzj tuto dotekl apostol hrzychu
 przy yazyku: ktrze sseredne mluwenij: genż gsu oplzlost
 nepocztiwost: a nestydatost slow: A przytom dwogijm
 obyczegem hrzesseno bywa: Nayprwe od tiech kderzij
 wespolek z tiech mrzkostij: yako smijch a vtiesseni me
 zy sebu plodij: yakoby vtiessena wiecz byla okterez mlu
 wy: przytom żadný z nich nież ginssyho necciniy: neż aby
 okazał: jeby y on take ty hanebnosti mohl paachati:
 Protoż czo naymrzčegij muoze byti: andy gmenuge
 y skutky gegich wyprawuge: ¶ Giny pak kronyky k
 tee oplzlosti przyleżite bezewssého studu smiele wypra
 wuge: a ginij se genu sraiegij/ a za wiecz wybormu po
 klada gij: aż take y mnichy a knieży sgich hrzychy me
 zy swe rozprawky przymiysy: kteryżto nedostatek na
 stoyte ktera k hroznie panuge w hospodách w křmách

O druheem stu
 pni smilstwa

Nemamo knie
 žij a mnichow
 po křmách a
 po hospodach
 po mluwati

aź gest y nebezpieczne: a neb temierz godno litewa a niy
 człowieku niekteremu nabożnemu a neb pocześnemu
 přes swiet pracowati: Prosym pro buoh peshledie
 go takowij czynij: Nayprwe gśuli krześtiane yakoż slu
 ti chciegij: tak mieli by milowati srodliwosti: moħuli sto
 byti aby ani dopuścili mezy sebu takowych wiccij gme
 nowati: Druhe nemoħliliby toħo zabraniti: ale aspeñ
 aby toħo ěleli: Trzetij przyrozprawkach hrzyssnych
 kniezy a neb mnichuow neb wysokych lidij neb auted
 nykuow (neb gegich ěrichy tim swietssym potieffenim
 rozpraweny bywa gij: ěim oni swobodniegij swym pod
 danym na sobie: przyklad neshlechetnostij dawagij a
 okazugij: neginať ěalost ztoħo myti mame: neź yako
 nad vlastnym swym padem: a tomut chce prawá la
 ska: nebrz ějim by powyszenieyszy staw byl: tim snaźnie
 gij zanie modliti se boħu máme: a spláczem gich lito
 wati powinni gśme: tot by zagisla byla krześtianska
 wiecz: Wiź nynij powaź sobie kterať daleko su od mra
 wuow naykrześtiansstieyszych nayblazniwieyszy lidce
 nayprwe neěinięze toħo ani se zachowawagij: ěe tak
 k boħu swemu yak nanie zależy: A druhe wespoleť w
 wieczach nayħorsszych vtiessenij sobie zakládagij: ěie
 tij sami mezy sebu tiemito ohniwymy ssypy klym ěado
 stem se ponukagij a zbuzugij: ě ěwrtie ěyzdy ěiwot a
 powieśc naězti vřchaniym takowym naytieěssym: row
 nie yako mrtwe shnile okazugijce: gestto by ge radięgi
 zakopatı mieli: Práte cyyz a swe bydie a padu posmi
 wagij se: a wesele se w swym y w giniyszych zatraczenij
 Prosym pro buoh pemyśle nato: poniewaź pán pra

Tuto mrawy
 wypisuge nyny
 eyszych krześtia
 nuow.

wi:że zkażdeho prazdneho slowa kiereż by liče mluwi
 li:počet wydadij w den sandny:Kde se ti prosym okażij
 Nastoyte nastoyte kteraś sſyroczę panuge ta sſelma
 Podobni gsu takowij nayprwe blaznuom:nebrz kto
 geſt tak blaznowy aby w ſwe bſydie a w ſwem vrazu
 ſmal ſe a weſel byl:zdaliż neni to bſyda nad bſydami
 kdyż bolij nežit a nebo woſo Bolij: że ten neprzeſtaw a
 vſtawicznie ſobie ſtyſkati:a netoliko w ſwe boleſti ſobie
 ſe neſuniege:ale take y ti kdyż ſe mu poſmiwa gi:yako
 nayhorſſy wnenawiſti ma: a gleda togo kdo by genu
 moſł poraditi a geſo potieſſyti: Ale kdyż naſſe tielo
 k chlipnoſti pobużij ſe:nebrz kdyż ſwiedomij naſſe nās
 przewelmi tieżę Bolij: nadto y duſſe naſſe klopotem
 padā a neb naſſego bliżniſo:A wſſak przytom tak przy
 liſ nebbanliwij gſme gledati kdo by politowal a neb
 poradił:take nież togo nelitugem ani ſtyſſiem ſobie: że
 y togo take kdyż by chciel politowati: poraditi: a neb z
 brāniti:a neb zaſtawiti w poſmiech:w potupu: a wne
 nawiſt berzem: Moczny boże kdyż my oczy otewrzeme
 aby chom poznali czo geſt ſwiec: zdali tato wiecz neni
 nayvſlawnieyſſy neſlechetnoſt: zdali chlipnoſt neni
 rāna nad wſſeliu rānu:zdali neni nežit a vraz nad
 wſſeliu nežit vraz a rānu:Zakoż Beremias w deſa
 tee Kapitule prawij:Wieda mnie pro poſtrzenij me:Ne
 bo nayhorſſy rāna geſt mād:ale yā ſem powiediel:Ta
 to geſt nemocz mād a poneſu gi: A tyż Izayaſ o lidu
 Izraełſkem wprawnij Kapitule take mluwij: A nana
 a zſynaloſt a vraz oteklę: neni obwazana ani vleče
 na lekaſtſwim ani olegem obložena: a opiet napſano
 geſt:Odpatę noſy aż do wreſu gławy neni należena

wniem zdrowij: Titot su vrazowe ne odczlowieka / ale
 od diabla vczynieni: protoz toto sobie powazze pro raa
 nu kteruz czlowiek vczynij: placz bywa: kternoz pak vci
 nij diabel: bywa zioho smycha: a zanaysladssy wicz po
 cztena bywa: Ale bieda komuz se sladka byti zda: A
 blagoslaweny ten kteryz tomu rozumij a zna tu rana
 ze gest nayvkrutnieyssy a naygorzcieyssy: yakoż wpra
 wdie gest nebo acz koli gegy gorzkost wten czas se ne
 czige: wssak vczyta bude uenadale potom przy swiedo
 my: Protoz Salomoun wpate kapitule wpryslowick
 takto mluwi: Mena byluy se kauli nosti zenste: to gest
k tielu a k czitedlnosti: Ale vsta newiestczy san plase
 medem oplywagicz: a k k gegy sikwieleyssy nad oley
 Nayposlednieyssy pak gegy wicz gorzke yako peli
 niek: a brzidke yako mocz s obu stran wostry: A opiet
 wtchz kni hadi wttimezjitny ka: wtchzit pochlebnie
 ale nayposleze vssine yako had: a yako bazilisset ged
 swuy rozlige: a ptoz pbnost tomu se naueme: ze z tako
 wyech slow mrych a oplzlych kunnsty miji: smati se
 weseliti se: rownie tyz gest iako swe vlastni smrti a by
 die se radowati: chaz zadny neućini leć blazen a gorssi
 nadblazna: Gruse podobni su onomu wećeni: sma
eka: vika: a: sluka: viij: posediemu odwoyska diabelske
horigen: bezstatu wchodival: a wdomich gest nebydle
nez mezy hroby: a tetiezy wvazany a pod strazi tetiezy
roztrhowala: puzen bywal oddiabelstwi napustit wed
ne y wnocy wchrosich a nashorach prebywal kricze: a
sam se bigicz kamenym: Nam zato kdy by rozumieli
 si kderziz oplze a hanebnie mluwij: seby gegich hreych
 skrze toho czlowieka wypsany byli: czet by se ba ali

zana sm

ol. pios. je

*Zrozny przel
 ad protiem fr
 arziz oplze mlu
 wij*

*not. lubo to
 diabelu m*

Alebo czoż wyznamenawa obnażenij geho: než to że
 mżeze mluwycy swau take wlastnij handu rzeczij
 a słowy odwijra a zge vuge: gesttoby lepe bylo gi za
 rytia aby vzdawenij doffel: take wdomu nezuostawa:
 to rozumiegi: s żywymi aby żywych wieczij pilen byl: ale
 w hrob ich smrtwymi przebywa: to gest że nedostatky
 a hrzytchy gegich wyprawuge: a sam weſſten snimi
 se obira: Alebo hrob duchownim rozumem gest pama
 tka mrtwego: to iſto powieſt a rozprawka ſſeredna o
 hrzyſſnyku jako oniektorem z ſwietych lidij a nebo
 omniychu: ogeptiſſze: a neb okńczy: Opiet sam ſebe ka
menijm bige a krzyczy to gest że sam ſobie ſtkodij: kdez
ſe nadiege naramnie vtiſſenie a vžitecznie ſobie pro
ſpijwati: ktomu Pzayaſs mluwij wtretij kapi: krzy
chu ſwego gſu neſtkryli: ale jako Sodoma rozglaſſo
wali gſu gez: acz koli ozakonijczyj ſprawedliwoſti du
chowne toto prorok powiediel: wſſak take podle litery
ktomu ſe muoż trefiti: Opiet woysko diablus wſobie
m: itak że żadnų tudy pro gegich zloſt a vkrutnoſt ne
możl giiti: tomu tak rozumiey że takowų ti lidec mno
gych czertuow aurzady wyplnugij: krze to kdyż mno
gym kſtkodie gſu: a wczem pak gſu naylaſhodnieyſſy
wtom gſu nayvkrutnieyſſy: tak że żadnemu bez nebez
peczeńſtwij a ſtkody: menij bezpečno s nimi obczowati
yakoż y ſwrcchu ſem powiediel: Ale w ijm to żeby żad
nų nebyl nalezen tak blaźniwų a neſmyſlnų: geſtliżeby
takoweſo człowieka vſledal aby ſe ſmati moſl a ne
radſſy podle moźnoſti ſwe vtįkal: a wſſak ſmiege ſe
ten giſtų tomu: gehożto tato figura byla gest: Nad to y

Czo znamenaa
 wa kamienijm
 ſe bñci

Czo woysko dia
 blus

215
toto przytom praweno gest: ze ani rzetiezy: ani strazij
mogł obdziejn byti a vtrocen: aby roztrhna panta na
passi od diabla nebyl puzen: Toto tak mierz s hozuge
se z rzeczy: S: Jakaba: genz d. j: zadny zlidy nemuoze
yazyka skrotiti: tak tez zadneho zaha genij: zadny mi slo
wy czteny swatezo takowij okterey: H: tuto mluwym
nemozu skroczeni byti: aby yazykem neskcroczenym ne
wytchli se: a wsscho wssudy podle obycejge swcho nez
biehali: gsucz nazj vsitu: a gine tez obnazugicze a gin
przekazegice: Ale aby ch proti na yohyzdnieyssymu hri
chu take ohyzdnie mluwil: wssak swinie gsu howada
neczistat: nebo layna lidstka gedj: Ale tito prwe dotczeni
lidee: wlaynu swem y take wczyzjim yazyk swuoy y zu
by sferedy: zdali layno tiela horssy gest: nezli layno du
sse: Musymet gi przed swiniami swinsky mluwiti aby
srozumeli: A protoz gestli ze kdy swini vshledas: mry
te a smrdute wiecey zratishne: przitom natoto pomysl
jel gest podobnay k tomu ten czlowiek: Kdoz rad omry
tych wiecey a oplzlych rozprawij: A apostol mlu
wij tak to: ze nepocztiwe nasse vdy hogniegiy a peczliwie
giy czujme: Ale tito lide kterzy oplzly a sferedny obycej
ma giy mluwiti: take y pocztuwe vdy nepocztiwymi rze
mi sferedj a wlezkost dawagij: Ale kdoz by toto lescze
nest: a nepopudil se yako zlezkosti vcziniene: Kdyzby gin
ssy sposmiechem odkryl genu rzit: a nebo ginssy audy
tiela geho skrytieyssy: A protoz tohoto vsebe poraz: kte
ra lezkost muoz wietssy nad tuto nalezena byti: nad ne
cli stoty hrzychuow nassych a blizniych swych: Ale za
kon zapowiediel gest: aby chme blizniych swych lezkosti

Czlowiek ktory
oplzle mluwoj /
podoben gest k
swini kdyz lay
na giy

neodkrywali: a protož kteržij nebo schlauban hrzichy
 swc: a nebo sposmiecchem bližnych swych hrzichy wy
 prawugy: proti zakonu činij: a hniev božij proti sobie
 juostrzug: GDrusze také hrzešsno býwa. o zlošstij
 slow: k dyž takowe wiecez przed dieťmi a niewcěskami
 newinnymi mluweny a praweny býwagų: A takowi
 lide gsu winni wssmi hrzichy y smrtmi gegich kterež
 ztich rzeczij pochazegų: nebo wiel autly: a neznaly
 tich wiecez snadnie býwa posskewnien: a czo mýmo
 toto horšsya gest: naramnie pewnie a trwaliwie pa
 matuge rzeczy oplze rownie y ako nečisłota przypada
 gųcz na rauchy čistie a vssleditile pewniegų se přichy
 te, nešli na hrube a zanečisłtience: A tu wiecez y pořane
 skrze skusseny poznali gsu: y akož Dracins tiemito slo
 wy swymy dořazuge k dež diř takto. Ežim gednau no
 wy hrnczeł nawrze: tim wřodyczky zapadati bude: Su
 uenalm takee powiediel takto: weliká počtiwost naleži
 k diřicti gestu že k čemu mrzkemu stragysa se: leč die
 tinskych nelež: e sobie waz: A czo činij ti kteržij tak o
 we mrzkosti mluwir: poniewaž naramnie wiecez dob
 ra gest wiel mladý přijhednie ochowati: ořczyhati
 a wssy snainostij k čistotie a k sydlivosti w estia: a kož
 pusmo diř: že bohu narywdiečnieysšy obiet gest horliw e
 mluwamy duše: Wssedch lidij snainost přitom spra
 wa miela by wynaložena býti: aby mlaďencų a dieťij
 ořtřigali a sřetřili: aby nie oplze a sřeredne ani widie
 li ani sřyřseli: nebo oni sami odpřirozeni swc: k tomu su
 náčhylni: y ptož neni potrebi nato myřłiti a byč me oř
 nie přidawali: kudy bychom gich k tomu naklonili a pod

Před diťkami
 nramnie oplze
 mluwiti

racius

gewenat

je amath
 269

nifiliale radięgi wody na strogięz wnięch aby to zdusse
 no było: Ale netoliko mnoży zli di tak se nezachowawa
 gi ale tak naywlastnięsy⁹ aurzadu diabelskeho pozij
 wagęje: poruſſugę newinnie duſſe ſwými ſtkodliwými
 a hanębnyimi rozprawkami oneſſlehetnoſtech: ne
 bo acz koli diabel myſly poruſſyſſet ſłowe: ale wſſak ne
 poruſſuge: lecz ſluſbau yazyku tiech: kterzj gſu ſgeho
 ſtrany a gecho náledugy: Alebo kterak dſtie a nebo
 dſwka muože za ſe zſebc wyforzeniti ſłowo urzke: Ee
 geſz gedni v lyſſela geſtiale ſymie ſłow opſlych: Eoż v
 wręeno bſwa: wforzenuge ſe wſroce gi: take y bez
 diek: a potom roſte wdiwná a neznámá myſſleny: Ede
 rſchj neſmiegj ſe wyznati a wſſak naumiegj gim o
 delati: a prazdi bſti: ale bieda todie kterzj ſv teto pro
 ſte a neznáme: tiech wiecj duſſy tu praci a ten ged wlił
 Tielu ne poruſſyl ſy ale duſſy newymluwnie nad tielo
 vſſe Hſileyſſy: podle ſwe moźnoſti poſſkwrnil ſy: nebo
 ſkrze náſtroy vſſy wpuſtilo: a obſiřil gſy gi z zarodkem
 nayſtkodliwieſſym: a pto baptiſta Matianus tiemi
 to ſłowu to⁹ dotyęe Eka: ſkrze ſmyſly naſſe yako ponie
 iakych potocy: rozroſo tieſnych wiecj: kterzj geſt
 ged nayprudſſy wchazi a wplýwá do myſly: kterzj to
 ged odmyſli náſſy budeli ne opatrne a nepamietliwie
 priyati: weliku nemoc wnás zrodi: kterzj leč ſamú boźſ
 ku ruky zſ: gena nebude moci bſti: a ptoż mrzntieyſſy
 hſi: a tiejſſy geſt tiech kterzj dietiſke myſli nákažu
 gi uſli prwnieyſſych: okterych mluweno geſt: nebo
 netoliko geſt to mrzkoſt: ale y wraźda newinnych du
 ſſy: a takowi ti přičitagi ſe Erodu Herodeſowu: kterzj
 geſt množo dietj zmordowal w Betſlemu Judowie

ma puc

mordowal

dítě

mordowal

Ale togo to sobie poważ zdali to tak neni żeby żadny
 otec togo nemożł snýsti: aby synowe geho mordowa
 ni byli na tiele: czechoż by na tiele synuow swych nerađ
 stati se widiel: procz smysu to nadusych synuow gin
 szych: nebrz bożyck pachat: dobre gístie swaty *Ludwik*
Král *Fransky* od swe matky naučil se gest: żeby chiel
 radiegi syny swe zbite widietu: nešli by smrtedlnie hrze
 slylineb to też matka kniemu mluwywala: Ale došti
 przysnie pán taťowým hrozij weczienij: *S: Mathusse*
w: xvij: kapitalk hroznie mluwij: Kdožby pochoršyl
 gednoho znaymenšych tiechto: kterzj wierzj wemne
 vřiteczne by genu bylo aby žernow oslicj zavieffen
 býl na hrdlo geho: a pochorzen byl do hlubokosti mor
 ste: Pohledij kterať weliká pecze gest pánu *Krystu*
 omaliczych a niewinnych: poniewadž nowu muku na
 nie vřlada: kterzj by gin vraz dali: a nažádne ginšy
 taťowe maky gest niewypowjdał bez pochyby pro to
 chciegijec togo dořazati: že ti a taťowj nowým a ob
 zwařšenjm mjmno gine trapienjm: trapieni magj by
 ti: A dále mluwij taťto: Bieda swietu škrze pochorše
 nj: nebo musj to byti aby przyřazela pochoršenj: ale
 wřat bieda cžl: wieku škrze kterechož pochoršenj przy
 řazij: a niže taťto mluwij: Pilnie šetrzte abyšte ne
 pošťkwerniwali gednoho zmaliczých tiechto: nebo pra
 wjm wam že Anjele gegich wřocyty widij twaarz
 otcze meho kterjž gest wnebesych: Teďhle pro spat
 renij Angeluow chce aby dieťi řazenj nebyli: a wpocz
 tiwosti byli držani: ale niekto by mořł nalezien byti ge
 řřoby rzekł żeby tudy ti řderzjz oplzle mluwij čistoty

nepotraca zowalimnebo slowy žertu gij: ale skutem w cty
 stocie gsu zachowalij: ale lhuť jako y oterz gegich *maria*
 uidius w tiechto swych slowych lje: rzka takto: Wierz *Chryz*
 mi toho že mrawowe mogi dieľi se od meho oplzeľo *frank*
 psanij: a cz koli werffowe mogi su žertownij, wssak ži *lufar*
 wot przymnie gest cztnostny: Ale pán Krysti s odpowi *W. k. p.*
 dá gim: vsta gich začpawagijez: kdez takto mluwij
 Zhognosti srdze vsta mluwy: A ginde yaky sšiep ta
 kowe y listy: a odtud pád czyrkwe wssieczten pochažij
 Ptož gestli že kdy má zdielána a obnowena byti: po
 trzobjt gest od dietinsteho schowánij wzyti poča atek
 Potud mluweno bud omrzem a ohyzdnem mluweni
 O bláznovem pak mluwenij a oprostorzekem mluwi *O pfořetých*
 ti k tomu to mýstu neprýleží: a cz koli to obedwe przy li *lided*
 dech naramnie počtiwých a nabožných tak przylis
 se gest rozmohlo že y skrze to chiegi za počesne gmi
 ni býti: čym bláznowiečssy a wýze prořtorzeczi gsu
 Podbláznovým pak mluwením wssieczny darem
 ne rozprawky zawyragij se: w kterýchžto nic vmieleho
 a včeneho nenaleza se: yakož samo w sobie znij: že ta
 kowe rzeczy k žádnemu prospiechu negsu: a to tež Kry
 stus gmenuge slowem daremním: protož toliko vžite
 čne wiecey a nebo potřebne máme mluwiti: A yakoť
 sau básnie babilke a rozprawky diweczij: spisowe ofa
 rarzy zkolumperku o Betřichowi: o Brunčlyřtowi
 a hadky rozlične owieczech dalekých: do kterýchžto ná
 nicz nenij: yako przy nás včeniečssych su take duomy
 slowe mudeczuo: a waykladowe na Ařysioleesse: Rog
 karzke pliskany a smyslinky hwiezdarzke: blázno

mluwenij slowe: proto nebo slowa blaznowstwij a ne
 maudrostij sunita Kristus mluwij: Prostorzekost
 gest kderaz zalezij na kratochwilnem a ochotnem mlu
 wenij: a tu wicz Aristoteles za gednu cznost pokla
 da: to gest kdyz sseredne wiczy ani blaznowe: ale obwe
 selugiczy a wzdiela wagiczy spolu mluweny bywagij
 tak a zy ste kumstowne a sselektne rozprawy: pro
 spiech nizek przygiti mogli a tak przywietiwost ne
 boli wymlawnost nebo wliadnost a kratochwilne mlu
 wenij budeli zte przyczyny: aby tudy zarmuczenij a te
 sseliwij wduhu obweseleni mogli byti to gest chwalite
 bna wicz: Ale gestli ze przywietiwost a kumstowne
 mluwenij bywa bez przyczyny dotczeni: k samemu po
 tieffenij tiela a marnosti: a zwlasti kdyz to bude bywa
 ti sprzyczyn lezede: a sama lybost rozprawenij a za
 dost smychu nas k tomu pomikati bude: to nebude mo
 czy nei k hrzjchu byti przycieno: neb to krzestianom
 neprzylezy: A ktemuz rozum mluwij swaty Augu
 styn w swych knizach na sebe wyznawa gycz: ze leske
 wiczy a neuziteczne sprzately rozprawieti nenij wicz
 krzestianska: Alebo krzestianskij skutkowe a slowa ma
 gj byti statá weliká a opravdowá sewssy waaznostij
 a podstatu: yakož y w saltarzy napsano gest: w lidu
 wažnem chwaliti tie budu: A koneczne tato gista mar
 nost a zbytecznost przymluwenij: tim gest horssy czym
 przywietissych wiczech nalezaa se: yakož mnozy gsa
 gest to znaa ramneho myslilehčení: rzeczy swateho
 pisma neprizhodnie a ozezstnie vživagij: klesky a
 marnym wicem obracigee ge o smychem: a podtim

swee marnosti Gledagā: gestio t swatym tiem slo
 wuom wżdyckę a wssudy naywyzsſy wcztiwoſt a b:
 zeñ má byti zachowaana: **G** Trzetij stupeñ smilnij
 kuow zależy wznamenyck: zničk gedno oznamil gest
 pánitakto rzeckſy: Kdož by poſlediel na ženu tupožaa
 danij gij gij smilnil gest onij wſredcy ſwem: Kſle ted
 wzeżzeny: gestio gest znamenij žadoſti vna a o: podle
 rzeckſy Kryſtow: gest czyzoloſtſwo: zdali neny za a kon
 Kryſtow naywredſy: A protož gest mczy wſſemi za
 kony naytiſſy a bezewſſy wraſky duſſe od wraçugij
 czy od hrzycku: Podumio pak znamenijm wzeżze
 nij: zawyragij ſe ginaa wſſeckna znamenij: ponie
 wádž zrak gest naymenſſy a naywſſleckileyſſy: A pro
 tož niekderzij znamenij tato ſregi: ržſkaa patera byti
 prawij: To geſt: poſledienij / rozmluwenij / dotčzenij:
 polybenij / a ſkutek: **G** Tuto oginſſym rozmlawani
 nežli o opizlem / rozumij ſe: a o dotčzenij a polybenij teſ
 rozumieg: Ale owſſeck ſſyżegij budem mlawiti: Ale
 gſij mnohaa yako: poſledienij: poſtſek anij: rozmlu
 wanij / liſſkowe: poſelſwij / dotčkanij: obgijmanij /
 ſinychowe: ližbanij: Ale netať rozumieg: aby tolik ob
 zala aſſinych tuſuow czyzoloſtſwij bylo: tolik by kdo
 ſe znamenij dopuſſil: Alebo muoſž wgednom czyzoloſ
 ſtſwu tyto wſſeckna znamenij včinitimebo ſyč ginač by
 lolibž tehdy gedem ſkutek wſdycký bylo troge czyzolo
 ſtſwo: poñewádž nemuoſž ſkonā byti ſkutek bezdotčzenij
 a požadanij: **G** Widiemij aneb wzhledani prwnij miſto
 ma: Ato znamenij geſt nayryckleyſſy a nayčafſieyſſy
 mczy wſſemi ginyim znamenim: nebo dalegij ſſyżegij

Trzetijm stup
 ni smilſwa

jubel... m

Hrygus
 meny

poſledie...

a spießniegij swuoy skutek k konczy przywede a wjice
 a yasnigij mjmio gine czige a poznawa: protoż tak
 mnohe wieczy wpyśmijch prawij se ostrazi oczij: ponie
 wadz żadny śmyśl tak śnadnie a tolika wieczmi neby
 wa zbuzen: aniż ktery zewssiech śmyśluow tak vkrutnie
 raniuge dussy: nebo tym głaubiegij do śrdze wraży
 čím yasnigij poznawa a spatrzuje: tak że y przyślo
 wij gest: kde oczy tu śrdze. A Horacius takto mluwij
 Eżoż se vlyssy netak myślij pośne: yako kdy bychom
 samymi očyma nato patrzili: A opiet wieśsy poieśse
 nij po hazy z wieczy widiene neżli zlyśśawie: yakoż toho
 skutek dośazuge: że niśdā cślowiek tak se nepośne kdyż
 ślyśsy ośmrti: iako ten kdyż widij: Aniż takē tak pośnut
 bude ten kteryż opzle wieczy ślyśsy a tielesne a świeśke
 yako ten kderzy to spatrzuje: *G. przy.* Przykłađ tento pŕy
 wedenie Alipius: S: Augustyna towarzysze: Oniemż
 wśseśtych kniśach piśse confe: że ten Alipius kdyż we
 den byl k diwadlu: oczy zawrzeli: zamytagięz to: a po
 tom olewziewśsy tak gest tudy yat a ģnut: że potom y
 sam mnohe ktemuż diwadlu przywozowal gest:

Pannam y gin
 emu ģemikemu
 pohlawi oģim
 a newortiet gest
 welka eģest

Protoż przi mladenczych a przy pannach yako gest
 naywieśsy oģraśa: oczy prziwyrani a doluow śniśo
 wani: tak naywieśsy oģyzdnost gest: oczy neśseśnie
 sem y tam ģazenij a wręzenij: neb mnoży takowe oczy
 ma ścieleni za ģedno znameni kladu potracenij panen
 świģa: to prawe gest: Aleb wśseśtmeżdezy: my kapiur:
 w Ecclesiaścicu takto Śsalomuoñ mluwij: ģeny śmil
 śtwo z wyzdwizenij oczij poznāno bude: A tam sobie oģ
 leday: że takowe na wocich znamenij: neb ģiż ģenu po

russená a neb k porussenij welmi schopnu wyznamea
 náwa. Alebo kieraž prawie pocztwa gest: newzshledat
 smiele natwarz mužstku: ale štud přisobie má: yako wo
 Rebecce w prwnych knižach Moysesowych w cštrme
 tezytmy kap: puste serze vzrżewši. Jaka ženicha swe
 wzala raču swau: a przykryla se gest: Tež take pū
 sse se ogednom swatem muž: kterž s swatym Anto
 nlem zakrytými očima do Rzymu przyšel gest: a
 nicz w takowem městie widieti gest nechtiel/ gedine ko
 stel: S: Petra: Tež o Silwanowi čte se že wždycky s
 zakrytými očima chodil gest/ aniž čtiel kdy slunce
 widieti: A tyž Job w trzimezcytmy kapi takto mluwi
 vezinil sem smawu socima swyma: abych nepomy
 slil wo pánie: to gest ožadne mladiecy. A zase ona Dy
 na wyssedšy aby widiela ženy kraginy tee: wo panen
 swy přyššla gest: a swatý Bernarich když naniecte
 ru ženu tuze byl pošlediel/ Jaam nad sebu tiežce gest
 toho mslil: a: S: Benedikt naramnie nezbednie poku
 ssen od diabla byl: pto že widiel gest naswietie ženu ge
 din: Opiet czo se gest przyhodilo Dawidowi zpošledie
 ni Bersabee: a czo synuom Izragelským s patzenij
 žen Woablských: yakož psano gest w knižach Moysi:
 Opiet ginšy wpađšy w pokušsenij zpošledienij gednee
 ženy: když vlyšel żeby vmarzela/ swau w sobie zaadoš
 zhařyl gest: powažiwšy vsebe knisu a smrdutošti tiela
 mrtweho: A protož zrak netoliko wčas přítomny po
 hybuge zlu žádosty: ale take dopamieti wforzenien
 z dawno pomínulých wiczy diwna pokušsenij zbu
 ge: protož napsal Jeremias w iii: kapitlu: Oto mee

Rebeca

Silvanus

Job 1. 2. nat
př. 1. 2.

oblaupilo gest duffy mû: A opiet tyz prorok w dewate
Kapitulę napsal gest/ Smrt wessla gest skrze otna na
sse dodomuow nassy h: A: S: Petr druhe kanonyky
wdruhe kapi/ Dezy maggyze plne czyzolojstwa: Kze
kterak czyzolojstwo w skladaa na woczy: Opiet takee
Ewa k swedem yabika zabranienego nayprwe po
nuta gest po sledienym: zeby bylo piekne/ kudy potom
muje k hrzychu gest przywedla: a osynych bozych wpr
wnych k mshach moyzissowych w: vi: Kapitu psano sto
gy/ ze su po sledienym zhrzessyli: widucze synowe bozy
dzery lidste: zeby wsslechte byly: y wzali gsu ge sobie
za zeny: Kterez koli gim se lybili: Protoz y mudry Ssa
lomoun vczy takto: Nlechtey patrziti wtiwarz panny
aby tebt neposhnul obliczeg gegy: tez y nadruhu stra
nu: ani diweczka patrziti ma wtiwarz mla dencz: ne
mnoz vpadnuti wtez nebezpeczenstwy: Protoz: S: Jan
mluwij takto: ze wssieczko coz gest na swiecie gest z adost
tiela: a z adost oczu a pycha ziwota: skrze z adodost ocu
rozumij se welika peczliwost mnohego wyzdwizenij a
poznaniij skrze smysly czlowieczy: L zte se oswate Alz
bicie ze kdyz niekdy w kofiele na manzela swego wese
legi wzgledala gest y hne d odpána byla gest treshana
L zo pak tiem bude kterzy w kofiele niez ginego neczini
ne z coz napsal gest Quidius: Wdu aby na ginsy po
hiediel: a ginsy take nanie: to gest ze niez ginego oboge
poslawij necziniy ne z aby gedni na druhe po sledieli
a gedni druhym se zalubili/ a giste nieyake m yako da
rem przirozenij obwlaffnie wzenaech to wzrozeno gest
ze chiegi z adany a milowany byti: muzij pak z adagi

72. 257.

210
a milugij: Acz koli obe se przy obogich naleza: ze nie
dy zena blaznycz z ad a miluge a muz togo gleda kudy
by zenie zal, biti se mohl a milowan byti: **¶** Diwna
tesdy gest nasse byda ze smy slowe nassy domacy: tak
gsu nam sskodli. wy: tak ze prawie powiediel gest pan
Krysus: neprzatele czlowieka su domacy geho: to gest
smy slowe czlowieczu: a Dawid wzalmu trzydczatem
sednem takto mluwy: przatele mogi a blizny mogi p
ti mnie se sessli a postaweni gsu: Nebo czos gineho puo
soby peczliwost oczu nassyck gedinee to ze proti dusy
boyuge: A tak tesdy dobrze: **¶** Augustyn dy: czitedl
nost nazywage hadem: nebo gest plzka a wrskawa
mnozymi spuosobami wyznawenawa se skrze hada
wragi: A tak tesdy powaz vsebe. Kterak Krysus wecz
teny nedarino vezil ge: Abych me sami se wnenawi
sti mick: a sebe zapyrali: to gest abych me nenawidieli
oczuy: a wssetch smysluow y wssetch vduow: nebo zayam
dusy poddawag. pod zakon hrzycku: a zwlastnie owo
czych to rozumiey: yako: Ecclesiastes wtrzydczate pe
wnij Kapitlu dy: To gest neprawieyszyho nad oko: ale
netoliko samo to gest zleze skrze oko zla zadosc se puo
soby: ale take ze nie da nebywa nasyczena: yako: Ede
sia stes dy: oko nebywa nasyczeno gledienim: a wpry
slowich w sedminezdczynie Kapitule takto mluwy: Ne
elo a zatraczeny nie da nebywagij nasyczeni: tez y oczu
lidzke su bez nasyczeni: czos tesdy pspyuwa zadosc ocy
rozdrazdiowati: a kdyz pomine pocatek widieni niskon
cenu zadosc a bezedna zbuzowati: lepet gesti tesdy bned
pypochatku zrak swuoy skonati prwe nezli by rozsly yl

niepzytel
glumie
75 850

Smyslowe

wykup 09

propast swe žádosti: kterč by potom nemohl vyplniti
 Protož yakož swatý Augustýn w swe rče hole mluwý
 Aniz wy prawte čiste se mýti myslí: gesli ocy máte ne
 slydate: nebo nesydate oho: nesydate srode vřazuge
 a tak tehdý žádný toho sobie neprizipisoy: že by nebyl
 cizoložný kem: by pat skutkem přestál: gesli že ocy
 ma gestie žádaš: A toto gest mluweno o znamený
 prawným a hlavwiewššymu smilšwa: **G**Druhe pat
 znamený gest slyšeny: ginz se oznamuge wnitřni na
 chylnost člowieka k zle žádosti: yako sau ti kterzýž na
 bžezgý k mluwený: a neš k spuwani o oplých wie
 czech: a takowý gsu nad gine horššy: a nebo kterzýž ml
 čžez: ač koli giných k tomu nenabžezgý: wšak radi
 slisly: a tiesly se wtom: aniz se od toho vřylugy: yako
 od wiczy nečiste a škodliwe: **P** ti možu byti knim při
 čtení: kterzýž nezbraniugý a netřestkzý takowešo po
 sluchacze: a klepššymu geho neobraczýgý: a tehdaz
 hned takowých wiczy dopaustiegyzých se nekara
 gý: a wuohyzdnosti nema gý: Aby tudy posluchacze od
 takowešo posluchani odwedli: takowý toliko nedban
 liwostý hřessy: že nema gý pecze obližných spaseň: a
 zatracení gí: k zanedbawagý: a menššy přitom: nežli
 wicz gest naležitá: peče wedau: **T**řetij znamený
 gest: spolecžne rozmluwani: totižto muže s ženú: a neš
 ženy s mužem: neš to žádost mezy nimi pušobij: aby
 spolu rozmlúwali: sebe pozdrawowali: a obecne wie
 cý wespolek rozgýmali: ač koli někdy počtiwe wiczy
 býwagý: ale nesprzycžiny počtiwe: Alež toho potom
 gdu smychowe: žertowe: bášnie: marná mluwený: pro

O Druhém zna
 mený smilšwa

O Třetím zn
 amený smilš
 wa

to toliko aby wespolek se zalibowali a k odmier. ne mi
 losci dráždila: a tim hrzychem ženy naramnie hrzešsy:
 když koho milugy: Ale przydiwecze ne toliko tyto wie
 czy: ale wsseliká owšem swoboda wmluwenij: nayošy
 zdnicyšy wicz gest: Amž gest to znamenij staleho pa
nenswij a nebo čistoty: když gest diweczká žwawa
 a štiebetná: zwlášt pať s mládenczy: Nebo hle blažo
 slawena panna Maria: magyč k sobie weliku rzecž
 od Angela včynienau: wssak toliko toto odpowiedie
 la: kterať toto bude: A yakož: S: Ambrož puisse: že ani
 pozdrawugyčymu Angelu podieťowala: Protož k te
 re rady chiegy slyšany byti: wspiwani: a neb wmlu
 wenij: a teč zase tiešy se s družeho pošlawij: wspywa
 nij: a neš wmluwenij: čehož ginšyho tudy doťazugij
 nešli strannij žádosti k družemu pošlawij: kdyby žado
 stij tu zapaleni nebyli: nedbalit by nic na rozmilwa
 nij: ani na patrozenij gegich osob: yakož nagine wiece
 nedbagij kterýchž nemilugij: ani zalibugy sobie: Ale
 nynij umošie diwecžy wssy šnažnostij oty wiece stogi
Čitwrtý znamenij gest doťeťani: yakož gest ruku po
dawani a obgymani: kterežto wiece pošwrcetku mo
hū byti počestne: wssak wnitř ponatagiczij žádost po
zuostane: tut giž oheň chlipnosti sylne se zapaluge: tak
že: S: Berenym napsal gest: že škreze same doťčení:
 hneď žádost nachyluge se k pošlawij družemu: a pro
 tož welmi daleko doťčení má zapuzowano býti: yakož
 se čte ogednom papeži: gehož gmena nyini nepamatu
 gi: že podawšy ruky podle obyčege k polibeni: když v
 eilil gest spolibeni ženske: hnutí tiešne: dal gest sobie

O čtvertem z
 namenij

dobry puz

Opatas zna
menij *Tamen*

rukę wliłi: *G* Pate znamenię gest poijbenij: Kterechoz
pominne: *T*a pak znamenię niēdyż wjēze se nedięgi
a nebywagię jako wtanczjch obęcznjch spodiwenijm
gest: Kolik a kterał welikych dopaustiegię se tu hrzj
chuo: czo gięh tu na berze widienij a slyssenij: Kolik gięh
zdotęzenij a spolecznejho mluwenij wzayde: a narodi se
a krateze swiet gest swiet: nebrz neswiet ale temnost: a
neprzjtel bozj: aniż naleznem czo dobreho: czo by se bo
hu w swietie lubilo: hrzjch hrzjchu wniem postigā: a
hnięw bozj naramnie welikę oznamuget se: a wssak
proto smięgi se: skaczj: radugi: jako przy wieczęch
mālo sstodliwych: nebrz jako wdobrych a vjitecznych

O Ssestem zna
menij *sinistros*

in nym

G Sseste znamenię a gistic neposledny: gest odiew czj
a neobyczęgnę: a kteryż tak przylis lide stogij: tolik pzy
praw rzemesl: a nāstroynow k tomu potrzebugij: cetał
ze ginācz nemuożes rzjczy: neż se swiet gest hole blaz
nowstwij: poniewādż żadna nenię przicjina: gedne ta
aby se zaljbili a srownali s swieciem: nebo potrzeba a
neb vjitek: nebrz y poczęstnost: Kteręto samy toliko gsu
sprawedliwe przicjiny: takowych wiczy: nepotrebugi
ale na māle mośu przestati: Ale kdo dostatecnie omich
miję mluwiti: poniewādż gsu neślychanię nākladowe
na sstatstwo: ale tieżke gest: to zle a neb podpalowe gsu
takowe wiczy chlipnost: acz koli nato se niez neobra
ęęgi: ya wssak wierzym ze niekdy potom nazy chodi
ti budau poniewādż gię napoly obnażenij chodij: Ale
postępnę: przigdet wiek rowny knassym mrarwuem
prisselt gię hnięw bozj dokonęze na swiet: a blaģoslawe

in nym

in nym

ny ktoż rozumi: nebo wprawdie gniew boży namie gest
 przyssel: **P**omijim tuto blazniwość fregurzu: kte
 rzy nocnymi służbami fregurzkam swym hrau: spij
 wanym: hudenym: puskanyim sławij / a owśfečno se
 potaussęgę aby se gedne zalybili: ti take blazniwemu
 swietu wyje blaznowstwij przysparzegi: protoż togo
 pomijgijm: **C**zwrtý stupeň smilnyktůw gest sama
 ta wnitřnij żadość: okterez došli na gorze powiedijno
 gest: kterez ni żaduý neni sprossien wtomto żywocie: ale
 tim toliko samým kspasenij přychazijme: když gi nepo
 wolugem: **P**akož apostioli k **B**řimanuom wśfese ka
 pitule mluwý: **A**niž dopaustiegtę audim w aśsym slu
 žiti hrýčhu: abyśtie poslućhali żadošťi w aśsyčh / **A** acž
 koli za kon boży nepośfwrněny tomu chce: aby owśsem
 żadne nebylo strannij żadošťi: ale zplna wśfeczka
 nepośfwrniena cjiřlota: wśtak proto miłosrdenswý
 boży podtim nář zdržuge: a genu wdiečna wiecez gest
 když duře ościelem potýka se: aby nad nami wśfelika
 nesprawedlnost se nezmocniła: a ta ża adost strannij
 wślawiečnie ma a byti vmrtwenaa / kćaanijm / a
 bdielijm: praaczij / modlitbau: pokorau: a gina
 śsymi stranami křijze: a napośledy y smrtij: **A**
 tak s tiech wśfeczniech rzečij znaamee gest: že
 toto přykazany: netoliko neni zařaagence: a z
 braniugęzj nicteřeho / **L**ecz toliko twa aržnosti
 slow: a littery sprawiti se chceře / **A**le gest naram
 nie přykazugicy niczo zachowati: nebo přikazuge
 aby cjiřlota: a zdrželiwoř bez pośfwrny wnitř

W fregurzkach

Četvrtým stu
pni smilnosti

psl. 10
duem 10

y zewnitř zachowana byla: Ale kdo tak blažnowego
rozumu gest/ aby miel odpierati że czystotu nam buoſz
wkazuge: a przykazuge zachowati: acz koli przykazani
toto ma słowa y akas zbraniugyecz y a zhayugyecz nie
czego cziniti: Nebo wtom zbraniuge se chlipnoſt/ aby
y ſerze to rozumijno bylo: że naywycziffienieyſſy gſu
przykazani: bez wſſeliterakego przymyſſeny chlipno
ſti: Pakoż napſal Dawid wżalmu gedenacem: rzeczi
panie gſut rzeczy cziſte/ ſtrzybro oſniem ſkuffene: trzy
krat palene: ſedmkrat wycziffiene: ¶ A tak ſerze toto
giż wiadomo mſz być: kterak ſerze zakon býwa pozna
ny ſrzychſuow: Pakoż: S: Pawel k Rzymanuom w
ſedme kapitulu mlu wy: żadoſt niewiediel gſem aby byla
ſrzych: gedine lecz zakon mi powiediel/ Niepožadás: a
to rozumieg proto: nebo ſam toliko ſkatek zaſrzych dr
żan był: Protoż nemy doſti natom: aby ſkuckem neſmil
nikam: doſti aby ſlowem był ſtydliwy/ a neſ wzeſze
ny/ a neſ kterym koli ginym znamenym: ano ani na
tom doſti geſt/ że ſedzem by nepowolil/ gednee lecz bu
des ſ take cziſty odewſſech zlych ſnuty: wnitř powſta
wa g. jecz ch: a wypryſtiugyecz ch ſe: Protoż nie z gine
ho nam nepozuoſlawia/ gedine placz a narzykany na
miłoſt boży ſpolu s apoſtolem Pawlem: Kteryż k Rzy
manuom wſedme kapitule takto mluwy: Neſtiaſnſy
ya cziowiek kdo mie wyſwobodij z mrti tiela toſto:

¶ Konecz wyſkladu Sſeſtego przykazani

Sedme Przykazaniy Neukradness:

Tiffeli gſme kteraſ przykazaniy Pate Ne
 zabuys: Braniy nam zabugeti bliſniſo ſwe
 ho: toliſo wlaſtniy oſobu geho: Sſeſee pak
 Neſeſmilniyſo: to nam taſe bliſniſo zbra
 niuge vrájeti: netoliſo oſobu geho wlaſni
 ale y oſobu towaruſſky geho: totizto manſelky kderaz
 to geſt s nim za gednoſo cſlowieka: ¶ A to obee dwe
 przykazaniy y wedle littery y duchownie: abyſhme to
 ho nečinili zbrañuget nam: Abyſhme pak tomu moſ
 li wyrozumieti dobre: tento geſt rozum duchowniy tie
 cſ to dwu przykazaniy: Ne zabuys a Neſeſmilniyſo: Ti
 ſſy a cſiſtiy abyſhme byli wniſt y zewnitry w ſſeliku ky
 ſeloſt ſniemu a žádoſt rozkoſſe daleko zaſennuſe od ſebe
 Kderaymſ to dwa um: wieczem: totizto ſniemu a tiele
 ſne žádoſti bez láſky ducha odolati nebudeme moſcy:
 neſ tak ſlogiy naplano wprawnym liſtu k Koryntuom
 wetrzinaſzte kapi: a Ballatuom w: v: Wreſh a wſſecz
 ka doſonalosť zákona geſtił milowanij: Dnot geſt ti
 cſe a żadnemu neſtkody: nebrz wſſem proſpiwá a pro
 ſpiwati žáda: geſtił taſe cſiſte a ſwate: protoſ žádn
 ho nepoſſtkwiniuge: ¶ Ted pak dale wto mto przykaza
 niy ſedmem zapowijda ſe nam abyſhme ſwego bliſni
 ho nehubili na ſtatu: beruſe mu geho ſtatek: a tot ta
 ke bez láſky ducha nemuoſ byti: protoſ y toto przyka
 zaniy yako y przedniy muoſeme wykładati dwogim
 obyciegem wedle littery a duchownie: ¶ Mayprwe we
 dle littery: a yatkſ ſama wſobie ſłowa zniegiy: toliſo

Cicho toto ſed
 me przykazani
 zbrañuſe

Dwogim obyc
 ie gem toto przy
 kazaniy wykł

sam i kutek zlodieystwa se tuto zapowijda: kdez dii Ne
 vkradnes: nez zapowijda: neberz: nenawozuoy: nez
 day: ale neutradnes: A tak gsu zide tomu rozumieli:
 toliko se skutkem od zlodieystwa zdrzowali: A protoz
 pyssny vciniemi gsu w swe spravedlnosti: y akoby toho
 przykazany neprzeskupowali: protoz Krysius pan: S:
 Lukasse w sfesnacze kapin: a toto przykazany czinie
 gim prawy wyklad: takto powiediel: Nemozte spolu
 sluziti bogu a mamonie: vciniate sobie radiegi przatele
 z mamony neprawosti: tento su wyklad w sfyczni za
 konczy sfyffeli: ale ze su byli lakomij naramnie: nech
 tieli ho przygyni: nez posmiwali se genu: ptoz gim hned
 y toto powiediel: Wy gste kterzisto sebe spravedlive
 czinyte przed lidmi: buoh pak znat srdec waffe: nebo co
 gest vlied wysokcho a wzaczneho: to gest vboha wofy
 zdnosti a w potupnosti: pohledet mily lide ktera buoh
 zadá srdecz sameho: a ciste myslí k vyplnienij swych
 przykazany: potom hned delegij flogij psano: wtez ka
 kderak wessken zakon ma se rozumiet: duchownie: a
 to w tiekto slowych: Zakon y prorocy až do Jana
 Krzitele: krze nicyz kralowstwij bozij zwiestuge se: a w
 sfyeni genu: totizto kralowstwij nasyle czini: nebo sná
 ze gest nebi y zemi pominuti: nezli z zakona gednomu
 punktiku zahynuti: kze ze nasyle bude potreby a opa
 tenosti k wyrozumnienij a k vyplnienij przykazani bo
 zych: poniewadz netoliko slow samych mame sfetrzyti
 ale take y naymenfsho panstijcku: nebo ani ten ne
 muoze zahynuti: ale až potud wyklad wedle littery:
 Druze toto przykazany: Neutradnes: duchowni:

takto wyložiti muozeme. **B**uoz tiemito slowy zapow ^{druby wyklad}
 da wsselitu žadoſt ſrdce naſſeho: tak že žádný prawie ^{duchownij}
 toſoto przykazani nebuđe mocy vyplniti: gedine lec
 podſlupij chudobu ducha / okterežto napsano ſtogi: **W**iernij pana
Mlatſei: v: **B**laſſoſlawenij chudy duchem: **P**rotož ^{kryſta yate gme}
 wſſyczni wiernij pana **K**ryſta wżaltarzy timto gme ^{mo magij}
 nem: chudy: yakožto wlaſtnym gmenugij ſe: ſzyn w
 dewatem žalnu napsano / když ſe nadýmá nemiloſti
 wý:tehdy ſe rozpaluge chudy: a opiet wtemž žalnu: y
 včiniem geſt pán obrancze chudeſo: **O**piet na gine
 myſtie wtemž žalnu: **W**den naypoſlednieyſſy neza po
 menet ſe pā nadechudým / iterum: **T**rcieliwost chudy
 nezaſhynet przy konczy: totizto wden naypoſlednieyſſy
Protož rozum duchownij toſo przykazani: geſtit chu
 doba dobrowolná: a tak znáti muozeme: že žádný bez
 miloſti božij toſoto przykazani nebuđe mocy vyplni
 ti: poniewádž geſt človiek od pſirození žadoſtiwý czyj
 ſo: a wſſyczni ſine nachyliſſy wýce bezlemu nežli k
 dobremu ſerze ſtich prworozeny: **N**auczenij ztoſoto
 dwogýſo waykladu toto poſtaży: **T**oto przykazani
 wedle littery vyplniti: nic gine neni: gedine nieiake ſklá
 mawani: den pula queda / yakož napsano ſtogi wżal
 mu pátem: ne neni wgegich vſtech práwdy: ſrdce gich
 marnet geſti: a kžidum: s: **P**awel takto dij: žet neni wu
 ſtech gich prawe ne vči toliko ſtinu: a wedle litery při
 kázani zachowáwagi: wniſt pilni ſu falſſy a liſti: a tu
 dy ſami ſebe ſkláwagi: prawice ſe býti ſprawedliwy
 mi: wedle ſwyčh ſkutek je nekradú: a nechti ſe poznati
 wſwyčh zlyčh žadoſtech: a pto nežádagi boža žániloſti

a za pomocz: ani se prawij tim Grzeſſyſti: než ſlogij bez
 pecinie yako ſprawedliwy/ Protoz k Bismannom w
 drahe Kapitul: toto piſmo geſt proti nim: Kteryz vciſe ne
 kraſti: krađeſs ſam: otuſto za doſty: acz ſnad ſe togo
 skutkem wyſtřihals a warugeſs to przytom: Gaud
 ce ſwiecſſty: Kterzy prawa wykłada gij a gimi wladnu
 otom przykazany nemneho mluwy/ ani ho welmi roz
 ſyruj: než toliko ſwe rozumy podtud ſtaſugij po tud
 wſlodieyſt wy czlowiek poſližen býwa: Ale vboha geſt
 ginacz: nebo k czemuz koli czlowiek ſwu wuoli przylozi
 giſ ſe to vboha za ſkutek zlodieyſtwa poklada: byt niez
 neukradl: ſzledyt buoh a zna: ne toliko ſkutky lidſke/ ale
 y myſleny: to geſt napſano w zalnu ſedmem: Protoz
 my porozwazme ſobie ſe ſyrokoſti ſkutkuow zlodiey
 ſtwa: Kterez ſama za doſt wnás puoſoby: Ale naſtoy
 te ktera ta ſyrokoſt welka geſt welmi deus bone: Kto
 bude mozy wſſeczky za doſti naſſe wyprawiti ano czo
 ge gi ſ gedine przyſamem lakomſtwy: kdo te muoz po
 ſtihnuti: Ale pozanecha gijez togo nyni/ przydme k ſlo
 wuom przykazany: ſerze ktera aſto ſe znamenawagij
 ſkutkowe krađeje: Mayprwnieyſſy geſt Zlodieyſt
wo: a ten ſe rozdieliti muoz na patero: Mayprw gedem
skutek zlodieyſtwa geſt obecny: ginacz podymni: Dru
hy geſt ſwatokradez Třetij komory kralowſke a neb
obecne okradawani Czwrtý geſt owezy komi woliv
a kraw wſtadych za gimany Pátý a poſledny ſkutek
ejeleſz odluzowati: a neb mozy bráti pacholky a diw
ky a ginee ſluzebniky naſſe Dnech pak wſſech zlodiey
ſtwy ch psáno ſlogij w práwy ch: nebo práwa: wedlee

Kterak ſandce
 ſwiecſſty otom
 to przykazany
 ſmavſſegij a k
 terak buoh

akow G. H.
 O. G. H.
 Prwni ſkutek
 krađeje geſt zlo
 dieg ſtwa a die
 liſena patero

rozumu literárního: tohoto příkazání velmi pilně jest
 rzy: a je velmi vážný při každém způsobu zlodiegs
 tva: yakož pak to y ztohoto gegich přysłowij vlast
 nýho muožeme znamenati: Tolle meum et tuum *Tolle meum*
nia iura procul dubio cessabunt: to jest česky: kdy by
tiechto dwu slowijček nebylo: mee a twee: žádných
by práaw nebylo potřebí: A gislíe welikt naram
nie praczy a starost ta hudeba dwie slowijčka lidem
činiť a zawálewagų: A protož zlodiegsstwo
muož se tiemito slowy wypsatí: Zlodiegsstwo nicz gine *To zlodiegsstwo*
ho nemij než czyzeho osobowaný proti wuoli a wiedo
mij pána tiech wiecezų: Wesli je se pak tresuge a nale
zá při vlastných wiecezech, takowe latinsie slowe: sim
plex: česky obecný: proste: podymný/ pakli mu kterať
ginať čtweraczy rzytągų: to bud przytom: ya temu
nerozumijm: Item tresyli se zlodiegsstwo při kossel
ných wiecezech: to slowe v latinyskuow: sacrilegium: čes *Sacrilegium*
ky swatokradež: Tresyli se pak při obecných du
chodých: a nebo při kralowských: to slowe: peculatus *peculatus*
česky etcetera: Pakli przyzágumaniť dobytkow: to
slowe a bigratus: to jest česky za gem: A pakli čele
di odluzowaný to slowe latinsie plagiatu: to slowo se
česky nemuož wyložití: wssak proto powým procz to
zlodiegsstwo: čeled bratiťm se slowem wprawich gme
nuge: plagiatu: Proto slowe plagiatu a plagis od
bitų a neb od ran: neb su ten obyčej mieliť deť gsu so
bie čeled braliť se su takowe biliť ggem: a odc pomisų
a od toho bitų: quasi a plagis: slawo to zlodiegsstwy
plagiatu: A To pak patero zlodiegsstwo: yakož jest
wssem znamo: skaredymy a hroznými podnece mřsta

Tolle meum

To zlodiegsstwo

Sacrilegium

peculatus

plagiatu

Za stareho za
ona zlodieyswa
neroteli

musyl 7 lod
wcy

gi a trestczyj prwe niekdy za stareho zakona necinili
gsu pro zlodieyswa smrti: y akoz psano gest Exodi w
dwamezechytny kapi: Kdoz vkradl gednu owczy: mu
syl zatu gednu zase gine cztery nawratiti/ A za ged
noho wola musyl piet dati: a to gestli ze se trefilo ze by
zabil a neb prodal: pakli gest vnieho wczle nalezeno
bylo: teshdy to owe toliho musyl nawratiti: pakli se tre
filo ze by nemiel odkud nahraditi/ teshdy ho sameho p
dali a zaplatili sobie. D czoby to gesttie y vnaas wcz
chach dobre bylo/ nebo nekrestianskat gest to wicz
ale posanska a naramnie vkrutna/ nedijm neschet
na: za wiczy marne zivot zabiti a dusy propokrm od
guty/ zdaliz tielo nasse nemi lepssij a drazsij nezli odiew
a dusse nezli pokrm: ano prouerbiorum wpate kapitu
Ssalomuo zakona moyzissowa nasleduge: powiediel
tak to/ nemi to weliky welmi krzych: vkrasli: A to gest
tak wprawdie by to gedine zlodieyswo bylo zpotrzeby
A protoz hned dolegu Ssalomuo wykłada. o yaky m
to zlodieyswyj miji: tak to rzka: protot mnohy krade
aby se mozl na gysli: a neb aby mozl lacneho nakrmi
ti: neb druzhy nema czo gysli: a kdyz ho polapy: musyt
take to sedmero nawratiti: a wsschty nabytky domu
sweho rozprodati: a wyplatiti se: P Posledme nynij
na czyzolzswa: strze niezto lide y owe dusse przycha
zegu/ a ktera male nanie pokuty gsu vlozeny: gestto
gest to welika neschetnost: ze tak vkrutne smrti li
dem dielagu pro zlodieyswyj/ a czyzolzswa sobie sku
ro nica newazy: gestto by to mielo byti na spatet prozlo
dieyswyj: zwlastie kdere znanze a chudoby pochazy:

Gieru

nemieli by tak vkrutnie trestati: než pro cizoložstva:
 ale nynij se diege na wopak/ pro sukni hned wobiešy
 pro cizoložstwo toliko vpranyrže pardus daga: a to
 gestie chudemu: obogatych mlčym: neb se wyplatij:
 polože padel at kop: **S** Swatokraderz pak ta se nad
 gine vkrutnými mutami mstij a trestče: yakožto oš
 niem a kolami: a gestto gest wšse za gedno: teež rúcho
 messne: yako rúcho swietške: quo ad precium et vsum:
 za oboge platime: obogušo k potřebám vžywame: a
 wšak lide opowrhšse poeztiwoš wšsecku: swatých wie
 cju nayvkrutniegu pro swatokraderz trestčju: *En Sa Prince*
 Ale y
 przitom gest poblúzenij welmi welike tiech kderž wla
 dnu duchowenswinni: že tak vkrutneho tresttani naty
 kdož gim beru/ dopauššiegi/ neboy se: pro nic se gineho
 nerožniewa gu duchownij/ yako když gim kdo od gu
 má gich platy a prebendy tot hned všleda gi: Ale když
 by se ogledali na gine hrzychy: na lakomstwy: na ciz
 zoložstwa/ kderak se diege pod gegich spravowanijm
 gestto snad mnoho tisycz dussy: strže to musy se do pek
 la dostati: tomut oni neprzekazij: nebrž tomu se diwa gi
 a takowe wpoctiwošti ma gi: A snad to žteto přičiny čy
 ni: pmale wiecey totišto pzlodieystwi tak welmi lidi try
 zugi a mravi: a **p** wekte jako plakomstwi a p cizolož
 stwa nic nediegi: že sam pán buoš tiech wiecey hrozny
 mstitel budera iá tomu wieřim že to gest tak: poňewádž
 oni nadmalými a dosti lehkými hřichy tak vkrutne po
 msty činij: že take buoš mnohem wice nad welikými a
 těžkými hřichy bude mstiti a trestati:
A co by daleko lepe a bezpečnegi duchowni diela
 li: kdy by zlodieguom a swatokradečjim milost

okazowali a gim odpausscieli: iakoż sami chciegą aby
 se buoś nadnimi smilowali: a gim gegich grzychų od
 pusłil: a byt gim odpausscieli a gich nechubili: giste tak
 prawym: giżby ge sama kłomu chudoba prziwedła że
 mnoży by nechcieli: musyli by swych żywotuo pelepssyti
 a protoż oni nechci se nad żodnym smilowati: nechci
 żadnemu odpustiti: aby gim take samym buoś nad
 nom swietie neodpusłil: Tle nechme gich at oni wtee gi
 sse wraur:owniet gest gim potmie yako wnoczy: nic ne
 widy: ceci sunt: ¶ Poslednych trzech zlodieystwých
 kdo chce slysseti a wiedieti co su/wprawich swietstých
 otom na gde mnoho. Druhý skutek kradzerze gest lotro
wstwy: latinie latrocinium/ to se od zlodieystwa timto
dielij: zlodiegy berau kdyż żadný newidy: tito pak nasy
lijm welikym: zwlastie kupczuom: ani se nato neboży
duwagų statky gim odgymagų a ge tepu: a niekdy se
trefuge že ge y zmordugų: a takowy by mieli spyssie su
ti luepni: czy nešli lotrzy: Raptores potius quā latro
nes: A takowe lotrowstwy tiechto czasow y przedess
lych w welike pocztivosti bylo od lidi vrozených: skuo
ro naporząd żadný z nich nechciel gineho gmena mýti
nešli raythar: tiem pak take raytharuom se druhdy
przyhazy že ge stynagų a na folij stekagų: ale porząd
ku gedine tiem klerzy se nemožu obraniti: a klerzy gsu
chaternieysy a chudssy: kupczy pak a ginij obchodnij
czy otom raytharstwy wiedz yz powiedieti: a podnes
stakowými lotry magų dosti czinitie: ¶ Trzeci skutek
kradzerze gest lichwa: latinie usura: Oniżto takto geden
znamenity miešťienin Bzijsky gmenem kato: powie

Raytharzich

Gim se zlodiey
 stwo odraych
 arstwy diekij

Q Lichwie

diel: zlodieyowe podymnij wpautach a wrzeciezych iwe
 żywoty wedau obecnij pak: totizto lichewny: czy: weju
 bacz kunij: a zlatoglawowych chodij: a odtud każdy
 lichewny: słowe latynie: sanguisuga populi: częsty pi
 gwiecze obecnego ludu: A protoż tinto podobestwujm
 lichewny: muoże se wypsati: Pakoż czerw yabiko a
 neb orze: i listow wesske wnitř zwrtá a kazy: Tak
 lichewny: statky wssudy po mieście pomalu zjura a
 k sobie tażna kazy: a to welmi diwnie a welmi skrycie
 że togo szledniti nemuoże. A siakowu kradzj: totizto
 szli: hwi: na ywycze se žide obiraguj: a netoliko zato ma
 gaj: że to možu slusnie ciniti: ale domnijwagaj se żeby
 togo y gegich zakon nebrail: než gessnie żeby gim we
 lel: neb tak w gegich zakonie slogaj napsano: deutro
 num wtrzymeczjtmę kapi: Nepuoyczis bratru swe
 mu peniez: aby zni: miel platiti lichwu: ani obile ani
 czo gineho: než toliko czyzjmu: bratru pak swemu bez
 lichwy czo: Poli potrebuge puoyczis: tot gest bylo žido
 wskemu pokolenij niekdy dopussueno: aby znagijce giż
 že magaj swobodu czyzjmu národuom na lichwu puoy
 czowati: sami aby sebe nehubili a nelampili: Nynieyssy
 pak krześtiane gsu horssy daleko nežli žide: žid z žida li
 chwy neberze: ale krześtian zkrześtiana wezme a druż
 dy ne: nagi sam lichwiti pro pomlúwanj: ale społczj
 se s židy: wždy aby mu zbožj przybywalo: nebo lašoin
 stwy gest naramnie głusoká a nenasyta propast: a
 tak se gest giż lichwa rozmogla: že ma ižke myślo má
 toliko mezi hwalami sprawedliweho: neb tak gest na
 piano o sprawedliwym wcztrnacjem: almu: keryžto

Pako gmecko
 ma lichewny

židem gich za
 kon lichwu do
 pausti

nedał peńez swych naliſhwu: **E**żtwrtę ſkutek kra-
deże geſt ieſt a oſlamawaniy wtrzych: oſakowe kra-
żi piſſe takto ſwaty Paweł k Teſalonyczyſkym w
iii. kapi: Nieprzedkazeż żadny ani oſlamaway wtr-
ſu bratra ſwego: nebo takowych wieczy ſam buoż ge-
ſtit inſtitel: a ta kradeż tak ſe geſt wſſudy możla
że geſt wiecz nemożaa aby gi kto moſi kraćze przebie-
hnutí: Nebo toliko przyſtupięze k ſamym remeſlnikno
a kupczuom: kto geſt aby ty giich niedoſtały a wyſtup-
ty przy trzých pamatowati moſi: ptoż gednomu ka-
 demu kterehoż geſt koliwiek powołaniy: to toby pſita ko-
wych wieczech mieli za nauczeniy być: yakoż pán di
Swaty Matúſ napſal w ſeſte kapi: Eżchoż żádáte
na lidech aby wám dielali: to wy też napřed gim dielay-
ſe. A protoż při wſſech naſſych ſkutečnych toſto geſt
naypotrzebniegý gednomu každyemu: aby ſobie to nay-
prwe rozwažil: y ak żada aby ſe k niemu liče mieli: tak
take nayprwe aby y on ſe k lidem zachował iakoż geſt
y w przyſłowij: czo ſobie nećhceſ: nećh iñ toſo ginemu
a tot ſlowe zákon przyrozenij: lex nature: y take láſky:
Nebo láſka toſo ſſetrzý: czoż naleži czyjmu: a toſo
naywýcze wykledawa: czechoż żadá ſobie ſama: aby to
nayprw vćiniła ſwemu bliźnjmu: a proto pán hneď
dopowýda rzka: onat geſt zákon y prorocy: yako by
rzekl: zákon y prorocy ſamú láſku ſe vyplnigii: A
tak tehdý geſli že geſt zákon przyrozenij: geſtit giſtie z
druweho a neporuſſytedneho: k dereż geſt za gedno s
láſku: k doż pak od toſoto prawidła a nauczeniy: ſe v
chyluge: leſcyet vpadne welſi neź ſe na dege: Nebo p

no was alle.
a ferig

Každem kupeczstwij a prodawanij: umohat su ne bez
 peczenstwij wyry: lecz se kdo togo umij wywarowati proti sedlacz
 strze swa opatrnost a muidrost: Alle ktera se gest
y podnes wssudy lest rozmohla: powssed domijech y po
vliczech: wssyczni nani zalugij/ ano y sedlacz: potole
nij to hlupce a tupe: wssak kelsi a k neuprzyjmnosti gest
schopne a prosifuczne: A giste toto samo gedinke pri Czo swiet
kazanij swietle nam oznamuge: czo gesti swiet/ ze niez
gineho nenij: nesli wssedch wieczij spoleczna laupez: A
 toto czechos gest naylitiegiy naywijce: tak su sobie wuo
 byczey lest wzali: ze bezewssedho studu: niez sobie sweho
 swiedomij newazijce: gedem drugeho gledij oklamati
 nebrz gestie ztoho magij pochlubu: ba pray czo sem
 gey czistie uerzykay oklamal/ nez offydil a offkrabal
 sed ne munda: ale bieda swietu: Protoz przistupne
k každemu zwlastie rzemeslu/ a przebiehnieme a prze
cztieme gednoho každého falsse a lsti: czo gich gedne
na každý den nowych wymysli/ az nieyak tiezko y ne
bezpeczno sliomi nieczo myti cziniti: An této ginacz one
take ginacz: a tento z dobre kaupie zli vdiela: a giné ze
zle dobrú: Toto gim pak wesslo gi wuobyczey: ze kaz
dy kdoz prodawa: to dwe: nebo tre nasadij nez zato sta
ne/ Tez take ten kdoz kupuge: menie opolowiczy poda
A to proto obogi diela gi. Bogijce se aby gedem druge
ho neoklamal: žádný žádnemu nechce wierziti: ponay
prw/ neb to wssudy biehé biezi: ze kupec pdawace: a za
se pdawac kupce gledi oklamati iak muže: Co pak
gest powiedyno ofkuteznych tohoto prikazanij: to přit
bud. Tez take o geho rozumu duchownijm: genz niez

gineho nenuj nešli chudoba dobrowolná: aby w nde v
 nirtwena byla ta potwora nenasyta: lakomstwi a za
 doš zbožij/genz gest kořen wšeho zleho: y akož apossiol
 prawy: To se pak nemá rozumieti o chudobie chodezo
 wšte: ale o chudobie duchowny: nebo tak y Jeruaemy y
 ginij nabožnyczy: bohat i wnitř mōhu býti: strze žado
 sti a lakomstwy: a mōhū býti wietšy zlodieyowe nad
 gine před bohem: zawidyeze ginym zbožij a žadagieze
 ge onie przyprawiti: A takowyt su wedle rzeczy swate
 ho Pawla/modlatř: y akož gest psano w žalmu lxxvij
 genz su slišili rytinā Lanaan: tožto peňeznom a gro
 ssuom: Nebo Lanaan byl gest znamenitý kupecz a kra
 mář: strze gehošto rytiny: což muo: eme rozumieti gi
 neho: nešli zlate a grosse: s wyrytými obrazy a napily
 Dale pak že su takowij czitatele zlatta a slučbn: y ge
 ho: y toto pismo onich teho potwřuge w žalmu lxxvi:
 A nicz su nenalezli wšyckni mužowe zbožij w rukau
 swych: neprawy tuto pismo zbožij mužow: diuicie vi
 rerum: Ale prawi mužowe zbožij: abyč me rozumieli
 strze muže zbožij: že su oni poddani bohatstwi: a nebo
 hatstwi gin: oni ho chowagij a hledagij a neeno gich
 protož oni slučbnycy eno pánem: Protož abyč me
 giž zawřzeli poniewádi gest toto przykazani wšem z
 námo: toto naucenij znieho wezmem: a takto ge pra
 wie vypln me: kdyžto nappřwe netoliko od skutku w
 zlodieystwa se zdrjowati budeme: potom take y od ža
 dosti ale take abyč me to trpielivie snasseli: buduli ná
 siatek náš bráti: Neb by to platno nicz nebylo: acj by
 cyzeho nežádal: kdy by pak wlastny přylis milowal

Naucenij toto
 przykazani kre
 rak máme wyp
 Luowati

yakož y wedle pateho przykazani: sam swuoy cło-
 wiek muože byti wraždy: acz koli by żadneho gine
 ho nezabil: ani se na żadneho rozhniwał. A teč wedle
 fteho: swu wlasny ženu muož cłowiek cyszoloti
 yakož gest powiedno: Tak rownie swego wlasny ho
 statku mužes byti zlodigem: Edyž gsy hūzewny a stu
 pyza przylis zboży a penize miluges: a yako to ne
 muož byti. Edo gest sam swuoy wraždy: aby gine
 ho nemylil zabiti: a neb aspoň aby gemu žiwota neza-
 widiel. Eč take Edož koli s swu wlasny ženu cyszoloti
 Edo to smij rzečy aby y czyzy neposkwrnil: nemuozli
 ginacz ale žadosi: tak rownie Edož nadobycy statk
 swuoy miluge: Edo ma tomu wieriti aby czyzy, ho neza-
 dal: protož má se každý prosi rzednie myti przy swem
 zboży: gesli že mu se statku vimenšuge: nema se rmuti
 ti: pakli mu przybywa: take nemá wesel byti: wedle o-
 noho psalma wšalmu fdesatem prwm: Nechtieyte
 doufati w swe neprawosti: a lūpeži nežadajte žiwi bý-
 ti: a budelit wam statku przybywati: nechtieyte k nemu
 swe myli przykladati: Ale toho gest nam na sse přiro-
 zenu nedalo: aniž my sami od sebe tomu došli včiniti
 muožeme: protož musíme se k Krystu na pomoc vte-
 czy: kterýžto pronásčudicšy welmi včynien gest
 A niž take natom máš vřmůti: by giž pak tomu mo-
 hl došli včiniti: ale hediž toho aby statku swego wido-
 cky radiegi včielowal: nešli cyyz, ho iadal neb tet gest
 prawa laška: kteražto zakon naplniuge: abyč me se
 netoliko od cyyzch wiczy žadosi zřiewali: ale y swe
 ho statku: abyč me swym bližni, m včielowali: Nebo

poly E9 c. 16

Sk. 1. 1. 1.

17

Naučeníj yate
pochází ztoho
co przykazani

Bez pochyby gedē každý znas:jet by tomu byl rad: aby
mu dawáno bylo/ ani by take pomyslil na swe z božj
aniž by nanie laškaw byl/ a každemu by wšeho dobre
ho przal/ ale tot by wšeczčno nicz platno nebylo/ kdyby
se ne:chtel schudy mi zdielowati: A protož ztohoto przy
kazani welmi zmateneho/ żadneho nemužeme sobie
wzyti lepššyho naučeníj nežli toto: aby gedem každý z
nás/ ocž koli bude miji činiti s swym bližnjm/ wždyč
ky tuto rzeč křystowu wpamieti miel: čehož žada ate
od lidi: aby wam dielali: to tež wy gim nayprwe včini
te: A tuto swateho Tobiasse: Lzo sobie nechcešs ne
čini toho gine mu: To když budeme miji przed očima
snadnet se tomu naučime: ocž koli swym bližnjm bu
deme miji činiti/ nič dá ma křywdy neudielame: Ne
bo gestli že sam sobie zbožj przegess: a bližnjmu swe
mu neprzegess: giž nemáš lašky: ale žádeš: a tak hře
ššys proti tomuto przykazani Neukřvdness: giž gły
zlodiegem przed bohem: Nebo čos miel bližnjmu včy
niti: totisto aby mu przal: yako sobie samemu: toš giž
odnieho odyal: A žeto pač rzečy mužeme wyrozu
mieti tomuto: kterak gsu mnozi gestto wnenawisti ma
gi zlodiege a zlodieystwo/ gsucze sami wiesšy zlodieyo
we: Nebo żadneho neni aby nemiel srdče na kaženeho
od lačomstwi a minimo vsque ad maximum omnes
auricie student/ Oni pač prwniešy zlodiege wiesy kra
lowe: Tyto pač stworzitel wšech wiecej ztratij na
wiesy wiekuow: A do kostaržich a ginych hracžich
muož otazka býti: suli oni zlodieyowe čili nic: a magili
žase wra čowati čo wyhragi čili nic: Best to načest

A

Przykazani
Bogom

Przykazani
Bogom

Karze a na gine hracze wiadomo a znamo swietle: ze
 oni zadagi statku bližnjeho / a oto vsylagujaty ho ope
 niže pripravili: a tak zadosť a laťošwim hrěssy / a
 tudy před bohě sut zlodieyowe: nebo žádný sžadnýra ne
 hrázte pryzčiny aby mu statku swěho vdielil: neb to
 bezehry mohl by lehce včiniti: Ani také pto hrá aby
 swnoy statek miel zmršatimež aby zyskal / ani také w
 to hledj cizigo vžitkutak yako swe / a pto každá hra
 gestit wždycky pti lašce / a poctazy sžadosti cizigo: ne
 bo hledj hrze swe wiece škody bližnjeho: nasadij swe
 ho aby dosahl cizigo: a tudy neni žádný hracj powi
 norat zase wracowati: nebo neberze mocy: ani sobie
 cizigo osobuge: pti wůli pána: než swoli ge° wezme mu
 ec koli su hrati ne° obadwa dobrowolnie wto su se pod
 wolili: A ptož ktož pšrá dobrowolnie od swěho paussiti
 A tot gt pwo naysprawedliwiejšy: ktož se dobrowol
 nie wnessiestj dawa / slusnat gest wiece aby wniem
 zahynul: Lecž kdo vmij zachazeti sprzechem a sginj
 mi falešnými kóřkami: tomut gest bezdiwn jet smiele
 sazj: ale nie by lepššyho nebylo nahrače: poniewadž so
 bie obadwa nie newážj peňez: aby naňe mohlo to při
 chazeti když hracij: aby obadwa pšohrawali: to by
 prawe prawo bylo: poniewadž geden drugěho škody
 hledá: A nebo aby jim obicma byli zyskowe a czo se
 wyhrawa pobrano: a t ebez obraczeno: neb obadwa
 proti zapowiediem a prawuom duchowným delagij
 Maali pak wracowano byti zase cžili nic / czo se
 wyhrawa: Gest toho tento duowod: že nema nikoli
 Nebo s hrzjećem a proti przikazanj takowych ziskú

Hraci neglú po
 winowati za
 co wybragi w
 azowati

p m d. l. y. m
 mla d. y. m
 a radat

lide dobýwagij: a kdy by to mielo byti: aby wšeczkó ta
 kowe mielo se zase wracowati: cžeho lide s hrzychem
 dobýwagij: Tedy by y newiesky y kupczy a ginij při
 kupnuczy: sterzuj kupuczy: prodawagucy: przisla
 gi: lhy: Ale hayme nyni liti na stranie a žadagi swe
 zylky musyli wracowati: gestto gest to wicz nemožná
 Alebo przy takowý: h wiczecy niediege se křywa bliž
 ny mu: ale samemu bohu a geho přikazany: A protož
 na druhy stranu mluwucy: powinowat gest každý
 hrac aby zase nawracowal: ale rozumiey nezysk: ale
 slu žado: křeruz gest přitom vyplnil: a to ma činiti
 křze po kan a křussenost srocz: A Rownie tež muo
 žeme smayssleti a rozumieti omnišy: a owšecy gi
 ny: h nabožniczy y orzecholnuczy: kderž to magice
 welke a znamenite prebendy: y take welka zbožy: nečy
 nucz tomu dostik čemu su zawazani: nemagi take
 zase swy: h zbožy wracowati: ale magi se toho kaati
 že su toho zle vžywali: Alebo otec swaty ma moc w
 cžekwi křestianske rozdawati zbožy biskupom a o
 patom y ginym nabožnym: ale wy wiezte prioro
 we kardy anowe: y ak ta zbožy przygumate: a yafym
 se vymylem do kapie dawate: prwe mekdy bezdiecznie
 yako rzykagi: moczij mnychy do klasterow brali: a
 protož wšfudy nanie lastawi byli: a ge za swate mieli
 Ale nyni sami bezdieky do kapi lezu brā gim kdo iak
 cžezie nie nedba gi: a protož take od lidy su wnenawi
 sti a wposmiechu: A tot wšeczkó puosoby lakomswij
 kderž gest se tiechto cza suow welmi rozmnožlo: každý
 proto biežy po pless a do kapie: leda on gedine miel nie

nize bichan
 n. m. j. m.

pti. lakomym
 kniezim

patu prebendu: Kderzy pak to vprzymym duchem de
 lagy: tit mozu swobodnie swych zbozy kczemu su na
 dana vzywati: ¶ Ale pak koli dani se dobrowolnie do
 auzadu: a zwlastie pracowiteho vzprzymnostii: to se
 zda wiece byti nepodobna: a protoz castokrat otec swa
 ty y giny lide zklamani bywag: budu se domnywati
 oniekom: ze on to vprzymym vmyslem diela: ano bude
 gyncz: a kdo z nich to smy powiediet o sobie: ze to z vpr
 imnosti diela wstat proto nesydyt se padati: klaniet:
 prosyt: leda gedine kapie sprebendu dosahli: Potom
 pak kdyz gi sprebend a auzadu dosahnu: gi z hledy
 lakomstwy: platy kupugyze: zbozy rozmnozuyze:
 aby giste summy a auroky mieli: bez prace a starosti
 a ne aby tim snazniegy a swobodnegy bohu mohli slu
 ziti: a nebo kupotrzebam obecnym aby to ebracowa
 li: ¶ A gesso otec swaty tim vmyslem nepoddal jim ta
 kowych zbozy: aby oni mieli zahaleu: ale pracowati:
 Neb prace a starosti welike na takowe prebendarze
 se wzkladag: wedle onoho pisma moyzissowa: Gene
 sis w: iij: kapi: Wpotu czela twego budels sobie chle
 ba dobywati: Et Job: v: Czlowiek gest narozen kpra
 cy: rownie yako ptak k letani: ¶ Protoz widy mi se
 tuto poloziti niekolik pryzczyn: pro ktere zprawedliwie
 mozu se platy kupowati: Nayprwe kdyz gsu lide wle
 tech gesso dielati nemozu pro starost: a neb kdyz su ne
 mocny: A neb kdyz su gessie wieku dietinskeho: ti ma
 g: wssyckni dosti cziniti s swymi zivoty: neb se tnicze
 memuz nehodi: takowym gesti bezdiwu aby platy sobie
 kupowali: ¶ Druze gsuli kderzy zaneprazdnieni wie

Kdo sobie mo
 zu platy spra
 wedliwie kupow
 wati

platy po
 ma fuzg

czmi swatymi totizto gsuli kds oddani ktomu: aby toli
 ko bohu sluzili: yako mnijssy: prelatic: a gini nabožniey
 kderzij se o včeníjm a slowy božymy obiragij: **T**ře
 tu kdsz gsu wysazeni aby obczneho dobreho hledieli
 Pakožto kralowe w kralowstwich: knytata wzemich
 konssiele wmiestecky takowij wssyczni možu: tobie a
 magij platy kupowati: Poniewadz pat bueh geduo
 mu kazdemu wedle geho prace a zasluženij ma odpla
 cowati: czym pat oniemno zahaleczuom zaplaty: kte
 rzijzto penuze swe: a zbozij gina toliko pro zysky hroma
 zdy: a zyskuow k zahalenij vžijwagij: prazdnosti pat
 a zahalenij k rozkoffem tiela: skerze niežto hrzyechowe
 mnozij pochazegij: Protož negsu sebu takowij bezpecz
 ni: kderzijzto zte przyczyiny toliko platy kupugij: aby za
 haleli: a k swe wuoli gich vžijwali: Nemluwim ktomu
 aby byla zla wiecez platy kupowati: než ktomu: aby ta
 kowij prebendarzi nelaťomili: a gine wssieczky wiecez
 dobre opowrhneze: toliko aby zbozij hromazdili: to gt
 hrzyech tak prawijm:

GPrizkazanij Osme:

Nemluwisz pti bližnjmu swemu křivc^o swidecktwi

Jazt uas gest
 wrcch neschazet
 nostij

s

watę Jakub apostol yazyk naziwá wrcch
 neprawosti: nebo hřich pochazegicy z yazy
 ka mezy wssemi audy po sedcy gt naywies
 ssy: aniž žadny aud tak mnohymu obyčegi
 hřessy: kromie sedce: kterež wssemi obyčegi
 hřessy: nebo yazyk se hřichu dopauštíj wptisahajm: li
 bowanij. modlenij: wčennij: wbrani gmena božeho na
 darmo: Wdrushe prikazanij prwnij dczky mozišow y

za powiedijn gř hřich po cházegicy s yazyka: totisto w
 to druhem přikazani zapowida se wšfelike slovo: kde
 rymž proti bohu v přimie hřessyme: Item tež w třetím
 wčtwtrem wpatem: wšfestem: w sedmem: przykazani
 a ted y osmem a krateze wšsemi přikazaniymi zapo
 wida se: krom prwnyho/ dewateho: desateho přikaza
 niy: kderaz toliko dusse se dotýčij/ proti pak třetijmu
 hřessyme: nemodle se: z dobrodijnij božskych nediektunge
 w den swatecniij pijsm swatych necita: Proti čtwr
 temu przykazani hřessyme: spurnie s rodicij rodmlu
 w age: nepoctiwie a lešce jim odpowida ge: domluwa
 gie a rebeye na ně: Proti pátému zlořeče: vtrhage/ půlu
 w age: Proti šfestému nepoctiwie a nestydatie mluwie
 Proti sedmemu: radie k zlodiey stwij: na pominani da
 w age: wymluwag za stawa ge: pti osmemu iakož tuto
 mluwiti budě: k hřic/ po: k lebugici: ptož iakož prwe zbra
 něno gř: vrazeni přiosobie vlastni: y přiwšslech wiecech
 tielesnych a gim naležitých: tak y tuto zapowida se a z
 braňunge: vraz strany tiech wiecej kterež su w powiešti
 ch waly: poctiwosti: a gniena dobre: a pti tomuto při
 kazani hřessy nayprwe a nayzwláštněgi lide včzení
 naywice pak wykladači piše: S: a wšsycni ti kteri fale
 šná naučeni včedni k swym dáwa gi: a obogi dwogim
 obyčegě: to gř wíedomie y newíedomie: a podle to^o niek
 dy wice a někdy meňe hřessy/ ale naypraw o wyklada
 či k pišma: S: mluwiti budu/ ne^o ti ze wšslech natize hře
 ssy pti tomuto přikazani: když pišmo /s: a slovo božij
 přewracęgi a falešnie wyklada gi/ a neb nedobře přy
 wodij neb ztoho po cházij že falešne mluwenij dusse
 mrdage a neb aspoň trapij bydnáa swíedomij

p hřid. g. w
 w p

Kteri proti to
 muto przykaza
 niy naywice hř
 sessy

G Przednij zniech gsu kaczurzy a wlasnie piskarti
 kderzy slova bozy k swym smysluom obraczegij a k
 swym pruwoduom pogymagij: poniewadz nazpatek
 meliby cziniti: a to strany tieh wieczy: ktere k wirze
 a kspaseni przyslassegy: to tak za welikę grzych v bo
 ha se poczyta: ze niez gineho nad to wpiismych swa
 tch czastiegy a przislnegy netrestce se: yakoż zewstech
 figur a prorokuow znamo gest: Protoz wialmu ctwr
 tem psano stogy: Synowe lidstij az dokawad gste ob
 tuzenego srdecze: y procz milugete marnost: a ptaate se
 po lji/ A wpatem zalnu dy: Menawidys wstech kde
 rzy cziny neprawost: zatratys wsteczny kderzis mlu
 wy lez/ a wtom mustie o mistrzych tieh kderych sme
 na gorze dotkli: Dawid mluwy: yakoż s nissych slow
 wyrozumywa se: kdez powiediel: Dopadnaut od męss
 lenek swych: to gest od včeny: A wialmu prwnym:
 Blagoslaweny muz: ktery ne odssel po radie nemilo
 stiwyh: a na czestie grzyssin, kuow nestal: a na stolicy
 posmiwaczuo nesediel: a ginde: kdez koliwiek wolsti
 wyh a wo yazyku litiwē: Dawid mluwy: wssudy tim
 falešne včytele a swiedky tupy a hany: A protoz to
 to prawym: zdali timto wymluwati se budau motczy
 neuprzymie pismo swate przywozuj: cze: a k swym
 smysluom potahugycz jeby to dobrým aumyslem cze
 nili: a zhorliwe milosti k bahu/ Mebo timt obyciey ma
 g: kaczuri se wymlawati: yako nassy lausede piskar
 ti wczekah/ Odpow. dam k tomu: ze tim se newymlu
 wy: nebrz tim wiešsy godni gsu zaloby: nebo to zurzuj
 we milowanij s payct y pochazij ze nechty ginyh p o

proti piskarti
 om cislým

De m
 Bzaby

słuchati a wczęń od nich braci: sami swoji wcziniem
 gsu mistrzi: O takowych apostol i Rzymanuom w
 desate kapito mluwie takto wyswiedczuge onich: że zū
 rziwe milowanij boża magij: ale ne podle vmienij: A
 opiet i Galatuom w: iij: kapitu: Kdoż koli wam nepo
 koy czynij: saud swooy ponese: A opiet wtecz Epistole
 wprwnij kapitule: Kdoż by gineho czo k: zak: zloreczeny
 a neb odrzezany bude nebo takowy zagiste acz koli i
 dobremu wruczij milost magij: ale neny przynich baz
 nie: nebo bezpeczij se takowym gorliwym milowanym
 y takoby neblūdili: że dobrym vmyslem to czynij: a zamij
 tagij se tim: prawijce że wsselity hitych gest dobrowol
 ny: a vmysl skutek wyznamenawa: a toto rzykagij w
 sstak my dobrę aumysl a wuoli abychem se bohn lubi
 li dosebe máme: a tak bywagij zatwrzeni a sebu bezpe
 czni: A na gich rzeczi takowā odpowied gest: że magij
 nayhorssy wuoli a aumysl naygedowatiessy: nedotę
 kam toho gegich aumyslu kderyz do sebe czigij a wo
 niem mluwy: ale manym otom glubssym: z kierehoz hr
 di gsu: a nechtij gineho czo posluca: atinezli sweho dob
 reho vmyslu: ani wierziti ginssym: než z swe dobre wuo
 li: a tak newidyje wnitrzny swe paychy: pokryti a
 swozugijczyj dobru a vprzymu wuolij przykręwagij
 Neb prawy a dobry aumysl a dobrā wuole: dobrze w
 forzenienā niēdā nestogij bezpecznie: než w idyczky se
 strachuge: a wssetch skutkw swych obawa se s onim
 Nebem: nebrz y slow y myssleny sweho: protoz na i ad
 nā swu dobru wuoli a vprzymy vmysl nespelechay: w
 idyczky gsucz hotowieyssy ginym postupiti: nežli iobie

o Dobrem v
 Epistole

wieć by pať yakž koli nayoſlawiećniyſſy a nayoſpri
mńeyſſy wmyſl miel/żttereżto bażnie toto pochażi: je nie
noweſho ne bude obmaysſleti: zachowa gednotu/ oſtrzij
haſi bude poſoge a ſwernoſt rozmnożowati: **G** Drużij
gſu kderzij acz koli ſaleſſnie ne ućy: aby tudy duſſe mie
li mordowati: wſſať je poſwrdſtu toliſo a nevprijmie
ućy: protoż takowij ſu trapićzowe ſwiedomij: a kaťij
duſſy lidſkćch: yako gſu ti kderzij niez proti wyrze Kry
ſtowie neſmaysſlegice: ſprawednoſti: a ginyim dobrym
ſkutkuom ućy: wyrzu rzedczegų: czaſciegų ſprawedli
woſt ſkutkuow okazuğų: okderćch podle meſho zdani
ſwatę Jan wſwem zgywenij wdewate kapitulę mlu
wij: je kobyłky nemordowali lidij: ale trapiłi ge zapiet
mieſyczuow: Ależ takowij ućytele ućy: je ſkutky dob
rymi mnoż doſti za grzychų ućińeno byti: a wſſať ſkr
ze to niſda nemağij poſoge wſwiedomųch ſwyćh: k de
ućiżto poſoy ſama wyrza Kryſtowa dawá: Protoż po
niewáđz piſmo ſwate tomu chce: aby wbażni a wpo
forze ſnim ſe wobýrali: a wyce aby pećzliwoſti ſwate
modlitby pronikowáno bylo: neſli oſtroſti wtipu priro
zeneſho: nebo nepodobná geſt wiecz aby bez ſſkody tak
wij byli: neſ bez ſwe a ne bez ginyſſyćh kdercz ućy: k
rzi na ſwuoy Goly wtip zpołegſſe: k cżtenij ſwatych pi
ſem bieğij o neumytyma nożama czo ſwinie: yako by
wykladanij a ne cżtenij piſem ſwatych: lidſke nie
yake vmienij bylo: tak bezewſſeſho rozważenij poctiwo
ſti: wtom ſe obýragų: Odkud pochağij tolić ſcho
pnyćh wſſetyczek k ućenij: kderzij hned poznagiez gra
matyků: niſda ſe ne ućywuſſe gineemu: prawij ſe

*W*teraz máme
piſma ſwata
cżti

mozezy czysti a wykladati pisma swata / rzekajucze:
 Co biblij wierz gest snadna: ale naywiecez wto vpa-
 dagu ti kterzy brzechswe nasytili gluluczij a mlaa-
 tem swinskym: to gest vzenym mudraku swiesckych
 Protoz onich zalobu cziny swaty Jeronym ze podle
 swego zdani odporne pismo k czemu chci potahugij
 a giż wprzyslowij obecne wesslo gest: ze jako ma nos
 wostkow: tot gsu nam sposobili nesmyslni ti: a nepri-
 gemni wospalczy wykladajucze pisma wsmyslu li-
 ternym: wmravnym: bohomyslnym: a slowau do kto-
 rowe skolni: a to gmeno prawie a vlastenie przyslo-
 gest gim: neboť gsu prawie skolni: to gest kayklyssi
 a hrawi: nebrz y posmiwaczy: tak dobre swogi ya-
 ko ginsy: kterzy ani co gest littera: ani co gest duch
 nepoznali gsu / A byloby sneslyedne takowee vzenij
 cztvernasobnym wykladanym pisem: gestli zby w-
 ssat yako za nieyaky pocjatky wchazeguczym wto v-
 zenij: drzani byli: ale nyni pak wssetchen wrech vzenij
 nate hrzywe zwyklosti zakladagij: a nikda prawechs
 rozumu nedochazegij: nebo bez cistoty sdeze nikda ne-
 muoz byti dosazen: Ale ten cztvernasobny wozecz pise
 wykladanij: take y naynesslechetniessy mezi rukama
 miwagij: nakledni do przedmlwy Biblij: co pisse
 swaty Jeronym otec wstecznosti obyraguczych se s
 pismy swatymi: ¶ Druhy obyczgem podle
 littery tohoto przykazani tuto hrzessy ederzy ma-
 gij znaamost praw swiesckych y duchownych
 A ti latinie slowu Jurystowe: a to techdaaz kdyz
 przyswych spleczijet: to gest we przech sandnych

jakoby man
wspkny

not

pag.
272.

Sandze proti
tomnto przila-
zani hrzessy

du a glosy nieyake gleda: aby tudy prze prodlauzil a
 wieczi; nelnaz vdielal: czot se zda mali ten ziwý zakon
 przisobie: nebrz smrti gleda: a proti dobremu pokogi v
 syluge Ale gestli zeby edery tohoto casu tak se nezacho-
 wal: diw by byl: gestli zeby dluho za dospieleho wpra-
 wych drzan byl: a nebo brzoliby zbohatiel: Nebo kdy
 by stakon u pracy gledali pokoge: y ako nesnaze gle-
 da gi: nebyloby tolik knieh a takowych pracy potre-
 by: Protoz nechciey patrziti na samu twarznoſt slow
 a neb kczemu: a neb kterakby ge mohl obratiti a obtie-
 ziti: Ale nato patrz k czemu by ta slowa proſlydala: *Et tunc eni v tie*
 nebo toliko k konczy nesnaze a k vpokogeny swaru: *ſſene rzeznika*
 przitomto welmi sluffnie powazenaby miela byti: w ka- *om*
 pitu /vi/ k Korynuom prwny: kdez apostol trestceze
 by pro wieczy switke: to gest pro czasne a zemſke ſau-
 dy miywali: gestto by radiegi krziwdu a neb leſi ſnyſti
 mieli: Opiet pan Krysus rozkazuge abyckme plaſſe
przydali beruczymu ſukni: Alle odpowiedzi ktomu tak
to: ze su to rady: ale neprzikazany k ſpuſobeny myſli:
 Alle yá tomu diwnemu ſpuſobeny myſli nerozumny
 k derez niſda nepochazy a neprzychazy k ktku a k
 ſwe ſtranie: A ſwaty Auguſtyñ przyklad Krysnow
 przywozuge takto mluwy: Zie przed Annassem wza-
wſſy polyciet drugého li, cze gest nenaſtawit: a podle
meſo zdany neprawie tomu rozumiegi: a tak tudy
 zle ſe brani: Sem ſnad take przyležeti muoże: y to bid
 ne lidſke pokoleny: k derez ſamo ſe ſaleſſnym gmenem
 maudroſi: Tryſtoleſſowy ſklamawa: a do vſtany
 obiezu ge gestto ani ſami nerozumiegi: Tryſtoleſſo

*Proti philozo-
 phu a gnyim
 mudratuom v
 cnyim*

wi:ani ginij Ederzijz se odnieh vczij/a pod tim faleffny
 mi a smysllenymy wykłady. dobre wieczy pana krysta
 zaneprazniny. a obtiezugy: nebrz take y sklamawa gi
 wierne dusse. Edyz se nadiegiu to byti mudrosti/ czoz neni
 a tak hollych a neuzitecznych reczj nasledugij. A mno
 hem nadnie poetowe: a Ederzij Eoli Basnie rozprawiegi
 stia stnieffy gsu: a to tudy: ze poetowe yako: S: Augu
 styn prawij: acz Eoli Basnie wypisugij: w same maruo
 sti rozkossie vrieffenij magij: ale wssak nederzij gich za
 prawe: Onino pak wierzij prawe byti swe basnie: Ne
 bo Edyby po me radie ctien miel byti: Arystoteles gistie
 dost od prostrzednijho wtipu skuro wpuol letie narozu
 by mohl byti dan: ale bylby ctien netak: yako: az dosa
 wad ctien gest statowu pilnostij/wieru/a swaznostij:
 co swate pismio: nebrz gessie wayss: ale tak by miel
 ctien byti: yako gina Edera Eoli lesta a neprzylezita a
 wiec: toliho proto aby chme znali: ne aby chme zastawa
 li. Nebo prawie sme swedeni skrze Arystotelesse a wy
 klady geho: aby gineho niezy nebylo: toto gedno dosti gt
 k pruwodu: ze tak mnoho gest rozduhuow a hlav w
 teto potworze pohsanske: podobn: e draku gezerumia
 Nebo gsu w Arystoteleszowie vczienij Thomiste: Sko
 tyste: Albertyste: moderny/ a tak vczienien gest Arysto
 teles cztyrzy hlavy magijcz/ a samo kralowstwy ps
 no gesty w sobie rozdzielene/ spustne: a diwna a wiec: ze
 gessie w swee slawie trwaa/ ale bliyskot gest od zasly
 nutij: Protoz Ederak to byti muoze aby prawda byla
 w tak welikych zmatezjch duomysluow: Nebo ponie
 wa adz gsu sobie odpornij/ musyt byti aby y faleffnij

In pock wene
 zale lissow

In plock wene
 zale lissow

12. 226.

byli: Alle gestli že tito lide včionij a mistrzy Grzesly: a przykazaniy toto przestupugij: kde pak budij posta weni ty ospalcy: opowrzence a straczenie to po ko leny lidstee: kderzij kaaży falessnee diwy: lzywee żywoty Swatych: okazugij smysllene swatostimmar naa a posmiešnaa swaa widienij oznamugij: tu se niekderzij nestydatie chlubij: že s Krystem y s Mat kú gešo mluwili: a že se smaali/ maam zato y tan czowali: Giny opiet se chlubij: žeby miel seno: nakde reemž by Krystus ležel: a to seno ten rok zrosło gest: a wzato do stodoly: Slysseł gsem yaa skutecznu wicz: že gedna žena diablem gśucz zbużena: a bozym do puffedienijm: aby czerť posmiech miel zgednošo bla znoweešo czitate takowee powiery: luono sobie ofi rzyhala / a genu podala: prawijczy že gsu wlaszy swatee Katherzyny: z zaamorstkee traginy przywe zeny: wwierzył gest gij ten mnyšsek: a myšto swaa tosti klybanij: a pčztienij podaawal gest gich: A hle czo se daale stalo: pocžali gsu ošyzdnij wlaso we ti diwy cžiniti: nebez przyežiny aby sklamaa ni ti byli: kderzij prawdy nechtyj weczi myti: kze takowee ty wicz: acž gsu tak nečystee a nestyda tee / že ani przed pocžtywymy lidmi praweny mošti byti: a wšak se diegij: Protož takowij ti lidoe fa lessne swiedecztyij mluwij: neproti lidem: ale proti božu a swatym gešo giž kralugijczum: Podobnet k tomu gest y toto: gessito nedawno geden okazowal seno kdercz našodij nalezl: prawie byti seno nakteremž kry stus/ a neb newym kdercz swatý spal:

proutkazatelis
om rzymske str
any

gedna že
nie Luno so
be / o rzymske
ohleda / o
tato Ruzma
ta za / w
7

¶ A protoż takowe baśnie neumielię kniezię: a zwaśst
 mniſſy: mezy lidi wnafſſegę: ano y paſtórzowe nemale
 zakładagę ſobie petieſſeni w baſnięch y w żywotech ſwa
 tych: a w odpuſzczęch: y wewſſeć wieczęch którez mlu
 weny moſu byti kromie c: teny ſwateko: a to proto: ne
 bo ty wieczy zył przinaſſęgi: poniewądź lid odwratil
 geſt oſſy od prawdy k baſni, m gſa obrázen. Ale bie
 da/ bieda/ a opiet bieda: takowým rozprawiećm: wie
 czy leſt ych a baſniwých: Potrzebę by przyiem było
 naywieſſycho obnoweny cz, rkw: aby owſſem niez ka
 zati ſe nedopuſſcielo: by ykż koli nabożne a dobre by
 lo: gedine to czoż przyate a wtwrzene byloby: nebo pod
 takowým ſpuſobem nabożeńſwiy: ſpolu y ty potwo
 ry baſniy mezy lid weſſli gſu: tak że kazatele krzeſcian
 ſſty ſkoro przewyſſugę Poety poſańſke baſniemi a
 lżmi: Alebrj ſmijm toto rzecę: że neny welmi bezpęcna
 wiecz aby giſty żywotowe ſwatyck a diwowe tak ka
 zani byli: aby ſkrze to w obyczę weſſlo: zanedbawati
 c: teny ſwateko: Ale takowe ty wieczy nemagę drza
 ny byti za przedny ſtranu a gławniy w każanęch: ale
 toliko wiruſſowany niekdy: kdyż by knieczemu przyſhod
 nie trefowali ſe: a nemát czele każany natom zalożeno
 byti: ¶ Druhe timto przykazaniy zbraniuge ſe wſſe
 lit a leż: to geſt fałſſne ſwiedecztyw proti bliżni mu/ gſ
 pak troge leż: kumſſtowny: proſpieſſna: a ſkodna: po
 dle ſwateko Auguſtyna: kumſſtowni kłam: prawie
 powa: icz: neny leż: nebe kned kłam ſe byti okazuę: a
 żadny ſkrze to neby w a zklamán: a ten takę ktery tak
 kłamátim a takowým vmyſlem mluwy/ aby znamo

Toto przykaza
 niy zbraniuge
 wiſſeliku leż
 Troge leż
 Kumſſtowni
 leż

zakładę polę

Bylo: że rzecz klamawu a sprymownij mluwij: wssak
 gest s hrzychem: Edyz sserednie nebo oplze: a daremnie
 bywa mluwenio: Ale nalezagi se niekterzi tak glupij
 ze take y tim zertownijm klamem sklamawagi se: a
 zwlasttie Edyz takow y ten zert s nabozenstwem niey a
 tym bywa: yako Edyz bywa mluwenio: gestli sy wiecz
 yaku stratik: day teplu zemliczku mysto almužny: a so
 ly swieceniu swrcchu pospi: to gt swrcchu na wiecz sira
 ceni: a naydes: glupieyssy pak lide tak rozumiegy:
 zeby zemliczky mieli posypati soly: a wyru magi kna
 lezeni: a podobne ktemu mnohe gine wieczy: *Užite*
 ciny klam gest: Edyz zghodne przyciny: to gest kposlau
 zenij: bywa k spasenij: a k vzitku swemu: nebo czyzimu
 bez sskody gineho: yako Edyz by lektost na zenu przegy
 ti miela: a niekto by zaprzel gy tam byti: Ede gest: a ne
 bo gine ktemu podobne: Takowe lzy vzywaly glu ba
 by: poslusny gycy k porodu: iudowskym zenam w Egi
 ptieropiet tez mikol zena Dawidowa k Saulowi: pohle
 day sobie tiech obu kronyk: Ede w swyech mustech pla
 ny slogy: Ale k otazce tetormali te lzy cizlowiek vzywa
 ni: odpowida swaty Augustyn ze nema: ale mate powie
 dziei prawdu: potadz muoz ginyymi slowy: yakoż w kni
 hach olzy pisse: ogednom Biskupu kteryj sandezij gle
 da gycy mu winneho: kteryj kniemu se wtekl: odpowie
 diel takto: Ani selhu ani pronehu: wssak takowa lez ne
 ny hrzych smiedlny: zwlasttie Edyz zghodne przyciny
 bywa: a wprz: hodie nenadale a nahle: *Tez* sskodli
 wa pak gest: Edyz k sskodie gineho lez se prawy: a tak
 lha sklamawa bliznyho swego: Ederak by sam nech

Ly De mo
mi / w a / a

tiel ſklamán byti: Oſtereſto lſi pán ſkrze Zacharia
 ſſe proroſta mluwiy: Mluwte prawdu geden každy z
 bliſzajm ſwym/ A opiet poſoy a prawdu miluoyte: Ale
 bo tyto wieczy gſau genz mi ſe lubij: To zle wkupeczt
 wiy: w obchodiy: w ſmluwach: w przywierczych: w
 liſtech: w peceſtych: w wſſelitem obczowanij lidſtem: to
 hoto czaſu ſſyroce a ſſeodliwie mochnie panuge: Pod
 le teto rzeczi Ozeaffe proroſta: Mlenij zna amo ſi boha
 na zemi: Ale zlorzeceſenij: lez / a wraſda: y kraadez: y
 czyzoloſtſwo: rozmoſlo ſe / a kreu krewe doſkla ſe geſt:
 Meſ lid zapomenuł geſt na onu ſpraawu a rzecſ obe
 cnu: gſucz oſlepen ſwu wlaſtnij ſadoſtj: Ezo ſobie
 ſadaſs od gineſo / cziñ to y ginemura co ſobie nechceſs
 necziñ teſoſ ginemu: Ale poſled na potworu lidſkeſo
 ſroce / by pať ſadny giný mezy wſſemi hřichy cſlowie
 ka nepoſſewniowal: tento ſamý hřizch poſſewniyt
 nebo naywiyce geſt proti przyrozenij lidſtemu: Maypr
 we zteto przyczyſny: nebo wſſelity cſlowiek tať ſnaſnie
 niczeſeſoſ od przyrozenij neſada: yako prawdu wiecie
 ti: a nicz wiyce neboſij ſe neſ ſklamaniy: yakoſ: S: Au
 guſtyn mluwiy: je duſſe niczeſoſ tať welmi neſada ya
 po prawdy: a wſſat proti tomu na ſpiet cſlowiek raad
 cziſny: Drugá prziczina acz koli obzerſtwym: ſmilſtwé
 hniwem: zawiſtj: lenoſtj: laťom ſwim: ſmnoſym ſo
 wady cſlowiek wtom ſe ſrownawa / timto wſſat hřiz
 chem ſpolu s diablé přewyſſugit gemes ſam cſlowiek
 hřat gi / a diabel otecz lſij: Samemu cſlowieku rozum a
 řecz dána gř: gi: hřto auřad gř: prawdu mluwiti / a od
 tud má zato poſſlo geſt / je mezy wſſelitym hanienijm

Podm

żadnego neni przystępyssyho/ neź kdyż niekomu wuoci
 kharze dawame: neś to pośanienu wycze hrzye neźliby
 chom geho smilnikem oźralcem: a hniwimym czo
 wiekem naziywali: tussym że przyrozeni proto snażegi
 to cżigeme: neś ten a takowę hrzych: na yodpornieyssy gi
 lidstemu przyrozeni: a nadto leź gest naywslawnieyssy
 neprzytel lidsteho towarysswiy: Trzeci protomuto
 przykazani osmemu hrześno bywa pochlebenstwim
 podsterymsto so: dwogichy yazyku cżlowiek: a trzeci
 yazyk a wssieczky zle wieczy z yazyku pochazegiczy: za
 wyragij se: otom ssyroczu mluweno gest wpatem przy
 kazani: Ale tohoto hrzychu żadnų zlidų prazen neni:
 lecz by ten se nalezl: gestto by hrzo cżciel byti zabit: a
 wssem mnenawisti byti: to gest kderzyby s cżnosinesho
 a vprzymeho sroczu przed żadnym prawdy nezamlecl
 podle rzeczi Dawidowy wżalnu cżtrnactem: wniwecz
 przyweden gest zlośtny przed obliczejem geho: to gest ne
 bogij se żadnego cżlowieka zleho: yatk koli mocnecho
 bohateccho: mūdrehho: sprawedliweccho: neś neprzygij
 ma a osob/ ani patrzy na twarznoś gich: A opiet niż
 mluwii/ Boguże se boha: zwelebujt by yatk koli za
 nestatecznee chudec a blazniwec drżani byli: Pro
 toż neś gest swietu pochlebowati: A neś nenaawist
 od swieta snaasseti: czoż na krysnu a swatych geho
 dostatecznie nam okaazano gest: Ale tento hriech poch
 lebenstwii: acz koli wssudy panuge: wssak wdworu kni
 żat a Biskupuow wssemi obyeczgi wycieczstwii a
 przedel drżij/ Ale tam gśau kderzyż miektyu

Pochlebenst
 eate protionu
 to przykazani
 hrześny

wuchem odijwagij se: a kderzij vssy magi tenke a roz
 mazane: A gistic nemi i w swiecie mysta: odktereho by
 vzdaleniecyssy mielo byti po: Klebenstwij: yako od dwo
 ru: a wssak vnich gest nayiasniecyssy a naymocniecyssy
 nebo k swedenij knyzete a neb pana welkeho k zlemu: a
 neb odwedenij od dobreho: musy wssie poddanym ssto
 titi: aniz gi sskodliwiecyssy z kaza kralowstwym a kra
 ginam: yako po: chlebnyk przy pane dworu: A procz na
 rzukame na walky na mecze a na ginu brah: Pochle
 bnykuow yazyk nadewssieczky mecze sskodliwiecyssy gi
 Protoz takowij pochlebnuczy mieli by odedwernow
 naramnne pilnie hnani byti: a przysnie trestany: Lze
 se wo Alexandrowi Rzymistym czysarzy: ze gest tak
 byl przisny k pochlebnikuom: kdyz przed sebu widel ne
 keho aulsnie a pochlebnie sobie poczynati bez trestani
 geho ne propustil: a neb znameniticyssy bylli gest: pos
 miechu geho ne wwarowal se: A Dyogenes mudrzecz
 otazan gsa: kdera by zwierz naysskodliwiecyssy byla:
 odpowiediel: mezy zwierzyl lesny wkrutnyk: a mezy pito
 mi pochlebnyk: Pochlebnikuow pak takowych wuo
 dcze a przykladowe: do kniezi pozdie wlozeny gsu: snad
 pro woskliwoz hzychu toho: neb prwny a znameni
 tiecyssy nad gine gest Doeck y dumegsky: Dniemz se
 puste wprwnych knieza k kralowstwy: xix: Kapitul
 a dolegij ze Saulow: krali wewssiem pochlebowal: A
 przyczina byl zmordowany wssed kniezi w Mebe: a
 y mnoho gineho zeho Dawidowi csinil: Druhe m ssto
 mag: y yfegistij zradce Dawidowi: Potom Syba
 sluzebnyk My ibozota: genz take Dawida krale zla

Tak posleze o
 pochlebnizich
 wypisowali

Conf. pay. 173. 174. *En 265*

mal: Ale nech sobie poważij pochlebnijczy y akū smrti
sessel gest Doeck s Saulem: Kteremuž pochlebowal gi
Ano y syn geho/otce sweho nestiaśnie nasledugijcz
pochlebenstwij: Y akož psano gest wdrusych knižach
Kralowstych: wprwnij Kapitule: Od Dawida hned za
bit gest: y akž genu wosmrti Saule a Jonaty zwiesto
wali: A protož žalm: ch prwnij: wšsegten na Doecka
a na gine pochlebnijky obráczen gest: počátek pak ge
ho tento gest: Lzo se wynassys wzlosti swe a tak da
le: nechť sobie poważij pochlebnijczy czo dolegij psano
slogij: milowal gsy slova nepokoyná: a yazyk lſtiwy
Protož buoň žkazy tebe až do konce: a wytrhnet tie: a
przeneset tie s przybytku tweho/ a forzen twuoy wyw
rátij z zemie živých: pohledij y ak kladban przeniežkū
dotjrá napochlebnjka: Nebt oni milugij slova nepo
koyná: kderymij by porazyl: žkazili: a wnicz obra a tili
bližnij swe: przy knižatech a panich: aby oni toliko sa
mi panewali/ a gim se lijbili: T žtwrtie a nayposleze
proti tomuto przykazani žzeffeno býwa: Kžywem
šwiedecztwijm wšaudu obecnyim/ ocjemz y na šorze
mlaweno gest: Ale tuto lidij probiešlych wprawijch
pišarzuow: rzečnyknow: wbrmannow: a šaudcij do
tčje se: Tut práwa wšobie naywýbornieyšy magij
powážijet gsu rownie y ako ruože žkterez wčela meď
wybjrá: pamanť pak ged: A když takowým tiem lidě
czo przed oczy przedložys: odpowijdagij pieknie se wy
mluwagijcz: bedliwemu práwa špomoczna gšau: A
opiet wnedostatku nieyakem šluffy se vteczy žekaržst
wij praw/ A tyto dwie regule náramnie su prospiešne

*Proti tomuto
přikazani žze
šly také pišarzo
we/ rzečnyci/ a
niekdý y šaudce*

*regule: Přijm
při mčau*

265
daam kłomu: kderak gest rada a ne przykażani
Poniewa adz gest Kryslus hnech przydal/ toto gest
zaakon y prorocy: zdaliż zaakon toliko gest rada:
Tedy podle gich odpowiedi: zaadnecho przykażani
nij nepoznawane: ani zaadny zaakon: Tzo ztoho gi
necho pocha azy nešli toto: że y nad Kryslowym y nad
przyrozenym zaakonom zapomenuwše se: vprostřed
temnoty przebywame: Protoż na ynebezpečneyssy
gest tohoto czasu včeníj praw: poniewa adz nešliż
połogi: a k srownaani swarduow: ale k zbuzeni a
k protažení waadam: Ale odpowis kłomu takto:
gestli podle twe raddy cziniti bychom mieli: Brzy na
naas przygde/ zet po naas nohami sllapati budau
a wšeczek coż maame poberau nam Odpowidam
kłomu że to ta wiecz gest coż pyśmo młyni: nebo pro
to naas nazijwa opusłciene syrotky: a wdowy chu
decia naatijky trpějce: že my čtenij swatee zachowa
wagujc: mnohe zle wieczy pro slowo geho trpějme ne
nistycze se: ani odmieniugujc zlym za zlec: nebrž modlij
me se za protivnijky: a zaty kderzyž haniegi nas/ a
bychom byli synowe otce nasscho: Kterýž gest wnebe
sych/ nebo y on dobrotiwý gest newdieczným a k zlym
a melibychom weseliti se: že hodnie muożem rzeczeni
byti syrotkowie: Ale obraancze gich gest Kryslus/ ale
gestli že owiecz swec saudijme se/ kderak budem mo
cy syrotczy sllauti: Wšak y tato spasyedlnaa nau
čeníj w lidšee raddy przewraatili gsu prawijc
že ty řeczy Krystowy rozuminy magi byti a obraowa
ny k sameemu spuołobenij myšli: a toho nešetřij že

Ynbo yma

vsta wic znie przygody przychazegij: takowee przypra-
 wenij k skutku przivozujęce: a wssak moſhcz toſo ne
 czynij: A tak tuto poſhlediſ na przemeczni mūdroſt bo-
 ſzj: a na mūdroſt mocznik: on rzekl geſt: ſlowa mǎ nepo-
 minau ani punktuyt gedem nepomine z zǎkona: aſ ſe w
 ſſeczno ſtane: powaſ proſym kterat geſt prawe to on
 ſam rzekl y ſtalo ſe: a to muoſ doſkázano býti: kterzij ne
 chcięgiy cōgymagijęymu pláſtř: y ſukni dát: muſſegit
 take bezdieky gim y kōſſeli dát: neb ſu nechcieli dobro-
 wolnie ſuknie dát: a to pŕikázanij ſkrze bezdieczne wy-
 plnieno bywǎ: genſ ſkrze dobrowolne k tomu przygiti
 nemoſhlo geſt: Aleb cǎſto kſrat przyhazy ſe: kōyſ dwa o-
 wiecz nieyakti magij przy: ſkrze przytele: gedem druſhe-
 mu vſtaupie: obadwa nieczo wezman a natom prze-
 ſtanau: geſſto kōyſ ſe potom wneſnaze dadij: imoſhem
 wijeze viračegij: a na rzeznijky dwa kſrat wijeze wyda-
 daj: neſliby ſmławau doſtalo ſe gim dát: A czo paſ
 daj: neſliby niekterzij nadto oč ſe ſaudij to dwe viračij: a
 potom y to ſaudem potraczegij: Tuto przyſtupny cǎſ
 geſt z Dawidem toto zaſpiewati: Sprawedliwy ſy pa-
ne: a prawy geſt ſand tuiſy: Day rzeznijku new die-
cznemu: czyjmu: poſiniewagijęymu ſe tobie: dwatrze-
ti zlatyč od wedenij prze: geſſto gſy nechtel bratru v-
ſtupiti deſyti zlatyč za potoy: Kdo geſt tuto wimen ge-
dnety nadewſſeczky oſlepenieyſſy: geſſto pen: ze virač-
czyſ naneſhodne ſhrz gheſem: kōereſ moſh y z zǎſlau-
ženym: puſti bratru odpornemu tobie: gheſoſ buoſ ho-
dneſo tiečy peniez vſaudil geſt: paſli gſy weprz ſwij
tiezyl: ſhrz gheſem máſo wijeziſwij: a na ſmrti obogij

Wzdyżky ſe lee
 pe ſtawiti neſ
 li ſuditi

P. J. al.
 269.

Ho prázen nalezén budese. Tyto wssak wíeczy owoso
 hách obwlássiťnych powiedýny gsú: nebo obecne osoby
 magij pečowati aby žádnemu krzywda nedála se: a
 tñim když se vteče s včiniénú krzywdú: mstiti magij:
 Ale krzywdu swu wznasseti na saudeze poňanuom a
 židuom dopaustý se: ale krześťianuom zapowiedýno
 gest: ale przytom pro lepšý wyrozumiený toto zname
 nay: že yako apostol :s: Petr mluwy: žádný netrp ya
 ko zlodíey a neb zločinec: to gest neny powinen prawi
 ti: spravedliwie se trpíeti/gesili že gest newinen: ale wi
 nu wraždnyku swemu oznámiti má: a má také przy
 nem zúostawiti osten swíedomý: Než tak Swatý mu
 czedlnýczý: Attalus swymi towaryšy gsúcz obwínie
 ni: žeby dieti skrytie gedli včínili su: reč giny: wšyckni
 krześťiane stali odpýrali gsú až k smrti: Tak Zacha
 rias prorok od Joasa krále mordován gsá ržetl: po
 hledí: nato pán a rozsúd: A swatý Tomáš Kanturi
 enský zabít gest ne aby bránil wíeczy časných od giti
 ale že wyznati gest nechtěl: aby yakú spravedliwost
 mieli: kdož su to brali: nebo dopustil gest ty wíeczy pob
 ratí: a tomta neodpi ral gest: Tež swatý Sstiepan wel
 mi stále nespravedliwosti protiwnýkuom swým odpi
 ral gest: tak že se gest y za hrzých gegích medlil: Tež
 swatý Jeronym pišse wo ženie sedmkrat bñe: kteráž
 se smrti ani co gineho nebála: ale newinnost swu chñe
 la sčebau nesli: nebrž že přyczýny y Krysus malcho
 wi přysnie gest odpovědiel a přel žeby niež zleho ne
 mluwil: aby snad té gisty všebe zato nemiel: žeby spra
 wedliwie to vdielal: tež také odpovědiel Kayfassowi

Samge y
 ma Jan

Svatý attal

Tamáš Kanturi
 zian

Ode y
 Pmly

Beerał toto pr
zykazani ma
nie prawie wy
plni

býti sebe synem synem Božijm: a krziwe gich swiedecz
wiy zawrhl: a žiwot sobie odgyni dopustil: nebrž y tomu
chtiel: tak y my krziwdu opowrzme sprawedlnost za
chowayme: ¶ Sunda gycz tehdý wšseczky rzečy
prwawiešsy wšromadu: Toto przykazani tehdá wy
plniugem: když netoliko krzyweho swiedecztwiy nemlu
wymne: ale ani okom prawene czeźme slyšeti: a nebo
dopustiti: y ako to činij: t: kderžy wierzy po chlebiu ku
a neš powolugy vtrhaczuom: Nebrž gestie ten proti
tomuśo przykazani činij: gestli je wššy snajnostij ne
peczuge bratra swiecho krzywdu: narzčenij: potupy/
wymliwati: zakrywati: a nebo aspoň nemuožessli s
wyje bayti: ale zmenšsyti: odpierati: narzka gyczim
žalugijzym: vtrhagyczym: Nebo tak každy od ginee
ho to kłobie žadaa myti: a tak bude syn Duchu swa
teho: kderžy slowe vtiessytel: nebo mluwiy dobre wieczy
za naas: a daawa dobre swiedecztwiy duchu nasse
mu: proti wšsem swiedecztwiy diaabla: a swiedomi
nasseho: take potom aby neznagycz boža včil: a bo
žij wuoli oznamowal: napomynal bludnee: odpjral
žklamawagyczym a kacžyžuom: a ginšym swuo
czym dussy lidštych: y akož apostol mluwy: Protož
toto przykazani tomu chce: aby yazyk cšlowietczij
byl prawdomluwný: sprawedliwý: spasytedlný: newin
ný: a o czela kewšsem službám bratršym oddaný: a
to škuntownij przužnie šdce: to gest ta láska: gesto
zle necžinij: nezawidy: protož acž koli neni potrzebij wy
znati se kniezy: že sy bratra nezastawal obžalowane
ho: a neš krzywym swiedecztwiy žhžydieneho: po chle

uh: 3-7 h h

X

Szab. 3-7
Zab. 3-7

my 3-7
my 3-7

[illegible]

170 Wicey zapowiedene wſſeſtē a wſedmē přy
 t kazani zawtyny ſu/ ne° wcdle kryſtowa wykla
 du wtiech přikazani;ch zapowida ſe wſſelikā
 žádost a zalibeni ženy; y kaide wicey bližni°: ne° pſa° ſto
 gr: ktožby poſhlezel na ženu kupožadani gi: giž gi ſmil
 niſ wſrocy ſwe/ dāle pať y laťoſtwi y žádost cizich wie
 cy tať welice potupil gi: že y taťe ſuťni rozkazal tomu
 dāti: ktožby plāſſt odyal: ale podle me° ždani zda mi ſe
 že ti miie dwiema přikazanimi: totuſto: ix: a: x: zbraniu
 ge ſe tē podnēti: a nepřemožena ta žádost: tē iťu forzen
 zlych myſſleny; a tať že wſſeſtem a wſedmem ma ame
 rozumieti: zabraanienno bylo toſo/ powolnoſť ſedeze: a
 znamenij anđu: teež ſlowo wſt: a ſkulky tiela mrzunce

Cieho tato dw
ie posléenij prz
yżazanij zbran
in gij

Wtiekto paż dwu przykazanij w dewatem a w de-
 tem: y ta prawnij hnutij spolu spodnetem: gestto gest po-
 czatek tiech hnutij: zapowiyda se: Nebo musymie my
tak czysty byti: prwe než do kralowstwij nebeskeho pri-
 gdeme: aby ani zla hnutij w nas byla: ani zadny pod-
 niet k zlemu nachylugij: ale dokonale zdrowij tiela
 y dusse: od wsseliterakeho gisnie wystupku gisucz wyczi-
 sttione: kterażto wiecz koniecznie w tomto żywocie ne bude
 aniż gest w naszy mocy: Nebo kdo se bude chlubit: że
 ma cziste serce: kdo ohen teu nam nayprzyrozeniey ssi
 w hasy: poniewadz apostol Pawel wola proti tomu
 zakonu wduow: a zakonu hrzycha: a protoż oczy wssy
 y wssieczny smysly wnitř y zewnitř s suzugeme: pro-
 to gedne aby hrzych w nas nepanowal: ale zadosci za-
 dny nemuoz skrotiti: A zte przycziny buoh milosrdny
 wlozil gest tielo nasze wprach obratiti: a skrze ohen obe-
 cniy wypaliti: aby skrze ohen wsselity nedostatek tiela
 naszego wyforzenien byl: tak narawnie buoh nenawi-
 dij tee neczistoty: a ztoho toto pochazij: że sama tolika
 tato dwie przykazanij dewate a desate gsu: kterażto
 od jadnego y akż koli swateho czlowieka zadnym oby-
 cze gent newyplnugij sei: acz gina wsselika wyplnugi
 nebo skutek rzeczy: powolenij: sylnie a stale skrocugij
 ale wtiekto przykazaniych zuostawa giy winny a hri-
 sstny: nebo niczegoż ztie: kto przykazani dwu newyplnu-
 giy: poniewadz gsu na kazeni neprzemożenau zadosci
 tiela a ginych wieczy: protoż wssychni hrzesy a slawy
 boży potrzebugi: a zte przycziny wssychni se modlij rzi-
 kagij: Q swiet se gmeno twe: bud wuole twa: odpust

p. 210.

v. Cer

man-

lucke-

a in me

o dr-

us!

Hall-

in-

ze-

od jadnego

y akż koli

swateho

czlowieka

zadnym oby-

cze gent

newyplnugij

pay.

255.

3

mwiendy

nam nasse winy: protoż wssichni pochybugij o sweem
zasłużenij/pro bazeń swe neczystoty. a doufagij w milo
srdeśtwij bożij: aby tak ta dobra lybost bożij byla nad
tiemi kderzij bogij se a doufagij w milo srdeśtwij ge
ho. A tudyto hadanij to przy jakowśwu wczieniesśym
muoś srownano byti: kdez se wytazugij zdali czo ginssy
ho tato dwie przykazanij dewate a desate zapowrha
gij: nesli: vi: a: v. j. Opiet sauli przykazanij od sebe roz
dielená czili niez: a nadarmo lamy sobie hlawy: kdyż
oni tak rozumiegiy: zeby dewate a desate przykazanij
obraczowany mieli byti k skutkuom srdecze: gessio nemo
hñ toho zaprziti: ze y w: vi: a w: vii: skutkowe srdecze po
chazegiezy gsu zapowiediny: a tak tato podruhe a na
darmo bylaby polożena: poniewádż gednostayna gsu
swoniemino: Aniz moñu rzeczezy ze wuoniechno przyka
zanijch skutek/ w tiechto pak mysslenij: a neb wuoniech
rucze w tiechto pak srdecze zbraniugij se/ nebo sam kry
stus tomu odpýrá: kdez w vi a w vii przykazanim obo
giho skutku/ y tielesneho y srdecznego welij se wystrzyj
hati: A protoż zanecha giycz ginssyho: Swatym Paw
lem aposttolem máme se wtom sprawiti kderyz dwie
tato przykazanij dewate a desate w gednom zawirage
mluwij takto: Neznal sem aby žádost hrzychem byla
až mi zákon powiediel/ Nepořáda s: k Azijmanom w
vii: kapitule ssyroczje dowodij/ wssackny swate powinne
byti tim hrzychem: y take sameho sebe: protoż zlost pod
nietu: a tak dým: wrozená a kruntownij wssy neczys
ty przicina: tiemito poslednijmi przykazaniami zapowi
da se: A tak komuž by se zdálo: zeby przednij. vyplnil

num

Proti této dw
ema přikazan
ím wssichni hr
zeššame y swiet

przykazani: a społ prziliccho nalezne sebe neczisteho
 a potrzebugi:czyho krystowy czystoty: za sebe obietowa
 ne: kteraž przygata gest od boha oteze sameho: **G**Si
 dowstę pak rozum: and wijze swinsty: neni hoden
 aby miel kwykladu tiechto przykazani byti przypust
 tien/ Aleb oni prawij że w vi a w vii przykazani zapo
 wiada se skutek toliko: a wix a w x vsylowanij zewni
 trznij a zgewne znamenij skutku tim obyczegeni: kde
 rak y sandze nad vsylowanijm a neb vmijnienijm tre
 skczy: y ako takto: kdyžby kdo vmijnil a pokaussel se w
 xti deceru nieczij: aneb žeby na strogil osyda bez žiwo
 tuj drugemu: ohrdlo má přygijti/ A tak strze ty gegich
 nalezy: vnich mysslenij a slowa swobodna gsu: kteraž
 su plaš lšij: šnewu/ horzkoštij: a wsselike: y akož pā kry
 stus mluwij: neczistoty: nebo to ocisšingij czož zewnitř
 ku gest: wnitř pak plnij gsu lašomstwij a wsselike ne
 prawosti: protož lid židowstý gest podoben k onž jenie
 kteraž pro swu ohyzdu wzawssy listek rozvedenij/ pro
 pustiiena gest: **T**otot gest tiech deset slow: y akož
 możyšs powiediel w kterýžto bez pochyby wsselike při
 kazani spasyledne zawrųjno gest: A acž koli mogli
 by wmenššym počtu položena byti: tež take y ssyřegij
 rozložena: wssak bohu libilo se w počtu desyti ge zaw
 rziiti: genž gest počet wssy dokonalošti: pod sebu wssecz
 kny wiecez zawųra ge: poniewádž pak za storodawna
 wsseczty wiecez daly su se pod figurau: Tak tež počet
 ten deseti: přypsan gest k desateru přikazani/ aby nā
 wyznamenal zawřenij byti podnimi wssech přikazani
 dokonaloš: **D**okona wssce kecž odeseti přikazani: giž

Konez wylka
 du desyti buozij
 ch přikazani

nenij mnoze powahy hrzychuow podsa terym przita
 zany zawrzene oznajim: nebo zadny hrzych nenij kle
 rby nebyl proti desateru prikazany: A tak newin
 gestli prospiešno spowieda gicim se: tak mnozymi roz
 dily hrzychuow pamiet obtezowati: a knieze za nepraso
 niowati: y akoz przy spowiedce nayprw wyrzyka gij
 hrzychy posle s dopustienij a z zanedbanij: druhe srd
 czem: wsty: a skutkem vczyniene: Treti pieti smysly Lit
 wrte ssest skutkuow milosrdenstwi: Pate sedm swato
 sty: Seste sedm hrzychuow smrtedlnych: Sedme sedm
 daruow: Osme wosmero blagoslawienstwy: Dewatec
 dewiet czyzych hrzychuow: Desate desatero prikazani
 Gedenaczte dwanaetzt cziastkuow wury: Dwanaetzt
 dwanaetzt vzytkuow ducha swatego: Nado gessie su
 cztyrzi cztnosti hlawnij: a trzy krzestianske: Dpiet hrzy
 chowe niemij: a hrzychowe wolagiczy kniebi: A potom
 hrzychowe proti duchu swatemu: Prosym powiez mi
 co przispowiedi prosywa takowe to zmietenij: a my
 sli roztrzenij: a wistak tak tyto wieczy zachowawagi se
 ze y zapotrebna wiece kladu gmena rozdiluow a stran
 wyctitati: a to rezumiey kzmaneni casu kotupeni spowie
 dlnik: a a pnerpokogeni sebe sameho: aby wieze peczo
 wal ospamatowani gich: nezli rozmysslel oskrussenim
 a tez aby tudy ginym prekazel: takowe to nezrizene a z
 mietečne spowidani posslo gt zneumielosti spowiednij
 ku gessio spowied ma byti kratka a otewrzena: aby y
 spowiednik y spowidagicy se brzy mogli vyplniti co k
 tomu nalezi: G Protoz htychy smrtedlne nayprwe pred
 se wezmi: gichyto pocet zda se wzat byti zreci: s: Iana
zlatovske: m. on strze sedm narodu kananaystych

O spowiedi me
 metzke

burada

rozumij sedm hrzychuow smiertelnych a tomu chciez
 aby wssyzekni hrzychowe pod temi zawrzini byli: ne p
 zwlastnost gmenzale zprzecziny pocztu sedmerekho: kie
 rzto pro swu dokonalost przywsem se naleza: Alebo
 niekterzy osm hrzychuow kladu: niekterzy dziewiet: przy
 dawagieze nepossluffnost: a marnu chwalu: giniy pat
 hrzych dieluje rozlicznymi biesy: niektere magi za ma
 terz niektere za dzery: gine przedniy a glawnieyszy gi
 ne menszy a poddaczij: kladu nezczyślne hrzychy a co
 morze gedny zdruzy: pochazeti okazygij a tim se za
 neprawdny: jez zadne pecze nemagij oprawem wyro
 zumienij desateru przykazanij: A protoz netoliko sedm
 gest hrzychuow smiertelnych: lecz podle li: bosci: a nepo
 dle vprzymercho rozumu a pisma przyateho chciezs
 hrzychy rozdiliti: ale muozet y menszy y wiecszy poczet
 hrzychuow byti polozen: podle togo yatez rozliczna a po
 waza wykladu pisem swatych nashodyt se A protoz
 swaty Augustyn hrzychy na dwie stranie gest rozdie
 lil: totizto w hrzych y ogniem zapalene a vduffence to
 gest ze niekterzy pochazegij s milosti zle podpalugiczy
 a niekderzy z bazine zle pokorzugiczy **P**rwiny tez
 dy hrzych smiertelny gest **P**ycha: a ta gest dwoge: ge
 dna zewnitřniy strany wieczy cielesnych: druga wnitř
 niy strany wieczy duchownych: a tak pycha w idyczky
 hrzeffymie proti przykazanij prawnemu: a to se takto
 dowozuge: nebo nemietu czyzho bogaz: to gest w zadnem
 ne dufati: w niczem se nazalibowati: neradowati: ne
 mietu wtieffeni: ani przyczem vstrniti: nezli w sameem
 bogu: Ale pycha muiwa doufani: rozkos: li: bosi: ged

ichowe.

O prawnym hr
 zychu smiertel
 nym totizto o py
 che

222
nał w bohatstwi: m: gednał w syle: gednał w trąsie: a
w odiewu: niekdy w mocy a wezti swietste: niekdy w
vrozenu: Opiet wnitrujny pęcha dauf a a za libenu klade
w maudrości w vmieniu w wtipu w sprawedliwosti
w cztnosti w swatostia: tak ty wieczy stworzene tim s
puosobem a tu snaznostij: Edyż w pocztivosti maso hie
ssys proti przykazaniu bozimu: neb toliko samemu bo
gu czest nalezy: Alebo zpęchy dwie wieczy potkazegij:
nayprw sebe sameho zalibenu: druhe ginych ofskliwe
nu a neb zhrzeny: a protoz wnitru w sobie zawy: a mar
ni chwala: tiera: to edyż na gewo wyprawyssu se: dale
to gorssy gest: A tak pyssny czlowiek edyż do sebe czeho
dobrego wiadom gest: skrze to ani boha czty: o neb dy
ty czinie geso tudyż weleby ani wyznawa: aby ten do
bry skutek zdaru geso do sebe miel: ale sam na sobie se
zastawij: a sebu sam tiessse se w marna myssleniu w stu
puge: potom take hued vshleda toho ktoryz do sebe tako
wých wieczyj nemá: Ederchoz k sobie przyrownagiez: mu
sy gey w uoskliwości a w potupnossi myti: A tehdaz sa
vsebe zdat se nieczto bytira gey zaniez polozy: a tak wy
plny se nanih ona rzecz apostola k Tymianuem w
prwnij kapitule: Prawijez se byti mudrymi: blazni v
czinienu gsu: tak rozumiey mluwyt se wnitru sami w so
bie za sprawedliwe vsslechtsile: potlada gycce se: nespra
wedliwij: mrzezy: chudy vczinienu gsu: A swaty Iaan
wzgwenuj swcem: wirtetij kapitule: Prawys se ze sem
hogny a bohaty: a newys se ze sy chudy a bydny a na
hy: A tak tehdz podstata pęchy nenu gedine przytom
edyż se zawrzenieyssymu przyrownawa: yako zhuory

nizszy wieczy spatezunge na odpor pokory/podstata ne
 niy gedine przitom/ kdyz sameho se lepssymu przirow
 nawa: yako zduolu na horu: a kwyzssym wieczy pato
 rzycz a potahuzycz sebez: Protoz ctwernohata gest py
 cha: yakoż zteto i igury poznas

*První
 bestas
 Spiritus
 optimus
 animus
 fas-
 tus.*

Prvníj noha
 Meznati swe
 go zleho

Druha
 Znati swe
 dobre

Tyto nohy ctyrzi gsú
 prawe neznani boha a
 sebe samecho

Trzetij
 Meznati ctyzj
 go dobreho

Ctwtarta
 Znati cty
 zy zlec

Tez na odpor pavyss: pokora ma tyto ctyrzy nohy:

Prvníj
 Meznati sweho
 dobrecho

Druha
 Znati swe
 zlec

Opiet tyto ctyrzy no
 hy saut prawe pozna
 ni boha a sebe samecho

Trzetij
 Meznati ctyzeho
 zleho

Ctwtarta
 Znati ctyzj
 dobree

Protoz nenij potrebij aby se spowjdal ze sy na chy
 le k pvyss: meho wzdyczj sme pyssni/ ani zadny owsseni

nenij prazen pychy: ale toliko toho se mas spowiedati
gestli sy kdy požadosti a nebo wnutnutij toho hříchů
postaupil: a prziwolillis slowem: skutkem: a nebo srd
cem: Dstatek bohu oznamuog žalůg tawnym plácem
a skrze skrytů spowied wprůbytku twem: aby on skrze
milost swa u to zle pochazegiczy s korzene stareho: ra
czil skaziti: Powiedijno gest opěsse kterať skrze prwni
przikazánij zapowiedijna gest: proto nebo počatek hři
chu gest pýcha: a neb je tyž gest počatek hřijichuow
pobiehnutij a strknutí se boha: to gest sam sobie misto
modly býti: sobie se lybiti: sobie vtiesseni mýti: radiegi
než wbohu: a tak cżyzyho boha sam w sobie cziti: to gť
prwnij a naytiežšy: a cz koli žadneho neni od Adama
po kad sme živi: gest toby zniektere strany sam w sobie
toho modlaržstwj nepuosobil: Protož wždycky máme
lkáti a lytost mýti znassěho zaiubenij: **N**ynij gř
olatomstwj mluwiti máme: kteryzto hřijech gest žaa
dost: tež take kerzen wšěcho zleho: podle řečy apostola
proto je chůce býti bohatij: vpada gij w osyola diabel
skaa: w mnoho žádosti neužitečné a štodliwe: Ten
hřich pod dwogim přikazanim zapowida se: nebrž po
detrogim: totižto podtím sedmým: Nepokradeš: a pod
poslednim: Nepožadaš wiece bližniho twěho: a podpr
wnijm: Nebo pod sedmým přikazanim zapowida se
wšelike obijranij s cżyzy wiecej: yakož powiedino gest
a przykazani gedno každé gest itak duchownij: je ne
toliko skutek: vžitek: lytůj: a radolesti: To gest skutky
słowa: a znamenij zapowida: ale y takee korzen y
wšeczkny podstatno gť žádost: z kterě takowe wiecej

O druhem hři
chu štedlně
tožto olatem
stwj

Towary
 sobe rom
 emez
 deg, a fen
 yz od zlo
 a penguin
 ich w sta
 inie mladne
 waw
 idolo
 katra
 pag. 3.
 man, gen
 Sufas

pechazegij: zrzegma pak wicz gest ze lakomstwij pod
 kradezij gest zapowiedijno: poniewadz gednostayny
 gest korzen y zlodiege y lakomeze: tozto zadosi: Dpiet
 poniewadz poslednim przykazanym zbraniuge se po
 dle littery zadosi wieczij bliżnych swych: wiadomo tes
 dy gest ze podle duhu zapowida ie: tez tutez studnieze
 a wrch te takowe zadosi: ale togo wsscho krunch gest
 lakomstwij: protoz mezy wssemi nayobzwlascinszym po
 sledny toto przykazanij zapowida: posledny ten a nay
 trwalowieyszy ze wssch hrzychuo: Kterzyz wstarych gi
 lidech mladne: a s vmiragijemyi ziw gest: Appestol
 pak swaty Pawel k Efezietym w pate Kapitu: swym
 rozumem wysszegij wystaigujc se mluwy: ze lakomec
 gest sluzebnyk modli: to gest czitel a modlarz: a tak tu
 dy lakomstwij zawira pod prwnim przykazanym: to
 tes czinij Baruch w trzetij Kapitul rzka: Kterzyz strzij
 bro schromazdingij a zlatto: wniemz lide daufagij: A
 Dawid w lxxvij w duchu bozym takto mluwy: A slu
 fili gsu rytinam Kananskym: Kanan wykłada so tu
 pecz: gichito rytiny czo slusniegij wyznamena awagij
 nezi penijze: grosse: zlatte: nadobij zlatte a strzibne: do
 my a gine nabytky: Take y proto wzakonie wzlastie
 zapowiedijno gest nam dielati bohy zlatte a strzibne
 A prwnij modlarzstwij lidu zidowskeho wzlatie vczine
 no gest: przy zlattem teleti: Tez y welka gina modlarz
 stwij za casu Seroboama dala se wzlattych telatech
 A tak dobrze appestol zlatto mlysto modly rozumiel
 gest: lakomeze modlosluzebnykem naziwagijc: a wla
 stnske rzeczy malo se dielij gmeno zlatta od gmena la

260
komeze: aureum anarum: auri auari iē: Protoż apostol modlarze lakomaczem nazywa gęstody dosi krunto
wnie wyklada prwnij przykazany ze sroczę cslowieczyj
wsamem bohu douf any ma myti: nebo tymi rozumē
y objerze y smilnyty prawi byti czitiele brzycha: mlu
wie: gichy to buoh brzioko gest: A tak podle tohoto rozu
mu: wssyczkna przykazany zawuragu se wprykazani
prwnim: yako wshlawie swe: Ale wsselky hrzych gest
potupeny boha: a strze to gest proti przykazani prwni
mu: aniz mnoz ktere przykazany vrazeno byti: lecz tez
spolu y prwnij vrazeno bude: kterej gina wssyczkna w
sobie drzy: Ale bohy wuole przy wssych nassych skut
czych bywa vrazena: a nassy podklada se: a tak bue
nebywa czien: ale ginssyho nieczu mysto ucho: zwla
stie wssak apostol to przestupeny prwnyho przykaza
ny: poloził gest wla komstwy: nebo la komstwy kocha
se w obrazach zlatych a srybnych: welmi sucz podo
bne prawemu modlarzstwy: Gine pak wieczy ne tak
yako penize: grosse: a zlatte: magij na sobie obrazy a
rytyny: protoz nawraty se k prwnimu takto zawrze
Nie zadny prawie nenij praze la komstwy: yakoż pra
wy Izayas a Beremias: Wssyczkni od naywieissy
ho az do naymenssyho nasledugy la komstwy: Blaho
slaweny ten kdo mymo gine mynie stogij po la komst
wy: Protoz poniewadz podle toho nakazeneho prziro
zenij sme k tomu schopny wssyczkni: musyme zalostne
plakati przed bohem: a skutek toho hrzychu toliko wni
trznij a neb zewnitrzni: kniezy na spowiedi oznamiti
A ktozby prawił sebe byti prazdneho takowe za adostu

Weli kau gístie pýchanu przypisował by sobie naywysszy
 chystoty doskonałost: protoż blagosławenij kterzijz plaći
 nebo przysobie magi placze przyczinury: yakoż pán powie
 diel ženám gduczym za sebu: placzte na se a na swe sy
 ny: Trzeci grzech smiertelny gest: Smilstwo: gehożto
 rozdilowe doski powiedyni gsu przy ssestem przykazani
 Niesesmilnijs: a żadny otom po hybowati nebude: je
 ti spuosobowe pod tim przykazaniym slusnie gsu zaw
 rżyny: Protoż doski natom bud czo gsue tam položili
Czwarty grzech gest Obżerstwy: sestra: nebrz podpál
 snaubeze a slusza smilstwy: yakoż zpożanij geden po
 wiediel: Bez chleba a wyna styonet smilstwo: Ten
 grzech apostol w trzecij kapitule Filipenskim pod pr
 wniym przykazaniym klade rzka: gichżto buoż brzicho
 gest: a k Trzymannom wssesnaczte kapitole: też to
 wklazuje rzka: Takowy nekrystu ale brzechu swemu
 slauży: Ale muożt prostie tento grzech pod ssestym při
 kazaniym položen býti: Nebo kdet smilstwo se zapowi
 da: tat gístie y wsselika przyczina a podpál smilstwa z
 braninge se: Nezy wssemi pak podpaly smilstwa nay
 wicssy a nay sylnieyssy gest obżerstwy: a neb lakota
 a tobo przyczina gest: že ten grzech gest wnitřny: giniy
 pak yako zezrenij: spoleczne rozmlawaniy: slýssenij
 dotykanij gsu zewnitrznych: Ale obżerstwy žily nadymá
 y wsseczko tielo zbuzuge k chlipnosti: nebo y plinus po
 han kapsal gest: že po obżerstwy spodiweniym weliky
 zapal k smilstwu przy cšlowieku býwa: A swatý Be
 ronym Ei stočyowi y ginde prawij: nież tak nehyba
 cšlowiekiem k chlipnost: yako pokrm nezažitý: A tak la

O třetím brzi
 chu smiertelně
 totiž o smilst
 wu

O čtvrtém brzi
 chu smiertelně
 totiž o obžer
 stvích

ah an.

obžerstvi
 pa sobi y
 wnetu.

čineu.

Jezo:
 smineza

ifu

Potný chłie wydaw a se w chłipnoſt: teſz tákec y prazd
 noſt/leniwofſt: oſpalofſt/ſſatſi leſzaczych miekkoſt: a gi
 nec wſſeczſtſny ſluſhý chłipnoſti: bez pochyby máme wie
 dieci wſſeſteem przykazaniy byti zapowiediene: A geſt
 li je obſzerný człowiek ſnied nezaneprazdny ſe praczy
 neprzemożeni: chłipnoſtiy a nabużeniym poyat bude
 wchłipnoſti: Protoż ſwaty Geroným dy: Przycho
 wijnem rozpalene: brzy chłipnoſti ſe dopauſſtý: Poſle
 diż ktera chłipnoſt geſt yako nieyaka przyrozena ſi
 na obſzerſtwiy: rownie yako dým przyrozený oſni/ a
 pienka czerſtwie nalitemu wynu: a wrzeni przyſtawe
 nec wody k oſni: Kdo ty wieczy muoż zaſtawiti: lecſz s
 welikým naſylým: Protoż kdoż przykazuje chłſtotu
 bez pochyby y proſtrzedky k chłſtotie potaſhugiy: czy przy
 kazuge zachowa any býti/ yako ſkron noſt w gijole w
 pitij: wſpanij: wſtawiciniy praacy/ modlitbu: cżteni
 przemyſflowańij: wčení: poſluſhowa any bliżniemu
 ſwecemu: ſnaaſſenij zymy gorſka y chłudoby:

G Tuto wſſat maame powaſziti: je wýwrat mnoży
 wýcze wſwecem ſwiedomij ſobie waſzij a obcieżugij:
 neſzli ſamo to przeplnienij a opilſtwiy: yako mnoży geſt
 to ſobie wýcze waſzij nocżnij poſſtawienij: neſzli ty při
 ny odkud to pochażij: yako myſſlenij a obſzerſtwiy/ Ale
 konečne wywrat neni wic zła: aniż kdy zſtrickem geſt
 bndeli bezdekty a neſz zboleſti: protoż ożrali li de netoliko
 wywratu nema gi ſe wyſtrickati: ale y ſami geſt ſobie v
 činili magi: yakoż w rxi kapi Eccle: napſano ſtogij
 budeſſli przinuczen k mnożemu pitij/ wſtań a wywrat
 a obchładij tebe a neprziwedeſs na tielo ſwe nemoczy

Wina.

Chłſtot

73

ponieważ s pitij nęskrowneho mnoho zleho pochazj
 proti prikazani bozymu: ale wywrat proti zadnemu
 prikazaniu neczinym: nebrz nedostalky netdere vmenstu
 gij: kterymz by prikazani bozi mohlo se przestupiti:
 Spuofoby a rozlicnost obzerstwa zanechawam/ nebo
 newzdycky hrzychem smrtedlnym bywagij: nebo la
 kota newzdycky zahrzych smrtedlny gest: ne; niekdy
 kdyz wuobyczeg wegde: ¶ Paty hrzych gest smrt
 dlny hniew/ oniemz wpatem prikazani dosti mluwe
 no gest: Ssesi y hrzych gest: Zawist / kteryzby nemiel
 dielen byti odhniewu/ poniewadz niez gineho neni ne;
 zastaraly hniew: Yako; swaty Augustyn w swie rzecho
 le mluwi/ Wystrzyha yte se aby hniew nezrosti w nena
 wist/ aby brzenna zmrawy neudielal: nebo hniew gest
 mladý praucek: nena wist gest sšiep a brzewno welike
 ¶ Proto; y tento hrzych nena wist pod patym prikaza
 niu gest: podle rzecy swateho Jana zgweniu: Edo;
 nena widy bratra swego/ wra;edlny; gest: ¶ Sedmy
 hrzych gest lenost: a to gest testnost przy dobrem/ lenost
 pak takowa gest dwogę: gedna przy czienij boha liter
 niu a zewnitřni/ m yako gest do kostela choditi/ kaza
 niu posluchati: modliti se: czyti: przemayssleti: spiewati
 A takowy ten hrzych zapowiedyn gest skrze treti przy
 kazu: Pomin aby den swatecni; swietil: yako; o to
 dosti mluweno gest: Druhá lenost gest duchownieyssy
 a wnitřni; przysseliteratem spuofobu sluzby bozi
 a tak niez gineho neni takowa lenost: ne; doufani; z
 zac;ate sprawedliwosti/ a neobanliwost: prospijwate
 státi na czestie pánie: oblenowati bezpec;iti se: baazeti

O patem hrzy
 chu smrtedlné
 / totizco o gma
 ru
 O sseslem hrzy
 chu zawist

Gnem.

O sedmém hrzy
 chu lenosti

C. 1, 2. 149.
Der Herr
gibt es und
der Herr
ist, der
die Zinsen
im Gebirge
abnimmt.

Ph. 24. 7. 149.
und die
in den
Feldern
wachsen.

Salvatore Irvante Feliciter Gradior:

Ne —
men Do-

"mini tur-

"ris for-

tiſſi-
ma. 3t
in über
phriſt ni
mit Inca-
tunlich der Jorſh

Halle-
uja! Je-
hova

robur

no-

1. 2.

1. 2.

1. 2.

A. 1642: Gelobet ſey der
Herr Walchſen ſeyt alle Art und
Weißt ſiehet in ſeiner Gabe zu ſehen
Flucht mit in die Zeit des 30. Jährigen Krieges.

Epist. N. et Intervio Sacerdoti Johanni
Matth. N. abbig! passion. Curimero

54 B 48
Lutherus. Tanta, inquit,
verbi Dei est efficacia et vir-
tus, ut, quod plus persecutionis
habet, eo plus floreat atq[ue] crescat.
Considerate Comitia Augu-
stana, quae vere fuit ulti-
matuba ante extremum
diem; astuabat totus mun-
dus contra verbum Dei;
Tandem nostra doctrina
ita provexit in lucem per
Confessionem nostram, ut bre-
vissimo tempore mandata
etiam Caesaris ad omnes re-
ges et principes mitteretur.

vi d. olearii Inbel. f. 1. v. 1. d. 1. d. 1.
Formula Concord. d. 1. d. 1. d. 1. d. 1.